

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

111'inci Birleşim
28 Temmuz 2024 Pazar

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- YOKLAMALAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, vakıf üniversitelerinin ücret artışlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Sakarya Milletvekili Ali İnci'nin, 2024 Yaz Olimpiyatları'na ve ülkedeki spor faaliyetlerine ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Afyonkarahisar'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, devletten milyarlarca liralık ihale alan ve hiç vergi ödemediği görülen şirketlerin olduğuna ilişkin açıklaması
- 2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'da ve çevre illerde sağlık sisteminin çöktüğüne ilişkin açıklaması
- 3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın 110'uncu Birleşimde (3/908) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesine ve gençlerin üniversite tercih döneminde olduklarına ilişkin açıklaması
- 5.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, üniversite tercihleri döneminin başladığına ve Harran Üniversitesine ilişkin açıklaması
- 6.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'yi temsil eden tüm sporculara ve Erzincan'da gençler için yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması
- 7.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, doğal afetler sonucunda Uşak'ın Banaz ve Sivassı ilçelerindeki çiftçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması
- 8.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın 110'uncu Birleşimde (3/908) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 9.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, Kayseri'de Yemliha baraj gölünde düzenlenen Dragon Festivali'ne ilişkin açıklaması
- 10.- Sakarya Milletvekili Ali İnci'nin, TRT Haber ekibine Filistin'de katil İsrail Hükümeti tarafından yapılan saldırıya ve Amerika Birleşik Devletleri Kongresinde Netanyahu'nun ayakta alkışlanmasına ilişkin açıklaması
- 11.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Gazze'de sahra hastanesi olarak kullanılan Hatice Okulunun bombalandığına ilişkin açıklaması
- 12.- İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın, HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'na ilişkin açıklaması
- 13.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Hakkâri Şemdinli'de PKK tarafından şehit edilen Ziya Sarpkaya'nın şehadetinin 9'uncu sene devriyesine ilişkin açıklaması
- 14.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, 28 Temmuz 1943 yılında Sefo Deresi'nde 33 Kürt köylüsünün katledildiğine ilişkin açıklaması
- 15.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, İçişleri Bakanı ve ona bağlı kurumların, Kürt gençlerinin halayları ve türkülerıyla uğraştığına ilişkin açıklaması
- 16.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Manavgat yangınının yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, hayvancılık desteklemelerine ilişkin yeni yayımlanan kararnameye ilişkin açıklaması
- 18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, ekonomik krizin bitmek bilmeyen faturasının emeklilere yüklenmeye devam edildiğine ilişkin açıklaması
- 19.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da incir ve zeytin üreticilerinin emeklerinin karşılığını alamadıklarına ilişkin açıklaması
- 20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Karadeniz Ereğli'deki hava kirliliğine ilişkin açıklaması
- 21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Karadeniz'de Giresun, Bayburt, Sinop, Trabzon ve Bartın illerinde yaşanan sağanak yağış sonrası oluşan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde yayınlanan İsrail Başbakanı Netanyahu'nun ABD Kongresinde konuşmasını kinayan bildiriye, dokuzuncu yargı paketinin görüşmelerinin yeni yasama yılına bırakılmasına, 110'uncu Birleşimde mavi vatanla ilgili "bir masal" ifadesi kullanılmasına, Paris Olimpiyatları'nda Türkiye'nin neden daha fazla sporcuyla temsil edilmediğine ve milli sporcuların kıyafetlerine ilişkin açıklaması
- 22.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, başıboş sokak hayvanları konusunun çözülmesi gerektiğine, bu sorunun çözülmemesinin sebebinin 2004 yılında çıkmış olan kanunu uygulamayan belediyeler ve bakanlıklar olduğuna, katıldığı Tarım Komisyonunda kendisini hem üzen hem de öfkeliendiren olaya, her meseleyi kutuplaştırarak çözmenin fayda sağlamayacağına, Cumhurbaşkanının eşi Emine Erdoğan'ın 28 Temmuz 2021'de yaptığı konuşmaya, başıboş sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifinin çıkarılması için niçin acele edildiğine ve diğer ülkelerin bu sorunu nasıl çözdüklerine ilişkin açıklaması
- 23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan birçok ilde yaşanan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde tüm milletvekillerinin kabulüyle çıkan İsrail Başbakanı Netanyahu'nun ABD Kongresinde konuşmasını kinayan

tezkereye, geleceğin teminatı gençlerin 2 Ağustos'a kadar üniversite tercihlerini yapacaklarına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörist temizliğine ara vermeden devam ettiğine ve mavi vatan ülküsüne "masal" diyenlere, Türkiye Kültür Yolu Festivali'ne ve 3-11 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan Nevşehir Kapadokya Balon ve Kültür Yolu Festivali'ne ilişkin açıklaması

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, halaya yönelik tahammülsüzlüğün devam ettiğine; halay çektikleri gerekçesiyle Mersin'de, Ağrı'da, Siirt'te ve İstanbul'un farklı ilçelerinde gözaltılar olduğuna ve valiliğin bunlarla ilgili açıklama yapmasına, Kenan Evren'in yaptıklarıyla bugün olanlar arasında hiçbir farkın olmadığına, halay çekmenin bu iktidara karşı bir direniş yöntemi olduğuna ve türküleriyle, halaylarıyla direneceklerine ilişkin açıklaması

25.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Meclisten geçirilen vergi paketiyle en düşük emekli aylığının 12.500 lira olduğuna, Cumhurbaşkanının "Onların sırtlarında küfe yok ki." cümlesine, Demirören grubunun kamu bankalarına olan borcuna, sokak hayvanlarıyla ilgili yasa teklifinin bugün görüşülecek olmasına, sokak hayvanlarıyla ilgili sorunun bu noktaya nasıl geldiğine ve Anayasa'ya aykırı olan bu yasa teklifinin bir kez daha gözden geçirilmesini AKP ve MHP Gruplarına önerdiğine ilişkin açıklaması

26.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, AK PARTİ iktidarının halaya karşı olmadığına, terör devleti İsrail'in soykırım motivasyonunun her geçen gün biraz daha arttığına, Yıldız Sarayı'nın kapılarının tekrar ziyaretçiye açıldığına ve 20 Temmuz Kıbrıs Barış ve Özgürlük Bayramı'nı coşku ve heyecanla idrak edildiğine ilişkin açıklaması

27.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

29.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

30.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'ni görüşmeye başlamadan önce Anayasa'ya aykırılıktan dolayı usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

33.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

35.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, önemli bir kanun teklifi görüşülürken AKP Grubundan çok az milletvekilinin bulunduğuna ilişkin açıklaması

37.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye iki cihan saadeti dilediğine ilişkin açıklaması

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

39.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

40.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mazıdağı'nın Konur ve Meşeli köyleri arasında çok büyük bir yangının başladığına ilişkin açıklaması

43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

44.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Gazze kasabı Netanyahu'nun Dışişleri Bakanı görünümüne tetikçisi Yisrael Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan paylaşımına ilişkin açıklaması

45.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi'nin 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde soru-cevap kısmında yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

46.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi'nin, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

49.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Komisyonun kimi, neden, niçin alkışladığını; neye katılıp katılmadığını merak ettiğine ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden 24/7/2024 tarihinde istifasına ilişkin önerge yazısı (4/68)

2.- Başkanlıkça, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden 28/7/2024 tarihinde istifasına ilişkin önerge yazısı (4/69)

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mega şirketlerin vergi ödememesinin yaşanan ekonomik krize etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, konut, kira ve aidat fiyatlarındaki zam oranlarının sebep olduğu problemlerin belirlenerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizdeki vergi sisteminin toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

- 1.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim
- 2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160)

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olup olmadığı gerekçesiyle ilgili tutumu hakkında

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınıp alınmamasıyla ilgili tutumu hakkında

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Divan olarak, İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye mutluluklar dilediklerine ilişkin konuşması

XI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

3.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

4.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

28 Temmuz 2024 Pazar

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, vakıf üniversitelerinin ücret artışları hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e ait.

Sayın Ekmen, buyurun.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, vakıf üniversitelerinin ücret artışlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) – Kıymetli Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz millî eğitim sistemimiz anayasal bir görevle devlet tarafından yürütülen hizmetler olarak tanımlanmıştır ancak gerek özel okullar gerek vakıf üniversiteleri aracılığıyla bu hizmetler devlet dışındaki aktörler tarafından da yürütülmektedir. Örneğin, özel okullara baktığımızda, okul öncesi eğitim, ilk, orta ve liselerde toplam 1 milyon 543 bin 323 öğrenci eğitimine devam etmektedir, vakıf üniversiteleri için ise eğitime devam eden öğrenci sayısı 806 bin 568'dir. Yani bugün sizin dikkatinize sunmaya çalışacağım ücretler ve ücret artışlarındaki sorunlar yaklaşık 2 milyon 300 bin aileyi ilgilendirmektedir.

Vakıf üniversiteleri deyince her ne kadar doğası ve yasası gereği kâr amacı gütmeyen üniversiteler anlaşılsa da maalesef, bizim üniversitemiz daha çok bir özel sektör mantığı ve ticari mantıkla ilerlemektedir. Vakıf üniversitemiz 40'ıncı yılını doldurdu. Gerçekten bir vakıf üniversitesi gibi hizmet etmeye talip Şehir Üniversitesinin başına gelenleri de hatırladığımızda, muhtemelen üniversiteler için artık bu ulvi amaçlarla yürütülen bir faaliyetten çok, ticari bir sürece dönüşmüş durumdadır.

Rahmetli Süleyman Demirel enflasyonunun zararlarını anlattığında, enflasyonun bir ahlaksızlık yarattığını, denetim dışı

alanlar yarattığını ifade etmişti. Bugün baktığımızda, vakıf üniversitelerindeki ücret artışları, gerçekten -az sonra tek tek izah edeceğim- iki yıl içerisinde yüzde 523'e varan fahiş artışlar içermektedir. Millî Eğitim Bakanlığı 2023 yılında yönetmelik değişikliğiyle, özel okulların ücret artışını ÜFE, TÜFE artı 5 puanla sınırlandırılmış durumdadır. Yani özel ilköğretim, ortaokul ve liseler bunun dışında artış yapamaz ama özel yurtlar Gençlik ve Spor Bakanlığına aittir; özel yurtların artışlarıyla ilgili hiçbir denetim mekanizması yoktur. Örneğin, bu yıl Ege Üniversitesi yurtları özel yurt olmamasına rağmen yüzde 305 oranında artırılmıştır.

(Uğultular)

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda büyük bir uğultu var, hatibin sözleri yeterince anlaşılmıyor. Lütfen hatibi saygıyla dinleyelim, birbirimizi duyacak, kısık sesle konuşalım. Bir daha uyarıya lütfen mahal vermeyelim.

Sayın Hatip, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum.

2 milyon 300 bin aileyi ilgilendiren bir sorundan bahsediyoruz ve bugün için üniversitelerle ilgili olarak vakıf üniversitelerinde giriş ücretinin belirlenmesinde zaten bir denetim yok ama ilk yıl bir öğrenci kaydolduktan sonra yıllara göre ücret artışlarına ilişkin de herhangi bir denetim mekanizması bulunmamaktadır.

Bakın, elimde Türkiye'nin en büyük 10 vakıf üniversitesinin ücret artışları var. Hukuk fakültelerini baz aldığımızda, 2022 yılında yani 1'inci sınıfta olup bugün 3'üncü sınıfta olan bir öğrencinin 2022 kayıt yılına göre bu yılki toplam yaşadığı artış oranı yüzde 363. Bu oran Bilkent Üniversitesinde yüzde 425 ve Yeditepe Üniversitesinde yüzde 523'tür.

Arkadaşlar, ne Maliyenin değerlendirme oranları ne TÜİK'in açıkladığı rakamlar ne İTO'nun açıkladığı enflasyon ne de ENAG'ın açıkladığı enflasyon böyle bir rakamı içermemektedir. Zaten Koç ve Sabancı gibi bazı üniversitelerin Amerika'daki Harvard, Stanford ve Oxford Üniversitelerinin üstünde, 30 bin doları aşkın almış olduğu ücretleri burada mevzubahis dahi etmiyoruz. Bakınız, Gelişim Üniversitesi Psikoloji Bölümüne 2022 yılında 62 bin lira ücretle kaydolan bir öğrenciden bu yıl 291.891 lira istenmektedir. Bu ücret artışı yaklaşık yüzde 470'lik bir artışa denk gelmektedir. Dolayısıyla bu ücret artışlarıyla ilgili olarak yapılması gereken nedir? Bir yasal düzenlemeye ihtiyaç var arkadaşlar. Çünkü YÖK Başkanı Sayın Erol Özvar 17 Temmuz 2024 tarihinde kendi kişisel hesabından bir dizi "tweet" yayımladı, bu yayımladığı "tweet" dizisinde hatırlatıyor; "Vakıf üniversiteleri kâr amaçlı hizmet veremez." diyor, daha sonra güncelleme oranları, öğrencilerin bunları bilme hakkı, sürpriz ve beklenmedik öğrenci ücret artışlarına değiniyor, devamında doğru olanın dönemsel değil, yıllık tayin edilmiş ücretler olduğunu ifade ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) – Üniversitelerin yıllık TÜFE ortalamasının üstünde bir ücret almaması gerektiğini ve son olarak açıkça ilan edilmemesi, ilave, beklenmedik ücret ve ücret artışlarında bulunmaması gerektiğini söylüyor ama Sayın YÖK Başkanı sözlerini nasıl bağlıyor? Bu konuda üniversitemizden ricacı oluyor çünkü mevzuatta böyle bir yetkisi yok. Dün Sayın Abdullah Güler'e de bu konuyu arz ettim, bir çalışma olduğunu paylaştı. Ümit ediyorum ki -keşke dün bir madde ihdası yoluyla gelseydi- önümüzdeki ekim ayında ilk gündeme alınacak meselelerden biri de vakıf üniversitelerindeki bu fahiş üniversite fiyat artışları olur. Aynı şekilde Gençlik ve Spor Bakanlığımız da özel yurtların sadece denetimini değil ücret artışlarını da gündemine alır ve gençlerimiz üniversiteleri terk etmek zorunda kalmaz.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, 2024 Yaz Olimpiyatları ve ülkemizdeki spor faaliyetleri hakkında söz isteyen Sakarya Milletvekili Ali İnci'ye ait.

Sayın İnci, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Sakarya Milletvekili Ali İnci'nin, 2024 Yaz Olimpiyatları'na ve ülkedeki spor faaliyetlerine ilişkin gündem dışı konuşması

ALİ İNCİ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güreş Millî Takımı antrenörlüğü ve beden eğitimi öğretmenliği yapmış biri olarak ülkemizin 2002 öncesi ve sonrası dönemlerde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirdiği büyük dönüşümü sizlerle paylaşmak istiyorum.

2002 yılı öncesinde Belediye Başkanlığı yaptığım dönemlerde Gençlik ve Spor Bakanlığına ait tesislerin personel maaşları ve elektrik paralarını ödeyemediğinden dolayı belediyelere devredildiği dönemleri yaşadık ancak 2002 yılı itibarıyla AK PARTİ hükümetlerinin vizyoner politikaları sayesinde bu tablo tamamen değişmiştir. Gençlere ve sporcuya değer veren bir anlayışla her alanda yatırımlar ve projeler hızlandırılmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı tesislerin belediyelere devredildiği bir dönemden yüzme havuzlarıyla, spor salonlarıyla, stadyumlarla, gençlik merkezleriyle, uluslararası şampiyonalarımızla dolu bir dönem yaşıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2024 yılı itibarıyla Bakanlığımız 171 milyarlık bir bütçeyle gençlerimize ve sporcularımıza daha kaliteli ve geniş kapsamlı bir hizmet sunmaktadır. Gençlik merkezleri sayısında muazzam bir artış yaşanmıştır. 2002 yılında sadece 9 gençlik merkezi varken 2024 itibarıyla bu sayı 498, gençlik ofisi sayısı ise 369'a ulaşarak toplamda 867 merkeze ulaşmıştır. Gençlik merkezlerimizde üye sayısı 2002 yılında 5.120 iken bugün yaklaşık 4 milyon üyeye hizmet etmektedir. Bu merkezlerde yapılan faaliyetlere katılım sayısı 22 milyondur.

AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde spor alanında önemli başarılar elde edilmiş, 2002 yılında 278 bin olan toplam sporcu sayımız 2024 yılında 16 milyona çıkmıştır. 2002 öncesi çoğunlukla güreş sporu dalında madalyalar alan bir ülke iken artık diğer spor dallarında madalya alan, İstiklal Marşı'nı okutan, ay yıldızlı bayrağımızı dalgalandıran bir ülke konumuna geldik.

Bütün bu veriler, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, AK PARTİ hükümetlerinin gençlik ve spor alanında gerçekleştirdiği devrim niteliğindeki yatırımların ve çalışmaların bir göstergesidir. Bu sayede bugün gençlerimiz ve sporcularımız için daha müreffeh bir geleceğin temelleri atılmış durumdadır. Türkiye Yüzyılı gençleri artık her alanda ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeye başlamıştır.

Değerli milletvekilleri, Paris Olimpiyat Oyunları'na katılmaya hak kazanan 101 sporcumuzu buradan tebrik ediyorum. Bu sporcularımız büyük bir azim, özveriyle çalışarak ülkemizi uluslararası alanda temsil etme hakkı kazanmışlardır. Her birini gönülden tebrik ediyorum ve başarılarının devamını diliyorum. Her bir sporcumuz Türk sporunun yükselen değeri olarak milletimizin gururu ve umudu olmuştur. Ay yıldızlı bayrağımızı en yükseklerde dalgalandırma sorumluluğunu üstlenen gençlerimiz bizlere büyük bir onur yaşatmakta ve millî birlik ruhumuzu pekiştirmektedir.

Bu vesileyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinden sporcularımıza olan desteğimizi ve güvenimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum. Özellikle Mete Gazoz, Gizem Özer ve Buse Naz Çakıroğlu'nun azmi, Berke Akçam'ın hızı, Neslihan Arın'ın kararlılığı ve daha birçok sporcumuzun başarıları gençlerimize ilham kaynağı olmuştur. Bu sporcularımız sadece bireysel başarılarıyla değil, aynı zamanda ülkemizin dört bir yanındaki gençlerimize örnek teşkil eden hikâyeleriyle ön plana çıkmaktadır. Her bir sporcumuzun arkasında 80 milyon insanımızın dua ve destekleri bulunmaktadır. Bu büyük onuru ve sorumluluğu taşıyan sporcularımızın

milletimizin adını altın harflerle yazdıracağına, bayrağımızı en yükseklerde dalgalandıracağına ve İstiklal Marşı'mızı söyleteceklerine inancım tamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İnci, lütfen tamamlayın.

ALİ İNCİ (Devamla) – Bu vesileyle, başarılarının mimarı olan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Osman Aşkın Bak'a, federasyon başkanlarımıza, antrenörlerimize, idarecilerimizden emeği olan herkese ve sporcularımıza şükranlarımı sunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İnci.

Gündem dışı üçüncü söz, Afyonkarahisar'ın sorunları hakkında söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'a aittir.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Afyonkarahisar'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı Afyonkarahisar özelinde yaşanan ekonomik sorunlara ilişkin olarak yapacağım.

Afyonkarahisar, tarım ve hayvancılık açısından Türkiye'nin en önemli merkezlerinden biriyken şu anda âdeta can çekişir hâle gelmiştir. Tarım ve hayvancılıkla geçinen üreticilerimizin yaşadığı sıkıntılar her geçen gün daha da derinleşmektedir. Plansız ve programsız, sırf yandaşlara para kazandırmak için yapılan ithalatlar hem ilimize hem de ülkemize hayvancılık sektöründe büyük darbe indirmiştir. Canlı hayvan üretimi yapan üreticilerimiz artan maliyetler nedeniyle çiftliklerini terk etmek zorunda kalmış, üretimden çekilmeye başlamışlardır. Yem, enerji, akaryakıt, veterinerlik ve ilaç maliyetleri başta olmak üzere girdi maliyetlerinin astronomik şekilde artması üreticilerimizi iflasın eşiğine getirmiştir. Artık birçok çiftçi tarlasını ekemez hâle gelmiştir. Arpa, buğday, mercimek, nohut ve fasulye gibi ürünlerde girdilere dayalı ekonomik sorunlardan dolayı yaşanan rekolte düşüşü çiftçilerimizi zor durumda bırakmıştır. Üretim maliyetlerinin tutarsızlığı, Türk çiftçisi gibi Afyonkarahisar çiftçisini de kaderine terk etmiştir. Banka kredi borçlarını ödeyemeyen çiftçi, BAĞ-KUR borçlarını karşılayamayan esnaf büyük bir borç batağındadır; neredeyse hakkında icra dosyası açılmadık tek bir üretici kalmamıştır.

Afyonkarahisar doğal taş sektöründe de dünya çapında önemli bir üretim merkezidir ancak bu sektör de ağırlaşan ekonomik şartlardan dolayı büyük bir kriz yaşamaktadır. Maden arama ruhsatlarının ve prosedürlerinin zorlaşması sektördeki üretim faaliyetlerini engellemektedir.

Afyonkarahisar'daki küçük esnaf ve sanayi sitesi esnafı yüksek faiz oranları, enerji fiyatlarındaki olağanüstü artış ve adaletsiz vergi sistemi nedeniyle kepenk kapama noktasına gelmiştir. Konut ve iş yeri kiralari almış başını gitmiştir. Esnaf, iş yerinin; işçi, memur oturduğu evin kirasını ödeyemez duruma gelmiş; inim inim inlemektedir.

Süt maliyetleri 18 TL'ye çıkarken süt üreticileri sadece 11 TL'ye satış yapmak zorunda kalmaktadır. Bu durum süt üretiminin sürdürülemez hâle gelmesine neden olmaktadır. Esasen, sütü satın alan da yoktur.

İlimizde üretilen turşuluk salatalıklar büyük tüccarlar tarafından düşük fiyatlarla alınmak istenmektedir. Bu durum üreticilerimizi mağdur etmekte ve tarlalarındaki ürünleri yok pahasına satmak zorunda bırakmaktadır.

Tüm bunlar olurken iktidar ve milletvekilleri ne yapmaktadır? 31 Mart yerel seçimlerinden sonra kaybettikleri belediyelerin şokunu üzerinden atamamış, Afyonkarahisarlı vatandaşın gündemine hâlâ dönememişlerdir. Her gün, Lale Devri'nde yaşıyormuşuz gibi gerçek olmayan müjdelere vatandaşımızı oyalamaya çalışmaktadırlar. Alışmışsınız yıllarca kaymaklı ekmek kadayıfı gibi siyaset yapmaya, şimdi belediyei kaybedince devletin valisinin yanından ayrılmayıp ha bire ziyaretlerle Afyonkarahisar'a müjde vermektesiniz. Bırakın da devlet işini yapsın; belediye başkanı belediye başkanlığını, devletin valisi valiliğini yapsın. Siz gidin, vatandaş dinleyin, vatandaşın gerçek gündemiyle ilgili ne yapılabilir, ona çalışın.

Yukarıdaki açıklamaların dışında, Ankara-İzmir tren hattı ne oldu, onu açıklayın. Yalandan beton dökerek açılışını yaptığınız, sonra unuttuğunuz AFRAY ne oldu, onu açıklayın.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; “Emekliyi, işçiyi, esnafı, çiftçiyi, memuru enflasyona ezdirmedik.” söylemlerinin havalarda uçtuğu bir noktada, size rahmetli Süleyman Demirel'in bir anekdotunu anlatarak, kendisini de yâd etmek istiyorum: Süleyman Demirel, 1987 bütçe görüşmelerinde dönemin iktidar partisini eleştirirken âdeta bugün yaşanan enflasyon sorununu da ilginç bir tanımlamayla ortaya koymuştur. Sayın Demirel “Hem aşırı enflasyon olacak hem dar gelirli ezilmemiş olacak, buna ‘Kristof Kolomb’un yumurtası’ derler.” ifadelerini kullanmıştı. Kristof Kolomb asilzadelerle yemek yediği bir masada, asilzadenin birine “Siz ekselansları, şu elimde gördüğünüz yumurtanın dik olarak masanın üstünde durmasını sağlayabilir misiniz?” diye sorar, asilzade yumurtayı masanın üstünde dik bir şekilde tutamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Olgun, lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) – Masadaki diğer asilzadeler de yumurtayı oturtamazlar. Yumurtayı masaya dik bir şekilde kimse oturtamayınca Kolomb yumurtayı alıp yumurtanın sivri ucunu kırmadan düzleştirir, böylelikle yumurta masanın üzerinde dik bir şekilde durur. Kolomb'un yönteminde aslında bir çözüm yoktur, hile vardır ancak hile yoluyla da olsa bir şekilde sonuca ulaşılmıştır. Günümüz iktidarı benzer şekilde enflasyon sorununa karşı uyguladığı politikalarla âdeta Kolomb'un yönetimini benimser durumda, ekonomideki köklü sorunları çözmek yerine yüzeysel müdahalelerle günü kurtarmaya çalışmaktadır. Unutulmalıdır ki vatandaşlarımız sandıkta bunun hesabını soracaklardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Olgun teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz, Adana Milletvekili Ayhan Barut'a ait.

Sayın Barut, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, devletten milyarlarca liralık ihale alan ve hiç vergi ödemediği görülen şirketlerin olduğuna ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, yandaş şirketlerin, 5'li çetelerin vergi borçlarını sıfırlamayla ünlü AKP iktidarı yine sobelendi. Son günlerde devletten milyarlarca liralık ihale alan ve hiç vergi ödemediği görülen şirketler ortaya çıktı. Hazine Bakanlığı “Vergide adalet, etkinlik ve kazanca göre vergileme politikalarımızın ana unsurudur.” diye açıklama yapmıştır. Ne yaptığınız ayan beyan ortada, siz kimi kandırıyorsunuz? Milyonlarca asgari ücretli, emekli ve memur yüksek enflasyon ve fahiş zamlarla ezilirken ne yaptılar? Sorunları çözmek yerine daha da derinleştirdiler. Halkın alım gücünü yükseltmek yerine açlık ve sefaleti büyüttüler. Milyonlarca emekçinin cebindekileri zamlar ve yüksek vergilerle yok ettiler, halka ve emekçiye yok ama yandaşlara oluk oluk akıtıyorlar. Bu haramilerin düzenini bozmak zorundayız, halkımızın desteğiyle başaracağız.

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün...

2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'da ve çevre illerde sağlık sisteminin çöktüğüne ilişkin açıklaması
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle tüm sağlık çalışanlarımızın özveri ile çalışmaları için teşekkür ediyorum. Ülkemizin her yerinde olduğu gibi Tekirdağ'ımızda da sağlık sistemi çöktü. Vatandaşlarımızın mağduriyeti gün geçtikçe artıyor. Doktor sorunumuz var, aynı zamanda randevu sorunumuz var, yoğun bakım üniteleri ağzına kadar dolu. Sadece Tekirdağ'da değil tüm illerde de çevre illerde de aynı sıkıntıyı yaşıyoruz. Aynı zamanda, aile sağlık merkeziyle ilgili de ilimizde sıkıntı var. Örneğin, Süleymanpaşa merkezimizdeki Çınarlı Mahallemizde aile sağlık merkeziyle ilgili tahliye işlemi var. İkinci mal sahibi tahliye işlemi için mahkemeye gitti ve oradaki vatandaşlarımız mağdur ama Bakanlığımız uyuyor, Sağlık İl Müdürlüğümüz uyuyor. Çınarlı Mahallemizdeki vatandaşlarımız ile diğer ilçelerimizdeki aile sağlık hekimlerimizin sıkıntısını biz biliyoruz; yer sıkıntısı var, fiziki alan sıkıntısı var ama maalesef Bakanlıkla beraber saray uyuyor; hani sağlık sistemi uçmuştu(!)

Buradan yetkililere sesleniyoruz: Tekirdağ'ın sesine kulak verin, halkımızın sıkıntılarını giderin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak...

3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın 110'uncu Birleşimde (3/908) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün burada, Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden CHP Milletvekili Sayın Namık Tan'ın mavi vatan için "masal" demesi kabul edilemez ve yakışsız bir ifadedir. Bu, Türkiye'nin hak ve menfaatlerine karşı Yunanistan'ın sözde tezlerine destek veren siyasi pusulasını kaybetmiş bir yaklaşımdır. Düşüncesi, siyasi görüşü ne olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yine ülkesinin ali menfaatlerini öncelemesi lazım gelir. Bunu herkesin iyi bilmesi gerekir ki mavi vatan anavatanımızın ayrılmaz bir parçasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Gemiler nerede, gemiler?

BAŞKAN – Sivas Milletvekili Rukiye Toy...

4.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesine ve gençlerin üniversite tercih döneminde olduklarına ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) – Cumhuriyetimizin 50'nci yılı anısına Türkiye'nin 9'uncu üniversitesi olarak kurulan Sivas Cumhuriyet Üniversitemiz 18 fakülte, 4 yüksekokul ve 14 meslek yüksekokulu, 1 konservatuvar, 4 enstitü ve 37 araştırma ve uygulama merkeziyle eğitim, öğretim ve araştırma hizmeti veren, ülkemizin en köklü üniversitelerindendir. Savunma teknolojileri ve tarım bilimleri başta olmak üzere, mühendislik alanlarında ileri teknoloji üreten ve geliştiren Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitemiz ise ülkemizin en önemli savunma sanayisi devleriyle kurulmuş olan ikili iş birlikleri sayesinde gençlerimizin bu firmalarda staj yapmasına ve çalışmalarına imkân sağlamaktadır.

Türkiye Yüzyılı'nın mimarı olacak gençlerimiz için emeklerinin karşılığını alacakları, hayallerini gerçeğe dönüştürecekleri tercih dönemindeyiz. Gençlerimizi kendi hikâyelerini yazmak için 25 bin yurt kapasitesi, hızlı treni ve sunacağı sayısız imkân ve zenginlikle Sivas'ımıza bekliyoruz.

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı...

5.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, üniversite tercihleri döneminin başladığına ve Harran Üniversitesine ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye Yüzyılı'nı omuzlarında yükseltecek genç arkadaşlarımız, geleceği birlikte inşa edelim. Üniversite tercihleri dönemi başladı; Şanlıurfa'mıza, Harran Üniversitemize sizleri bekliyoruz. Mezun olduğunuzda hep özleyeceğiniz, unutulmaz anılar biriktireceğiniz üniversite yıllarınızı kültür ve medeniyetlerin beşiği Şanlıurfa'mızda, tarihi soluyarak yaşamınızı öneriyorum. Geleceğin dünyasına yön verecek birçok fakülte ve bölümü bünyesinde barındıran üniversitemizin ülkemize kaliteli istihdam gücü olarak yetiştirdiği öğrenciler arasında sizler de yer yerlerinizi alabilirsiniz.

Hayatınız boyunca unutmayacağınız önemli bir viraj olan tercih dönemi 2 Ağustos'a kadar devam edecek, Rabbim doğru tercihlerde bulunmanıza yardımcı olsun.

Sonuçların şimdiden hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman...

6.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye'yi temsil eden tüm sporculara ve Erzincan'da gençler için yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda ülkemizi temsil etmek için Fransa'da bulunan tüm sporcularımıza başarılar diliyorum.

Yirmi iki yıldır Türkiye Yüzyılı'nın sahipleri gençlerimizle gelecekleri için çalışıyoruz. Seçim bölgem Erzincan'da da gençlerimize yapılan tüm yatırımlarda emeği olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, son Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'a, Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Osman Aşkın Bak'a ve Valimiz Sayın Hamza Aydoğdu'ya teşekkür ederim.

Bünyesinde gençlerimiz için model uçak İHA, mekanik, elektronik ve birçok eğitim atölyeleri bulunan, yirmi dört saat yaşayan muhteşem bir stadyumumuz var. Yüzmeyi öğrenmeleri için il ve ilçelerde yüzme havuzları yaptık ve yapmaya devam ediyoruz. Ergen Dağı Kayak Merkezimizde otelimiz, spor sahalarımız, bungalov evler, restoranlar, sosyal alanlar ile kış sporlarında önemli bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Uşak Milletvekili Ali Karaoba...

7.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, doğal afetler sonucunda Uşak'ın Banaz ve Sivaslı ilçelerindeki çiftçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2024 yaz aylarında Uşak'ta gerçekleşen orman ve tarım arazilerindeki yangınlar, seller ve aşırı yağışlar çiftçilerimizi, esnafımızı ve kent merkezimizi olumsuz etkilemiştir. Ekstrem hava olayları sonucu gerçekleşen bu doğal afetlerde Banaz ilçemizde Hatıplar, Alaba, Halaçlar, Banaz köylerimizde birçok tarım alanı ve tarımsal ürünler ciddi hasar görmüştür.

Yine, Sivaslı ilçemiz merkezi ve Selçikler, Eldeniz, Cinoğlu, Erice ve Ketenlik köylerinde birçok çiftçi kardeşimizin emekle ürettiği meyve ve sebzeler yok oldu. Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'dan buradan köydeki hemşehrilerimizin zararlarının karşılanmasını, bir an önce tespitlerin yapılmasını istiyoruz.

Banaz'daki ve Sivaslı'daki köylülerimize, vatandaşlarımıza bir kez daha geçmiş olsun dileklerini sunuyorum. Uşak ilçelerimiz, köylerimiz hakkını alacak.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Düzce Milletvekili Ercan Öztürk...

8.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın 110'uncu Birleşimde (3/908) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün CHP Milletvekili Namık Tan'ın denizlerdeki egemenlik haklarımızın mührü olan mavi vatan için "masal" ifadesini kullanmasını büyük Türk milletinin bir ferdi olarak kınıyorum. Mavi vatanı anlamak Misakımillî'yi anlamaktır, mavi vatanı anlamak emperyalistlerin hesap ve tuzaklarına asil Türk milletinin demir yumruğunu vurmaktır. Mavi vatana "masal" diyenler Türk milletinin asla temsilcisi olamaz; olsa olsa Yunan Parlamentosunun, Yunan hayalciliğinin, emperyalistlerin emir eri, gönüllü seferberleri olur. "Ne işimiz var." demeye dili varan bu kafalarin iktidar rüyaları bahsettikleri masalın ta kendisidir. Büyük Türk milletinin denizlerdeki millî davası mavi vatanın karşısında duran müstemleke ve mandacı zihniyete karşı mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy...

9.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, Kayseri'de Yemliha baraj gölünde düzenlenen Dragon Festivali'ne ilişkin açıklaması

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kayseri'mizde bulunan Yemliha Baraj Gölü'nde dünya festivalleri arasında ilk 3'e giren ve büyük bir heyecanla beklenen Dragon Festivali Kocasinan Belediyesi ve Uniplay Summer Fest iş birliğiyle Kayseri'mizde düzenleniyor. Dün başlayan ve Kuşçu Marina'da ilk kez gerçekleştirilen, Türkiye'nin ve Kayseri'nin önde gelen kurumsal firmalarının kıyasıya rekabet ettiği festival bugün sona erecek. Festival, Dragon bot yarışması, su sporları, ritim grubu, kostüm yarışması gibi çeşitli etkinlikler ve yarışmalarla dolu geçiyor. Yediden yetmişe herkese hitap eden bu büyük etkinlikte katılımcılara doğada kamp yapma imkânı da sağlanmaktadır. 50 bini aşkın kişinin katıldığı Dragon Festivali Kuşçu Marina'nın tanıtımına ve Kayseri'mizin turizm potansiyeline önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu büyük organizasyonun düzenlenmesinde başta Kocasinan Belediye Başkanımız Ahmet Çolakbayrakdar olmak üzere emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sakarya Milletvekili Ali İnci...

10.- Sakarya Milletvekili Ali İnci'nin, TRT Haber ekibine Filistin'de katil İsrail Hükûmeti tarafından yapılan saldırıya ve Amerika Birleşik Devletleri Kongresinde Netanyahu'nun ayakta alkışlanmasına ilişkin açıklaması

ALİ İNCİ (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Filistin'de TRT Haber ekibine katil İsrail Hükûmeti tarafından yapılan saldırıyı şiddetle kınıyorum. Bu saldırı basın özgürlüğüne ve gerçeklerin ortaya çıkmasına yönelik bir tehdittir. TRT Haber ekibine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Gazetecilerin doğruları dünyaya duyurma çabaları asla engellenmemelidir. Uluslararası hukuku her fırsatta yok sayan katil Netanyahu tüm bunların hesabını eksiksiz verecektir. Ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri Kongresinde Netanyahu'nun ayakta alkışlanması Amerika'nın demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçmiştir. Katil Netanyahu'nun işgalci politikaları ve insan hakları ihlalleri ortadayken böyle bir karşılama Amerika'nın demokrasi ve insan hakları konusundaki inandırıcılığını yok etmiştir. Demokrasi yalnız sözle değil somut adımlarla da desteklenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı...

11.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, Gazze'de sahra hastanesi olarak kullanılan Hatice Okulunun bombalandığına ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) – Savaş değil, katliam. ABD Kongresinde konuşma yapan, dakikalarca ayakta alkışlanan eli kanlı katil Netanyahu'ya ait savaş uçakları Gazze'de sahra hastanesi olarak kullanılan Hatice Okulunu bombaladı. Haince yapılan saldırı sonucunda aralarında masum kadın ve çocukların bulunduğu 30'dan fazla Filistinli kardeşimiz yaşamını yitirmiş, onlarcası da ağır yaralanmıştır.

Ey katil İsrail, bu zulme "Dur!" diyecek bir İbrahim çıkacak elbet. Katil Netanyahu, firavun suretli canı "Hedeflerimize ulaşmadan savaşı sona erdirmeye niyetinde değilim." diyen katil, binlerce masum çocuğun ahi üzerinde. Bu zulme "Dur!" diyecek bir Musa çıkacak elbet. Gazze'deki şehit sayısı 40 bine yaklaştı; milyonlarca Filistinli evlerini yitirdi, göç etmek zorunda kaldı. Başta Netanyahu olmak üzere bu tablonun mimarı olan tüm canilerden hesap soracak bir Salâhaddin Eyyubî çıkacak elbet.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Türkiye olarak, insanlıktan zerre kadar nasibini almamış bu katillerden, bu barbarlardan hesap sormak için her şeyi yapmaya devam edeceğiz elbet.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan...

12.- İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın, HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'na ilişkin açıklaması

TUĞBA İŞİK ERCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekleştirecek her yatırımda yatırımcılarımızın yanında olmaya, ülkemizin her bir köşesini üretimle buluşturmak için üzerimize düşeni gerçekleştirmeye devam ediyoruz.

Bununla ilgili olarak, Sayın Cumhurbaşkanımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın öncülüğünde, ülkemizin yüksek teknoloji yatırımları için küresel cazibe merkezleri arasında yer almasını sağlayacak HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'nı açıkladı. 2030 yılına kadar yüksek teknoloji yatırımlarının odak noktası hâline getirmeyi amaçladığımız ülkemizde HIT-30 Programı'yla elektrikli araçlar ve çip üretimi için beşer milyar dolar, bataryalar için 4,5 milyar dolar, güneş ve rüzgâr enerjileri için 4,2 milyar dolar teşvik paketi açıklanmıştır. Programla yarı iletkenler, mobilite, yeşil enerji, sağlıklı yaşam, haberleşme, uzay ve bu alanlarda değer zincirlerini geliştirecek 30'un üzerinde başlıkta yatırımlara nitelikli destekler sağlanacaktır. Ülkemizin yüksek teknoloji yatırımlarıyla buluşmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bolu Milletvekili İsmail Akgül...

13.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Hakkâri Şemdinli'de PKK tarafından şehit edilen Ziya Sarpkaya'nın şehadetinin 9'uncu sene devriyesine ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) – Teşekkürler Sayın Başkan.

28 Temmuz 2015 tarihinde Hakkâri Şemdinli'de hain terör örgütü PKK tarafından kahpece şehit edilen Bolu Göynüklü Ziya Sarpkaya kardeşimizi şehadetinin 9'uncu sene devriyesinde rahmet, minnet ve dualarla anıyorum. Şehidimizin kıymetli ailesine ve tüm hemşehrilerimize başsağlığı diliyorum.

Vatan, bayrak ve mukaddesatı uğruna gözünü kırpmadan toprağa düşen tüm şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmetler diliyor, tüm kahraman gazilerimize sevgi, saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Terörle mücadelede destanlar yazan, yurt içi ve yurt dışı operasyon bölgelerinde fedakârca görevini ifa eden kahraman Mehmetçiklerimize ve emniyet güçlerimize başarılar diliyorum.

"Ölüm bize ne uzak, bize ne yakın ölüm. Ölümsüzlüğü tattık, bize ne yapsın ölüm?" Şehitler ölmez, vatan bölünmez! Ne mutlu Türk'üm diyene!

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez.

14.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez’in, 28 Temmuz 1943 yılında Sefo Deresi’nde 33 Kürt köylüsünün katledildiğine ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – 1943 yılında Sefo Deresi’nde sınır ihlali yaptıkları gerekçesiyle 33 Kürt köylüsü bir ay boyunca işkenceye maruz kaldı ve seksen bir yıl önce bugün katledildiler; bu katliamı bir kez daha lanetliyorum. 1943’te bu katliamı gerçekleştiren şahsın ismi bazı zihniyetlerce karakollara, yollara, kavşaklara verildi. Bu katliamcı zihniyeti de buradan, Meclis kürsüsünden tekrar lanetliyorum. Hepinizin bildiği gibi, Sefo Deresi hâlâ yasaklı bir bölge ve insanların cansız bedenleri hâlâ orada duruyor. Bu utanç hepimize yeter diyorum. İnsanların kendi akrabalarının cenazelerini almasının önündeki yolu açın. Katliamcı zihniyetin tarihe hesap vermesi için, biz de bu katliamları lanetlemek için hep beraber onların isimlerini Türkiye’deki yollardan, kavşaklardan silelim diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

15.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş’ın, İçişleri Bakanı ve ona bağlı kurumların, Kürt gençlerinin halayları ve türkülerıyla uğraştığına ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) – Teşekkürler.

Her fırsatta kardeşlikten, haktan, eşitlikten ve adaletten dem vuran bir iktidar, bugüne kadar Kürtlerin dilini, şarkılarını, türkülerini yasaklayanlardan bayrağı devralıp halayı yasaklama başarısına nail oldu. İçişleri Bakanı ve ona bağlı kurumlar işi gücü bırakmış, Kürt gençlerinin halayları ve türkülerıyla uğraşıyor. Mersin’de, Ağrı’da, Siirt’te ve İstanbul’da olan şey, düpedüz Kürtlere ve Kürtçeye olan tahammülsüzlüktür.

Dün Siirt’te tutuklanan 4 kişiden 2’si çocuk. Siirt Valiliğinin konuyla ilgili kullandığı “huzur kaçırıcılar” ve “suçlular” ifadeleri ülkedeki mahkemelerin bağımsızlığının ne hâlde olduğunu görmeye yetiyor. İçişleri Bakanı ve ona bağlı valiler şunu çok iyi biliyor: Huzuru bozan ve suç olan şey gençlerin halay çekip türkü söylemesi değil, o gençlerin uyuşturucuya ve fuhuşa batması. Çok açık söylüyoruz ki bu tutuklamalar her bir Kürt’ü hedef gösteren hamlelerdir ve ayrımcılıktır. Ne halayımızdan ne şarklarımızdan ne de renklerimizden vazgeçeriz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Antalya Milletvekili Aliye Coşar...

16.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar’ın, Manavgat yangınının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİYE COŞAR (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

28 Temmuz 2021 tarihinde ülkemizde yaşanan en büyük yangın olan büyük Manavgat yangınının üzerinden üç yıl geçti. Tarihin en büyük yangını olan büyük Manavgat yangınının yıl dönümünde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı saygıyla, rahmetle anıyorum.

AKP iktidarında yangın söndürme uçaklarının yetersizliği nedeniyle birçok yer müdahale edilemeden yandı. Yangın günlerce devam etti, telafisi güç zararlar verdi. On gün süren, canlarımızı ve ormanlarımızı yok eden bu büyük felaketin, acıların ve yaşanan ihmallerin bir daha tekrarlanmamasını ümit ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan’ın, hayvancılık desteklemelerine ilişkin yeni yayımlanan kararnameye ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hayvancılık desteklemelerine ilişkin yeni yayınlanan kararname memleketimize hayırlı olsun. Yurt içi üretimiyle ihtiyacımızın karşılanmasını temel alan modelde, yerli gen kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması planlanmıştır. Belirlenen kriterleri sağlayabilen işletmeler için teşvik edici ve ilave desteklemeler de yapılarak üretimde verim ve kalitenin artırılması sağlanacaktır. Aile işletmelerine ilk defa ilave destek verilen modelde kadınlara ve gençlere de pozitif ayrımcılık sağlanacaktır. Gıda arz güvenliği dikkate alınarak üretim planlaması ekseninde hazırlanan bu yeni destekleme modeliyle hayvancılık gelişecek ve sürdürülebilirliği sağlanacak, yerli üretim teşvik edilecek; üretim, verimlilik ve kalite artacaktır. Hayvancılık sektöründe de inşallah Türkiye Yüzyılı hedeflerine ulaşacağız.

Bu çalışma için Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı’ya ve bu kararnamayı imzalayan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a teşekkür ediyor, memleketimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz’ün, ekonomik krizin bitmek bilmeyen faturasının emeklilere yüklenmeye devam edildiğine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye’yi göz göre göre soktuğunuz ekonomik krizin bitmek bilmeyen faturasını emeklilerimize yüklemeye devam ediyorsunuz. Dünyada eşi benzeri görülmemiş uydurma bir sistem olan kur korumalı mevduatta devlet bütçesinden 1,2 trilyon lirayı zenginlere aktaranlar, sadece haziran ayında 99 milyar liralık faiz ödemesi yapanlar iş emeklinin refahına gelince emeklilerimizi bütçeye yük olarak görüyor. Bu ülkenin sırtında tek bir yük vardır, o da AKP iktidarının ta kendisidir. Yandaşın vergi borcunu affedenler, aile şirketini yıllardır zarar gösterip vergi ödemeyen milletvekilleri bu ekonomik krizin başmüsebbibidir. Krizi çıkaranlar sorumluluk alıp bu faturayı ödemezlerse başta açlığa terk edilen emekliler olmak üzere kepenk kapatan esnafın da mahsulünü tarlada bırakan çiftçinin de her gün yoksulluğu derinleşen memurun da gençliğini yaşayamayan öğrencinin de iki eli yakanızdandır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül...

19.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül’ün, Aydın’da incir ve zeytin üreticilerinin emeklerinin karşılığını alamadıklarına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın bereketli topraklarında yetişen incir, zeytin, pamuk, kestane, çilek gibi tarım ürünleriyle ülkemizin önemli bir üretim merkezidir ancak Aydın çiftçisi, AKP’nin üretici aleyhine olan tarım politikaları sonucunda, ülkemizin dört bir yanında olduğu gibi, ne ekerse ekinin dert biçiyor. Aydın’ın yaş incirinde fiyatlar 25 TL’ye kadar geriledi. Kilogram maliyeti 76 lira olan incirin 25 liradan satılması incir üreticisinin emeğinin karşılığını alamamasına neden oluyor. Zeytin için ise mazot desteği 86 TL’de, gübre desteği 21 TL’de kaldı. 124 TL destek alan çiftçi litresi 46 liraya dayanan mazotla ihtiyacını karşılayamıyor. Tarım Kanunu 21’inci madde uygulanmalı, çiftçiye alacağı olan gayrisafi millî hasılanın en az yüzde 1’i destekleme primi alacağı verilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul...

20.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul’un, Karadeniz Ereğli’deki hava kirliliğine ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karadeniz Ereğli Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonuna dair Bakanlığın yeni resmî verilerine göre vatandaşlarımız 2024 Haziran ayının ölçümlenen 720 saatinin 250 saatinde iyi olmayan havaya maruz kalmıştır.

Karadeniz Ereğli’de lösemili hasta oranımız Zonguldak’ın yüzde 60’ı seviyesindedir. Zonguldak toplam nüfusunun üçte 1’inin Ereğli’de yaşadığı düşünüldüğünde Ereğli’de Ereğli dışındaki Zonguldaklıların 3,5 katı lösemi hastamız vardır. Bunun nedeni büyük ölçüde hava kirliliğidir. Bakanlığa tekrar soruyor ama cevap alamıyoruz. Özellikle Ereğli ilçemizde bulunan istasyonda çevresel kirleticilere bağlı olarak ortaya çıkan hava kirliliğinin etkili biçimde ölçülebilmesi ve doğru verilere ulaşılabilmesi açısından PM2,5 ölçümünün yapılmasının nedeni nedir? Bölgedeki sanayi kuruluşları yeterince denetleniyor mu, yoksa hava kirliliğinin üzeri mi kapatılmaya çalışılıyor?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi siyasi parti Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’e ait.

Sayın Şahin, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, Karadeniz’de Giresun, Bayburt, Sinop, Trabzon ve Bartın illerinde yaşanan sağanak yağış sonrası oluşan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde yayınlanan İsrail Başbakanı Netanyahu’nun ABD Kongresinde konuşmasını kınayan bildiriye, dokuzuncu yargı paketinin görüşmelerinin yeni yasama yılına bırakılmasına, 110’uncu Birleşimde mavi vatanla ilgili “bir masal” ifadesi kullanılmasına, Paris Olimpiyatları’nda Türkiye’nin neden daha fazla sporcuyla temsil edilmediğine ve millî sporcuların kıyafetlerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Karadeniz’de Giresun, Bayburt, Sinop, Trabzon, Bartın illerimizde yaşanan sağanak yağış sonucu oluşan sel felaketinden etkilenen bütün hemşehrilerimize geçmiş olsun dileklerimizi ifade etmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde dün akşam anlamlı bir işe imza attık diye düşünüyorum. Amerika Birleşik Devletleri Kongresinde barbar İsrail’in eli kanlı lideri Netanyahu’nun konuşma yapması, ayakta alkışlanmasını buradan kınayan bir bildiri yayınladık. Ben bu bildiriye destek veren bütün siyasi partilere teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Bu anlamlı duruş önemlidir.

Üçüncü konum, dokuzuncu yargı paketi konusu ekim ayına, yeni yasama yılına bırakıldı. Madem yeni yasama yılına bırakıldı, bu konuda eksik hususlar vardı, toplumun beklentisi olan önemli konular paketin içerisine konulmamıştı. Bizim iktidar partisindeki arkadaşlarımızdan istirhamımız, bu konudaki eksiklerin de bu süreçte tamamlanması ve toplumun beklentisi olan bu konuların da çözüme kavuşturulmasıdır. Bu anlamda, bu hassasiyeti onlardan beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Dün, mavi vatanla ilgili “masal” ifadesi kullanıldı. Bu ifadeyi yanlış, talihsiz bir ifade olarak gördüğümü ifade etmek istiyorum. Ne yayılcı bir politikadır ne bir masaldır; millî bir siyaset çizgisidir bu, bizim bakış açımız budur. Mavi vatanı ana vatanın bir parçası olarak görüyoruz; bu ifadeyi talihsiz bulduğumu tekrar ifade etmek istiyorum.

Evet, olimpiyatlarda millî oyuncularımızın kıyafet konusu çok tartışıldı. Gerçekten, bazı konular oluyor hep beraber hayret ediyoruz, iktidar partisindeki arkadaşların da hayret ettiğini düşünüyorum. Yani böyle bir konu üzerinden bir tartışma çıkması da gerçekten, bu ülkede ilginç bir şey ama bu ülkede maalesef bunları yaşayabiliyoruz. “Bu kıyafet nedir?” diye hiç kimse sormadı mı? Gerçekten merak ediyorum. Oraya giden yöneticiler, organizasyonun önemli bir parçası olan bu konuda neden bu eksikliği göremezler? Bütün dünyaya bizi tanıtan bir konuda -gerçi tanındık, farklı şekilde tanınmış olduk- bizim değerlerimizi temsil eden “İşte Türkiye bu.” deritecek bir tercih neden yapılmaz; bu eksikliğe de dikkat çekmek istiyorum.

Evet, Paris Olimpiyatları konusunda bir konuya daha dikkat çekmek istiyorum: 18 branşta 101 sporcuyla temsil ediyoruz, bütün sporcularımıza ben yürekten başarılar diliyorum. Tabii, gönül isterdi ki daha fazla branşta, daha fazla sporcuyla burada temsil edilelim. Neden temsil edilemiyoruz ya da olimpiyatlarda istediğimiz başarıları neden bulamıyoruz bugüne kadar? Bu konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak masaya yatırmak zorunda olduğumuzu ifade ediyorum. Buradaki temel sorun şu: Burada bakanlıklara düşen görevler var, belediyelere düşen görevler var. Bu çocukların yetişme çağlarında, okul çağlarında eğitimleri de aksamadan bu spor faaliyetlerini yapabileceği bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bunun yanında kolayca spor tesislerine ulaşabilecekleri imkânları oluşturmak gerekiyor. Maalesef ailelerin imkânlarıyla bu çocuklar bugünlere kadar geliyor. Elbette ki bakanlıkların, belediyelerin de desteği vardır ama bu destek gereken düzeyde değildir, altını çizmek istediğim husus budur. Bu konuda bakanlıkların sorumluluklarını düzenleyen, belediyelere sorumluluklar, yükümlülükler düzenleyen yeni bir düzenlemeyi önümüzdeki dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak masaya yatırmalıyız, bu düzenlemeyi hep birlikte çıkarmalıyız diye düşünüyorum.

Ben tekrar olimpiyat oyunlarında yarışan bütün sporcularımıza başarılar diliyor, onlara güvenimizin tam olduğunu ifade ediyorum.

Bugün sahipsiz hayvanlar konusunda bir yasa teklifini konuşacağız. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konunun sağduyulu bir şekilde konuşulması, akliselim bir zeminde buluşulması bizim temennimizdir. Bu konuyu da ifade etmek istiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu’ya ait.

Sayın Kavuncu, buyurun.

22.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun, başıboş sokak hayvanları konusunun çözülmesi gerektiğine, bu sorunun çözülmemesinin sebebinin 2004 yılında çıkmış olan kanunu uygulamayan belediyeler ve bakanlıklar olduğuna, katıldığı Tarım Komisyonunda kendisini hem üzen hem de öfkeliendiren olaya, her meseleyi kutuplaştırarak çözmenin fayda sağlamayacağına, Cumhurbaşkanının eşi Emine Erdoğan’ın 28 Temmuz 2021’de yaptığı konuşmaya, başıboş sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifinin çıkarılması için niçin acele edildiğine ve diğer ülkelerin bu sorunu nasıl çözdüklerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tek bir konu üzerine görüşlerimizi, partimizin duruşunu açıklamak istiyorum. Bugün, yarın, inşallah 3’üncü güne sarkmaz ama önümüzde yoğun ve hakikaten sabra ve makul yaklaşımlara ihtiyaç duyulan bir süreç olacak; sokak hayvanlarıyla ilgili, başıboş sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifini konuşacağız.

Öncelikle şunu belirtiyim, biz daha önce de çok defa bu konuyu yorumladık ve şunu söyledik hep: Bu, bu hâliyle büyük bir problemdir yani başıboş sokak hayvanları konusunu çözülmesi gereken bir mesele olarak görmek durumundayız; “Bu hâliyle kalsın.” demek, bu problemin çözülmesini istememektir. Elbette, bir düzenlemeye ihtiyaç duyuluyor ve bir adım atılması gerekiyor. Hiçbir çocuğumuz, hiçbir evladımız köpekler tarafından saldırıya uğramak korkusuyla yaşatılamaz; çocukları bırakın, hiçbir yetişkin komşusuna, markete giderken köpek saldırısına uğrama tehlikesiyle karşı karşıya bırakılamaz. Bunun çözülmesi lazım ama buralara nasıl geldik, önce bunu hatırlamak lazım.

Bakın, burada, 2004 yılında çıkan ve yaklaşık yirmi yıldır -yirmi yıl olmuş- uygulanmayan bu kanunun taraflarını;

belediyelerin, bakanlıkların, neden uygulamadıklarını iyi anlamak lazım. Dolayısıyla kimin sorumlu olduğu, neden bu işin çözülmediğini bir kere, net olarak vurgulayalım. Bu işin çözülmemesinin sebebi 2004 yılında çıkmış olan kanunu uygulamayan belediyeler -partisi ne olursa olsun- ve bakanlıklardır.

Ben hayvan haklarının konuşulduğu Tarım Komisyonuna gittim. Şimdi, tabii, orada beni hem üzen hem de öfkeliyen bir olay oldu. İşte, iktidar partisinin milletvekilleri köpekler tarafından saldırıya uğramış, mağdur olmuş vatandaşlarımızın fotoğraflarını ellerinde tutuyorlar. Ya, bir kere, bu işin asli sorumlusu sizsiniz yani sizin iktidarda olduğunuz dönem bu çocuklar saldırıya uğradı, sizin iktidarda olduğunuz dönem bu insanlar mağdur oldu. Elinizi kolunuzu bağlayan mı vardı veya belediyelerin? Ama o fotoğrafları tutmak bir çözüm getirmez, her meseleyi kutuplaştırarak çözmeye çalışmak da bir fayda sağlamaz. Teröristler, vatanseverler, dindarlar, dinsizler; hatırladığımız ne kadar konu varsa âdeta elmayı ikiye böler gibi bu ülkeyi ikiye böldünüz. Şimdi de çocukların canını düşünmeyenler ile itseverler gibi -çok affedersiniz- bir tanımlama üzerinden bu problemi, bu konuyu çözülemeyecek bir noktaya getirmeye kimsenin hakkı yok. E, ne yapalım şimdi? Biz de bugün, yarın elimize sizin iktidarınız döneminde ölmüş, hayatını kaybetmiş vatandaşlarımızın fotoğraflarını mı alalım? İliç'te ölmüş işçilerimizin fotoğraflarını mı taşıyalım elimizde veya vakıflarda ölmüş, tecavüze uğramış çocukların fotoğraflarını mı taşıyalım elimizde? Böyle mi çözeceğiz bu meseleleri? Sizin de bunlardan rahatsız olduğunuzu, üzüldüğünüzü biliyoruz ama sokak hayvanları kanunu tartışılırken sanki bir tarafı "Ya, ölecek tabii bu çocuklar." gibi bir anlayış içerisinde sokmak yanlış bir anlayıştır, olayı çözümsüzlüğe götürcektir.

Bakın, Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan'ın bundan bir müddet önce yapmış olduğu bir konuşma var 2021 yılında, bundan tam üç yıl önce 28 Temmuzda. Diyor ki Sayın Emine Erdoğan: "Bugün Hayvan Dostu Şehirler Ödül Töreni'ne katıldım. Farklı belediyelerimizin hazırladığı onlarca yenilikçi proje sokaklarda zorlu bir yaşam mücadelesi veren hayvanların yaşam koşullarının iyileştirilmesinde önemli bir rol oynayacak. Hayvanların üzerimizde çığnemez hakları olduğunu unutmayalım. Mahallemizde yaşayan hayvanlara sahip çıkarak hepimiz için bir ucundan tutalım; onların farkında olmak, sessiz feryatlarını duymak boynumuzun borcudur." Emine Hanım'a, Cumhurbaşkanımızın eşine ben buradan teşekkür etmek istiyorum çünkü AK PARTİ'li vekillerden ve bu öneriyi getirenlerden çok daha ilerici bir yaklaşım göstermiş Sayın Emine Erdoğan yapmış olduğu bu konuşmayla.

Bakın, problem nereden kaynaklanıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Aslında, kıyasladığınız zaman, size birkaç rakam vereceğim yani neyi tartıştığımızı, nasıl tartıştığımızı, olayı nasıl bir siyasi mesele hâline çevirdiğimizi... "Acaba -belki- bu konu üstünden bir fon, bir kaynak yaratır mıyız?" diye, Bakanlıklar ile belediyeler veya işte, siyasi partiler arasında hem doğayı hem çevreyi hem çocuklarımızı hem hayvanları tehlikeye atan bu meselenin de biraz suistimal edildiğini net olarak görebilmemiz lazım.

Türkiye'de 4,5 milyon sokak hayvanı olduğu söyleniyor, hadi 5 diyelim; bir başka iddia da çok daha fazla olduğu; "10 milyon" diyen var. Bir kere, rakam konusunda bir netlik yok. Yani, bu kadar fazla netliğin olmadığı bir yerde bunu böyle zorlayarak, "Hadi, çıkaralım. Meclis kapanmadan biz bu kanunu çıkaracağız."ın altında yatan neden nedir, bilmiyorum. Ya, hangi ilde, hangi ilçede, ne kadar köpek var? Bekleyelim yani ekim ayında çıkınca ne olacak, ekim ayında çıkmasının nasıl bir zararı var?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Niye bunu zorlayarak bugüne getiriyoruz, onu anlamış değiliz.

Dün de ifade ettim, bakın, Türkiye'de 4,5 milyon olduğunu kabul edelim, hadi, 10 milyon olduğunu kabul edelim; her 1.000 kişiye düşen köpek sayısı 117. Bakın, 1.000 kişiye düşen köpek sayısı Portekiz'de 201, İspanya'da 142, İtalya'da 140, Romanya'da 216, Rusya'da 120. Bir kere 1.000 kişiye düşen köpek sayısı açısından en düşük rakama sahip ülke Türkiye diğer ülkelerle kıyasladığınızda. Peki, problem nerede, niye diğer ülkelerde yok? Çünkü -onu da söyleyeyim- sahiplenme oranı, mesela Portekiz'deki hanelerin yüzde 39'u köpek sahibi, İspanya'daki hanelerin yüzde 27'si köpek sahibi, İtalya'daki hanelerin yüzde 25'i köpek sahibi; böyle diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Yani köpek sayısı bizden çok daha fazla olmasına rağmen bizde problem onlarda niye değil? Bir kere sahiplenme problemini çözmüşler. Ha, bizde niye çözülemiyor? Çözülemez efendim, çözemezsiniz. "İstanbul'a ihanet ettik." diyerek, şehirlerde o dik mimariyi yaparak sahiplendiremezsiniz. Kim köpek sahiplenmek ister, nasıl çıkaracaksınız, nasıl gezdireceksiniz? Ekonomik problemler...

1591 yılında Avusturya Büyükelçisi hatıralarında yazıyor, Osmanlı dönemi; hakaret ediyor ama söylemek istediği şu: "Allah'ın lütfünü kazanmak için kasaptan aldığı eti kedi ve köpeklerle satan bir millet bunlar." "Bunlar enayi." diyor devamında ama biz bununla gurur duyuyoruz; böyle bir medeniyetin evlatlarıyız, bunu akliselikle çözebilecek kapasitemiz de var. Gene her konuda olduğu gibi iki ayağımızı bir pabuca sokmanın anlamı yok diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan birçok ilde yaşanan sel felaketine, dün akşam Türkiye Büyük Millet Meclisinde tüm milletvekillerinin kabulüyle çıkan İsrail Başbakanı Netanyahu'nun ABD Kongresinde konuşmasını kınayan tezkereye, geleceğin teminatı gençlerin 2 Ağustos'a kadar üniversite tercihlerini yapacaklarına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin terörist temizliğine ara vermeden devam ettiğine ve mavi vatan ülküsüne "masal" diyenlere, Türkiye Kültür Yolu Festivali'ne ve 3-11 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan Nevşehir Kapadokya Balon ve Kültür Yolu Festivali'ne ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Karadeniz Bölgemizde yer alan birçok ilimizde yaşanan sel felaketinden etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizizi iletıyorum.

ABD Kongresinde Netanyahu'nun fütursuzca konuşması ve ardından alkışlanmasına dün Gazi Meclisimizde, Başkanlık tezkeresinin ortak akılla, tüm milletvekillerimizin kabulüyle geçmesinden de memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Geleceğimizin teminatı gençlerimiz 2 Ağustos'a kadar üniversite tercihlerini yapacaklar. Her gencimize, her evladımıza öncelikle üstün başarılar diliyorum, hedefledikleri üniversiteye girmelerini canı gönülden dilediğimi ifade etmek istiyorum. Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin 11 Mart 2021 tarihli, sosyal medya platformu X üzerinden yapmış oldukları açıklamayı sizlerle paylaşmak istiyorum: "Medyayı kuşatma altına almış, yabancı ve yozlaşmış ideolojilere saplanmış gazeteci ve yorumculardan Türkiye'yi arındırmak amacıyla millî ve şuurlu vatansever gençlerimizin üniversite tercihlerinde iletişim fakültelerini dikkate almalarının millî bir görev olduğuna inanıyorum." Sayın Genel Başkanımızın bu açıklaması, Türk gençliğinin hedeflerini

belirlemesinde yardımcı olacak, millî ve şuurlu vatansever gençlerimiz geleceğin başarılı gazeteci ve yorumcuları olacaklardır. Türk gençliğinden beklentimiz yüksektir; bugünün küçükleri yarının büyükleri olacak ve Türkiye'nin aydınlık geleceğini inşa edeceklerdir. Her bir gencimize güveniyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gücünü asil milletimizden alan kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, terörist temizliğine ara vermeden devam etmektedir. Kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, Irak'ın kuzeyindeki Asos, Hakurk ve Gara bölgelerinde tespit ettiği 11 PKK'lı terörist ile Suriye'nin kuzeyindeki Fırat Kalkanı bölgesinde belirlediği PKK-YPG'li 5 teröristi etkisiz hâle getirmiştir. Bölgede tek bir terörist kalmayınca kadar kahraman askerlerimiz kararlılıkla mücadelesini verecektir. Türkiye, bölgenin oyun kurucusu pozisyonundadır. Mavi vatan ülkümüze "masal" diyenleri de ülkemizin varlığına ve birliğine kastedenleri de bu millet not etmektedir. "Orada ne işimiz var?" diyen herkes bilsin ki: "Vatan, ne Türkiye'dir Türklere ne Türkistan; vatan, büyük ve müebbet bir ülkedir, Turan!"

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 16 şehirde toplamda sekiz ay sürecek sanatı, kültürü, tarihi tek bir noktada birleştirmeyi başaran Türkiye'nin en büyük festivalleri başlıyor. Festival ruhunu şehirlerle buluşturan Türkiye Kültür Yolu Festivali, Türkiye'nin uluslararası marka değerlerine de katkıda bulunuyor. Özenle oluşturulan festival rotaları tarihî ve kültürel miraslarımızı birer cazibe merkezine dönüştürmeyi hedefliyor. Yerel, ulusal ve uluslararası sanatçıların katılımıyla düzenlenen konser, tiyatro, sinema, sergi, geleneksel sanatlar, atölye, söyleşi ve çocuk etkinliklerinden oluşan programlar herkese kucak açıyor. Ücretsiz gerçekleştirilen etkinlikler tüm gelir gruplarını kültür ve sanatta buluşturuyor. 3-11 Ağustos tarihleri arasında seçim bölgem Nevşehir'de Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilecek olan Nevşehir Kapadokya Balon ve Kültür Yolu Festivali konserlerden sergilere, tiyatrodan opera ve bale gösterilerine, söyleşilerden atölyelere, çocuk etkinliklerinden dijital sanatlara kadar yüzlerce etkinlik vatandaşlarımızı bekliyor olacak. Ben de bu vesileyle, 3-11 Ağustos tarihleri arasında tüm milletvekillerimizi ve vatandaşlarımızı Nevşehir'de masal gibi bir gezi rotasına davet ediyorum. Kapadokya'nın başkenti Nevşehir'de Göreme'den Uçhisar'a, Ortahisar'dan Derinkuyu'ya, Avanos'tan Ürgüp'e sizleri harika bir deneyim bekliyor.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, halaya yönelik tahammülsüzlüğün devam ettiğine; halay çektikleri gerekçesiyle Mersin'de, Ağrı'da, Siirt'te ve İstanbul'un farklı ilçelerinde gözaltılar olduğuna ve valiliğin bunlarla ilgili açıklama yapmasına, Kenan Evren'in yaptıklarıyla bugün olanlar arasında hiçbir farkın olmadığına, halay çekmenin bu iktidara karşı bir direniş yöntemi olduğuna ve türküleriyle, halaylarıyla direneceklerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, türküler susmaz ve halaylar sürer. Şimdi, son bir hafta on gündür yaşadıklarımızı burada geçen gün de ifade ettim ama ne yazık ki bu operasyon hâli, bu halaya yönelik tahammülsüzlük devam ediyor. 21 Temmuz 2024 günü bir grup Kürt genci Mersin'de halay çekmişlerdi ve bu halay çektiği görüntüler sosyal medyada yayınlandıktan sonra da bazı troller tarafından hedef gösterildiler. Yetmedi "Kimlik tespitleri yapıldı." adı altında gözaltına alındılar, işkenceye uğradılar ve sonunda da 9'u tutuklandı ama bu da değil, sadece birçok ilde oldu, biraz sonra detaylarını aktaracağım.

Şimdi, sosyal medyada başlayan bu linç çağrıları sonrasında deyim yerindeyse bir "halay avı" başlatıldı, evet, tam bir "halay avı". Troller tarafından düğünler, şenlikler, etkinlikler taranıyor, oradaki görüntüler taranıyor ve o görüntüler üzerinden Emniyet etiketleniyor, Emniyete bildirimde bulunuluyor ve Emniyet de sanki bu ülkede başka hiçbir işi yokmuş gibi yemiyor, içmiyor ve gidip gözaltı operasyonu yapıyor, gençlere işkence yapıyor. Önce Mersin'de 11 genç, sonra Ağrı'da 6 genç, sonra Siirt'te 6 kadın, en son İstanbul Bağcılar ve Esenyurt, Sultangazi, Gaziosmanpaşa'da, farklı ilçelerde toplam 18 kişi işkenceyle gözaltına alındı. Peki, bunların bu büyük suçu neydi, ne yapmışlardı? Düğüne gitmişler efendim, halay çekmişler. Bakar mısınız, halayla ülkeyi bölüyorlar, halayla AKP iktidarını devirecekler herhâlde. Ne büyük bir suç halay çekmek, ne büyük bir suç Kürtçe müzik eşliğinde halay çekmek ki Emniyet ha bire gözaltı operasyonu yapıyor, şafak operasyonları yapıyor; daha da kötüsü, daha da vahimi, örneğin, Siirt'teki gözaltılar için ne diyor? "Evleri basıldı, gözaltına alındılar, dijital materyallerine el konuldu." Bakar mısınız algı operasyonuna. Bir düğünde 6 kadının halay görüntüsünden gidip, kapısını kırıp gözaltı yapıyorsunuz, işkenceyle gözaltına alıyorsunuz; yetmiyor, valilik açıklama yapıyor. Bu valilerin başka bir işi yok mu? Kürtlerin düğünlerini takip ettirip, Emniyete gözaltı yaptırıp sonra da sanki büyük bir operasyon yapılmış gibi kamuoyuna açıklama yapıyorlar. Ya, insan utanır ya! Sen mülki idare amirisin ya, valisin, vali. Devletin ciddiyeti ortadan kalkmış ya! "Halaya operasyon" diye, "Halay çekenlere operasyon yaptık." diye duyuran bir acziyet var, bir akıl tutulması var. Biz bunu hangi cümleyle izah edeceğimizi gerçekten bilmiyoruz artık. Bu nasıl bir şeydir? Söyleyeyim: Şimdi, 1980'lerde ne oluyordu? "Türkiye'm, Türkiye'm, cennetim..." parçasıyla işkence ediliyordu solculara, Kürtlere, muhaliflere. Şimdi ne oluyor? "Ölürüm Türkiye'm"le işkence ediliyor. 12 Eylül zihniyeti bu, 12 Eylül zihniyeti. 90'larda "ideolojik halay" diye Kürtler gözaltına alınıyordu, "ideolojik halay."; yargılandı Kürtler ideolojik halay çekmekten. Şimdi? Şimdi, halay çektikleri için gözaltına alınıyorlar, yetmiyor tutuklanıyorlar. Bu ne demek? Demek ki AKP -ki bunu hep söylüyoruz- işte, 12 Eylül zihniyetinin devamıdır, devamcisıdır; cuntacıların ayak izlerine basa basa yol alıyor AKP. Kenan Evren'in yaptıklarıyla bugün olanlar arasında hiçbir fark yoktur. Bugün topluma karşı darbe yapılıyor, bugün topluma karşı yargı eliyle suç işleniyor, bugün toplumun bütün değerleri yerle yeksan ediliyor, bugün Kürtlere yargı eliyle hakaret ediliyor. Siz kimsiniz ya? Siz kimsiniz ki binlerce yıldır çektiğimiz halayı yasaklıyorsunuz, kriminalize ediyorsunuz, suç unsuru hâline getiriyorsunuz. Bu hakkı nereden buluyorsunuz? Bu hukuku nereden buluyorsunuz? Kim size veriyor bu yetkiyi ya, kim? Halaya düşman bir iktidar oldunuz ya! Biz dönüp "Kürt'e düşmansınız." dediğimizde "Hayır efendim, biz Kürtlerle kardeşiz." diyorsunuz. Bu nasıl bir kardeşlik? Bu nasıl bir kardeşlik; halayına bile tahammül edemiyorsunuz, halay çektiği için gözaltına alıyorsunuz.

KADEM METE (Muğla) – "Türk-Kürt kardeşdir, PKK kalleştir!" bunu öğrenin artık.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bir susarsan... Dinleyeceksin.

Diğer bir şey, şimdi cezaevlerine bakalım. Ya, 340 bin, 370 binlere varan cezaevi doluluğu var, AKP her gün yatırım diye cezaevi yapıyor. Cezaevi Kürt gençleriyle dolu, Kürt kadınlarıyla dolu, Kürt anneleriyle dolu, Kürt siyasetçileriyle dolu, Kürt muhalifleriyle dolu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi? Şimdi, halay çeken Kürtlerle dolduracaksınız cezaevini. Vallahi söyleyelim, biz dışarıda da düğünde de şenlikte de halay çektiğimiz gibi cezaevinde de halay çekiyoruz. Halay çekmek bu iktidara karşı bir direniş yöntemi aynı zamanda. 12 Eylülde ısıklarla direndik, bütün zulümlere karşı zılgıtlarla direndik, bugün de bu iktidara karşı halayımızla, türkümüzde, "kilam"larımızla, "stran"larımızla direneceğiz. Kafamızın tepesini attırmayın; vallahi Meclis

bağışına davul-zurnayı getiririz, halayı çekeriz ya! Bu nedir yani? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar, zılgıt çekmeler)

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) – Ne münasebet ya, ne münasebet!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yetmiyor mu, vallahi Genel Kurulda çekerim.

KADEM METE (Muğla) – Hadi bir çek!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) – Hadi çık, çek!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Çok iyi halay çekiyorum, çok iyi de halay başı çekerim; yeter artık ya, yeter!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) – Hadi çık, çek de bir görelim!

KADEM METE (Muğla) – Çık, çek bakalım, belki biz de seyrederiz.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, Sayın Başkan, bakın, renklere düşman, dile düşman, kültüre düşman, halaya düşman, slogana düşman.

Şimdi, efendim, slogan atmışlar. Geçen gün burada anlattım size, onlarca Yargıtay kararı var elimde; "...(*) Apo" yani "Yaşasın Başkan Apo" sloganının suç olmadığına dair dünya kadar karar var, size sayabilirim: Zana / Türkiye davası, Aslı Güneş / Türkiye davası, Saime Özcan / Türkiye davası, Özer / Türkiye davası, Karkin / Türkiye davası, Gerger / Türkiye davası... Dünya kadar! AİHM de bunun fikir ve düşüncesi özgürlüğü olduğunu, suç unsuru oluşturmadığını açık ve net söylüyor; Yargıtay bunu yine böyle değerlendirmiş "Suçun unsurları oluşmaz." diyor. Ya, halayda yani bir yerde, bir düğünde halay çekerek nasıl örgüt propagandası yapabilirsiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu nasıl bir yargı? Bu yargının tek derdi Kürt'ü cezaevine atmak mı? Ne zaman adalet dağıtacak bu yargı? Bu Emniyetin tek görevi halayları tarayıp, halay timi oluşturup, gidip, Kürtlerin düğünlerine bakıp oradan insanları gözaltına almak mı?

Bakın, dün önerge verdik, Bingöl'de uyuşturucu madde bağımlısı bir kişi 4 insanımızı öldürdü, 3 de ağır yaralı var, hâlâ Emniyet ne yapıyor? Ülkenin dört bir yanı uyuşturucu batağına batmış, 12 yaşındaki çocuklar uyuşturucu kullanmaya başlamış, aileler feryat ediyor, insanlar feryat ediyor; peki, bu Hükümet uyuşturucu için, bu İçişleri Bakanlığı uyuşturucu için bir şey yapıyor mu? Yok. Çünkü onun daha büyük gündemi var; Kürtler halay çekerek ülkeyi bölüyor, onu engellemeye çalışıyor, Kürt'ün halayını uyuşturucudan daha büyük bir tehdit, Kürt'ün türküsünü daha büyük bir tehdit olarak görüyor; böyle bir şey olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür edip kapatacağım.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür için açıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bakın, bu, bir darbe anlayışdır, bu, bir faşist anlayıştır. Çok açık ve net söylüyoruz: Siz ne bizim türkülerimizi engelleyebilirsiniz ne bizim halayımızı engelleyebilirsiniz ne de bizim mücadelemizi engelleyebilirsiniz. Ama yapmayın, yapmayın; bu kadarını yapmayın artık! Mızrak çuvala sığmıyor. Geçen gün de söyledim, öfkeyi kabartıyorsunuz, insanların sinir tellerine değiyorsunuz; gidecek yeriniz yok. Bakın, nefreti körüklemeyin. Bu, bir nefret suçudur, bu, bir düşman ceza hukukudur. Böyle, Kürt'ü yok sayarak, her şeyini kriminalize ederek ayakta kalamazsınız. Sözü bitmiş bir iktidar yargıya talimatla, operasyonla, cadı avıyla Kürt'ü mahkûm etmeye çalışıyor. Vallaha kusura bakmayın, hiç kusura bakmayın; sizden korkan sizin gibi olsun!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Direneceğiz, türkümüzle, halayımızla direneceğiz; bu da size dert olsun! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç Koçyiğit.

Diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ait.

Sayın Başarır, buyurun.

25.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Meclisten geçirilen vergi paketiyle en düşük emekli aylığının 12.500 lira olduğuna, Cumhurbaşkanının "Onların sırtlarında küfe yok ki." cümlesine, Demirören grubunun kamu bankalarına olan borcuna, sokak hayvanlarıyla ilgili yasa teklifinin bugün görüşülecek olmasına, sokak hayvanlarıyla ilgili sorunun bu noktaya nasıl geldiğine ve Anayasa'ya aykırı olan bu yasa teklifinin bir kez daha gözden geçirilmesini AKP ve MHP Gruplarına önerdiğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaklaşık dört günlük çalışmanın ardından vergi paketi ve vergi yasası dün Meclisten geçti. Burada emekliye 2.500 lira bir zam yapıldı.

Şimdi, özellikle, yasa görüşülürken, uzadıkça tabii arayan emeklilerimiz oldu. Buna üzülme mi, ağlamak mı, hayret etmek mi gerekiyor ama öyle ilginç birkaç telefon geldi ki "Bu yasayı geçirin, bakkala söz verdim." ya da "Faturamı ödeyeceğim." diye. Şimdi bunu niye söylüyorum? Emekli Türkiye'de bu hâle gelmiş ama açıklık sınırı 25.000 liraya yaklaşmış, biz dün emekliye 2.500 lira zam yaptık, en düşük emekli maaşı 12.500 lira oldu; bununla övündük.

Sayın Cumhurbaşkanını -üzülerek söylüyorum- şöyle bir cümle kullandı bizim için, muhalefet için: "Onların sırtında küfe yok ki." Şimdi kimin sırtında küfe var ve kimin sırtındaki küfede, içinde nasıl bir yük var? Evet, bizim sırtımızda bir küfe zamanı geldiğinde olacak; orada emekli, çiftçi, işçi, ezilen kesim olacak, onlar için bir mücadele vereceğiz. Ama Sayın Cumhurbaşkanının, iktidarın sırtında nasıl bir küfe var, o küfenin içerisinde kimler var? Bakın, altı aylık maliyet, 2.500 lira zam yaptık, övündük, 33 milyar. Milyonlarca emekli için, 33 milyarlık iktidara -"külfet" diyor kendileri- ek bir yük oldu. Emekli 2.500 lira aldı ve bunu bir yük olarak gördü Sayın Cumhurbaşkanını.

Şimdi, geçen senenin en çok tartışılan konusu neydi? Demirören grubunun Doğan medya grubunu alırken Ziraat Bankasından, Halk Bankasından ve Vakıfbanktan çekmiş olduğu yaklaşık -ki bugünün faiziyle- 1,6 milyar dolarlık kredi, Türk parasına çevirdiğimiz zaman 50 milyar.

Şimdi küfelere bakalım, bir tarafta Cumhurbaşkanının sırtındaki küfede milyonlarca emekli var, 2.500 lira vermişiz, toplam maliyeti 33 milyar; bir tarafta, diğer küfede Yıldırım Demirören var, devletin bankasından 50 milyar krediyi çekmiş, onun üzerine oturmuş, ödemez de ödemez, o da küfedeki diğer yük. Hangisi ağır geliyor size Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, soruyorum? Benim kanıma dokunuyor bu. Ziraat Bankasından, Vakıfbanktan kredi çekip televizyon kanalı alan ve o kanaldan muhalefete sürekli saldıran bir yayın organının sahibi olan bu kişi, devlete bu parayı ödemeyecek ama küfede yük olmayacak, emekli küfede yük olacak. Ben bunu vicdani, ben bunu ahlaki görmüyorum. Bakın, altı yıldır bu Parlamentoda görev yapıyorum, altı yıldır 66 defa ben Demirören'in bu borcunu gündeme getirdim, savcılığa suç duyurusunda bulundum, kendisi hakkında

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

bulundum, banka yöneticileri hakkında bulundum; bütçede konuştum, burada konuştum, konuştum, konuştum, konuştum hâlâ tahsil edilemedi hatta icraya vermektense yeşil alan olan arazisine imar çıkarmak gibi çok çirkin bir yöntemle başvuruldu. Ama dün, bütçeye 33 milyarlık bir yük olarak 2.500 liralık zam yaptık, bunu tartıştık ve bunu bir marifetmiş gibi anlattık. Hani bütçede yer yoktu? İşte, emekli için gayet de aslında bütçede yer bulabilecek bir para var; Demirören'de halkın, çiftçinin, memurun bankası Ziraat Bankasının, Vakıfbankın parası var, 50 milyar bugün. Ben bunu halka şikâyet ediyorum, halkımıza şikâyet ediyorum, Adalet ve Kalkınma Partisindeki milletvekillerine, Milliyetçi Hareket Partisindeki milletvekillerine özellikle şikâyet ediyorum; bakın, bu durumu bir gözden geçirin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Diğer bir durum, Komisyonunda, kamuoyunda, Mecliste uzun süredir Hayvanları Koruma Yasası'yla ilgili bir mücadele verdik. Tüm itirazlarımıza rağmen, Anayasa tartışmalarına rağmen bunlar çözülmemeksizin, Türkiye'de üniversitelerle, Türkiye'de, belediyelerle, Türkiye'de bilim adamlarıyla kesin bir uzlaşma sağlanmaksızın bugün bu yasa buraya gelecek.

Şimdi, Kanuni Sultan Süleyman'ın bir hikâyesiyle devam etmek istiyorum: Osmanlı Devleti'nin kudretli padişahlarından birisi Kanuni ve doğaya karşı, ağaçlara karşı müthiş bir merakı var. Bir gün sarayın bahçesinde gezerken bir ağacın çürüdüğünü ve ağacı karıncaların sardığını görüyor, çok üzülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ne yapacağına karar veremiyor tabii; karıncaları da öldürmek istemiyor, ağacın da ölmesini istemiyor. Ebüssuûd Efendi, hocası; çok kıymet veriyor görüşlerine. Edebî bir yönü de olan Süleyman yanına gidiyor, kapısını çalıyor, hoca efendi yok. Ne yapıyor? Bir not bırakıyor, notunda aynen şunu yazıyor Kanuni Sultan Süleyman: “Meyve ağaçlarını sarınca karınca/Günah var mı karıncayı kırınca?” Notu alan Ebüssuûd Efendi ise gülümseyerek şöyle bir cevap veriyor: “Yarın Hakk'ın divanına varınca/Süleyman'dan hakkın alır karınca.” ve onun üzerine Kanuni Sultan Süleyman karıncanın bile orada incitilmeyeceğini anlıyor.

Şimdi ben bunu niye anlatıyorum?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bakın, sokak hayvanlarıyla ilgili sayının artmasını, aşıların yapılmamasını, kısırlaştırma sorunu olmasını, özellikle kırsal bölgelerde bir köyden bir köye, bir mahalleden bir mahalleye yayan gitmek zorunda olan çocuklarımızı, bunlara saldırıları hepsini bir bütün olarak değerlendirmek zorunluluğumuz vardır. Tabii ki evlatlarımızı düşüneneğiz, çocuklarımızı düşüneneğiz, onların kılına zarar gelmesini istemem, hepimiz anne-babayız. Yaşlılarımızın... Ama bunun çözümü milyonlarca hayvanı bir toplama kampına alıp önünü sonunu düşünmeden, planlamadan ölüme terk etmek mi? Hayır, bu da değil. Bakın, bu hikâye aslında bunu anlatıyor. 2004'ten bugüne kadar alınan, önerilen tedbirlerin hiçbirisi uygulanmamış, biz maalesef ki bu noktaya gelmişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi sorumluluğu belediyeler üzerinden ve sorumluluğu onlara atarak çözmek istiyoruz. Burada akli, bilimi kullanmıyoruz. Bu yasa toplumu ikiye bölüyor; sosyal medyada maalesef ki bazı sahte hesaplardan işte, hayvanseverlere saldırılıyor, onlar tutuyor, yaralanmış, bir şekilde endişe duymuş, karşı çıkan, yasanın yanında olan insanlara saldırıyor, yöntem bu olmamalı.

Öncelikle, son kez bir çağrıda bulunuyoruz bu yasa görüşülmeden önce: Bir yasanın yapılmasındaki amaç toplumu ikiye bölmek değildir, ayırtırmak değildir; yapılacak yasa toplumun büyük bir kesiminin onayını almalı, uzlaşısını sağlamalıdır ama maalesef ki bundan uzak bir yasa var, o yüzden toplumun bir tarafının vicdanını büyük oranda zedeliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Onları karşı karşıya getirmektense bu ülkenin belediyeleriyle, merkezî yönetimiyle, üniversiteleriyle, veteriner hekimleriyle, STK'leriyle, hepsiyle birlikte bir çözüm üretilebilir. Bu, onları katletmek değil, onları bir yerde toplamak değil, yerinde aşılatıp, yerinde kısırlaştırıp yaşatarak olabilir. Bu bütçeyi bu ülkeye hayvanseverler ve belediyeler, merkezî yönetim verebilir.

Anayasa'ya aykırı olan bu yasa teklifini -uzun uzun konuşacağız- gelmeden bir kez daha gözden geçirmesini AKP ve MHP Grubuna öneriyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'na ait.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

26.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, AK PARTİ iktidarının halaya karşı olmadığına, terör devleti İsrail'in soykırım motivasyonunun her geçen gün biraz arttığına, Yıldız Sarayı'nın kapılarının tekrar ziyaretçiye açıldığına ve 20 Temmuz Kıbrıs Barış ve Özgürlük Bayramı'nı coşku ve heyecanla idrak edildiğine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, malumunuz, benim bir meslek dalım da sanat, hem bir yazar olarak hem bir aktör olarak, şimdilerde de milletvekili olarak bütün samimiyetime dayanarak söylüyorum: AK PARTİ iktidarı da halaya karşı değildir, ben de asla halaya karşı değilim hatta Kürtçe müziğe, türküye karşı olmamız zaten eşyanın tabiatına aykırı. Bunlar bizim zenginliğimiz, türküler de halaylar da bizim zenginliğimiz. Hatta yıllarca çok dinlemiştir, Nezih Ünen'in “Anadolu'nun Kayıp Şarkıları” diye hazırladığı bir çalışma vardır, orada 2 kardeşin Kürtçe söylediği “dengbej” vardır ki insanın tüylerini diken diken eder, muhteşemdir. Ancak şunu da belirtmekte fayda var: Eğer o müziğin içindeki sözlerde terör örgütü propagandası yapılıyorsa, kanunen suçlu olduğu tespit edilenler övülüyorsa o zaman burada bir problem doğar; bizim karşı olduğumuz husus budur. Ne Kürtçe türküler ne halaylar... Hatta hep beraber halay çekebilirsek, ben de o halayın içinde yer alırsam bu bizim zenginliğimizi gösterir.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terör devleti İsrail'in soykırım motivasyonu her geçen gün biraz daha artıyor. İşgalciler, sabıkalı siciline yeni cinayetler eklemek suretiyle vahşetlerini katmerlendiriyorlar. Geçtiğimiz günlerde ABD Kongresinde yaşanan garabet, Amerika için vicdan, insanlık ve demokrasinin dibe vurduğunun ispatıdır. Uluslararası hukukun savaş suçu işlediğini tescil ettiği, vicdanların ilelebet mahkûm ettiği bir katili Kongre binasında konuşurmak suç ortaklığının utanç belgesidir.

Gazze kasabı Netanyahu önderliğindeki katliam şebekesi kundaktaki bebekleri katledecek kadar alçak, mazlumların feryadını görmezden gelecek kadar pervasız, soykırımı savunacak kadar pişkin ve aşağılık bir hâle gelmiştir. Bu katliam şebekesinin hamiliğine soyunmak, elinden kan damlayan bir katili Kongre binasında utanmadan, sıkılmadan ayakta alkışlamak soykırım suçuna ortak olmaktan başka bir şey değildir. Yaşanan rezalet görmezden gelinecek, gizlenecek, geçiştirilecek ya da üstü örtülecek gibi değildir; vahim bir durumdur. Eli kanlı bir katilin sözde demokrasi savunucularının önünde dünyaya parmak sallaması, soykırımın sözde medeniler tarafından alkış tufanı ile teveccüh görmesi herkesin durduğu tarafı gözler önüne sermiş durumdadır. ABD tarihine kara bir leke olarak kazınmış, hicap bulutlarıyla kararmış ve cehalet ruhuyla planlanmış bu kara günü asla unutmayacağız, unutturmayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul'umuzun eşsiz simgelerinden ve tarihimizin bizlere miras bıraktığı nadide eserlerden biri olan Yıldız Sarayı'nın kapıları tekrar ziyaretçiye açıldı; muhteşem bir heyecan. Bu muazzam yapı tarihimizin, kültürümüzün ve mimari mirasımızın bir yansıması olarak yeniden vatandaşlarımıza ve dünyanın dört bir yanından gelen ziyaretçilere hizmet vermeye başladı. Yıldız Sarayı Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde inşa edilen ve pek çok tarihî olaya tanıklık eden bir yapı olarak tarihimizin derin izlerini taşımaktadır. Bu sarayın ihyası sadece bir restorasyon çalışması değil, aynı zamanda geçmişimize duyduğumuz saygının ve geleceğimize olan inancımızın bir ifadesi olarak orta yerde duruyor. Bu anlamlı eseri yeniden milletimizin hizmetine sunan Sayın Cumhurbaşkanımıza ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Altı yıllık gerçekten titiz restorasyon sürecinde büyük emek harcayan mimarlarımız, mühendislerimiz ve işçilerimiz başta olmak üzere bu projenin hayata geçmesinde katkısı olan tüm kurum ve kuruluşlara minnettarız. Bu eşsiz yapının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Bu eşsiz projenin İstanbul'umuzun kültürel ve turistik cazibesini artıracığına ve ülkemizin tarihî mirasına katkı sağlayacağına olan inancımız tamdır. Ziyaretçiye açıldığı bir haftada 40 bine yakın kişiyi ağırlayan Yıldız Sarayı 1 Eylül'e kadar ücretsiz gezilebilmektedir. Bu vesileyle, cennetmekân Sultan II. Abdülhamit Han'ı, kahraman ecdadımızı rahmetle yâd ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumları olduğu üzere, 20 Temmuz Kıbrıs Barış ve Özgürlük Bayramı'nı coşku ve heyecanla idrak ettik. Bu anlamlı gün Kıbrıs Türk halkının barış ve istikrar özlemiyle egemenlik haklarının ve eşit statüsünün korunmasının âdeta bir sembolüdür. Herkesin çok iyi bildiği gibi, Türkiye, Kıbrıs Barış Harekâtı'nı -adından da anlaşılacağı gibi barış için yapmıştır ve bu mücadele neticesinde âdeta huzur tesis edilmiştir adada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Az kaldı, tamamlıyorum.

O tarihte Kıbrıs'ta hem Rum kesimi hem Yunanistan'taki darbeciler tarafından başlatılan soykırımı Türkiye net ve kesin bir son vermek için bu harekâtı yapmıştır.

Gazi Meclis çatısı altında Kıbrıs Türk halkının haklı davasında yanında olduğumuzu bir kez daha vurguluyor, şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyor, saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

27.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, Sayın Yenişehirlioğlu'nun sözleri önemli ama "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz." derler bizim buralarda. Şimdi, ortada bir pratik var. Ben Sayın Yenişehirlioğlu'na soruyorum: 25 kişi tutuklanmış, niye tutuklanmış? Halay çektiği için tutuklanmış. Halay görüntüleri sosyal medyada yayınlanmış, hedef gösterilmiş, evleri basılmış, işkenceyle gözaltına alınmışlar ve 25 yurttaş halay çektiği için tutuklanmış. Şimdi, bunun neresinde halaya tahammül var? Bunun neresinde Kürt'ün kültürüne tahammül var? Ben bu soruya cevap istiyorum. Yani bu İçişleri Bakanlığı 25 insanı, çok daha fazlasını gözaltına alıyor, Adalet Bakanlığı bunları tutukluyor ama biz gelip burada söylediğimizde de AKP dönüp diyor ki: "Hayır efendim, biz türküyü de seviyoruz 'stran'ı da seviyoruz 'dengbeji' de seviyoruz, Kürt'ü de seviyoruz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, bu nasıl sevgi? Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu! Biz şimdi yaşadığımızı biliyoruz. Şimdi, şu anda 25 kişi cezaevinde, halay çektiği için cezaevinde ve her gün onlarca geçmişteki düşümler taranıyor bu sosyal medya trolleri üzerinden, hedef gösteriliyor. Ne olacak? Ya, türkünün propagandası olur mu? Neyin propagandasını yapıyor? Yani Kürtçe olunca mı propaganda yapıyor? Tutun ki propaganda yaptı, halaydan ne olacak ya? Böyle bir şey var mı? Siz bir halkın en temel kültürel değerlerine saldırıyorsunuz. Bu bir saldırdır, bu bir suçtur, bu bir nefret suçudur, bu bir düşman ceza hukukudur. Bu Kürt'e yönelik öfkeniz ne? Kürtlerden ne istiyorsunuz? Halayımızdan ne istiyorsunuz? Türkümüzden ne istiyorsunuz? Gençlerimizden ne istiyorsunuz? Yeter ya! Yeter!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) – Aynı şeyleri tekrar edip duruyorsun, az önce söyledin aynısını!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Söyleyeceğim tabii!

ÇİĞDEM ERDOĞAN (Sakarya) – Papağan gibi!

HASAN TURAN (İstanbul) – Yeter!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi gündeme geçiyoruz.

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan dinlemek zorunda mıyız?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Dinlemek zorundasınız.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden 24/7/2024 tarihinde istifasına ilişkin önerge yazısı (4/68)

BAŞKAN – Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan konuşuyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Siz yapıyorsunuz çünkü.

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan konuşuyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Siz yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın...

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan konuşuyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen yalan konuşuyorsun, saygısız!

BAŞKAN – ...Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden...

HASAN TURAN (İstanbul) – Marşın içerisinde ne geçtiğini bilmiyor musun?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen yalan konuşuyorsun! Saygısız!

BAŞKAN – ...İstifasına ilişkin yazısı 24 Temmuz 2024 tarihinde...

HASAN TURAN (İstanbul) – Marşın içinde ne geçiyor, onu söyle!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Saygısız!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Aynı şeyi MHP'liler düğünde yapmış!

HASAN TURAN (İstanbul) – Doğruyu söyle!

2.- Başkanlıkça, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden 28/7/2024 tarihinde istifasına ilişkin önerge yazısı (4/69)

BAŞKAN – ...ve Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Nasıl konuşacağını bilmiyorsun bir milletvekiliyle! Saygısız!

HASAN TURAN (İstanbul) – "Gerilla" diye PKK'ya övgü düzdüğünü söylemiyorsun; "Kürt, Kürt, Kürt!"

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Saygısızlık etme!

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan konuşma!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Saygısızlık etme, tamam mı!

BAŞKAN – ...İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı ise...

HASAN TURAN (İstanbul) – Yalan konuşma! Milleti aptal yerine koyuyorsun!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Saygısızlık etme, insanları tutuklayıp sonra da üste çıkmayın! Yeter artık!

BAŞKAN – ...28 Temmuz 2024 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

HASAN TURAN (İstanbul) – Milleti aptal yerine koymayın!

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulur.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yeter!

BAŞKAN – Şimdi Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

HASAN TURAN (İstanbul) – Kürt'le sorunu olan sizsiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Siz milleti aptal yerine koyuyorsunuz! Hem suçlu hem güçlü!

HASAN TURAN (İstanbul) – Halay çekiyormuş!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Halay çekiyor tabii.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

HASAN TURAN (İstanbul) – Halay... "Gerilla! Gerilla!" diye ben mi söylüyorum?

BAŞKAN – Sayın Turan...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ne zamandan beri "gerilla" kelimesi suç oluyor, ne zamandan beri suç oluyor? Sen mi karar veriyorsun suç olduğuna!

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, herkes görüşlerini söyledi, tutanaklara geçti, milletimiz de hakemdir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, hakaret ediyor, uyarmanızı istiyorum. Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Bakarım tutanaklara, ben duymadım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Evet.

BAŞKAN - Tutanakları getirtip bakacağım.

Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Böyle bir şey var mı ya! Bu ne tahammülsüzlük!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Genelde AKP'yi yazmıyorlar.

BAŞKAN – Yazıyorlar, hiç endişeniz olmasın. Genel Kurul işliyor, yazılıyor.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – İnşallah yazmışlardır. İnşallah gözlerini bizden ayırıp biraz da o tarafa bakıyorlardır.

BAŞKAN – Tutanakları getirtip bakacağım, ona göre işlem yapacağım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ayıp ya! Ayıp ya! Bir edebinizi bilin!

BAŞKAN – Evet, şimdi öneriyi okutuyorum.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mega şirketlerin vergi ödememesinin yaşanan ekonomik krize etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2024 Pazar günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili İsa Mesih Şahin tarafından, mega şirketlerin vergi ödememesinin yaşanan ekonomik krize etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 28/7/2024 Pazar günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Şimdi Saadet Partisi Grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e söz veriyorum.

Sayın Silkin Ün, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün basına yansıyan mega holdinglerin ödemedikleri vergilere ilişkin haberleri "iddia" diye önergeme konu edecektim ki bugün Hazine

Bakanlığından gelen açıklama iddiaların doğruluğunu, gerçekliğini ortaya koydu. Vergisiz holdingler gerçeği, denetimsizliğin boyutu en yetkili merci tarafından itiraf edilmiş oldu. Evet, tam bir matrahsızlar cennetine döndü ülkemiz; tabirimi mazur görürseniz "matrahsız kodamanlar ülkesi" de diyebilirsiniz cennet vatanımıza. Firmaların isimleri basında çarşaf çarşaf yazıldığı için burada tekrar anmayacağım. Muhtemelen malum elektrik firmasını tüm hisseleriyle satın alan İngiliz şirketi de öyle düşünmüş olacak ki 2021, 2022, 2023 yıllarında zarar ettiği iddiasıyla vergi tahakkuk bildiriminde "matrahsız" yazan şirketin tüm hisselerini satın alıvermiş. Ne kadar yerli ve millî bir strateji değil mi? En fazla kamu ihalesi alan, hazine garantili işlerle semirilen şirketlere bakıyorsunuz; aynı vergi levhası, büyük harflerle "matrahsız" yazıyor. Çocuğunuzun canı çikolata çekiyor, bakkala gidiyorsunuz, vergisini ödüyorsunuz ama o çikolatadan milyonlarca üreten firmanın levhasında yine büyük harflerle "matrahsız" yazıyor. Kimler yok ki o cennette? Büyük zincir marketler, dev servis zincirleri, kuyumcu devleri, özel taşıma hizmeti sunan, tabelasında sevimli kuş isimleri bulunan firmalar, aldıkları kamu ihaleleriyle dünyaya nam salmış inşaat şirketleri, Çin menşeli ticari internet portalları "istisna" "muafiyet" "indirim" derken sıfırı çekmişler. Üstelik şimdi onlara başka kıyaklar da gelecek; 33 milyar civarı ödemeleri gereken vergiler bir okus pokusla 7 milyara düşecek. Hani "Vergiye tabana yayıyoruz." diyor Sayın Maliye Bakanımız, elhak, doğru söylüyor, tavana hiç dokunmuyor, tabanına ümüğünü sıkıyor âdeta.

Dolaylı vergiler almış başını gitmiş, "vergi" kelimesine alerjisi olan patronlar travma geçirmesin diye her türlü önlem alınmış. Stratejinin yerliliğine, milliliğine siz karar verediniz; ben, içinde zerre Allah korkusu olmadığını söylemek zorundayım. Vatandaş garantili ödemeleri tutmasa bile geçmediği yollara, binmediği trenlere deve yüküyle para öderken patronların cebine de akıyor o ödemeler fakat bir bakıyorsunuz, aynı patronlar devlete "Ben hiçbir şey kazanmadım bu raydan, istasyondan, hızlı akan demir yığınının." diyor, devletimiz de "Peki, mazursun o zaman." diyor. Esnafın başına jandarma dikmeyi planlayan akıl patronların kapısından bile geçmiyor. Peki, milyarlarca liralık garanti ödemeleri nereye gidiyor? Geçenden de geçmeyenden de alınan Deli Dumrul ücretleri buhar mı oluyor? Çocuklarınızı taşıyan servisten vergiyi alıyor ama deve yüküyle kazanan taşıma şirketlerine istisnalar, ötelemeler, kıyaklar, matrahsızlıkla ödüllendirmeler gırla gidiyor.

İnsanız, hastalanıyoruz, şehir hastanesine gidiyoruz; daha ilk adımda ödemeler başlıyor ama o da ne? Vergi levhasında "matrahsız" yazıyor. Bu firmalara milyarlar ödeniyor ama tek kuruş vergi ödedikleri yok; hâl böyleyse bu sistem iflas etti demektir. Demek ki yapana kazandırmıyor, getirisi masrafını karşılamıyor, "E, o hâlde onlarca projeyi yaparken aklınız neredeydi?" diye soruyor insan.

Düşünün, bu yıl bütçeden tam 164 milyar lira ödeniyor ama hepsi zararda. Düşünün, devletimizin almaktan vazgeçtiği toplam vergi 2,2 trilyon. Bütün bu hesap hatalarının bedelini vatandaş ödüyor; çalışana, emekliye, çiftçiye ulaşamayan her kuruluşun emeği var bu yekûnun içinde. Devlet bizim adımıza bu paradan vazgeçiyor ama bedelini bize ve gelecek kuşaklara ödetiyor. O vazgeçilen anormal, devasa meblağ aslında millete ulaşması gereken hizmetten çalınması anlamına geliyor. 2024'te devlet bu patronların ödemesi gereken kurumlara vergisinin tam 600 milyar lirasından vazgeçmiş. Vatandaş vazgeçmelere alışkın, onun da maaş zammından vazgeçiliyor çünkü. Patronun vergisinden vazgeçince vatandaşın da zammından vazgeçmek zorunda kalınıyor, çark böyle dönüyor; patronları rahatlatmaktan, huzura erdirmekten vazgeçemiyor, bizim de sırtımıza binmekten. Yani vergi reformu falan yok aslında ortada, bir illüzyon var, "-mış" gibi siyaseti var, ensesinde boza pişirilen bir halk var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Silkin Ün, lütfen tamamlayın.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) – Ortada adil bir vergi sistemi falan yok, halka adilce bölüştürülmüş dağ gibi bir yük var. Neden yoksullaştığımız daha iyi anlaşılmalıdır umarım, işte bu emanete hıyanet etmeler yüzünden. Yankı odalarınızdan çıktığınızda -emekli, asgari ücretli, çiftçi, esnaf- içinden çıkıp geldiğiniz insanları göreceksiniz ve vicdanınızı dinleyeceksiniz. Gelin siz de itiraz edin bu matrahsızların sahte cennetine.

Önergeme destek vermenin kimseyi sermaye düşmanı yapmayacağını hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Silkin Ün.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a ait.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, zannediyorum düdü, Evrensel gazetesinden Uğur Zengin isimli bir gazeteci, meslektaşı gazeteci Çiğdem Toker'in Kamu İhalelerinde Olağan İşler kitabından derlediği rakamları ortaya koyarak bir haber yaptı. Konuyu derli toplu bir şekilde ifade ettikleri, rakamları ortaya koydukları ve bir bütün hâline getirdikleri bu çalışmadan dolayı özellikle Çiğdem Toker'i kutluyorum. Hepimizin aslında bildiği rakamları bunlar ama gerçekten o kadar çok şey oluyor ki ülkemizde, inanın ki takip etmekte zorlanıyoruz. Ortaya konulan veriler, Türkiye'de vergi sisteminin nasıl çürüdüğünü ve kamu kaynaklarının nasıl yağmalandığını açıkça gösteriyor. Düşünebiliyor musunuz sayın milletvekilleri, devletten en çok ihale alan, iktidarın gözdesi müteahhitlerin -ki 20 şirketin sahibi müteahhitler- 8'i yani bu 20 şirketten yüzde 40'ı 2023 yılında hiç vergi ödememiş; ödeyenler de çok az vergi ödemiş. Bu şirketler toplam 190 milyarlık kamu ihalesi almış ama sıra vergi ödemeye gelince ortada yoklar. En çarpıcı örnek bir firmanın, beş yılda tam 28 milyar liralık ihale almış ama bir kuruş vergi ödememiş. Nasıl oluyor da bu şirket bu kadar büyük ihaleler alıp hiç kâr etmiyor? Yoksa ettiği kârı göstermiyor mu, yoksa vergi vermek yerine bir yerlere komisyon mu veriyor? Limak, Kolin, Cengiz; hani o "5'li çete" dediğimiz iktidarın gözde şirketleri milyarlarca liralık ihaleler alırken ödedikleri vergi ya sıfır ya da devede kulak. Cengiz Holdingin vergi cennetlerinde şirket kurduğu ortaya çıkmışken nasıl oluyor da hâlâ kamu ihalesi alabiliyor?

Bu arada 21/b usulüyle yapılan yani pazarlık usulü yapılan ihaleler tam bir skandal. Ekonominin düzelmesini istiyorsanız ilk önce Kamu İhale Kanunu'nu düzgün hâle getireceksiniz. İktidara geldiğinizden beri 200 kere değişiklik yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sunat, lütfen tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Toparlıyorum.

İktidar, vatandaşın cebinden çıkan her kuruluşun hesabını sorarken kendi yandaşlarına tanıdığı ayrıcalıklarla devletin kasasını boşaltmaktadır. Bu ülkenin her bir ferdinin emeği, alın teri, bu vergi kaçakçılığıyla çalınmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu araştırma önergesi sadece bir vergi meselesi değil, aynı zamanda bir adalet ve ahlak meselesidir. Bu önergeye "ret" oyu vermek, bu adaletsiz düzene onay vermek demektir. Sizleri vicdanınızla baş başa bırakıyor, bu önergeye destek vermeye davet ediyorum. Çünkü bu ülkenin her bir ferdinin affedilen, vazgeçilen, peşkeş çekilen her bir kuruluşun hesabını sormaya hakkı vardır. Çünkü artık yeter, bu soygun düzenine bir son vermeliyiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sunat.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'a ait.

Sayın Çandar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkesin bildiği bir gerçek, Türkiye bir vergi cenneti. "Vergi cenneti" demek vergi adaletsizliğinin hüküm sürdüğü yer anlamına geliyor, eş anlamlıdır. Asgari ücretin yüzde 35 vergi yüküne maruz kaldığı, dolaylı vergilerin payının yüzde 65 olduğu bir ülke burası. Ne gariptir ki mega şirketlerin ödemediği vergilerin yaşanılan ekonomik krizdeki etkisinin araştırılmasının söz konusu olduğu bugün Hazine ve Maliye Bakanlığı bir basın açıklaması yayınladı ve 202.815 büyük mükellefin vergi incelemelerine devam edildiğini duyurdu; az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınmasını hedefleyen vergi paketinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildiğini de hatırlattı; "Vergi kanunlarına uymayan mükellefler hakkında tüm yasal işlemler uygulanmaktadır." denildi. Kimdir vergi kanunlarına uymayan mükellefler? Muhtemelen kepenk kapamak üzere olan küçük esnaf. Zira, iktidarın gücü emekliye, emekçiye, küçük esnafa, garibana yetiyor. Öyle olmasa 2013-2023 döneminde 7 milyar 506 milyon küsur vergi borcu sıfırlanır mıydı? Bu, vergi adaletsizliğinin en çarpıcı örneğidir.

2002-2023 yılları arasında yani AKP iktidarı döneminde 14 vergi affı kanunu çıktı ve böylece büyük şirketlerden, mega şirketlerden vergiler silindi. Bu arada on yıl içinde Cengiz İnşaata 30 kez, Kolin İnşaata 36 kez, Limak İnşaata ve Kalyon Holdinge 19 kez vergi muafiyeti getirildiği bilgisi var. Bu rakamlar nereden çıkıyor? Bu rakamlar, Aralık 2020'de dönemin Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından, Cumhuriyet Halk Partisi Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın soru önergesinin cevabında verildi. Bir itiraf var ortada. Hangi şirketlerin vergi ödemediğini, vergi muafiyetinden yararlandığını ortaya çıkarmak bu Meclisin hem namusu hem de görevidir. Bu yapılmadan vergi adaletinden söz edilemez, bugün sabaha karşı çıkarılmış olan vergi paketi de para etmez.

Bu vesileyle bir konuya daha dikkatinizi çekmek, değinmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çandar, lütfen tamamlayın.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) – Tamamlıyorum.

Bu gelgitler, tutarsızlıklarla ilgili olarak dün Meclis, İsrail Başbakanı Netanyahu'nun Kongrede yaptığı konuşmadaki tavrı nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri yasama organını kınayan çok doğru bir açıklamada bulundu ve Cumhurbaşkanı da kalktı "Eğer Netanyahu'yu bıraksak kırmızı halıyla karşılayacaklar orada ki karşıladılar." dedi. Peki, hafızanıza seslenmek istiyorum: Daha bir yıl bile olmadı, 26 Eylül 2023 günü Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Azerbaycan dönüşü uçağa yaptığı açıklamada Netanyahu'nun ekim ya da kasım ayında, çok yakın bir tarihte Türkiye'ye geleceğinden söz etmemiş miydi? Neyle karşılanacaktı, nasıl karşılanacaktı? Bu kadar öngörüsüz bir dış politikanın vergi konusunda da nasıl bir tavır ortaya koyacağını idrakinize bırakıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bu nasıl bir alaka!

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çandar.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Rifat Turuntay Nalbantoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Nalbantoğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin grup önerisi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum ve ilk cümle olarak da Saadet Partisinin söz konusu önerisini Cumhuriyet Halk Partisi olarak desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün yaşadığımız sorunların birincisi ve en önemlisi adaletsizliktir; halk diliyle söyleyecek olursak, nimet ve külfet dengesizliğidir. Bu adaletsizlik ve dengesizlik yirmi iki yıllık AKP Hükümetleri döneminde daha da hızlanmış, aradaki fark uçurum boyutuna ulaşmıştır. Bu nedenle ülkemizde bölüşüm ilişkileri belki de cumhuriyet tarihinde hiç görülmemiş bir ölçüde bozulmuştur. Verginin asıl yükünü emekçiler, işçiler, ücretli çalışanlar çekerken, kamunun üzerinden aldığı ihalelerle varlığını sürdüren ve hatta en büyük şirketler sıralamasında hep en üst sırada yer alan ama hiç vergi vermemesi ya da cüzi oranlarda vergi ödemeleri ciddi bir adaletsizliktir, haksızlıktır, utanmazlıktır! Eğer bu şirketler ekonomik ölçeklerde vergilerini ödemiş olsalar, inanır, Türkiye'de gelir adaletsizliği, yoksulluk bu seviyelere ulaşmaz. Son on yıllık verilere baktığımızda ne demek istediğimiz çok daha iyi anlaşılacaktır. 2013-2023 yılları arasında on yıllık dönemde, bu şirketlerin 2 milyar 500 milyon lira borcunun vergi aslı, 4 milyar 919 milyon lira da gecikme zamları ve cezalar silinmiştir. Ayrıca, son on yılda toplam 14 adet af kanunu çıkarılmıştır. Nerede kaldı sizin "Vergiye tabana yayacağız." sözünüz, nerede kaldı sizin adaletiniz? Adaletten anladığınız, fakiri daha fakir, zengini daha zengin yapmak mı? Verginin sosyal ve ekonomik etkilerinin mutlaka dikkate alınması, vergide adaleti sağlayacak daha rasyonel bir vergi sisteminin oluşturulması zorunluluktur. Vergi yükünün vatandaşlar arasındaki bölüşümünün önemli ölçüde değişmesine, vergi gelirlerinin artırılmasına, ekonomide kaynak dağılımının bozulmamasına, büyümenin ve istihdamın artırılmasına yönelik çalışmalar mutlaka yapılmalıdır. Vergi reformunun başarılı olabilmesi için vergi reformunun dün yaptığımız gibi parça parça değil, bütünlük bir ekonomik program içinde mutlaka yer alması gerekir.

Değerli arkadaşlarım, bunlar teknik sorunlardır ve teknik sorunlar, farklı ve doğru bir teknikle mutlaka çözülebilir ama teknik sorunlar dışında sosyal sorunlar yaşıyorsa, sosyal meseleler yaşıyorsa onların çözülmesi gerçekten zordur.

Bugün, Sözcü gazetesinde Rahmi Turan'ın köşesinde okuduğum bir fıkrayı sizlerle paylaşılarak sözlerimi tamamlayacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Nalbantoğlu, lütfen tamamlayın.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (Devamla) – Tamamlıyorum efendim.

Şimdi, diyor ki: "Temel, yüzü asık bir şekilde kahvehaneye girer. Onun hâlini gören Dursun: 'Temel, suratından düşen bin parça, Karadeniz'de gemilerin mi battı?' diye sorar. Temel 'Yok.' der, 'Utanma duygusunu kaybettim de onu arıyorum.' Dursun şaşırarak 'O ne demektir?' diye sorunca Temel de anlatır: 'Mesele şu azizim: Biz toplum olarak hep 'Allah utandırmasın.' der dururduk ya, Allah duamızı kabul etti, artık hiçbir şeyden utanmıyoruz.'"

Hepinize saygılar sevgiler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Nalbantoğlu.

Öneri üzerinde diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık'a ait.

Sayın Kocacık, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi Grubu önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

İktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana AK PARTİ Hükümeti olarak hedefimiz her zaman ekonomik istikrarı sağlamak ve vatandaşlarımızın vergi yükünü hafifletmek amacıyla düzenlemeler yapmak olmuştur. Bu husustaki çalışmalarımız neticesinde birçok icraat gerçekleştirdik, bundan sonra da gerçekleştirmeye devam edeceğiz. Orta vadeli programımız ve On İkinci Kalkınma

Planı'mızla gelecek beş yıla ait hedeflerimizi belirledik. Yirmi iki yıldır olduğu gibi bugün de çizdiğimiz yol haritasında önceliğimiz kalıcı refahı sağlayarak vatandaşlarımıza daha güzel bir hayat sunmak. Yapısal reformlarla destekleyerek uyguladığımız sıkı para ve maliye politikası neticesinde dünya genelinde etkisinin şiddetli şekilde hissedildiği enflasyon sorununu da en az hasarla atlatmayı öngörüyoruz. Orta vadeli programda vergide adaletin güçlendirilmesi ve doğrudan vergi paylarının artırılması noktasında kararlı bir duruş sergilendi. Bu noktada atılan adımlar neticesinde az kazananlardan az, çok kazananlardan çok vergi alınmasını hedefleyerek kayıt dışılıkla mücadeleye katkı sağlayacak olan vergi paketimizi bildiğiniz üzere dün gece Gazi Meclisimizde kabul ettik. Vergide etkinliğin sağlanması ve adaletin güçlendirilmesini sağlayacak bu pakette vergi cezaları artırılacak, bazı istisna ve indirimler kalkacak; bu şekilde, kayıt dışı ekonomiyi mücadelemiz kararlılıkla sürdürülecektir. Bu paket son günlerde kamuoyunda dile getirilen eleştirilere de kritik bir düzenlemeyle yanıt vermektedir. Paketle birlikte, istisnalar nedeniyle ödenecek vergisi çıkmayan mükellefler için yurt içi asgari kurumlar vergisi getirilmektedir. Buna göre, kazançlarından istisna ve indirimler düşüldüğünden ödenecek vergisi çıkmayan mükellefler bu indirimler düşülmeden önceki kurum kazançları üzerinden yüzde 10 oranında asgari vergi ödeyeceklerdir. Ayrıca, paketle yap-işlet-devret ve kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde vatandaşlarımızın hizmetine sunulan projelerde faaliyet gösteren şirketlerin de kazançlarının yüzde 30'u kurumlar vergisi olarak alınacaktır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Hazine ve Maliye Bakanlığımızca yürütülen vergi incelemeleri ve saha denetimleriyle kayıt dışılıkla mücadele aralıksız ve kararlı şekilde devam etmektedir. Vergi kanunlarına uymayan mükellefler hakkında tüm yasal işlemler istisnasız şekilde uygulanmaktadır. Dün kabul ettiğimiz kanunda vergi cezalarının artırılmasına yönelik hükümlerle kayıt dışılığa yönelimin azalmasını da öngörüyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu bağlamda, Vergi Usul Kanunu'muzun 5'inci maddesi ile vergi mahremiyeti nedeniyle iddialara konu olan mükellefler hakkında ilgili makamlarca detaylı bilgi paylaşımı mümkün olmazken vergide adaleti, etkinliği ve kazanca göre vergilendirmeyi politikalarımızın temelinde bulundurduğumuz apaçık ortadadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kocacık, lütfen tamamlayın.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) – Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.53

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, konut, kira ve aidat fiyatlarındaki zam oranlarının sebep olduğu problemlerin belirlenerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2024 Pazar günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, konut, kira ve aidat fiyatlarındaki zam oranlarının sebep olduğu problemlerin belirlenerek gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla 14/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2024 Pazar günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya söz veriyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'mız tarafından koruma altına alınan, en temel insan ihtiyacı olan barınma konusunda ve bununla alakalı, güvencenin ülkemizde nasıl kalktığıyla alakalı bir araştırma önergesi verdik partimiz adına; bu nedenle söz aldım.

Tabii, kira artışları, konut sorunu artık Türkiye'yi çok ciddi bir krize sokmuş durumda. Dün de bahsettim, bugün de ifade ediyorum: Ekonomik krizler sadece ekonomik krizle sınırlı kalmıyor; bir ekonomik kriz kendi içerisinde, beraberinde sosyal krizleri de getiriyor. Rahmetli Süleyman Demirel'in 1991 yılında söylediği bir söz var, diyor ki: "Ekonomik krizle beraber gelen bozukluk, çarpıklık, akabindeki enflasyon, bir ülkede önce ahlakı bozar, sonra da devlet yıkar." Biz bunun ülkemize ne kadar zarar verdiğinin farkındayız.

Bakın, bu iktidar döneminde, AK PARTİ iktidarı döneminde üç temel konu var; onarılması çok zor hasarlara yol açtı ülkemizde. Bunlardan bir tanesi, son dört beş yıldır yaşanan ekonomik kriz; muazzam bir probleme yol açtı ve onarılması gerçekten çok zor. İkincisi, sığınmacı meselesi, ülkemizin geleceğini ilgilendiren; bir üçüncüsü de bir vesayeti yok edeceğim diye, kendi vesayetini kurma pahasına illegal yapılarla iş birliği yaparak devlet içerisine bunların sızmasına yol açan zafiyetler. AK PARTİ iktidarında önümüze çıkan en büyük 3 problem bunlar.

Neden "Enflasyon, ahlakı bozar." neden "Enflasyon, devlet yıkar." demiş rahmetli Demirel? Sürekli vurguladığımız, hepimizin vurguladığı bir aile konusu var; milletin, toplumun temel yapı taşıdır aile, ailenin birliğinden, bütünlüğünden bahsediyoruz ama bakın, ekonomik kriz beraberinde bu aile yapısını da nasıl sarsıyor: Kirasını ödeyemeyen, ev sahibiyile kavga eden, çatışan bir aile nasıl birliğini ve bütünlüğünü koruyacak? Kaldığı yurda yüzde 300 zam yapılan bir genç nasıl şevkle ve istekle ülkesine

hizmet etmek için çalışacak?

Bir başka sıkıntımız -gene bununla bağlı, bununla alakalı- nepotizm, adamcılık, adam kayırma. Tabii, bu bizim bir eksiğimiz değil, bu sizlerin de bir ayıbı değil, hani "Biz kötüyüz." diye de düşünmeyin, bir sistem problemi var burada. Şu soru akla geliyor: Neden İngiltere'de, neden Almanya'da, neden dünyanın "gelişmiş" dediğimiz ülkelerinde bu adamcılık, adam kayırma, nepotizm yok? Bakın, iki sebepten ötürü. Birincisi, diplomayı alan genç, kafasını kaldırdığında önünde onlarca tercih görüyor; gelişmiş, büyümüş kurumlarda iş bulabilme imkânı var; "Devlete nasıl kapağı atarım; belediyede nasıl işe girerim?" diye düşünmüyor. Bu, hâliyle politikacının üstünde bir baskı yaratıyor; bu da beraberinde adamcılığı, adam kayırmayı, haksızlığı getirir. İkincisi, harfiyen uygulamaları kanunları var; öyle kanunlar var ki bir milim sapmıyorlar. Mülakat gibi bir absürtlükle gençlerin hakkını gasbeden bir anlayışları da yok. Ekonomik kalkınmayı, gençlere iş imkânı yaratacak müesseseleri, yatırımları tesis etmediğiniz sürece, bu nepotizm belasından da adam kayırmacılıktan da maalesef kurtulamayacağız.

Az önce de söyledim, çocuğuna istediği kitabı, defteri, kıyafeti alamadığı için eve giderken çocuğunun uyumasını bekleyen bir babadan bu ülkeye nasıl aidiyet duygusuyla bağlanmasını bekleyebilirsiniz? Sofrada çocuğunun daha fazla yemesi için bilerek az yemek yiyen bir anneye neyi anlatacaksınız? Sırf sokakta kalmamak için binasından bilerek karot aldırmanın insanlara neyi vadedeceksiniz? Fakat öyle bir asil millet ki asla o ay yıldızlı bayrağa olan aidiyet duygusundan vazgeçmez ama bunu suistimal etmek de kimsenin haddi olmaz, haddi olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) – O nedenle, biz bu asil milleti, her türlü sıkıntıya rağmen, her türlü probleme rağmen aidiyet duygusunu kaybetmeyen, gerektiğinde milleti ve devleti için canını verecek bu asil milleti, dünyanın en şerefli milleti, en mutlu, en huzurlu, en zengin, en refah içerisinde yaşayan milleti hâline getirmek mecburiyetindeyiz. Bütün yaşadığı sıkıntılara rağmen devletine, milletine bağlı bu milletin bu duygusunu sömürmeye ve bu millete bu sıkıntıyı çektirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur diyorum. O nedenle, yaşanan bu ekonomik sıkıntıların, getirmiş olduğu bu ağır ekonomik problemlerin, milletimizin üzerinde yarattığı bu yükün azalması en büyük temennimiz. Her şeyi reddetme inadından ne olur vazgeçin. Akılla, ilimle -bugün sokak hayvanlarıyla ilgili kanun teklifi gündeme gelecek- gerçekte, hakikatle yönetilen bir ülkeyi gelin, hep beraber vadedelim diyorum.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kavuncu.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Hasan Ekici'ye ait.

Sayın Ekici, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İYİ Partinin barınma krizi, fahiş kira ve aidat artışlarının araştırılması amacıyla vermiş olduğu öneri üzerine Gelecek Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, iktidarın akıl dışı ekonomi politikaları sonucunda oluşan enflasyonist ortam içinden ipliğe her şeye darbe vurmuş durumda. Fiyat sınırlamasına sahip tek rakam, çalışan ücretleri ve emekli aylıkları; bunun dışında hiçbir şeyin fiyatını kanunlarla, yönetmeliklerle sınırlamak mümkün olmuyor. Bunlardan biri de kira fiyatlarını bile aşar hâle gelmiş olan apartman ve site aidat bedelleri. Son iki yılda özellikle büyükşehirlerde aidatlar yüzde 200 ile yüzde 300 arasında artmış bulunmakta. Yapılan araştırmalara göre İstanbul'da 100 metrekare alana sahip daire başına ortalama aidat tutarı 1.600 TL'ye ulaştı. Artık yaşamın çekilmez hâle geldiği, memurların ve işçilerin ailelerini Anadolu'da baba evlerine yollayıp ortak mekânlarda yaşamaya başladıkları İstanbul'dan örnek vermek gerekirse 100 metrekare daire başına ödenen ortalama aidat tutarında en yüksek rakam 4.100 TL'yle Beşiktaş'ta görülürken onu 3.300 TL'yle Şişli, 2.700 TL'yle Sarıyer, Üsküdar ve Ataşehir takip ediyor. Lüks sitelerde ödenen aidat rakamları ise akıl almaz boyutlara ulaşmış durumda. Beşiktaş'ta bilinirliği yüksek, markalı projelerde ortalama 100 metrekare dairelerin aidatları 32 bin TL, kullanım alanlarının 200 metrekareye ulaşması durumunda ortalama aidat rakamları da 50 bin TL'yi bulmakta.

Diğer yandan, bu lüks sitelerdeki aidat rakamları son yıllarda gelir dağılımında yaratılan uçurumu da gözler önüne sermektedir. Bir tarafta 17 bin TL asgari ücretle, 12.500 TL emekli maaşıyla ailelerini geçindirmeye çalışan milyonlarca asgari ücretli ve emekli, diğer yanda 50 bin TL site aidatı ödeyen yüzde 2-3'lük mutlu azınlık.

Değerli milletvekilleri, aidatlarda en sık karşılaşılan sorunlardan biri, yöneticiler tarafından genel kurul yapılmadan aidat artışı gerçekleştirilmesidir. Oysa yöneticilerin bunu yapmaya hakları yok, bu durum hukuka aykırı; mutlaka olağan veya olağanüstü genel kurulda karar alınmalıdır.

Lüks harcamaların aidatlara yansıtılması başka bir sorun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ekici, lütfen tamamlayın.

HASAN EKİCİ (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Yargıtay kararlarıyla da sabittir ki lüks harcamaları, bunları isteyen kat malikleri öderler. Örneğin, havuza çocuk kaydıracağı yapılması, bahçeye çocuk parkı yapılması gibi giderlere bunları istemeyen ve kullanmayan kat malikleri veya kiracılar katılmak zorunda değildir. Site ve apartman sakinleri sahip oldukları haklar konusunda da bilgilendirilmelidir, bunların başında da aidat zammı oranı gelmektedir. Yasada açık hüküm olmasa da yıllık TÜFE oranını geçen bir zamma itirazın mümkün olduğu söylenebilir lakin tıpkı kira artışı sorununda olduğu gibi gerçek olmayan TÜFE rakamlarının her alanda olduğu gibi bu konuda da sorunlar oluşturduğu açıktır. İvedi olarak gerçekleştirilmesi gereken çözümlerin ilki, yapılacak düzenlemeyle site yöneticilerine ve yönetim şirketlerine sertifika şartı ve adli sicil kontrolü getirilmesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ekici, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) – Genel Kurulu selamlıyorum.

Neredeyse çeyrek asırlık iktidarınızda toplumda öyle bir çürüme gerçekleştirdiniz ki neresinden tutsak elimizde kalıyor. Herkes kolay para kazanma peşinde, herkes rant peşinde ve herkes her şeyi fırsat kapısı olarak görüyor. Taksi mafyası, otopark mafyası, emlak mafyası, işlek caddelerde kafe, restoranları haraca bağlayan çeteler derken şimdi de apartman yöneticileri mafyalaştı. Tabii, tüm bunların sebeplerine baktığımız zaman en önemli sebebinin ekonomik kriz yani gittikçe derinleşen ekonomik kriz olduğunu biliyoruz ama diğer bir mesele de tam yirmi beş yıldır yani çeyrek asırdır inşa ettiğiniz ve toplumun ahlakını bozan

zorbalık kültürü. Herkese "Ben istiyorum, olacak." demeyi öğrettiniz, toplumda bunu yarattınız; anlayışı, saygı göstermeyi, başkasının hakkını gözetmeyi, hak yememeyi, ya bütün bu güzel toplumsal değerleri, algı operasyonlarınızla, toplumu birbirine düşman ederek yok ettiniz. Tabii, bütün bunlara baktığımız zaman, bütün bu olan biteni denetleyen bir mekanizma yok mu diye bakıyoruz, düşünüyoruz. Tabii, kim kimi denetleyecek? Zaten rüşvetin en büyüğünü en tepedekilerin aldığını; hâkimliği, savcılığı, bakanlığı, çeteleri aklama ağı kurduğunuzu Ayhan Bora Kaplan dosyasından yakın zamanda hep birlikte gördük. Ama "Kürtler halay çekiyor; hemen soruşturma açalım, gözaltına alalım." Hazırsınız. Şirketlerin kâr etmesi, insanların yaşamından da hayvanların yaşamından da doğanın korunmasından da daha önemli sizin için, daha üstün bir yere koyuyorsunuz. Soma'da, Amasra'da, İliç'te gördük; depremlerde, sellerde, orman yangınlarında onlarca yurttaş kaybettik ve hepsinin arkasından sizin ihmalleriniz ve rant, rant, rant çıktı. Daha iki gün önce, TOKİ'nin Samandağ'da depremzedeler için yaptığı inşaatın çürük olduğu ortaya çıktı. Bu nasıl ortaya çıktı biliyor musunuz? Yüklenici firmaya, yandaş firmaya TOKİ nasıl soruşturma açmak zorunda kaldı? Çünkü vicdanlı inşaat işçileri o inşaatı yapmak istemediler ve biz böylece haberdar olduk.

Partinizin isminde "adalet" var ama ülkede hukuku bitirdiniz, "kalkınma" var ama biz her hafta burada barınma, beslenme, sağlık, eğitim gibi en temel haklara yurttaşların erişemediğini konuşuyoruz. Neden biliyor musunuz? Çünkü bütün kamusal hizmetleri ticarileştirdiniz, piyasalaştırdınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

ADALET KAYA (Devamla) – Yandaş sermayedarlarla bir olup işçinin, emekçinin, gençlerin, çiftçinin, çocukların hakkını yediniz, yediniz, yediniz; doymak bilmediniz. "İnşaat" diyerek, "Kalkınıyoruz." diyerek ülkenin her yerine beton döktünüz ama hâlâ insanların başını sokacak bir evi yok. Nasıl oldu bu iş? Ruhsat istemeden, vergi almadan sadece yandaşları emlak zengini yapmak için uğraştınız; geriye kalan yoksul çoğunluğu da başının çaresine terk ettiniz. Yurttaşlar için güvenli konutlar ve güvenli bir çevre sağlamanın faturasını da bugün hayvan canlara çıkarıyorsunuz. Bunu başka türlü sağlamak mümkün. Bugün de bu katliamın önünü açan bu yasa teklifini buraya getireceksiniz ama biz diyoruz ki: Bunu yapmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) – Bu katliamlara, doğayı katleden, bütün canlıları yok eden bu yasalara oy veren, "evet" diyen herkese de diyoruz ki: Gün yüzü görmeyin! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Gizem Özcan'a ait.

Sayın Özcan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ekonomide kemerleri sıkma politikalarından boğazları sıkma politikalarına geçiş yapılan bir dönemi hep birlikte yaşıyoruz. İktidarın, emekçi halkın gelirlerini enflasyonunun altında tutarak emeklileri mutlak yoksulluğun pençesine attığı bir sürecin içindeyiz. Barınma krizi de bu sürecin en acı sonuçlarından biri. İktidar, asgari ücrete 2'nci zammı çok görüp açlık sınırının altında tuttuğu emekliye 12.500 TL'yle yaşamayı reva gördü. Öğrencilerin KYK kredileri ancak gıdaya yetiyor. Elbette sonuç barınma krizi olacak, gıda krizi olacak, başlı başına hayatta kalabilme krizi olacak.

Değerli milletvekilleri, bakın, Endeksa verilerine göre, kira bedeli en yüksek olan iller sırasıyla Muğla, İstanbul, İzmir, Çanakkale. Ülke ortalaması, metrekare başına ortalama kira bedeli 166 lira iken bu rakam Muğla'da 227, İstanbul'da 225, İzmir'de 198, Çanakkale'de 186 lira. Muğla'da bugün metrekare başına 227 lira olan ortalama kira bedeli, çok değil, 2021 başında sadece 41 lira idi; kiralara 5,5 kat artmış. İşte, "faiz neden, enflasyon sonucu" anlayışıyla ülkenin sürüklendiği irrasyonel politikaların hepimizi nasıl yoksullaştırdığının ispatı; işte, işçinin, emeklinin, öğrencinin "Barınamıyoruz!" çığlığının en çıplak ifadesi.

Öğrencilerimiz pandemi sonrası üniversitelerine döndüğünde büyük bir barınma kriziyle karşı karşıya kaldılar. KYK kapasiteleri yetersizdi; özel yurtlar, evler ateş pahasıydı; okulunu donduran, evine dönen öğrencilerimiz dahi oldu. Bugün pandemi kadar sarsıcı bir kriz, ekonomik kriz dönemiyle de yine karşı karşıyayız. Barınma, özellikle büyük kentlerde öğrencilerin en büyük gideri. Depozitoydu, emlakçıydı, aidatlı derken ailelerin de beli bükülüyor; kirayla da bitmiyor, bunlara faturalar ekleniyor, ucuz olsun diye üniversiteye uzak evler tutulunca da buna bir de ulaşım giderleri biniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özcan, lütfen tamamlayın.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) – Derken bilimle, kültürle, sanatla yoğrulması gereken öğrencilik, ucuz iş gücü olarak sigortasız işlerde geçiyor ve bitiyor.

Sözlerimi bitirirken bugün görüşmek üzere toplandığımız hayvanlara dair kanun teklifini bilime ve vicdana aykırı buluyoruz. Meclise ziyaretçi yasağı getirilerek görüşülecek olan bu kanun teklifini hemen geri çekmeliyiz. Çözüm bellidir: Üretimi durdur, ticareti yasakla, kısırlaştır, aşılattı, yerinde yaşat. Yaşamın yanında olan herkesle birlikte direnmeye devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özcan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'a ait.

Sayın Oğuz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun önerisi üzerine konuşma yapmak için AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğimiz üzere son zamanlarda birçoğumuz apartmanlarda veya sitelerde ikamet ediyoruz. Toplu yaşanan her alanda olduğu gibi bu tarz yapılarda da belli başlı kararların verilebilmesi için belli başlı kişilere ihtiyaç olunuyor. 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamında detaylı olarak ele alındığı gibi apartman ve sitelerde bu yönetim erkini yerine getirmek amacıyla yönetici seçilir. Çok daireli site, iş hanı gibi yerlerde aralarında iş bölümünün olduğu, yöneticilerden de oluşan yönetim kurulu faaliyet gösterir. Yönetimin verdiği kararlar, yaptığı harcamalar denetlemeye açıktır ve Kat Mülkiyeti Kanunu çerçevesinde denetlenir.

Evet, konut ve iş yeri aidatları konusu vatandaşlarımızın günlük yaşamlarını doğrudan etkileyen hassas bir meseledir. Bu bağlamda, aidat artışlarının birçok vatandaşımızın bütçesinde yarattığı baskının farkındayız ancak bu meseleye yakından baktığımızda, bazı temel noktaları göz önünde bulundurmamız gerektiğine inanıyoruz. Konut ve iş yeri aidatlarının belirlenmesi ve yönetimi yerel yönetimlerin, site yönetimlerinin ve iş yeri yönetimlerinin sorumluluk alanındadır. Türkiye genelinde binlerce site, konut ve iş yeri kompleksinde farklı yönetim biçimleri ve maliyet yapıları bulunmaktadır. Meclisimizin böyle bir konuyu ele alması, yerel yönetimlerin yetki alanlarına müdahale etmenize neden olabilir. Bu nedenle, aidat artışları gibi yerel konuların en iyi şekilde yerel düzeyde çözülebileceğini düşünüyorum.

Dikkat edilmesi gereken bir başka husus ise şu: Yönetici veya yönetim kurulu, aidat artışlarını olağan veya olağanüstü genel kurulda yapacakları bütçe veya ek bütçeyle kararlaştırır. Dolayısıyla, genel kuruldan yetki almadan aidat artışı yapmak

mümkün değildir. Aksi takdirde, maliklerin bağımsız bölüm toplam sayısının üçte 1'i imza toplayıp itiraz ederek olağanüstü genel kurulda o aidatların makul seviyeye çekilmesi mümkündür. Genel kurul yapılmadan belirlenen aidatlar hukuken geçersizdir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın her defasında vurguladığı ekonomik istikrar ve enflasyonla mücadele politikaları, dolaylı olarak bu tür maliyet artışlarının önüne geçilmesine katkı sağlayacaktır. Enflasyon oranlarının kontrol altına alınması, vatandaşlarımızın alım gücünü koruyarak yaşam maliyetlerindeki artışların makul seviyelerde kalmasına yardımcı olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oğuz, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – Son olarak, Hükümetimizin, yerel yönetimlerle iş birliği çerçevesinde konut aidatları ve benzeri konularda vatandaşlarımızın karşılaştığı sorunları çözmek için çalışmalarını sürdüreceğini vurgulamak isterim. Bu konuda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın, İçişleri Bakanlığımızın ve Adalet Bakanlığımızın ortak çalışması vardır. Özellikle site yönetimi, site yöneticiliği ve malikler arasındaki sorumluluklarla alakalı yönetmelikler düzenlenmektedir. Konut ve iş yeri aidatlarıyla ilgili sorunları çözmek ve vatandaşlarımızın yaşam standartlarını korumak ortak hedefimizdir. Ancak bu hedefe ulaşmak için doğru yöntemleri seçmeliyiz. İYİ Parti'nin önerdiği gibi bir Meclis araştırması yerine, yerel yönetimlerin ve site yönetimlerinin daha etkin ve şeffaf çalışmasını sağlayacak mekanizmaların güçlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Yüce heyetinizi, gazi milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oğuz.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28 Temmuz 2024 Pazar günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

28 Temmuz 2024 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (6616 grup numaralı) siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2024 Pazar günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Ali Bozan'a söz veriyorum.

Sayın Bozan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Değerli halkımız, siyasallaşan yargı eliyle ve iktidarın talimatıyla tutsak edilen Batman'daki beyaz tülbentli annelerimizi, Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çektiği için tutuklanan Kürt gençlerini; Kobani kumpas davasına tutsak edilen Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ'ı; başta Can Atalay olmak üzere Gezi direnişçilerini, Selçuk Kozağaçoğlu'yı, Osman Kavala'yı; hastalıklarına rağmen tahliye edilmeyen ve direnmeye devam eden hasta tutsakları, infazlarını tamamlamış olmalarına rağmen tahliye edilmeyen siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli halkımız, burası halkın Meclisi ve halkın kürsüsü; bizler vekiliz, sizler asilsiniz ama sizin adınıza burada yasal düzenlemeler yapılırken bugün sizlerin bu Meclise girişi iktidarın talimatıyla yasaklandı. Aslında gündem, Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çeken Kürtlerin trollerin hedef göstermesiyle gözaltına alınıp tutuklanması ancak halaya kadar inen sürecin arka planını birazcık anımsayalım.

Artık yargının bu ülkede siyaset kurumunun sopası olduğunu bilmeyen kalmadı. Yargı en çok da Kürtler ve dostları söz konusu olduğunda siyasallaştı. Gezi davasında, özgür basın davalarında, kayyum atanmasına gerekçe gösterilen davalarda mahkeme kürsüsünde yargıçlar değil AKP ve MHP iktidarı oturuyordu. Hakkâri'de on dört yıl süren ve neredeyse hiçbir işlem yapılmayan bir davada Mehmet Sıddık Akış'ın Belediye Eş Başkanı seçilmesinden sonra alelacele ceza verilmesi siyasallaşmış yargının en yakın zamandaki örneklerinden biriydi.

Alın size bir de Kobani kumpas davası. Cümle âlem biliyor ki Kobani kumpas davası bir kin ve intikam davasıydı. Dünyanın hiçbir ülkesinde suç olarak görülemeyecek bir "tweet" paylaşımı, siyasi aklın talimatıyla yargı tarafından devreye sokuldu. Başta HDP Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere birçok siyasetçi yoldaşımız rehin alındı ve büyük cezalarla Kobani direnişinin intikamı alınmaya çalışıldı. Kobani kumpas davasında yargıçlardan çok siyasetçiler konuştu. Her duruşma öncesinde iktidar temsilcileri mahkeme heyetine talimatlar yağdırdı, üstelik bu talimatlar alenen verildi; siyasallaşan yargı da talimatların gereğini yerine getirdi. Kobani kumpas davasında eğer gerçekten ortada bir suç olsaydı neden yedi yıl beklendi, neden yedi yıl sonra iddianame düzenlendi; alın size siyasallaşan yargı. İşte, size güncel bir örnek; siyasallaşan yargı bugün her yerde, yaşamın her alanında; sahilde, düğünde, eğlence sırasında Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çektiği için gözaltına alınıp tutuklanan Kürt gençleri... Gençlerle ilgili tutuklama kararı verenler de yapılan işlemlerde herhangi bir hukuki dayanak olmadığını çok iyi biliyor çünkü onlar da siyaset kurumunun verdiği talimatın gereğini yerine getirdiklerini iyi biliyorlar.

Değerli halkımız, Kürtçe şarkılar eşliğinde yıllardır bu coğrafyada halay çekiliyor ve çekilen halaylar sosyal medyada paylaşılıyordu. Peki, neden bugün? Dün suç olmayan halay neden bugün suç oldu? Cevabı yine yargının siyasallaşmasından. Bugün, bu Meclisin görevi siyasallaşan yargıyı araştırmak olmalı. Bu nedenle, önergemize "evet" demenizi bekliyoruz. Yargı-siyaset ilişkisini tüm yönleriyle gelin, hep birlikte araştıralım. Bu önergeye her zamanki gibi "hayır" oyu kullanacak olan iktidar vekillerine seslenmek istiyorum: Bu gidişata eğer bugün "Dur!" demezsek iktidardan düştüğünüzde bugün siyasallaşmış olan yargı

yarın sizi mağdur edecek ama o zaman çok geç kalmış olacaksınız.

Değerli halkımız, başta da söyledim, bugün, sizin halkın Meclisine girişiniz yasaklandı. Meclise girişiniz yasak olsa da trol iktidarına karşı siyasallaşan yargı eliyle tutsak edilen gençlere, annelerimize, dilimize, halayımıza sahip çıkmak için sizleri özgürlük halayını büyümeye çağırıyoruz. Bu halayı durdurmaya kimsenin gücü yetmez! Evinizde, iş yerinizde, sokakta, yaşadığınız her yerde halaya durun ve itiraz edin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bozan, lütfen tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) – Tamamladım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, öneri üzerinde diğer söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; popülizm, demokrasinin ve hukukun en büyük düşmanıdır. Popülizm, keskin siyasi kutuplaşmayı ve çatışmacı siyaseti üreten en kullanışlı kavramdır. Kutuplaşma her dönemde ve her toplumda karşımıza çıkabilir ancak kutuplaşma keskinleştiğinde, sosyal kesimler arasında siyasi, sosyal mesafe gitgide açıldığında ve birlikte yaşamak için olması gereken hoşgörü, iş birliği ve uzlaşmayı tahrip ettiğinde artık demokratiler için ciddi bir risk ortaya çıkmaktadır. Siyaseti çatışmacı alandan çıkararak demokratik bir zemin inşa etmek istiyorsak toplumda var olan fikrî ayrılıkların açık ve iyi tanımlanmış kurallar üzerinde uzlaştırarak rekabete dönüştürüldüğü siyasal bir zemin inşa etme zorunluluğumuz vardır. Oysa, kutuplaştırıcı siyaseti kalıcı hâle getirmek isteyenler ise fikrî ayrılıkları çatıştırarak, kutuplaştırarak ve çatışmayı vahşileştirerek dost düşman kategorisinde her zaman için geçerli akçe olan “biz” ve “onlar” kavramı üzerinden bir savaş başlatırlar. Biz kimiz? Biz, iyinin, doğrunun, haklılığın, ahlakiliğin, tehdit altında olmanın, güvenlik riskinin, mağduriyetin, üstün ve değerli olmanın, vatanseverliğin, milliyetçiliğin yegâne taşıyıcı unsuruyuz. Peki, onlar kim? Onlar ise kötülüğün, ahlaksızlığın, meteliksizliğin, hainliğin, bölücülüğün, zalimliğin, adaletsizliğin, değersizliğin ve kötülüğün adresidir. Böylece “biz” ve “onlar” kavramı üzerinden keskin, kutuplaştırıcı, çatışmacı siyaset, siyaseti bir “varoluş-yok oluş” zeminine taşımakta; kazananın her şeyi kazandığı, kaybedenin ise her şeyi kaybettiği âdeta bir siyasi savaş alanına dönüştürmektedir.

İşte, tam da böylesi çatışmacı, kutuplaşmış siyasal zeminler, makul aklın devreden çıkarılmak istendiği, vicdanlı, adil, hukukun üstünlüğüne inanan insanlar için siyasi zeminin gitgide daraldığı dönemlerdir. Bu dönemlerde demokrasi zayıflar, belki tümenden ortadan kalkar ve demokratik siyasete dönüş her geçen gün daha da zorlaşır. Bu süreçler, insan olmanın, insan kalabilmenin, adil olabilmeyen, demokrat olabilmeyen âdeta turnusol kâğıdı gördüğü dönemlerdir.

Popülizm “biz” ve “onlar” kavramı üzerinden çatışmacı, kutuplaştırıcı bir siyasi zemin inşa ederek makul aklı devreden çıkarmak isterken en çok da siyasallaşmış bir yargıyı aparat olarak kullanır. Zira, yargı tam da iktidar sahiplerinin koltuklarını kaybetmemek için ürettikleri zehirli iklim olan “biz” ve “onlar” kavramını kullanarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Siyasallaşmış yargı “biz” ve “onlar” kavramını kullanıp onları kötülüğün, ahlaksızlığın, hainliğin, bölücülüğün, zalimliğin, adaletsizliğin, değersizliğin ve devlet düşmanı göstermenin bir aparatı hâline gelir.

Değerli milletvekilleri, bizler de bu sıralarda bulunan birçok milletvekili de geçmiş dönemlerde siyasi partileri kapatılan, kapatılmakla yüz yüze kalınan, farklı dönemlerde farklı fikirleri sebebiyle mağdur olan birçok milletvekilini barındıran bir Mecliste bulunuyoruz. Bizden olan insanların iktidara gelmesi, demokrasinin ve hoşgörünün yerleşmesi için yeterli değildir. Bizden olanların kendisini güvende hissetmesi, ülkeye demokrasi geldiğinin bir işareti değildir; aksine, bizden olmayanların, bizim gibi düşünmeyen insanların kendisini güvende hissettiği, hukuka inandığı ve yargının her zaman kendisi için bir kurtuluş yolu olduğunu düşündüğü zeminler gerçek demokratik zeminlerdir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'a ait.

Sayın Poyraz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir süredir Kürtçe öğrenmeye çalışıyorum. Kürtçe şarkıların ezgisi kadar sözlerini de anlamlı buluyorum. Kürtlerin bir konuya ilişkin analizlerinden de son derece istifade ediyorum. En çok güldüğüm filmler arasında da Vizonte'ler var; Kürt'ün saflığını, samimiyetini, esprilerini en güzel anlatan film yani Kürt ve Kürt'e dair hiçbirimizi rahatsız eden bir durum söz konusu değil.

Önergede ise hukukun suistimaline ilişkin Gezi davası ve Can Atalay davası dışında sadece etnisite temelli örnekler sıralanmış. Adaletsizliği ve hukuksuzluğu bir etnisiteye, dine, mezhebe indirgemek bunun çözümsüzlüğüne hizmet etmektir.

Yine, önergede “Yüzyıllardır süregelen devlet aklını sürdürebilme gayesiyle...” cümlesi, sorunu hukuksuzluk ve adaletsizlik değil “devlet aklı” olarak tarif ediyor. Bunun sehven yapıldığını itiraf ve ifadesiyle ancak bu önerge meşruiyet kazanabilir. Aksi hâlde, öylesine yazılmış olmakla hatta bir yerlere “Bak, biz yazdık, verdik.”ten öteye geçmemekle kalacaktır.

Adalet rejimin namusudur. Bu topraklarda her dönemde devlete hâkim olmak isteyen grupların ilk hedefleri adalet teşkilatı olmuştur. Ancak bu hâkimiyet ihtirası devlet aklından değil devlet aklı ve ahlakının yoksunluğundandır. Her dönemin sözde muktedirleri hukuku çekiştirip güçlerini büyümeye çalışmışlardır; bunun için de siyasetle uyum içinde bir yargı hayalleri vardır. Yargı buna direnirken her seferinde yara aldı, yargı yara aldıkça milletten adalet duygusu kördü; sonuçta her şey gibi bu da olağanlaştı. Avukatlıkta bile nasıl bir hukukçu olduğunuz değil, hangi baroya, hangi partiye, hangi mezhebe, cemaate, tarikata mensup olduğunuz ve kimleri tanıyor olduğunuz kriter hâline geldi.

Önerge içeriğindeki örneklerden HDP kapatma davası; bu kadar zamandır bir karar verilmemiş olması sorunludur. Selahattin Demirtaş davası; Genel Başkan ve Milletvekili olarak gözaltına alınıp tutuklanmasına rağmen yıllarca karar verilmemiş olması sorunludur. 6-7-8 Ekim olaylarında on yıl sonra karar çıkması sorunludur. Bakınız, kararların içeriklerini değil, daha yargılama süreçlerini konuşuyorum. AİHM'in bu uzun yargılamalara ilişkin kararları da maalesef yerindedir. Zira devlet aklı ve ahlakı, kolluğun tüm delilleri eksiksiz toplamasını, bu deliller ışığında mahkemelerin adil ve hızlı yargılamasını, kamu vicdanında da şaibe oluşmamasını önceler. Devlet aklı önergede özensizce kaleme alındığı gibi “iktidarların siyasi hedeflerini sağlamak” olarak tanımlanamaz. Millet olma şuur ve bilincinin tezahürüdür devlet aklı ve ülkeyi yöneten iktidarın mahrum olduğu bir kavramdır. Öte yandan, devlet aklı ve ahlakı etnisite ve mezhep temelli siyaseti değil, toplumun bütününe ilişkin sorunları çözme, ihtiyaçları gidermeyi, hedeflere ulaşmayı gerektirir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Poyraz, lütfen tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Devamla) – Cemaatler, tarikatlar, koluğu ve yargıyı sarıp henüz isimlendirilmemiş örgütler olarak

sıralarını beklerken devlet akli ve ahlakını hedef almak, yanlış yol, yanlış zaman, yanlış sonuç ve yanlış hedefe ulaştıracaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Poyraz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu bir geleneğe döndü, önergelerimizden özel olarak böyle cımbızlayıp üzerine söz söylemek. Şimdi, önergemizin içerisinde etnisite temelli hiçbir şey yok. Mesela, Gezi davası nasıl etnisite temelli değilse HDP kapatma davası da etnisite temelli değil çünkü içeride sadece Kürt arkadaşlarımız değil, sadece HDP'nin bileşeni olan DBP'li milletvekilleri ve arkadaşlarımız değil, aynı zamanda ittifakımız ve birçok bileşenimizden arkadaşımız, MYK üyemiz içeride ve bir partinin kapatılmasından bahsediyoruz; 6,5 milyon oy alan bir partinin kapatılmasından bahsediyoruz, ana omurgasını Kürtler oluştursa da bu ülkedeki her halkın oyuna, her halkın teveccühüne mazhar olmuş bir partiden bahsediyoruz.

Diğer bir mesele, Hakkâri örneği var, Hakkâri Belediye Eş Başkanımız Mehmet Sıddık Akış'ın yargılama süreci var. Nasıl etnisite temelli olmaz bu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu ülkede Kürtler sadece Kürt oldukları için ağır cezalara çarptırılırken, Kürt olduğu için, katledilirken, Kürt olduğu için belediyesine el konulurken, kayyum atanırken buna söz söylemeyenlerin, önergemizde biz bu örnekleri alt alta yazdığımız zaman gelip bunu "etnisite temelli bir önerge" olarak ifade etmelerini de kabul etmiyoruz; bu da ikincisi.

Diğeri, birileri devlet aklını çok benimseyebilir, sevebilir. O devlet akli, Şark Islahat Planı'nı uygulayan devlet aklidir. O devlet akli, umumi müfettişlikleri getiren, OHAL'i getiren, insanları katleden devlet aklidir. Biz o akıldan bahsediyoruz, o aklın tezahürlerinden bahsediyoruz. O devlet akli 12 Eylülde darbe yaptı, yüz binlerce insana işkence yaptı. Hangi devlet aklını savunuyorsunuz? Ben bunu bütün Genel Kurula ve özellikle de hatibe soruyorum. Bu devlet aklının karşısındayız, bu devlet aklına karşı da mücadele edeceğiz; o kadar açık ve net. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

UGUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Poyraz, buyurun.

29.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UGUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Grup Başkan Vekilinin açıklamalarını dikkatle dinledim. Sayın Grup Başkan Vekili, bu "devlet akli ve ahlakı" kısmına ilişkin olumsuz örnekler üzerinden bunu bütüne, tamama teşmil etmeye çalışıyor. Bu, sanıyorum, bugün Türkiye'nin en önemli problemi; kavramların içini boşaltma ve içi boşalmış kavramlarla kendini ifade etmeyle sınırlı bir durum.

Dolayısıyla, bugün ben "etnisite temelli siyaset" derken... Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi yani bu ülkede yaşayan her vatandaşın namusu, şerefi, haysiyeti, gelecek hayallerinden sorumluyuz hangi dine, hangi dile, hangi mezhebe ve hangi etnisiteye mensup olduğu fark etmeksizin. Eğer bugün Türkiye'de adaleti konuşacaksak bu ülkenin vatandaşı olmak ve olmamak arasındaki farkı, eğer bu ülkede hukuku konuşacaksak bu ülkede hukukun tam bir şekilde yayılması ve uygulanabilmesini konuşacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Poyraz, lütfen tamamlayın.

UGUR POYRAZ (Antalya) – Bugüne kadar, bu Meclisteki birçok tartışma ve kamuoyundaki birçok ayrışma da aynı şekilde, dün mezhep üzerinden, ondan önce sağ-sol üzerinden, son yirmi yıldır da Türklük-Kürtlük üzerinden; buna son vererek siyaseti icra etmek, buna son vererek birbirimizi ifade edip birbirimizi anlamak gerekiyor.

Bu konuya ilişkin, Sayın Grup Başkan Vekilinin bu yüksek tondaki konuşmasını da kınadığımı ifade etmek istiyorum. Ben, olması gereken devlet akli ve ahlakını anlatıyorum, bunu idrake onları davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun

30.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi şunu söyleyelim: Olması gereken başka bir şey; olan başka bir şey; biz tam da bu açığı farkını söylüyoruz.

Bu ülkede ne oluyor? Şimdi, ben herkese soruyorum: Niye Hakkâri Belediyesine kayyum atandı da Tekirdağ Belediyesine kayyum atanmıyor? Niye 3 defadır Hakkâri Belediyesine kayyum atanıyor da Yozgat Belediyesine atanmıyor? Niye bugün Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ cezaevinde de başka siyasi partilerin genel başkanları cezaevinde değil? Demek ki burada sistematik olarak muhalif olana, Kürt olana yönelik bir işkence var, bir baskı var, bir yargı kısılacı var.

Şimdi, bunu burada binlerce defa konuştuk, devlet aklının ne olduğunu bilmiyor musunuz? Devlet akli, Diyarbakır zindanlarında Esat Oktay Yıldırım'ın yaptığı işkencedir. Devlet akli, gidip köyde köylülere dışkı yediren askerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Devlet akli, Roboski'de 34 Kürt çocuğunu bombalayıp sonra o bombalanı terfi ettiren akıldır. Devlet akli; Taybet anayı öldüren, yedi gün yedi gece cenazesini yerde bırakan, onu almaya giden kaynını da öldüren, eşini yaralayan akıldır. Devlet akli, Ceylan Önkol'u havan topuyla parçalayan akıldır. Devlet akli; Uğur Kaymaz'ı öldürüp, yanına -onun yaşından büyük- silah koyup, sonra da kayyum atayıp onun anıtını yıkan akıldır. Devlet akli; tarihimize, kültürümüze, dilimize kasteden akıldır; bugün de halay çeken gençlerimizi içeriye koyan akıldır. Bu akli eleştireceğiz. Niye? Demokratikleşsin diye, özgürleşsin diye, bu ülke düze çıksın diye herkesin yapıları eleştirmesi gerekiyor. Yapılan zulme karşı durmak zorunda bu Meclis. Zulmü aklaya aklaya yol alınamaz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Poyraz, buyurun.

31.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce de kavramların nasıl içinin boşaltıldığını ifade etmiştim; sayın hatip aynı çizgide devam etti. Bunlar, bahsettiği şeylerin hepsi birer uygulama. Bu uygulamaların hepsine ilişkin bugünü dünle ilgili yargılarız, konuşuruz ve buna ilişkin de tedbirleri alırız. Devlet dediğiniz şey cumhuriyettir. Devlet dediğiniz şey bu Meclisi oluşturan herkeştir. Devlet dediğiniz şey bu ülkenin her bir yurttaşdır. Devlet dediğiniz şey, verdikleri örneklerle koymayı tercih etmedikleri bu ülkenin Misakımillî sınırları ve bu ülkenin bölünmez bütünlüğü için mücadele veren kahraman askerlerdir. Terörle mücadeledir devlet. O yüzden bunların hepsini sıralarken bir bütün üzerinden görüşmek lazım ve ifade etmek lazım. Dolayısıyla -biraz önce de ifade ettim- uygulama ayrıdır, devlet akli ve ahlaki ayrıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Poyraz, lütfen tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Devlet akli ve ahlakını savunmadığınız ve inşasına katkı sunmadığınız sürece olay ve kavramlara ilişkin eleştirileriniz de sadece bulunduğunuz yerden, oturduğunuz yerden cümleler üzerine sınırlı kalır.

Teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Başkanım, konu anlaşılmıştır, yeter gari!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.59

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisi üzerinde sıradaki söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Aliye Coşar'a ait.

Sayın Coşar, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE COŞAR (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde maalesef yargı siyasallaşmıştır, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı yoktur. 2017 referandumuyla gelen tek adam rejimiyle yargı siyasi iktidarın kontrolüne girmiştir. Tek adam rejiminde, ülkemizde Anayasa Mahkemesi kararları yok sayılmaktadır. Bunun en son örneği Can Atalay davasıdır. Anayasa Mahkemesi Can Atalay için 25 Ekim 2023 tarihinde 9'a 5 oyla hak ihlali olduğu kanaatine hükmetti. Anayasa Mahkemesi yine ikinci kez 21 Aralık 2023 tarihinde hak ihlali olduğu kararı vermiştir. Can Atalay'ın seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı ile kişi hürriyeti ve güvenliğinin ihlal edildiğine karar verilmiştir. Ancak Yargıtay 3. Ceza Dairesi Anayasa Mahkemesinin Can Atalay'la ilgili ihlal kararının uygulanmaması yönünde karar aldı. Anayasa Mahkemesi kararlarını yok saymakla kalmayan Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Anayasa Mahkemesi üyelerinin yargılanmasını dahi talep etti. Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir; Anayasa Mahkemesi kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. Bu yaşananlar hukuka darbedir. Her defa millet iradesinden bahseden AKP o gün bir kez daha millî iradeyi gasbetti. Hatay halkının oylarıyla seçilen Can Atalay hâlen tutsaktır. Can Atalay kararı ne ilk ne de son hukuk tanımazlıktır. Anayasa Mahkemesinin Enis Berberoğlu hakkında verdiği hak ihlali kararını İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi de tanımamıştı. Hukuku yok saymak AKP iktidarında bir alışkanlığa dönüştü.

Değerli arkadaşlar, yine "yargı reformu" olarak getirilen dokuzuncu yargı paketinde birçok kanun teklifi Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına rağmen aynı şekilde düzenlenmiştir. Bunlar: Kadının soyadı, ormanlarımızı ilgilendiren düzenleme, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, kamulaştırmaz el atmadır.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'yı ve Anayasa Mahkemesi kararlarını yok saymayı alışkanlık hâline getiren AKP iktidarında, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı üzerinde siyasal baskı artmıştır. Yargının siyasallaşmasının bir örneği de Gezi davasıdır. İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi, Gezi Parkı eylemlerinde, aralarında Osman Kavala'nın da bulunduğu 9 sanık hakkında beraat kararı vermişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Coşar, lütfen tamamlayın.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Hâkimler ve Savcılar Kurulu 1. Dairesi tarafından, beraat kararı veren mahkeme heyeti hakkında soruşturma kararı verildi. Hukuk devletin olmazsa olmaz koşulu yargı bağımsızlığıdır. Türkiye'de, hukukun üstünlüğü ve yargıya güven her geçen gün düşmektedir. Getirdiğiniz "yargı reformu" adı altındaki yargı paketleriyle yargıya güveni ve hukukun üstünlüğünü sağlayamazsınız. Buradaki temel sorun, yargının siyasallaşması ve Anayasa'ya uyulmamasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Coşar, teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Cem Şahin'e söz veriyorum.

Sayın Şahin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEM ŞAHİN (Karabük) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Malum olduğu üzere, toplumların huzur içinde yaşaması, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün yaşamanın tüm katmanlarında hissedilmesine bağlıdır. Kamu güvenliğinin, sosyal barışın ve toplumsal ilerlemenin olmazsa olmazı hukuk devleti ilkesinin gerekliliklerini benimsemektir. Hiç şüphesiz hak ve özgürlüklerin güçlü bir güvenceyle korunup geliştirildiği toplumlar gelişmişlik düzeylerini de artıracaklardır. Ekonomik büyümenin istikrarlı bir şekilde sağlanması da hak ve özgürlüklerin teminat altına alınmasıyla mümkündür. Demokrasimizin korunması ve insan hakları ekseninde daha da güçlendirilmesi ayrı bir önem arz

etmektedir. Bu, sadece günümüz ihtiyaçlarının değil, tarihî ve toplumsal mirasımızın da bir gereğidir. Hukuk devletin mütemmim cüzü etkin ve hızlı işleyen, milletin vicdanını rahatlatan kararlara imza atan bir yargı sisteminin mevcudiyetine bağlıdır.

Bu çerçevede AK PARTİ hükûmetleri, adaletle ilgili sorunların tümünü masaya yatırarak analiz etmiş ve gerekli adımları kararlılıkla almıştır. Türkiye'nin bir kanun devleti değil, bir hukuk devleti olabilmesi adına birçok yasal düzenleme iktidarımız süresince hayata geçirilmiştir. Bu hedefe yönelik olarak yapısal değişiklikler ve mevzuat, insan kaynakları ve mahkemeler teşkilatı, fiziki ve teknolojik altyapı ve ceza infaz sisteminde değişimler gerçekleştiren AK PARTİ hükûmetleri, yargı reformu stratejisinin yüzde 70'ini hayata geçirmeye muvaffak olmuştur. İktidarımız süresince dünyanın en önemli mevzuat reformlarından birini gerçekleştirerek 12 Eylül darbe anayasasında önemli değişiklikler yapmıştır.

2002 yılından bu yana birçok Anayasa değişikliği yaparak ülkemizin demokratik standartlarını yükselten AK PARTİ iktidarlara, geçen yüzyıldan kalan ve güncelliğini kaybeden, toplumun gerisinde kalan temel kanunlarımızın büyük kısmını yenilemiştir. Ceza adaleti sistemimizin yapı taşlarını oluşturan Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Kanunu, Ceza İnfaz Kanunu, Kabahatler Kanunu; diğer taraftan, Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Muhakemeler Kanunu gibi birçok kanunda değişiklik yapılarak bu konuda mesafe alma gayreti içerisinde bulunulmuştur. Elbette ki bunlar kifayet etmeyebilir. Önümüzdeki süreç içerisinde hep beraber, ortak akılı ortaya koymak suretiyle, bu konuda eksikliklerimizi beraber giderme imkânına sahip olduğumuzu düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

CEM ŞAHİN (Devamla) – Her şeyin dört dörtlük olduğu, bu konuda herhangi bir eksikliğin olmadığı iddiasında değiliz. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir, ortak akılla istişare mekanizmasını işletmek suretiyle burada yargıya ilişkin sorunlarımızın ortadan kaldırılmasına muvaffak olacağımızı düşünüyoruz.

Bu tür düşünceler içerisinde önerinin aleyhinde olduğumuzu ifade ederek tekrar Genel Kurula saygılarımı arz ediyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

II.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Oylamadan önce yoklama talebimiz var Başkan.

BAŞKAN – Oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Aydeniz, Sayın Çelenk, Sayın Sarıtaş, Sayın Bartın, Sayın Varlı, Sayın Uçar, Sayın Bozan, Sayın Düşünmez, Sayın Aslan, Sayın Kunt Ayan, Sayın Çandar, Sayın Kaya, Sayın Şenyaşar, Sayın Gergerlioğlu, Sayın Konukçu, Sayın Koca, Sayın Bozdağ, Sayın Çubuk, Sayın Hülakü.

Şimdi elektronik sistemle yoklama yapacağım.

Üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın vekilleri ihtiyaç olması hâlinde arayacağım; ona göre, Genel Kuruldan ayrılmasınlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

II.- YOKLAMA

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın vekiller Genel Kuruldan ayrılmasın.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır. (AK PARTİ sıralarından “Oo!” sesleri)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizdeki vergi sisteminin toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2024 Pazar günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Öneri:

Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizdeki vergi sisteminin toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (742 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2024 Pazar günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’a söz veriyorum.

Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)
(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, hatip sözlerine başlamadan önce bir uyarıda bulunmak istiyorum: Gerçekten Genel Kurulda çok büyük bir uğultu var, konuşmaların anlaşılmayacağı da çok aşikâr. O nedenle, hatibi lütfen saygıyla dinleyin. Aranızda Genel Kurulda uğultuya neden olmayacak bir ses kısıklığıyla konuşursanız bundan memnun kalırız.

Sayın Başarır, buyurun.

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizdeki mevcut vergi sisteminin toplumun üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin araştırılması için grubumun vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Evet, burada günlerdir vergi yasa teklifini uzun uzun tartıştık. Aslında toplumun beklentisi çok farklıydı. Evet, vergi sisteminde bir sorun var, maalesef ki zenginden daha fazla vergi alınmıyor; fakir, ezilen kesim çok daha fazla mağdur oluyor ve bu çarpık sistemde bile maalesef ki vergi almaktan aciz bir sistemle karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu ülkede uzun süreden beri milyar dolarlık ihaleleri maalesef ki belirli şirketler alıyor. Bunların sayısı 20’yi, 30’u geçmemiş. Son yirmi iki yılda bu şirketlerin hepsi 21/b’ye göre pazarlık usulü yani ihaleleri açık olmadan almışlar, adrese teslim almışlar ve bu şirketlere kamudan büyük ödenekler ayrılmış ama bunlara baktığımız zaman, 2023’te bu şirketlerin 20 tanesinden 8’i hiç vergi ödememiş. Şimdi, burada bir çarpıklık var, burada bir adaletsizlik var. 2019, 2020, 2021, 2022, 2023; Taşyapı, iktidara, Sayın Cumhurbaşkanına çok yakın bir şirket; hiç vergi vermemiş ama birçok ihaleyi almış, servetine servet katmış. Yahu, nasıl vergi vermiyor bu?

Şimdi geliyorum, aslında en acı olaya. Herhâlde Covid dönemini hepimiz hatırlıyoruz, 2019-2020. Binlerce yurttaşımız öldü, dünyada büyük bir felaket vardı. Bir aşı meselesi vardı, Sayın Murat Emir, Grup Başkan Vekilimiz bu olayın üzerine çok gitti ve şu an milletvekiliniz olan Cantürk Alagöz’ün şirketi Alagöz Holding ve Keymen İlaç Sanayi, bu aşıları ithal etmek yoluyla Türkiye’ye getirdi. O gün çok büyük tartışmalar oldu, bakın. Sayın Emir dedi ki bu kürsüden: “5 dolara aldığın aşığı 12 dolara sattın. Felaketten büyük bir kazanım sağlıyorsunuz, burada bir yanlış var.” ve tüm itirazlarımıza rağmen Alagöz Holding bu aşıları getirdi, milyarlarca liralık ciro yaptı.

Ben merak ettim, değerli İğdır Milletvekiliniz ne kadar vergi verdi? Doğru mu?

Bakın, Keymen İlaç Sanayi, 2021, 7 milyar 575 milyon ciro yapmış; 2022, 800 milyon ciro yapmış; 2023, 1 milyar 300 milyon ciro yapmış.

Geliyorum, diğer şirketi Redoks, 2021, 220 milyon...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ne kadar vergi vermiş Başkanım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – 2022, 190 milyon; 2023, 490 milyon, diğer şirketler de 50 milyon, 40 milyon yapmış. Hemen hemen dönemlerin tamamı matrahsız, bu adamın toplam ödediği vergi 70 milyon.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yazıklar olsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Peki, o günkü paraya baktığımız zaman bugünkü kura ben çeviriyorum, toplam 70 milyarlık bir paraya denk geliyor.

Soruyorum değerli milletvekilleri: Niye vergi vermiyor? “Yatırım yaptı, fabrika kurdu.” demeyin, 5 dolara aldığını, ithalat yaptığını 12 dolara sattı; taşımadan başka bu adamın masrafı yok.

En son nerede gördük? İğdir FK’nin de Başkanı, İğdir-Diyarbakır maçına özel uçağıyla geldi ve pilotuna bir talimat verdi: “Motoru soğutmayın, iki saate geliyorum.”

Peki, 2021’den önce mal varlığına baktığımız zaman hemen hemen sıfır yani pandemideki felaketten dolayı kendine iş edineceksin, milyarlarca liralık aşığı ithal edeceksin, oradan kazandığın parayı cebine koyacaksın ve bir tek kuruş doğru düzgün vergi vermeyeceksin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Vicdan, vicdan! Nerede vicdan?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – AKP Grubuna soruyorum, MHP Grubuna soruyorum -birçoğunuzu tenzih ediyorum-yahu, bu normal mi, adil mi, ahlaki mi? Soruyorum ya, soruyorum lütfen! Doğru düzgün vergi verse... “Küfe” dediniz ya, emekliye vermiş olduğumuz 2.500 liralık zam 33 milyar lira olarak bütçeye yük, size, sırtınızda bir küfe olarak geliyor; bu beyefendinin toplam cirosuna baktığınız zaman, ödediği vergi belki bunun yarısını karşılayacak. İşte, Türkiye’de vergide adalet yok. (CHP sıralarından alkışlar) Birileri vergi vermemeye alışmış, birileri devletten aldığı ihaleyle sağ cebini dolduruyor, sol cebinden vergi vereceği zaman sıkı sıkı tutuyor. Türkiye’de 30 tane şirket yakamıza yapışmış, ihaleleri alıyor, vergileri vermiyor. Gelin, Mecliste bunu hep beraber araştıralım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya’ya ait.

Sayın Kaya, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerinde Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Mehmet Şimşek “Bizim derdimiz vergi vermeyen, kayıt dışında olanlar, onları sistemin içerisine alacağız.” diye açıklama yaptı. Ben buradan Sayın Şimşek’e seslenmek istiyorum: Bu adı geçen şirketlerin tamamı sistemin içerisinde. “Yani derdimiz vergiyi tabana yaymak.” diyor Sayın Şimşek, ben Sayın Şimşek’e buradan ifade etmek istiyorum: Tabana yaymakta çok başarılısınız, tavana yaymakta sorun var, tavana niçin vergileri yayamıyorsunuz?

Ayrıca, Sayın Şimşek diyor ki: “Biz vergi reformlarıyla ödemeyenlerin üzerine gideceğiz. Vergide adaleti iyileştirmemiz lazım.” Şimdi, ödemeyenlerin üzerine gitmek, işte, bugün gündemde olan, bu kadar kamu ihaleleriyle zenginleşen şirketlere giderek “Gel arkadaş, sen devlet ihalesiyle bu kadar gelir elde ettin, bunun karşılığını öde.” demektir. Vergide adalet bu mudur?

İki gün önce vergi paketini konuşurken “izahat müessesesi” ve “denetim müessesesi” adı altında 2 tane kurum burada oylarınızla geçti. Peki, kamudan bu kadar zenginleşen şirketleri kim denetleyecek, bunları izahata kim çağıracak, bu kadar gelir elde edenlere “Gel, bunun hesabını ver.” kim diyecek?

Değerli milletvekilleri, dar gelirli insanların vergi yükünü hafifletmeden, vergi adaleti sağlanmadan toplumsal barışı nasıl sağlayacağız? Çarpık ve adil olmayan vergi sisteminde köklü değişiklikler yapmadan toplumumuza güveni nasıl vereceğiz? Adalet olmadan bir ülkede huzur olmaz, adalet olmadan, gelir dağılımı adaleti olmadan insanlarımızı umut olamayız. Hep söylenen bir şey var: Adalet mülkün temeli. Buna inanıyoruz ama görüyoruz, her bir sıkışıklıkta millettten fedakârlık bekliyoruz, millettten fedakârlık bekliyorsunuz ama iş kendi sorumluluklarınız taşın altına elinizi koymak olduğunda maalesef burada bunu hiç dikkate almıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, tabii, şunu ifade etmek istiyorum: 1980'lerde, 1990'larda dönemin iktidarlarının etrafında çevrelenen kimi menfaat gruplarının o zaman ülkeye verdikleri zararları dile getirirken böyle yüreğimizin ne kadar yandığı, birlikte yandığı arkadaşlarımız var iktidar kanadının içerisinde. Tüğü bitmemiş yetimin hakkını dillendirirken, Hazreti Ömer'in devlet işlerinde devletin mumunu, kendi işlerinde kendi mumunu kullandığını söylerken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) – ...karşılıklı gözlerimizin içine bakarak birbirimizle ne kadar dokunaklı şekilde konuştuğumuzu bildiğimiz arkadaşlarımız var.

Değerli arkadaşlar, tanıyamıyorum, vicdanlarınıza sesleniyorum: Bu kadar adaletsizliğin olduğu yerde, emeklinin, dar gelirlinin sıkıntı altında yaşadığı yerde ve artık sizlerin de yirmi iki yılın sonunda geldiğiniz nokta eğer reel politığa teslim olmaksız yazıklar olsun öyle reel politığa. “Reel politik” dediğiniz şey adalettir. Adaletle sığınmadan, adaletin içerisinde kendimize yer bulmadan ülkemize barışı, huzuru getiremeyiz.

İşte, böylesine önemli bir konuda biz bu araştırma önergesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Dar gelirli insanların, emeklimizin yanında olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi hakkında İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ yanlısı olan bazı şirket sahiplerinin siyasi nüfuzlarını kullanarak vergi yükümlülüklerinden kaçabildikleri iddiaları kamuoyunda sıkça dile getirilmektedir. Bu tür iddiaların sadece ekonomik açıdan değil, ahlaki ve dinî açıdan da doğru olmadığını ifade etmek zorundayım. Evet arkadaşlar, İslamiyet adaleti ve dürüstlüğü emreder. Vergi ödememek, vergi kaçırmak, haksız kazanç sağlamak ve kul hakkı yemek İslamiyet'in ve ahlakın temel değerlerine aykırıdır. Bu dünyada iktidar gücünü kullanarak denetimden geçmiyorsunuz, peki, öbür dünyada, denetleyene nasıl hesap vereceksiniz? Seçim döneminde helal-haram vurgusu yapanlar, ramazan ayında yer sofralarında iftar yapanlar, söz konusu 5'li çete olunca kafalarını kuma gömmektedirler. Haram sadece vatandaşa değil hepinize yasak kılınmıştır. Haramı, helali ve adaleti ölçüt almadan devlet yönetmeye devam ederseniz bölgedeki valiler sarayın valisi, ekrandaki TRT Hükümetin sesi, şehirdeki İŞKUR'lar ise il başkanlarının emrinden olmaya devam edecektir.

Kıymetli milletvekilleri, vergi ödemeyen şirketlerin yarattığı sorunlar sadece ekonomik boyutla sınırlı değildir. Bu durum vergi yükünün adil bir şekilde dağıtılmamasına, dürüst ve vergisini düzenli ödeyen işletmelerin rekabet gücünün azalmasına ve genel olarak toplumda adalet duygusunun zedelenmesine yol açmaktadır. Türkiye'de adrese teslim kamu ihaleleriyle gündemde olan inşaat patronları son yıllarda ya hiç vergi vermemiş ya da elde ettikleri servete göre bir hayli düşük vergi vermişlerdir. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre en çok ihale alan 20 şirketin 8'i 2023 yılında hiç vergi vermemiştir. Bu şirketler zaten devletten ballı ihaleler almakta ve üstüne üstlük bir de vergileri silinmektedir. Aynı zamanda, vergi kaçırılmasına sessiz kalanlar geleceğimizin yok olmasına göz yumanlardır.

Vergisini vermeyen şirketlerin araştırılması hususunda Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu ve devletine bağlılığını sürdürerek vergisini ödeyen tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'a ait.

Sayın Bozdağ, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Sayın Başkan, Değerli Genel Kurul; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Vergi Yasası çıkarıldı, topluma “Vergide adalet sağlanacak, şu tasarruf günlerinde biraz daha dişinizi sıkın, az harcayın, bir de şu vergilerinizi ödeyin.” dendi, “Bu yasalarla biz çok kazananlardan daha çok vergi almayı da düzenleyeceğiz.” gibi bir algıyla işe koyuldu. TÜİK'in düşük enflasyonuyla maaşlar dipleri bağlandı. Enflasyon artarken, elektriğe zam yapılırken emekliye sus payı 2.500 lira verildi “Bu işini görür.” denildi. Vergi paketi onaylandı, geçti. Ne çok kazanan vergilendirildi ne de servet vergisi getirildi. Yüzde 25 vergilendirmesi olan büyük kazananlardan ancak yüzde 2,5 tahsil edilirken yani çok büyük bir oranda vergi tahsil edilmezken bir de kurumlar vergisinin yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarıldığını gördük. Vazgeçilen verginin ise yüzde 75'i gelir ve kurumlar vergisi. Bu paketin sermayeyi kollayan yasalara günahlarını saklamak için de sürekli asgari ücretli, emekçi bahane edildi. Asgari ücretten vergi almayınca “Devlete şu kadar yük oluyor.” cümlesi ne Sayın Hazine ve Maliye Bakanının ne de Merkez Bankası Başkanının dilinden düştü; asgari ücretliye zam yapılmadı. Asgari ücretliyi, emekçiyi sömürüp ezerken sermayeyle omuz omuza halaya durdunuz, halayın başını Sayın Şimşek, KKM, “carry trade”, vergi harcamaları çekerken bu halaya müdahale eden, bu adaletsizliğe “dur!” diyen bir hukukunuz yok. Adaleti bir yana bıraktınız, emekçinin, yoksulun üzerinden kalkınan bir parti oldunuz ama toplum bu sefer hileyi gördü. “Kamu-özel iş birliğinde 44 şirketin 37'si vergi vermiyor.” diye Gelir İdaresi Başkanlığı açıklama yaptı, kamuoyu için peşine düştü. “Sosyal medyada vergi isyanı: ‘Vergiye sadece fakir halk ödüyor.’” E-ticaret sitelerinden Amazon'a, Gediz Elektrik'e kadar vergi vermiyorlar. Dün Evrensel gazetesi haberi ortaya çıkardı, önergenin de konusu. Gazeteci Çiğdem Toker'in “Kamu İhalelerinde Olağan İşler” başlıklı kitabında da yer verilmiş; Türkiye'de devletten 21/b usulüyle en çok ihale alan 20 şirketin 8'i 2023 yılında hiç vergi vermemiş. Bunların içerisinde rekor Taşıyıcı'da, 190 milyarlık ihalenin 30 milyarlık ihalesi kendisinde. Kimler yok? Yapı ve Yapı İnşaat, Rec İnşaat, Limak gibi büyük firmalar devam edip gidiyor.

Bir de vergi cennetinde yaşayan sanayi odaları başkanları var. Burada 4'ünü belirtmişler; İstanbul'dan Ankara'ya, Adana'dan Denizli'ye. Bunca kamuoyu tepkisinin sonunda Maliye Bakanı mecburen bir açıklama yapmak zorunda kaldı. Dedi ki: “Sürekli zarar beyan eden mükelleflerden büyüklüğü ve sektörüne göre beyanı riskli görülenler için de incelemeler yürütülmeye

başlandı." Bir çeşit kabulle yola çıkıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bozdağ, lütfen tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) – Teşekkürler Başkan.

Şimdi, bu davet usulü nedir? 21/b nedir? Şeffaf değil, denetime açık değil. Doğal afetler, can ve mal kaybı tehlikesi, savunma ve güvenlik, ivedi durumlar için getirilmiş bir Kamu İhale Yasası. Ama işin aslı öyle mi? Bu yasanın altında neler neler gizlenmiş. Antalya, Ordu, Şanlıurfa şehir hastaneleri. Bunun aciliyeti nedir? Bu yasaya uydurularak işe başlanmış. Aksaray-Ulukışla Demir Yolu Hattı, BOTAS'ın Ambarlı doğal gaz hatları; bunları da biliyorsunuz zaten, mega projelere talip olan, büyük şirketler dediğimiz Kalyon, Kolin, Cengiz İnşaatlar var hep altında. Bu usulün şeffaflıktan uzak olduğunu ve özellikle kötüye kullanıldığını da belirtmek isterim. Artık "Kral çıplak." diyebiliriz, takke düştü, kel göründü.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bozdağ.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'ya ait.

Sayın Açıkkapı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; CHP'nin grup önerisi üzerine

AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Risk Analiz Sistemi üzerinden bulunmuş ve bu tespitlerden 2.815 büyük mükellefin toplam yüzde 27'sinde vergi incelemeleri devam etmektedir. Vergi Denetim Kurulu yıllık faaliyet raporunda vergi inceleme istatistikleri de yine kamuoyuyla paylaşılacaktır.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) – Bugüne kadar neden yapılmadı acaba?

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Hazine ve Maliye Bakanlığının mükellef bazında detaylı bilgi paylaşması mümkün görülmemektedir, mümkün değildir. Ancak bahse konu muhataplar arzu ederlerse açıklama yapabilirler.

Dün gece Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda önemli bir düzenleme kabul edildi. Vergide etkinlik ve adaletin güçlendirilmesini sağlayacak olan bu paketle, vergi cezaları artırılacak, bazı istisna ve indirimler kaldırılacak ve kayıt dışı ekonomiyle daha güçlü bir şekilde mücadele edilecektir. Bu paketle birlikte, istisnalar nedeniyle ödenecek vergi çıkmayan mükelleflere yurt içi asgari kurumlar vergisi getirilmektedir. Buna göre, kazançlarından istisna ve indirimler düşülmeden önceki kazançlar üzerinden de yine yüzde 10 oranında asgari vergi ödeyeceklerdir. Hazine ve Maliye Bakanlığı vergi incelemeleriyle, saha denetimleriyle, kayıt dışılıkla mücadeleye devam etmektedir. Vergi kanunlarına uymayan mükelleflerle ilgili olarak yasal işlemler istisnasız bir şekilde uygulanmaktadır. Bu düzenlemede vergi cezalarının artırılmasına yönelik hükümler, verilecek mücadeleye destek olacak şekilde kanunda yer almaktadır. Vergide adalet, etkinlik, kazançta göre vergileme temel hedeflerdendir. Yine, yap-işlet-devret ve kamu-özel iş birliği proje yatırımlarında vergi oranı yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarılmıştır.

Ben yüce Meclisimizi, Gazi Meclisimizi saygıyla, hürmetle selamlıyor, hayırlı çalışmalar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Açıkkapı, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

II. - YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Oylamadan önce yoklama talebi var: Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Tahtasız, Sayın Altaca Kayışoğlu, Sayın Barut, Sayın Akdoğan, Sayın Halıcı, Sayın Yıldızlı, Sayın Ün, Sayın Yazgan, Sayın Ertuğrul, Sayın Arslan, Sayın Öztürkmen, Sayın Güner, Sayın Dinçer, Sayın Uzun, Sayın Coşar, Sayın Çan, Sayın Sümer, Sayın Adıgüzel, Sayın Özer.

Üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizdeki vergi sisteminin toplum üzerinde yarattığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla 28/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2024 Pazar günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi kabul edilmemiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan ve Saadet Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (*)□

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 160 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'ni görüşmeye başlamadan önce Anayasa'ya aykırılıktan dolayı usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Efendim, yasa teklifinin görüşmelerine başlamadan önce, Anayasa'ya aykırılıktan dolayı bir usul tartışması talebimiz vardır.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olup olmadığı gerekçesiyle ilgili tutumu hakkında

BAŞKAN – Usul tartışması açıyorum.

Lehte ve aleyhte...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Aleyhte...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Lehte...

MURAT EMİR (Ankara) – Aleyhte...

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Lehte...

BAŞKAN – Lehte Bahadır Yenişehirlioğlu ve Cüneyt Yüksel, aleyhte Murat Emir ve Gülüstan Kılıç Koçyiğit konuşacaktır. Bahadır Bey...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Mustafa Arslan'a devrediyorum efendim.

BAŞKAN – Mustafa Arslan'a devrettiniz.

Lehte Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'a söz veriyorum.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; usul tartışmasında lehte söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi Meclis Başkanlığına sunulduğunda Meclis Başkanlığımız Kanunlar ve Kararlar Başkanlığına bu teklifi ilettiler. Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı teklifin Anayasa'ya aykırı olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yaptı. Bu değerlendirmenin akabinde de teklif, Meclis Başkanlığı tarafından esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına havale edildi. Bunun yanında, tali komisyon olarak da Çevre Komisyonuna, Adalet Komisyonuna ve İçişleri Komisyonuna havale edildi. Esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda Anayasa'ya aykırılıkla ilgili 2 adet önerge verildi. İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre de Anayasa'ya aykırılık iddiaları Komisyon çalışmalarında müzakere edildi.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Müzakere edecek yeterlilikte bir birey yoktu Komisyonunda.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Yapılan müzakereler neticesinde, teklif Anayasa'ya aykırı olmadığından, Anayasa'nın metnine ve ruhuna aykırı olmadığından önergeler reddedildi; bu husus komisyon raporunun 17'nci sayfasında da açık olarak ifade edilmiş, komisyon raporu milletvekillerimize dağıtılmıştır.

Esas itibarıyla, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili kanun görüşmelerinde üç aşamalı bir değerlendirme var: Birincisi, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından yapılan değerlendirme; ikincisi, Komisyon Başkanlığı tarafından yapılan değerlendirme; üçüncüsü de kanunun maddeleri görüşülürken İç Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre verilecek önergeler yoluyla yapılacak değerlendirme. İç Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre maddelerin Anayasa'ya aykırı olduğu iddia edilirse öncelikle diğer önergeler ele alınmadan bu konuyu Meclis Başkan Vekilimiz oylamaya sunacak.

Bunun dışında, bizim önergemiz gündemde olmadığı için 27 Temmuz tarihli grup önerimiz de -Danışma Kurulu toplanmadığından- Meclis Başkanlığına sunuldu. Meclis Başkanlığı 110'uncu Birleşimde Meclis Genel Kurulunun önerimiz hakkındaki kararıyla kanun teklifini gündemin 1'inci sırasına aldı. Dolayısıyla, bu aşamadan sonra kanun teklifinin Anayasa'ya aykırılığı konusunda bir değerlendirme yapılması mümkün değil. Değerlendirme, sadece bu aşamadan sonra, 84'üncü maddeye göre yapılabilir ve bunun dışında da kanun teklifi yasalaştıktan sonra Anayasa Mahkemesinde soyut norm denetimi ve somut norm denetimi yoluyla yapılabilir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Aleyhte olmak üzere Ankara Milletvekili Murat Emir'e söz veriyorum.

Sayın Emir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'ya birçok açıdan karşı gelen, Anayasa'ya aykırı bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız.

Anayasa'nın 2'nci, 12'nci, 26'nci ve daha birçok maddesine aykırı ama sadece 56'ncı maddeden bahsedeceğim. 56'nci madde diyor ki: "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." İşte, o çevrenin bir parçası da canlılardır, sokaklardaki sokak köpekleridir. Dolayısıyla, aslında, Anayasa'mızda bir hayvan hakkı tanımlanmamıştır ama ayrıca size de insanları yaşatacağız diye sokak hayvanlarını öldürme hakkı da tanınmamıştır. Elbette ki insanların yaşam hakkı en kutsaldır. Elbette ki biz sokaklarımızdaki bu sorunu çözmek zorundayız. Elbette ki sokak hayvanları sorununu çözelim ama Anayasa'yı her yerinden ihlal eden ve canlıların canına böylesine kasteden bir katliam yasasına da asla "evet" demeyelim.

Bakınız, çok basitçe ifade etmeye çalışıyorum, birinci gelen teklifte öldürme yani ötanazi maddesi vardı, diyorlar ki: "Biz bu ötanazi maddesini kaldırdık. Yani ne yapacağız? Öldürmeyeceğiz." Buna inanmayın arkadaşlar. Basitçe anlatıyorum, bakın, diyor ki belediye başkanına: "Sen bunları toplayacaksın." Peki, topladı, ne yapacak? "Barınağa koy, öldürme, barınağa koy." Ne kadar barınak var? 105 bin hayvanın girebileceği barınak var şu anda. Hayvan sayısı ne kadar? 4 milyon civarında. Ne olacak peki bu hayvanlar? Fiilen öldürülecek, duyun bunu. Yani kanundan ötanazi çıkınca hayvanlar kurtulmuyor, bu yasanın hayvanların

(*) 160 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

canına kastetmesinden kurtulunmuyor, elleriniz kandan kurtulmuyor; bunu duyun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sahiplenmeyi teşvik edin, sahiplenin. Hayvanseverler, mamaseverler sahiplensin.

MURAT EMİR (Devamla) – Eğer siz gerçekten samimi olsaydınız, gerçekten bu sorunu çözmek isteseydiniz burada gerekli önlemleri alma, gerekli zamanları tanıma konusunda altyapı hazırlığı yapardınız; gelin bunu yapın. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sahiplenmek de bir çözüm, sahiplenin.

MURAT EMİR (Devamla) – Kimi arkadaşlar diyorlar ki: “Efendim, öncelikle saldırgan, çetebaşı, kuduz hayvanlar toplanacak.” Hayır, böyle bir ibare yok bu kanunda; mesela, yazın samimiyseniz. “Belediyeler öncelikle saldırgan hayvanları toplayacak.” diye niye yazmıyorsunuz? Yazmamışsınız. “Yeteri kadar barınak yapılanaya kadar en azından sağlıklı hayvanlar toplanır, kısırlaştırılır, takip edilir, yaşadığı yere bırakılır.” niye demiyorsunuz? Çünkü aslında, fiilen hayvanların öldürülebileceği bir düzeni yaratıyorsunuz.

Bakin, sadece, Anayasa’ya aykırılıktan söz aldım, söylemiş olayım, Avrupa Hayvan Hakları Bildirgesi var, uluslararası hayvan hakları bildireleri var, Türkiye bunlara taraf.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) – Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 2’nci ve 8’inci maddeleri var. Yani her yerinden, ahlaken, vicdanen, hukuken her yerinden dökülen samimiyetsiz bir kanunu getirdiniz. Gelin bunu çözelim ama gerçekten de 4 milyon hayvanı katletmeyecek, onları şimdilik yaşatacak, kısırlaştıracak ve bizim onurumuza yakışır, bu ülkenin insanlarının hayvan hassasiyetine yakışır bir çözümü hep birlikte bulalım. Bu görev bizi bekliyor, tüm Türkiye bizi seyreliyor. Hepinizin elinizi vicdanınıza koymanızı ve vicdanlı bir karar vermenizi bekliyorum.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

Lehte İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel’e söz veriyorum.

Sayın Yüksel, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açılan usul tartışmasında Başkanlığın tutumu lehine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

2004 yılında, iktidarımız döneminde kabul edilen 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, ülkemizde hayvanların rahat yaşamalarını ve onlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek amacıyla kabul edilmiştir. Bu kanun, hayvanların, acı ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını ve her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamayı hedeflemiştir. Hatta, 2021 yılında, yüce Meclisimizce yaptığımız kanun değişikliğiyle, hayvanlara karşı gerçekleştirilen birçok fiili de suç hâline getirdik. Bu sebeple, bizim eşya statüsünden çıkarıp bir can olarak kabul ettiğimiz hayvanlara olan sevgimizi, merhametimizi ve değeri kimse küçültmeye çalışmasın.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Biz değil, siz küçültüyorsunuz. Öldürmeye çalışmayacaksınız o zaman Sayın Vekil, katliam yasasına imza vermeyeceksiniz o zaman.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) – Kimse bize merhamet, vicdan ve samimiyet dersi vermeye kalkışmasın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Yalan söylemeyin Sayın Vekil, yalan!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Medeniyetimizin ve inanç sistemimizin tüm canlılara yönelik yaklaşımını göz önünde bulundurarak hem insanlarımızın hem de hayvanlarımızın huzur ve güvenliğini temin etmek için bugüne kadar çalıştık, bugünden sonra da bu düsturla çalışmaya devam edeceğiz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bugüne kadar çalışmadınız, yalan söylemeyin! Çalışmadınız, çalışmadınız; hiçbir şey yapmadınız!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Yeni düzenlemeyle hayvanların korunması; insan, hayvan ve çevre sağlığının gözetilmesi, sahipli ve sahipsiz hayvan ayrımının netleştirilmesi...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Daha çok var, daha çok!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - ...“yakala-kısırlaştır-sal” metodunun terk edilerek nüfus yönetimine ilişkin yeni bir yaklaşımın getirilmesi; bu sayede hayvan bakımevlerine alınan hayvanlardan rehabilite edilenlerin sahiplendirilinceye kadar bu yerlerde barındırılması hüküm altına alınmaktadır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Toplama kampı, barınak değil!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Görüşülmekte olan kanun teklifinin hazırlanmasına ilişkin süreçte gerek bu husustaki uluslararası sözleşmelere gerekse anayasal düzenlemelere uygun bir şekilde çalışmalar yapılmıştır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Yirmi yıldır niye yapmadınız?

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Kanun teklifiyle yapılan düzenleme, ülkemizin uluslararası yükümlülükleriyle de uyumludur. 2003 tarihinde ülkemizin de taraf olduğu “European Convention For The Protection Of Pet Animals” yani “Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi”nde başıboş hayvan sayısının sorun teşkil ettiğine kanaat getirilmesi hâlinde hayvanlara uygulanacak tedbirlere dair düzenlemeler yer almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; (2/2275) esas numaralı Kanun Teklifi, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu tarafından üç gün süren müzakereler sonucunda kabul edilerek Genel Kurulun onayına sunulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Müzakere yapmadınız! Müzakere yürütmediniz!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Müzakere edilmedi!

BAŞKAN – Sayın Yüksel, lütfen tamamlayın.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca da Komisyondaki görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından teklifin Anayasa’ya aykırılığının denetlenmesi amacıyla 2 ayrı önerge verilmiş ve bu önergeler diğer işlerden önce görüşülerek karara bağlanmış, teklifin Anayasa’ya aykırılığı iddiası Komisyon tarafından kabul görmemiştir. Bu aşamada Anayasa’ya aykırılık iddiası nedeniyle teklifin görüşmelerine başlanmasına engel bir husus bulunmamaktadır. Bu çerçevede, kamuoyunun beklentisi olan başıboş köpek sorununun...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Trollerden bahsediyorsunuz, “kamuoyu” dediğiniz troller!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - ...insan, çevre ve hayvan sağlığı birlikte gözetilerek çözülmesine yönelik olarak hazırlanmış bu kanun teklifinin...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Her “hashtag” için 600 bin alan troller!

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - ...devletimiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, Sayın Başkanın tutumunun lehinde olduğumuzu bildirerek yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ

sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yüksel.

Şimdi aleyhte olmak üzere Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e söz veriyorum.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu selamlıyorum.

Tabii, bazı şeyler vardır, tarihin akışı içerisinde sadece yazılı kanunlarla ifade edilemezler. Mesela, şimdi burada Anayasa'ya aykırılığı tartışıyoruz ya, tutun ki Anayasa'ya sizin dediğiniz gibi aykırı değil; peki, bu yasa yaşam hakkına aykırı değil mi? Peki, bu yasa vicdana aykırı değil mi? (AK PARTİ sıralarından "Değil." sesleri) Peki, bu yasa getiriliş biçimiyle, tartışılma biçimiyle, ele alınış biçimiyle, Genel Kurula kapattığınız ziyaretçi yasağı biçimiyle gerçekten Meclisin bütün teamüllerine aykırı değil mi? (AK PARTİ sıralarından "Değil." sesleri) Aykırı, aykırı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Teamül, reisiniz, doğru!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Şimdi, şunu söyleyelim: Bakın, kırk saat boyunca bizim ve bütün muhalefet milletvekilleri bu yasaya muhalefet ettiler; tek tek size, sizin vicdanlarınıza, insanlığa seslendiler ve dediler ki: "Ya, yaşam hakkını koruyun." Bir yasa var elinizde, 5199 sayılı Yasa, gelin, bu yasayı etkin uygulayın, varsa eksikliklerini beraber giderelim ve bu köpekleri, sokakta yaşayan köpekleri katletmeyin.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sokakta köpek yaşamaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Katletmek için, katletmek için el...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Hayvan sokakta yaşamaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sokakta köpek yaşar. Niye köpek yaşar sokakta biliyor musunuz?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – "Sokak hayvanı" diye bir şey yoktur, olamaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bir sus!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Konuşma hakkımız var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Çünkü biz insanlar kentleri işgal ettik, biz insanlar yaşam yerlerini yok ettik.

Biz her yere yerleştik için, biz her yeri beton yaptığımız için, bütün kentlerin ve bütün yaşamın insanlara ait olduğunu düşündüğümüz için tabii ki bu sorunları yaşıyoruz. Oysaki biz doğanın bir parçasıyız, doğanın efendisi değiliz, biz ekolojik sistemin içerisinde sadece bir parçayız. Kurduyla kuşuyla, ağacıyla, okyanusuyla ekosistem bir bütündür ve siz, insanlar olarak bizler; ekosisteme, doğanın dengesine meydan okursak günün sonunda hep beraber kaybedeceğiz. Onun için bence gerçekten düşünün, gerçekten düşünün, o "barınak" dediğiniz yerlerin toplama kampı olduğunu bilmiyor musunuz? Köpeklerin açlıktan birbirini yediğini bilmiyor musunuz? Hastalıktan üç dört gün içinde öldüklerini bilmiyor musunuz? Valla hepsini biliyorsunuz ama vicdanlarınız emirlerin karşısında sağırlaşmış, duymuyor, vicdanlarınız duymuyor.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Sahiplen o zaman, sahiplen. Sahiplen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bakın, milyonlarca insan, bu ülkede size oy verenler diyor ki: "Yapmayın, bu yasayı çıkarmayın."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Ama siz ısrarla ve inatla getiriyorsunuz. Nedenini söyleyelim: Doğaya saygı duymayan, insana saygı duymayan, yaşama saygı duymayan, hukuka saygı duymayan, hakka saygı duymayanın köpeklerin yaşam hakkını korumasını beklememiz gerçekten çok yüksek bir beklenti sizin grubunuz açısından.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) – Dağda saygı duyuyorsunuz gençlere! Gençleri dağa götürerek mi saygı duyuyorsunuz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Ama biz burada bizi izleyen, içeriye almadığınız, Meclisi kapattığınız, barikatlarla önünü kestiğiniz ve gözaltına aldığınız bütün hayvan hakları aktivistleri ve bu ülkede yaşamdan yana olanlar için bu yasaya sonuna kadar muhalefet edeceğiz. Siz öldürmekten yanasınız, biz yaşatmaktan; siz yok etmekten yanasınız, biz korumaktan; işte, aramızdaki temel fark da bu.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin Anayasa'ya aykırılığı itirazlarına ilişkin Başkanlığımızın görüşünü kısaca açıklamak istiyorum.

Bilindiği üzere İçtüzük'ün 38'inci maddesine göre komisyonlar, kendilerine havale edilen teklifleri ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Komisyon, Anayasa'ya aykırı gördüğü teklifi maddelerine geçmeden reddetmek zorundadır. Nitekim, esas Komisyon olarak teklifi görüşen Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun 17/7/2024 tarihli toplantısında teklifin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla 2 önerge verilmiş ve Komisyon tarafından reddedilmiş ve teklif 160 sıra sayısını alarak gündemdeki yerini almıştır. Genel Kurulda teklifin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Anayasa'ya aykırılık iddialarının dile getirilmesi mümkündür. Genel Kurulun bu görüşmelerden sonra Anayasa'ya aykırılık iddialarını ciddi görererek maddelere geçilmesini reddetme yetkisi bulunmaktadır.

Yine, İç Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre, teklifin belli bir maddesinin Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce oylanır. Öte yandan, teklife ilişkin olarak serdedilen Anayasa'ya aykırılık iddiaları, milletvekilleri tarafından dikkate alınarak teklifin son oylamada reddedilmesi de mümkündür. Görüldüğü gibi, teklifin Anayasa'ya aykırı görülmesi halinde gerek komisyonda gerek Genel Kurulda reddedilmesine imkân tanıyan çok sayıda kural bulunmaktadır. Usulüne uygun şekilde komisyonda görüşülmüş ve Genel Kurul gündemine girmiş bir teklifin görüşmelerine Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla başlanmaması İç Tüzük'e uygun düşmemektedir. Başkanlığımıza bu konuda verilmiş bir yetki de bulunmamaktadır.

Açıkladığım gerekçelerle teklifin görüşmelerine başlama yönündeki tutumumda bir değişiklik bulunmamaktadır. Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz taleplerini karşılayacağım.

Saadet Partisi Grubu adına ilk söz talebi Sayın İsa Mesih Şahin'e...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, söz talebimiz var.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Usule ilişkin önergeler var.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, söz talebi var.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Kısa bir söz talebim var Başkanım.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Usule dair.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – İzin vererseniz açıklayayım.

BAŞKAN – Sayın Baş, şimdi, biz yerinden söz taleplerini, bütün uygulamalarda şimdiye kadar yerinden vermedik ama ben bugün bu tartışmalar nedeniyle bir istisna yapıp size yerinizden söz vereceğim. Kuralımı bugüne, bu kanuna münasip bir

şekilde... Bu tartışmalar nedeniyle yerinizden bir söz vereceğim. Arkadaşlar, ne zaman vereceğimi tabii, Divan olarak biz takdir edeceğiz.

Sayın Baş, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, bütün Türkiye'nin gözleri burada ve dikkatle izliyor. Şimdi çok teknik bir tartışmayla boğmak istemiyorum ama Sayın Başkan, bu kanunun bir temel kanun olarak görüşülmesi kararı dün AKP Grubunun önerisi üzerinde Genel Kurulda yapılan oylamayla verildi. Temel kanun olarak görüşülmesi kararı verildiği anda biz partimiz adına hem kanunun bütününe hem bölümler üzerine hem de bütün maddeler üzerine önerge ve söz taleplerimizi içeren dilekçeyi Başkanlık Divanına ilettik ve ilk iletildiğine ilişkin Başkanlık Divanında kaydı var. Fakat bugün Başkanlık Divanından aldığımız bilgi bu önergelerin ve söz taleplerimizin işleme alınmayacağı doğrultusundadır. Bu, usule, İç Tüzük'e, Meclis teamüllerine aykırı bir durumdur. Biraz önce tekrar teyit ettik, bu durumun düzeltilmesi ve söz taleplerimizin karşılanmasını talep ediyoruz, önergelerimizin gündeme alınmasını talep ediyoruz, Başkanlık Divanının bu yönde bir karar vermesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Baş, şu anda önerge aşamasına gelmedik, bu itiraz önergelerle ilgili kısma ait. Kaldı ki Divanın bana...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Hayır, Sayın Başkan, bütününe ilişkin söz talebimize dair.

BAŞKAN – Bir müsaade buyurun. Divandan aldığım bilgiye göre önerge talepleri eş zamanlı verilmiş, daha sonra... Söz talepleri, bölüm söz talepleri eş zamanlı verilmiş, daha sonra yapılan anlaşma gereği bu söz talepleri karşılandığı için kura çekiminden vazgeçilmiş; anlaşmadan vazgeçiliyorsa o zaman biz burada kura çekeriz. Kura çekilmesi; anlaşmaya müsteniden kuradan vazgeçilmiştir. Eğer anlaşmadan vazgeçilmişse burada kura çekeriz, hiçbir sıkıntı yok.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hiç bununla alakası yok söylediklerimiz sözlerin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Farklı bir şey söylüyor.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, hem Meclisin hem Başkanlık Divanının doğru bilgilenmesi açısından ben açıklamamı yapayım. Rica etsem...

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kanunun bütünü üzerinde ve bölümler üzerinde söz taleplerimiz var, maddeler üzerinde önergelerimiz var; önergelere geldiğimizde tekrar konuşuruz. Şu andaki tartışmamız şu: Biz kanunun bütünü üzerinde söz talebinde bulunduk, bu talebimiz işleme alınmıyor. Eğer Başkanlık Divanı işleme almayacaksa bunun tek bir yolu var, mutlaka bir usul tartışması açılması ve konunun tekrar değerlendirilmesi gerekir. Yani bir önergeyi gündeme alıp almamak, söz talebini almamak Başkanlık Divanının inisiyatifinde olamaz. Eğer tutumunuzda ısrarcıysanız İç Tüzük madde 63'e göre usul tartışması talep ediyorum Sayın Başkanım.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Başkan, Ahmet'le değil bizle konuşsaydın...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tümü üzerindeki söz talepleri teklif sıra sayısı aldığı zaman dağıtılıyor ancak diğer kısımlar ise burada, görüşmelere başlandığı sırada oluyor. Dolayısıyla o tümü üzerindeki kısım bunun dışında ancak siz buna rağmen "Biz usul tartışması istiyoruz." diyorsanız burada bizim bir çekincemiz yok, yaptığımız iş İç Tüzük'e uygun ve herhangi bir usule aykırılık söz konusu değildir.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, kanun teklifinin bütünü üzerindeki söz taleplerinin dikkate alınmamasıyla ilgili tutumu hakkında

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Usul tartışması talep ediyoruz, aleyhte söz istiyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Aleyhte...

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Lehte...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) – Aleyhte...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Lehte...

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Aleyhte...

BAŞKAN - Peki, lehte Cüneyt Yüksel, lehte Ali Özkaya; aleyhte Erkan Baş, aleyhte İdris Şahin.

Lehte ilk söz; Cüneyt Yüksel, İstanbul Milletvekili.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açılan usul tartışmasında Başkanlığın tutumu lehine söz almış bulunmaktayım.

Bildiğiniz gibi, dünkü birleşimde kabul edilen AK PARTİ grup önerisiyle görüşmekte olduğumuz 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu Komisyon raporunun İç Tüzük'ün 91'inci maddesi uyarınca temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilmişti.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – İşte, tam o yüzden de verilen önergeler...

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) – İç Tüzük'ün 91'inci maddesinde temel kanun olarak görüşülmesine karar verilen kanun teklifleri üzerinde milletvekilleri ve esas komisyon tarafından değişiklik önergesi verilebileceği, milletvekilleri tarafından her madde üzerinde Anayasa'ya aykırılık önergeleri de dâhil olmak üzere 2 önerge verilebileceği hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin devamında her siyasi parti grubuna mensup milletvekillerinin birer önerge verme hakkının saklı olduğu ifadesine yer verilmektedir. Madde metninden de anlaşılacağı üzere, her madde üzerinde verilebilecek önerge sayısı ikiye sınırlandırılmıştır ancak siyasi parti gruplarının önerge hakları saklı olduğundan, bir madde üzerinde önerge veren siyasi parti grubu sayısı kadar önerge olabilecektir ancak bu hak yalnızca siyasi parti gruplarına mensup milletvekillerine tanınmış olup bir siyasi parti grubuna üye olmayan milletvekillerinin bu haktan faydalanması mümkün değildir. İç Tüzük'ün 91'inci maddesinin gerekçesi incelendiğinde, bağımsız veya grubu olmayan milletvekillerinin madde üzerinde önerge verebilmeleri için söz konusu iki önerge hakkının siyasi parti grupları tarafından kullanılmaması olması gerektiği anlaşılmaktadır ancak geçmiş uygulamalara bakıldığında, genişletici bir yorum yapılarak, bağımsız veya grubu olmayan milletvekillerinin önergelerini siyasi parti gruplarından önce vermiş olmaları durumunda bu önergelerin işleme alındığı görülmektedir.

Kanun tekliflerinin maddeleri üzerindeki önergeler, sıra sayısının dağıtımının yapıldığı andan itibaren Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı bünyesindeki ilgili büro tarafından alınmaya başlanmaktadır. Bugünkü tartışmanın konusunu oluşturan 160 sıra sayılı Teklif'inin maddeleri üzerindeki önergeler de, aynı şekilde, sıra sayısının dağıtımına başlanmasıyla birlikte alınmaya başlanmış; ilk andan itibaren AK PARTİ Grubuna mensup milletvekilleri tarafından, bütün maddeler üzerinde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesinde belirtilen ikiden fazla sayıda önerge verilmiştir; dolayısıyla, bağımsız ve grubu bulunmayan milletvekilleri tarafından

daha sonra verilen önergelerin işleme alınması mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yüksel, lütfen tamamlayın.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) – Bugünkü usul tartışmasının konusunu oluşturan Türkiye İşçi Partisine mensup milletvekilleri tarafından verilen önergeler de bu kapsamda olup işleme alınmaları mümkün değildir. Bu değerlendirmeler doğrultusunda Sayın Başkanın tutumunun lehinde olduğumuzu bildiririz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Erkan Baş'a söz veriyorum.

Sayın Baş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bütün Türkiye'nin gözleri Mecliste, önemli bir kanun teklifi görüşüyoruz. Kanunun içeriğine ilişkin de çokça tartışacağız ama içeriğe geçmeden önce bir kere usulen doğru yapmamız lazım.

Bakın, değerli arkadaşlar, Meclis yüz iki yıllık tarihinde temmuz ayının sonunda bir pazar günü belki 1 kere, belki 2 kere çalışmıştır yani alelacele bir kanun geliyor; kırk sekiz saat süresi var İç Tüzük'e göre, kırk sekiz saat geçmeden buraya çoğunluk oylarıyla indiriyorsunuz. Komisyonunda sabahlara kadar tartışılıyor, halkın katılımının önü kapanıyor, Meclis tarihinde bir ilk "Televizyon bozuldu." deniyor. Türkiye Büyük Millet Meclisine şu anda halkın girmesi yasak, kapatıldı. Şimdi, ben de söz aldım, önergelerimizi işleme almıyorsunuz, söz hakkı kullanmamıza izin vermiyorsunuz. Bu kadar arka arkaya usulsüzlük, bu kadar arka arkaya etraftan dolandığınıza göre bir kere yakalandınız, bir korkunuz var. Güvenseniz, yaptığın işe güvensen "Herkes görsün, herkes duysun, ben herkesin gözü önünde tartışayım, anlatayım, ikna edeyim." diye uğraşırsın; siz her aşamasında, bakın, kanunun her aşamasında gözlerden kaçırılmaya, arada derede halletmeye çalışıyorsunuz.

Şimdi, bakın, size bir şey söyleyeceğim: Bir yılını doldurdu buradaki en yeni milletvekili; hiç İç Tüzük 81'e göre yani normal kanun yapmadınız, farkında mısınız? Hiçbiriniz normal kanun nasıl yapılıyor bilmiyorsunuz; hep, getir, temel kanuna çevir. Aradaki fark ne biliyor musunuz arkadaşlar? Normal kanun yapsak her madde üzerinde bütün gruplar konuşacak, artı, 7 tane önerge olabilecek her madde üzerinde. Siz ne yapıyorsunuz? "Aman, konuşmayın, olabildiğince alelacele olsun." Mesela hiç düşündünüz mü; bir yıl bir aydır milletvekilisin, daha bir tane kanun yapmamışsın, hep temel kanun; neden? Çünkü hep aynı mantıkla davranıyorsunuz arkadaşlar.

Şimdi, bakın, esas, burada usul açısından tartışma... Halkımız şunu bilsin: Biraz önceki sayın hatibe, vekilimize çok teşekkür ediyorum, çok güzel anlattı "Kanun verilir verilmez AK PARTİ'den 7 kişi koşuyoruz biz, önerge veriyoruz." dedi. Niye veriyorsunuz? Hiç konuşuyor musunuz önergeler üzerine? Hayır. Niye veriyorlar? Başkaları önerge veremesin ve konuşmasın diye. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çok ayıp değil mi arkadaşlar ya, çok ayıp değil mi? Kullanmayacağınız bir hakkı gasbediyorsunuz, başkası kullanmasın diye. Buna da "kapatma önergesi" diye afili bir isim bulmuşlar değerli arkadaşlar. Bakın, eğer bu olmasaydı biz önerge verebiliyorduk; herkes, her vekil. Ayrıca siz bir parti grubu üyesisiniz ama milletvekilisiniz, kendi adınıza da önerge verebilirsiniz; kendi adınıza önerge vermeniz de engellenmeye çalışılıyor. O yüzden, değerli arkadaşlar, ben gerçekten şunu çok önemli buluyorum. Yine Sayın Vekil, size teşekkür ediyorum, çok güzel açıkladınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baş, lütfen tamamlayayım.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Bakın, temel kanun hâline döndüğü andan itibaren -burada şimdi 5-6 tane parti grubu var-zaten 2 olan hak... Gruplara ayrıca 1 hak tanınıyor. Ama siz eğer "Biz burada temel kanun olarak görüşeceğiz." dersanız hiçbir milletvekilinin önerge verme hakkı yok. Aynen sayın vekil -tutanaklara bakın- böyle söyledi. Yani burada milletvekilleri, önerge vermesin, milletvekilleri konuşmasın, milletvekilleri derdini anlatmasın diye büyük bir çaba içerisindeyiz.

Ezcümle, değerli arkadaşlar, bence, bütün Türkiye buraya bakarken sadece görüneni görmüyor, aynı zamanda sizin halkın gerçek sesinin burada yankılanmaması için, onların konuşamaması için yani şu hayvan katliamına "Dur!" sesi yüzünüze söylenmesin diye neler yaptığınızı da görüyor ama ne yaparsanız yapın, gerçeklerin kötü bir huyu var, elbet bir gün açığa çıkıyor. Bir de demedi demeyin, arkadaşlar, bozduğunuz kantar, gün gelir sizi de tartar; ben de sizi uyarmış olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN BAŞ (Devamla) – Başkanlık Divanının aleyhine... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baş.

Lehte olmak üzere Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'ya söz veriyorum.

Sayın Özkaya, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve aziz milletim; AK PARTİ Grubumuz adına Sayın Başkanın tutumunun lehinde konuşmak için söz almış bulunuyorum.

Malum, Anayasa'mızın 95'inci maddesi Meclis çalışmalarının Meclisin tespit ettiği İç Tüzük hükümlerine göre yürütülmesini ve İç Tüzük'te de siyasi partilerin sayıları oranınca konuşmalara, çalışmalara katılmasını esas almış ancak bizim İç Tüzük'ümüz ve genel olarak siyasi partiler Mecliste gruplar esasına göre çalışır; daha çok bir gruplar demokrasisi olarak görülen yani grupların konuşmasını esas alan bir sistem.

Bugün görüşmekte olduğumuz 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin temel kanun olarak görüşülmesine Meclis Genel Kurulumuz karar vermiş ve 91'inci madde kapsamında da görüşmelerine devam ediyoruz. Burada, önerge verme ve siyasi partilerin istisna hakları, grupların hakları korunmuş, siyasi partiler 2'den fazla önerge verdiğinde... Tabii, siyasi parti gruplarımız 7 tane verebilirdi ancak Sayın Baş diyor ki: "Ben geneli hakkında konuşacağım, bölümü hakkında konuşacağım, maddeleri hakkında konuşacağım." Arkadaşlar, on yıldır milletvekiliyiz; değişiklik önergelerini dikkatle dinliyorum, herhâlde yüzde 85'i "edilmiştir" "yapılmıştır" "ve/veya" yani konuyla ilgili olan binde 1; yok.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sizce zaten kimse konuyla ilgili konuşmuyor.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Hiçbiri dikkate almıyor yani bir şeyi söyleyen, bir eksiği, bir yanlışı düzeltmeyi esas alan bir mantıkla değil, sadece ve sadece konuşma yapılsın ama kanun çıkarılmasın, kanuna engel olunsun sürekli bir öteleme, bir erteleme mantığıyla; bu doğru değil.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kanun, kanun değil, cinayet!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Dinle, dinle!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kanuna karşıysak engellemek isteyeceğiz tabii. Engelleme hakkımız da mı yok?

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Bize millet bir görev verdi, milletin bize verdiği görev; bu kanunları çıkarmak.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Getirdiğiniz her yasayı çıkarmak zorunda mıyız? Her yasayı çıkarmak zorunda mıyız?

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Milletin beklediği çalışmaları ortaya koymak ve iktidar partisinin, iktidar grubunun sorumluluğu

kapsamında da işte, bu süreci yürütmek.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sözleriniz itirafır! “Kendimiz dışında kimseyi çalıştırmayız.” diyorsunuz.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Sayın Başkan, hemen az önce bir usul tartışması açıldı, usul tartışması dinlenildi ve usul tartışması sonunda da devamı yönünde karar verildi; bitti. Kanun teklifi görüşülmesine geçilecek, yeni bir usul tartışması.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – O, usul değil Anayasa’ya aykırılık tartışması.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Verebiliriz, tartışabiliriz, korkunuz ne, endişeniz ne?

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Sabahlara kadar bu usul tartışmaları bitmeyecek ama millet, bizden... Bugün artık temmuz bitiyor, ağustosa başlıyoruz ve...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Millet sizden bu yasaı geri çekmenizi istiyor.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – ...bu kanunların çıkması ve Meclisteki çalışmaların tamamlanması gerekiyor.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Halk bu yasaya “hayır” diyor.

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Sayın Başkanın tutumu doğru.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Halk bu yasanın geri çekilmesini istiyor.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Halkın yüzde 85’i...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Milletin derdi açlık, açlık!

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – İç Tüzük ve Anayasa’ya uygun bir şekilde, grubu olan partiler değişiklik önermelerini verir ve burada da konuşma yapar hatta o kadar ki koskoca AK PARTİ Grubu, 260’ın üzerindeki milletvekili grubu ile 20 milletvekili grubu aynı haklara sahip bu sistemde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Devamla) – Buradan milletimize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ha, iktidarda değil misiniz yoksa! İktidarda hangi parti var!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Bize vatandaşlar değil, patlıcanlar oy verdiği için...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Al, Meclis senin olsun, al!

BAŞKAN – Sayın Özkaya, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aleyhte Ankara Milletvekili İdris Şahin’e söz veriyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – “Faşizmi kurumsallaştırıyoruz, yakında konuşturmayız.” diyorsunuz!

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başkanlık Divanının tutumu aleyhinde söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, içinde bulunduğumuz şu mabedin ne anlam ifade ettiğini çok iyi bilmemiz lazım.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Mabet değil burası.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) – Hepimiz gayet iyi biliyoruz ki milletin adına hüküm tesis eden, yasa yapan, gerektiğinde her türlü kararı alan bu çatıyı biz kutsal bir çatı olarak görüyoruz, siz farklı görebilirsiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Mabet” mi diyeceğiz?

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Mabet değil.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) – Ama şunu gayet iyi biliyoruz ki millet adına nasıl hareket ettiğinizi... İşte, anlaşılmadığımız nokta bu. “Usul esasın kapısıdır.” der Mecelle. O günden bu yana yıllara sâri olarak usulü ortadan kaldırmayı alışkanlık hâline getirenler benim burada ne demek istediğimi anlamazlar. O yüzden size söyleyeceğim bir şey yok ama benim ne dediğimi millet de gayet iyi anlıyor, hiç endişe etmeyin.

Değerli dostlar, bakın, Parlamente’ye yaklaşık on dört aydır normal bir tane yasa getirmedik, tamamını temel yasa olarak getirdik ve şu kürsünün arkasında hani yazıyor ya “Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir.” diye. 6 tane değerli arkadaşımız arkaya geçiyor ve kendilerini o 6 kişi kendilerini 600 kişinin üstünde görüyor ve grupları dışında hiçbir harekette bulunmuyorlar, grupların dışında burada milletvekiline söz imkânı vermekten imtina ediyorlar, bizim asıl itiraz ettiğimiz husus bu. (CHP sıralarından alkışlar)

Elbette ki burada normal yasalar çıkarmak durumundayız. İşte şu an temel yasa olarak görüştüğümüz konu -Sayın Başkan burada- Tarım Komisyonuna geldi, peki burada ceza hükümleri yok mu? Adalet Komisyonu Başkanımız biraz önce buraya çıktı, Adalet Komisyonunda bu konu görüşülmeliydi, İçişleri Komisyonunda görüşülmeliydi tali komisyon olarak, Sağlık Komisyonunda, Çevre Komisyonunda da tali komisyon olarak görüşülmeliydi. Arkadaşlar “mı” gibi yapmayı bırakın artık! Bakın, bir önceki gün bir yasa geçirdik burada, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını “mı” gibi yaparak, takla attırarak geçirtmek istiyorsunuz; yapmayın, etmeyin! Size yalvarıyorum, AK PARTİ Grubu özellikle size çünkü adalet hepimize lazım, gün geldiğinde bunun ne anlam ifade ettiğini gayet iyi anlayacaksınız. Sayın Başkan da gayet iyi biliyor ki şu anki tutumu doğru değil çünkü bu temel yasa olarak görülecek bir kanun teklifi değil arkadaşlar, bunu özellikle ifade etmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın

İDRİS ŞAHİN (Devamla) – Bu yasaı normal yasa olarak burada konuşalım, elbette ki Parlamente’de grubu bulunmayan siyasi partilerin de görüşlerine itibar edin, emin olun sizi yanılsa sevk etmeyiz; doğru yolu, hepimizin ortak faydası olan bu yasaı daha nezih bir ortamda tartışma imkânını sağlarız. Sokaklarımızın güvenli olmasını en az sizler kadar istiyoruz. Bu meselenin çok büyük bir sorun olduğunun gayet iyi farkındayız ama diyoruz ki: “Ben yaptım, oldu.” demeyin; gelin, burada bir bilim kurulu oluşturalım, bu meseleyi tüm paydaşlarıyla tartışalım ve ülkemizde bu sorunun çözümünü bekleyen vatandaşımıza Parlamente’den ortaklaşa bir kararla bir kanun çıkaralım.

Bu kanun temel yasa olmasın, normal bir yasa olarak bu Parlamente’den geçsin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Başkanım...

BAŞKAN – İşlemi bir tamamlayayım, ondan sonra size söz vereceğim.

Sayın milletvekilleri, açılan usul tartışması hakkında Başkanlığımızın görüşünü kısaca açıklayacağım.

Kanun teklifleri üzerinde söz talepleri sıra sayısı dağıtıldığı an Başkanlığa verilebilmektedir. Buna göre, kanun tekliflerinin tümü ve maddeleri üzerinde söz talepleri belirlenmektedir. Ayrıca, ilerleyen safhada kanunun temel kanun olarak görüşülmesine Genel Kurulca karar verilmesi hâlinde teklif bölümler hâlinde görüşüleceğinden, ayrıca bölümler üzerinde de söz talepleri alınmaktadır. 160 sıra sayılı Komisyon Raporu 26 Temmuz 2024 tarihinde dağıtılmış ve AK PARTİ ile CHP Grubuna mensup milletvekilleri söz taleplerini bu aşamada birlikte Başkanlığa vermişlerdir. Dolayısıyla, kanun teklifinin tümü açısından şahısları adına söz talepleri alınmış durumdadır. Bu safhada, bu konuda yapılabilecek başka bir işlem yoktur. Başkanlığımızın tutumu İç Tüzük’e ve Meclis teamüllerine uygundur. Bu nedenle, tutumunda bir değişiklik yoktur.

Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, efendim, Afyon Milletvekili çıktı ve ilginç bir konuşma yaptı, bizim yasa teklifiyle ilgili önergelerimizi eleştirdi. Neymiş? “Veya” demişiz, “de” demişiz, “da” demişiz. Öncelikle, bu yasa teklifiyle ilgili önergelere bir baksaydı, nasıl ki usul tartışmasında Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunmuşsak Anayasa 5, 17, 56, 63'e göre Anayasa'ya aykırı gelen bu yasa teklifinin maddelerinin teklif metninden çıkarılmasını her önergede istedik. Ama şimdi sıkıntı şu: Ben, Adalet, Tarım, Anayasa Komisyonları üyelerine söylüyorum: Bu yasa teklifi Komisyona gelene kadar bir kelimesi hakkında bilgi ve öngörülerini var mıydı? (AK PARTİ sıralarından “Vardı.” sesleri) Hayır. Olduğu gibi kapalı zarfın içerisinde buraya saraydan geliyor, beylere bunu savunmak düşünüyor; işte, yanlış olan burada bu. (CHP sıralarından alkışlar) Yani şimdi neyi eleştiriyorlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bitiriyorum.

Buradaki işleyişin neresi doğru? Malum, bir canlı var, teşbihte hata olmaz, onların pek sevmediği, bizim çok sevdiğimiz canlılar bunlar. O malum canlıya sormuşlar: “Boynun niye eğri?” “Nerem doğru ki?” demiş. Buradaki işleyişin neresi doğru? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Anayasa, Adalet, Tarım; tartışmaz, tartışmaz, tartışmaz. Biz, saraydan gelen bu ucube yasaları burada son gün onay mercisi gibi el kaldırıp indirmek zorunda mıyız? Tabii ki konuşmak hakları; TİP'in de DEVA'nın da tüm partilerin de. Konuşma zorunluluğu var ama sistem konuşturmamak üzere, belli grupların konuşması üzerine şekillenmiş; bu da doğru değil efendim, bu doğru değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

35.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in; Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten çok ilginç konuşmalar dinliyoruz iktidar milletvekillerinden, bize gelip burada işte kaç yıllık vekil oldukları üzerinden de bir sürü tartışma, bir sürü şey anlatıyorlar. Biz de burada 2'nci dönemdir milletvekiliyiz, Meclis işleyişini de çok iyi biliyoruz. Mevcut Meclisin işleyişinin demokratik olmadığını, hâlihazırda aslında muhalefetin söz hakkını kısıtığını, toplumun söz hakkını kısıtığını en iyi bu yasa gösteriyor.

Bakın, Komisyon aşamasında on sekiz saat, bir gün mesai yapıldı. 2'nci gün sırf Komisyondan yasayı apar topar çıkarmak için ne yaptı Komisyon Başkanı? Antidemokratik bir şekilde söz hakkını dört dakikaya indirgedi. Biz, orada, birçok siyasi partiden Grup Başkan Vekili arkadaşlar Komisyona gittik ve “Ya, zaten yasayı yapıyorsunuz, ilgili tarafların hepsini salona alın ve lütfen dinleyin; katılımcı olsun, bir kulak verin.” dedik. Sonuç ne oldu Sayın Başkan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Meclis koridorlarında, ilk defa, gelen hayvan hakları savunucuları tartaklandı, engellendi. Bir de yetmedi, Komisyonun 2'nci toplantısında utanmadan sıkılmadan televizyonu almışlar, götürmüşler ya; televizyonu götürmüşler, “Bozuk.” diyor. Teklif ettik, ben odamdaki televizyonu getireyim dedim, ona da “Yok.” Yani şimdi burada tam da Sayın Başarır'ın dediği gibi, deveye sormuşlar “Boynun niye eğri? diye “Nerem doğru?” demiş. Neresini doğru yapıyor ki bu iktidar, hangisini katılımcı yapıyor, hangisini kolektif yapıyor? Şu yasada bir tane madde değiştirdiniz mi? “Kamuoyunda infial oldu.” diye “ötanazi” kavramını çıkardılar, şimdi büyük bir olaymış gibi anlatılıyor. Sonuç? Yine öldürecekler köpekleri. Neymiş? “Köpekler sokakta yaşamamış.” Nerede yaşıyormuş köpekler; bir anlatsınlar bakalım. Bu “Köpek” dediğiniz nereden geliyor?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sahiplerinin evinde yaşıyor. Sahiplerinin evinde yaşıyor, yanında yaşıyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Binlerce yıldır insanlarla yaşayan bir canlı değil mi?

Şimdi, muhalefetin sesini kısarak yine bu yasayı çıkaracaklar. Biz, vallahi bütün hayvanların ahi üzerinizdir diyoruz; bu kadar açık ve net.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi tümü üzerinde söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e ait.

Sayın Şahin, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizde büyük bir krize dönüşmüş olan sahipsiz hayvanlar sorununu konuşacağız, tartışacağız. Maalesef son dönemlerde sahipsiz hayvanlar kamu düzenini bozan, insanımızın en temel hakkı olan yaşam hakkını tehdit eden bir hâl almıştır. Zaman zaman yüreklerimizi burkan, toplum vicdanını yaralayan olaylarla da karşı karşıya kalıyoruz. Antalya'da sahipsiz köpeklerin saldırısından kaçarken yola çıkarak bir aracın altında can veren Mahra Melin yavrumuzun acısı hepimizin yüreğinde bir kor gibi duruyor ve bunun gibi nice acıları zaman zaman yaşıyoruz. Hepimiz ortada bir sorun olduğu konusunda hemfikiriz. Sahipsiz köpekler sorununun kontrol altına alınması hepimizin ortak arzusu. Evet, bu konuda hemfikiriz ama yöntemler konusunda farklı bakış açıları ortaya koyabiliyoruz. Sorunun çözümünde öyle gerçekçi bir tercih ortaya koyalım ki hem sokaklarımız güvenli hâle gelsin hem de minik dostlarımıza da değerlerimize yakışan bir yaşam alanı sunabilelim. Bu sorunu ortak bir akılla, bütün paydaşların birlikte hareket ettiği doğru bir koordinasyonla çözmek zorundayız; çözelim ki çocuklarımız gönül rahatlığıyla okula yürüyerek gidebilsin, parklarda korkusuzca oynayabilsin, insanımız sokaklarda güven içinde yürüyebilsin, vicdanları yaralayan olaylar bir daha görülsün.

(Uğultular)

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri, Genel Kurulda gerçekten bir uğultu var, sayın hatibin konuşmaları anlaşılıyor, o yüzden sessizce dinleyelim, saygıyla dinleyelim.

Sayın Hatip, buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle hangi yöntemi tercih edersek edelim hiçbir tercihin içinde insani ve ahlaki duruşumuzla, inanç değerlerimizle, medeniyetimizle, kültürümüzle bağdaşmayan “uyutma” ifadesiyle yumuşatılmış “toplu itlaf” gibi ağır bir yöntemin olabileceğini asla düşünmek istemiyorum. Buradaki hiçbir arkadaşımızın da bu yöntemi tercih ettiğine asla inanmıyorum. Peki, toplumda bu korku neden oluştu? Bunun sebebinin yanlış bir iletişim aklından kaynaklandığını düşünüyorum. Kanunun genel gerekçesini okuyan herkesin önüne bir not çıkıyor, ötanazi. Uyutma yöntemine neden ihtiyaç duyulduğu uzun uzun anlatılmış, bu yöntemi uygulayan ülkelerden uzun uzun örnekler verilmiş. Dolayısıyla bunu okuyan herkesin aklına gelen ilk şey, ötanazi, toplu itlaf mı yapılacak? Değerli arkadaşlar, buradaki sorun, siyasi aklı yanlış yönetme, yanlış bir iletişim stratejisi ortaya koyma, kanun çıkarılırken paydaşların daha fazla sürecin içerisine girmesinin engellenmesi. Maalesef bu eksiklikler nedeniyle toplumsal bir gerilim yaşandı, farklı tartışmalar beraberinde geldi. Bu süreç daha sağlıklı yönetilebilirdi. Bu eksikliğe özellikle dikkat çekmek istiyorum.

Yine, kanunun 5'inci maddesinin ilk hâli, ötanaziyi içeren madde büyük tartışmalara sebep olmuştu, Komisyonda değiştirildi, “Belli koşullarda Veteriner Hizmetleri Kanunu'nun 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen tedbir uygulanır.” deniliyor. Veteriner kararıyla bu karar alınır, veteriner gözetiminde uygulanır bakış açısı var.

Kanun teklifine baktığımızda, sahipsiz köpeklerin sokaktan toplanmasını ve sahiplendirilinceye kadar barınaklarda tutulmasını öngören bir anlayış var. Öncelikle şunu ifade edeyim: Sonrası ise belirsiz bir durum öngörüyor değerli milletvekilleri. Burada “sahiplendirme” demişken sahiplendirme konusunda da vatandaşımıza teşvikler ortaya konmalıdır. Buradaki temel sorun barınakların yetersizliği ve mevcut koşullarının kötü hâlidir. Daha önceki barınakların kötü deneyimleri minik dostlarımızın barınaklarda açlık ve olumsuz koşullarda telef olacağı korkusunu vatandaşımıza yaşatmaktadır, bu korku giderilmelidir. Öncelikle, biz, barınaklardan ziyade sahipsiz hayvanların yaşatılabileceği özel yaşam alanları, doğal yaşam parkları oluşturulması gerektiğini savunuyoruz. Toplayalım, kısırlaştıralım, aşılayalım, doğal yaşam parklarında güven içinde yaşatalım diyoruz. Mevcut yasa teklifiyle 31 Aralık 2028 tarihine kadar belediyelere yeterli barınak yapma yükümlülüğü getiriliyor, yapılmadığında bir yaptırım yok; bu, sürecin muğlak, belirsiz bir tarafıdır.

Yine, belediyelerin bütçesinin bir bölümünü bu konu için ayırması zorunlu tutuluyor kanun teklifinde, bu yapılmadığı takdirde yerel yöneticilere cezalar öngörülüyor. Yöneticiyi hapisle tazyik konusunu doğru bulmuyoruz. Burada olması gereken yöneticiyi teşvik edecek adımlardır; bunu da özellikle paylaşıyoruz. Burada en önemli sorunlardan biri merkezî yönetimin sorumluluğu daha çok belediyelerin üzerine bırakmasıdır; bu, doğru değildir. Belediyeler bu yükü tek başına kaldıramaz. Merkezî yönetimin de belediyelere bütçe desteği sağlaması önemlidir.

Yine, belediyelere bahsettiğimiz özel yaşam alanları için hazineye, Millî Emlaka ait arazilerin, ormanların tahsis edilmesi de önemli bir adım olacaktır. Merkezî yönetimin belediyelere destek sağlaması konusunun kanunda belirsiz kalması önemli bir eksikliktir. Önerdiğimiz doğal yaşam parkları, kentlerin çevresindeki kent ormanları içerisinde oluşturulmalı, hayvanlar burada yaşatılmalıdır. Vahşi köpeklerin ve tehlikeli ırkların diğer hayvanlarla aynı ortamda olması da önlenmelidir. Bu adım da merkezî yönetim ve belediyelerin iş birliğiyle sağlanmalıdır. Bu iş birliğinin içerisine gönüllüler de dâhil edilmelidir, gönüllülerin yaşam parklarına kolay ulaşmaları için, orada organizasyon içerisinde etkili bir şekilde olabilmeleri için gerekli kolaylıklar da sağlanmalıdır. Doğal yaşam parkları, profesyonellik gerektiren, hassas bir konu ama sorunun gerçekçi çözümü için bu konuda her türlü inisiyatif alınmak zorundadır. “Belediyeler yapsın.” demekle olmaz, en başta iktidar, merkezî yönetim elini taşın altına koymak, elinin acıdığını hissetmek zorundadır.

Esasında ilk önemli adımımız kısırlaştırma. Bu konuda hepimiz hemfikiriz diye düşünüyorum. En çok bu konunun üzerine yoğunlaşmalıyız. Tabii ki bu süreçte en önemli ayrıntı, etkin bir kısırlaştırma seferberliği başlatılmalı, bunun için uygun bir süre belirlenmeli, kısırlaştırma seferberliği doğru bir koordinasyonla eş zamanlı olarak yürütülmelidir. En temel sorunumuz, belediyelerin bu konuda yeterli donanımına sahip olmamasıdır. Belediyeler bu konuyu yönetebilmek için kısırlaştırma üniteleri veya merkezleri kurmalıdır. Belediyelerin bu imkânları yetersiz kaldığında etkin bir kısırlaştırma için özellikle büyükşehirlerde özel veterinerlik klinikleri de sürecin içerisine katılmalıdır. Bunu bir öneri olarak sunuyoruz: Veteriner Hekimleri Odasıyla bir protokol yapılmalı, bu kliniklerin kısırlaştırma seferberliğine katılımları sağlanmalıdır. Kısırlaştırma süreçleri bu şekilde hızlandırılmalıdır. Kliniklerin hak edişleri de belediyeler tarafından karşılanmalıdır. Ayrıca, gönüllü olarak kısırlaştırma yapan özel kliniklere de vergi indrimi gibi motive edici teşvikler de sürece katkı sağlayabilir.

Koordinasyon konusu önemli, merkez ile yerel arasında hep bir koordinasyonun önemine dikkat çekiyoruz. Eş zamanlı kısırlaştırma seferberliği gibi adımlarda bu koordinasyon büyük bir önem arz etmektedir. Tüm bu koordinasyonun sağlığı için yeni bir kurul kurulmasını da öneriyoruz. Verem savaş dispanserleri gibi bir organizasyon içinde olacak Türkiye hayvanları koruma kurulu oluşturulmalıdır. Bu kurul Cumhurbaşkanlığı uhdesinde de olabilir, Bakanlık uhdesinde de olabilir, farklı bir statüde de kurulabilir. Bu kurul içinde Bakanlıktan, belediyelerden, üniversitelerden, odalardan temsilciler de olmalı, hayvansever kişi ve kurullardan vatandaşlarımız da yer almalıdır. Böyle bir kurulun varlığı, birbirinden farklı düşünce ve eylemleri olan belediyelerin çelişkisini ortadan kaldırma adına süreci, özellikle de kısırlaştırma seferberliği gibi konularda eş zamanlı koordine edebilme adına önemli bir işlev görecektir diye düşünüyorum.

Yine, alınması gereken bazı önlemleri de buradan vurgulamak istiyorum. Sahipli, sahipsiz tüm hayvanlar çiplenmeli, kimliksiz hayvanlar kontrol altına alınmalıdır. Kanunun 14'üncü maddesinde buraya bir atıf var, 31 Aralık 2025 tarihi son olarak belirtilmiş. Burada bu güzel ama bir yaptırım yok; bu önemli bir eksikliktir. Yine, sahipli hayvanlara rutin kontrol zorunluluğu getirilmelidir. Bunu da öneri olarak sunuyoruz. Evcil hayvanları sokağa terk edenlere karşı cezalar var ama bu cezalar da caydırıcı değil, daha caydırıcı cezalar ortaya konmalıdır. Hayvan satışı, yasaklı ırkların üretimi ve reklamı yasaklanmalıdır. Bu konuda cezalar daha caydırıcı olmalıdır. Hayvan satışı yapan “pet shop”lara kapatma cezası verilmesi, ruhsat iptali gibi yaptırımlar düşünülmelidir. “Üretimi durdur, ticareti yasakla.” diyoruz. Sahipli köpek saldırılarında ölüm ve yaralanma gibi kamu vicdanını rahatsız eden olumsuz sonuçlar ortaya çıktığında da sahiplerin sorumluluğunu üstleneceği daha ağır cezalar ortaya konmalıdır.

Yine, eğitimde müfredata hayvan sevgisini işleyen dersler de konulmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Özetle, değerli milletvekilleri, etkin bir kısırlaştırmayı, sahipsiz hayvanları doğal yaşam parklarında yaşatmayı tercih ediyoruz. Merkezî yönetim ile yerel yönetim arasındaki iş birliğinin önemine tekrar vurgu yapmak istiyoruz. Kanun teklifinin eksiklerine de tekrar dikkat çekmek istiyoruz.

Önemli bir sorunumuz olan bu konuyu toplumda ayırmaya sebep olmadan, akliselimde buluşarak sokakların güvenliği adına, ülkemizin de geleceği adına çözelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşmelerini yapmakta olduğumuz Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sonsuz kuvvet ve kudret sahibi Cenab-ı Allah her şeyi bir denge üzerine yaratmıştır ve kâinatta her şey zıddıyla kaimdir. Kâinat bir düzenle yaratılmış ve hiçbir şey eksik ve noksan değildir. Nebatat yoksa ne hayvanat olur ne de insan âlemi; hayvanlar âlemi yoksa nebatat ve beşeriyet de yoktur. İnsanlar olmazsa hiçbir şey olmaz çünkü insan eşrefimahlukattır, yaratılmışların en şerefлисidir, her şey insan içindir. Bu nedenledir ki böylesine şerefli bir varlık hayatının her safhasında elbette kendi şerefine, şanına yakışan işler yapmalıdır. Bu bağlamda, doğadaki tüm canlılara karşı şefkat ve merhamet göstermek insan olmanın şiarındandır.

Kıymetli milletvekilleri, insanoğlu binlerce yıldır hayvanlarla birlikte yaşıyor, onlarla bir şekilde iletişim kuruyor. Binlerce yıldır kediler tahıllarımızı koruyor; öküzler, atlar yükümüzü taşıyor, topraklarımızı sürüyor; köpekler sürülerimizi koruyor. İnsanoğlu her dönem ilişkisini yeniden güncelledi. Değişen şartlar ve farklılaşan ilişki biçimi kanunlarımızı yeniden düzenlemeyi gerekli kılmaktadır. Bu açıdan baktığımızda, sahipsiz sokak hayvanları sorunu bir yasal düzenlemeyi zorunlu hâle getiriyor. Özellikle son yıllarda artan sokak köpeği saldırıları halkımızda ciddi bir güvenlik kaygısı ve mağduriyet duygusu oluşturmuş, zaman zaman da yürekleri yakan olayların yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Kamu güvenliği sorunu hâline gelen bu durum, yerel yönetimlerin ve merkezî otoritenin sorumluluklarını yerine getirmekte yetersiz kaldığının açık bir göstergesidir. Özellikle, yanlışları doğrusundan fazla olan bu kanun teklifinin iktidar tarafından sihirli bir değnek muamelesi görmesi, bu sorunu çözmedeki ciddiyetsizliğini ortaya koymaktadır. Yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarı boyunca sokak hayvanları sorununa kalıcı ve etkili çözümler üretilmemiş uygulanan yöntemler yetersiz kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi olarak bizim için siyaset yaşanabilir şehirler, yaşanabilir bir ülke ve yaşanabilir, adil, yeni bir dünya inşa etmek için yapılır. Bugün, sorunları çözmeyi bir tarafa bırakın, çözümsüzlüğün merkezî hâline getirilen siyasetin, topluma değil makam koltuklarına ve bunlara oturan şahıslara hizmet ettiği gerçeğini görmek durumundayız.

Bakınız, bugün çözüm aradığımız sahipsiz sokak hayvanları sorunu bugün ortaya çıkmış değildir. Bu sorun, bugün çözülmesi zor, yükü ağır olarak karşımızda durmaktadır. Merhum Adnan Demirtürk kardeşimin ifadesiyle “Zor iş, zamanında ihmal edilen kolay işlerin birikmesi sonucunda oluşur.” Bu cümlemi tekrar ediyorum: Zor iş, zamanında ihmal edilen kolay işlerin birikmesi sonucunda oluşur. Daha önce bu Meclis konuyla ilgili birçok düzenleme yapmıştır ancak ne hazindir ki ne mevcut yasaların ne de yeni yapılan düzenlemelerin gereği yapıldı; denetlemediniz, yürürlükteki kanunları uygulamadınız, hem merkezî hem de yerel yönetimlerin sorununun çözümünü noktasında gerekli hassasiyeti ve çalışmayı ortaya koymadınız, özellikle seçim öncesi süreçlerde bazı cılız vaatlerle gündeme getirmekten başka bir çalışma yapmadınız, siyaseti toplum için değil seçim için yaptınız. Bu ve bunun gibi birçok sorunun kaynağı yasa eksikliği değil, uygulamadaki eksikliklerdir. Biz, evvela diyoruz ki: Sorunlara çözüm ararken gündelik bazı hesaplar ve dengeleri gözetenek değil, uzun vadede kalıcı çözümler getirmek için samimiyetle yaklaşın. Köpek saldırısından kaçarken seyir hâlindeki aracın çarptığı Mahra Melin Pınarlar, köpek saldırısı sonucunda ağır yaralanan ve 16 kez ameliyat olan Tunahan Yılmazlar bizim evlatlarımızdır ve acılarını yüreklerimizde hissediyoruz. Hepimizin ortak gayesi, sokakların çocuklarımız için güvenli hâle getirilmesini sağlamak olmalıdır. Bununla birlikte, kötü muamele ve işkenceye maruz kalan, barınaklarda nefes alamaz hâle getirilen, üzerinden rant devşirilen hayvanlar da aynı doğayı paylaştığımız canlılardır. Bu canlılara yönelik kötü muamele ve toplu bir soykırımı da asla kabul edemeyiz.

Değerli milletvekilleri, biz Saadet Partisi olarak, toplumun vicdanını yaralamayacak, bütün kesimlerce kabul edilebilir makul çözümün mümkün olduğunu düşünüyoruz. Bizler, giderek büyüyen bu soruna dair çözümü geciktiren kısır tartışmalara dâhil olmak yerine, sorunu çözen somut adımlar tavsiye ediyoruz. Geçtiğimiz şubat ayında kapsamlı çözümler içeren kanun teklifimizi Meclise sunduk ve ilk kez sokak köpekleri sorunu raporunu oluşturduk. Teklifimizde özetle dedik ki: “Sahipsiz sokak hayvanlarına yönelik etkin kısırlaştırma çalışmaları yürütülmelidir. Hayvanlar kısırlaştırıldıktan sonra tekrar sokağa bırakılmamalı, tam teşekküllü bakımevlerinde ve barınaklarda ve de tam teşekküllü bakımevleri ve barınakları içinde bulunduran yaşam alanları inşa edilerek buralarda yaşamlarını sürdürmeleri sağlanmalıdır. Yaşam alanlarında çalışan personele eğitim zorunluluğu getirilmeli, gönüllülerin yaşam alanlarında görev alması ve yaşam alanlarını ziyaret etmesi kolaylaştırılmalıdır. Yaşam alanları kamerayla kesintisiz şekilde canlı izlenmelidir. Bağış toplayan hayvansever kuruluşlar barınak ve bakımevleri kurmakla yükümlü olmalı, böylece belediyeler ve Bakanlık üzerindeki mali yük paylaşılmalıdır. Toplanan bağışlar izne ve denetime tabi olmalı, yalnızca tüzel kişilere yapılabilmesi ve direkt olarak hayvanların ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmalıdır. Evcil hayvan satışı kontrol altında olmalıdır. Hayvan sahiplendirme esas alınmalı, merdiven altı üretim ve satışa izin verilmemelidir. Sahipli hayvanın sokağa terk edene ve hayvanlara kötü muamele ve işkence yapanlara yönelik cezalar caydırıcı olacak şekilde belirlenmelidir.” Özetle, bizler bu önerileri içeren kanun teklifimizi aylar önce sunmuştuk, samimi bir yaklaşımla bunu değerlendirmenizi beklidik ancak gündeme dahi alınmadı.

Şimdi, önümüze koyduğunuz teklif, getirilen yeni düzenlemeler kadar içermediği hükümler açısından da sorunlu ve eksiktir. Hayvanların gerektiğinde uyutulması 5199 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesinde belirtilmiştir ve Bakanlığın bir yönetmelikle bunun çerçevesini oluşturma yetkisi hâlihazırda bulunmaktadır. Var olan kanunun gereği yapılmamışken hayvanların uyutulması meselesini infial oluşturacak şekilde düzenleyip, “ötanazi” gibi ucube kavramlarla belediyelere verdiğiniz imkân olarak tanımlayıp tartışmaları körüklediniz. Birçok gerekçe sayıp yükü belediyelere yıkıyorsunuz, “Gerekli denetim mekanizmaları tesis edilemedi.” diyorsunuz. Yirmi yıldır iktidarda olan sizlersiniz. Yasaları neden uygulamadınız? Denetim mekanizmalarını neden tesis edemediniz? Bu kadar sürede kuramadığınız mekanizmaları bundan sonra nasıl kuracaksınız? Merkezî yönetim olarak sorumluluktan kaçmayın, bu konuyu özellikle belediyeler üzerinde baskı unsuru hâline getirip de siyasi bir sopaya dönüştürmeyin.

Değerli milletvekilleri, teklifin gerekçesi ile maddeleri arasındaki tutarsızlık had safhadadır. Gerekçede sorun ve tehdit olarak açıkladığınız birçok hususla ilgili hüküm koymamışsınız, kontrolsüz bağış kampanyalarını teklifin gerekçesinde sorun olarak ifade ettiğiniz hâlde çözümünü belirlememişsiniz. Sahipsiz hayvanlar için toplanan bağışlar mutlaka izinler dâhilinde olmalıdır. Bağış kampanyaları düzenlenebilmelidir, bu bağışlar kişilere değil belediyelere veya tüzel kuruluşlara yapılmalıdır. Kamusal alan olan sokaklar, parklar ve kaldırımlarda hayvanların rastgele beslenmesi çatışmaya sebep oluyor ve hastalık yayıyorken teklifte buna ilişkin bir hüküm yer almıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Şunu kabul etmeliyiz ki “sahipsiz sokak hayvanları” diye bir sorun var ve sokaklarımız özellikle çocuk ve yaşlılarımız gibi zayıf bireyler için güvenli değil. Bunun yanı sıra hayvanlara kötü muamele, şiddetle birlikte barınaklarda çok kötü şartların olduğu da kabul etmemiz gereken bir gerçektir. Bu sorunların ancak samimi yaklaşımlarla, insan hayatı kadar doğanın dengesinin de gözetildiği bir hassasiyetle çözülebileceğine inanıyoruz. Geliniz bu Kurulda maddeler üzerinde

verilen önergeleri değerlendirin ve buradan hayırlı bir neticenin çıkabilmesi adına gereken özveriyi gösterin. Muhalefetten gelen eleştiri ve önerileri peşin hükümlü bir tavırla reddetmek yerine bunlardan faydalanmayı tercih edin. Biz, ortaya koyduğumuz rapor ve Meclise sunduğumuz teklifle özet olarak "Sokaklar güvenli, hayvanlar güvende olacak." diyoruz. Bu amacı gerçekleştirmek adına gereken bütün desteği vermeye hazır olduğumuzu ifade ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Ümit Özlale'ye ait.

Sayın Özlale, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde, yüz binlerce sokak hayvanını ya barınaklarda ya da sokakta öldürmeye yönelik âdeta bir katliam yasası var ve sizler utanmadan, sıkılmadan bu kanun teklifinin adına "Hayvanları Koruma Yasası" diyorsunuz. Daha ilk cümleden itibaren burada bir problem var. Bunun hangi maddesinde hayvanları korumayı hedefliyorsunuz, bana bir anlatın lütfen.

Şimdi, bu kanun teklifini okurken gerçekten kanım dondu. Özellikle 5'inci madde, 15'inci madde... Sonra kanun teklifi üzerinde konuşacağız zaten ama insanın hem bu kanun teklifini hazırlayan hem de bununla ilgili saha araştırmasını yapan Sayın Yenişehirlioğlu adına üzuldüm. Neden mi? Belli ki hiç tanımadığı bir sokak hayvanının başını okşayıp onunla bir sevgi bağı kuramamışsınız; üzüntülü bir anınızda, o an karşılaştığınız bir hayvanın sevgisiyle avunmamışsınız; neye sevindiğini ya da neye üzüldüğünü bilmeden, sadece siz seviniyorsunuz ya da üzülyorsunuz diye sizinle aynı duyguları paylaşan sokaktaki bir canlıyla maalesef bağ kuramamışsınız.

Sayın Yenişehirlioğlu ve bu teklifi hazırlayan milletvekilleri; size kızıyorum, çok öfkeliyim çünkü binlerce canlının canına kastedeceksiniz.

Gidiyorsunuz...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Hakaretini dinleyemeyeceğim!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Tamam.

Ama aynı zamanda sizin için üzülyorum ve size de acıyorum.

KADEM METE (Muğla) – Senin köpeğin var mı?

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Bir dinleyin, kıbarca konuşuyor adam ya! Allah Allah ya!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Tatmadığınız, tadamadığınız bir duyguyu öldürecek olduğunuz için kızıyorum.

KADEM METE (Muğla) – Baktığınız bir hayvan var mı?

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Size öfkeleniyorum ama insanın daha çok da sevgisizliğine kızıyorum.

Şimdi, maalesef, bu sokak hayvanları sorununu olabilecek en ilkel şekilde ele alıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Ya sokak köpekleri ya da sokaklarda saldırıya uğrayan çocuklar can verecek!" Sanki ikisinden birini seçmek zorundaymışız gibi sahte bir gündemin içine hepimizi çekmeye...

KADEM METE (Muğla) – Ben de gidiyorum, bak!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Gidebilirsiniz tabii ki...

KADEM METE (Muğla) – Kendimi tutamayacağım çünkü.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Tabii, tutamayın, hiç problem değil, tutamıyorsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 5 kişi var, 5'inden de 1'i laf atıyor be kardeşim! Zaten 5 kişisiniz, ne laf atıyorsun ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 71 kişinin imzası var, kimse yok!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – İnsan güvenliğini önceleyen arkadaşlarımız sanki hayvan düşmanıymış gibi muamele görüyor, sokak hayvanlarının yaşam hakkını savunanlar ise insan güvenliğini hiçe sayıyormuş gibi linçe maruz kalıyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Gelme, gelme!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Gel, gel, gel!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – İki tarafın da marjinalleşmiş kesimleri bu işi bir çözümsüzlüğe sürüklüyor.

KADEM METE (Muğla) – Yalan dinliyoruz ya! Ha bire yalan ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Zaten 5 kişisiniz, bir de laf atıp gidiyorsun be!

KADEM METE (Muğla) – Ha bire yalan konuşuyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yalan konuşmuyor, çıkıp konuşacaksınız!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Zaten 5 kişi var, yani niye taciz ediyor anlamıyorum ya! Ayıp ama ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İnsan biraz hicap eder ya!

BAŞKAN – Sayın Özlale, siz Genel Kurula hitap edin.

KADEM METE (Muğla) – Ha bire yalan konuşuyorsunuz!

BAŞKAN - Sayın Mete...

10 kişi. ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Bakın, burada -bir şey demeyecektim, normalde tonuma da dikkat ederim ama- 10 kişisiniz,

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teklifte 71 imza var.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Evet, 71 tane imza var, 10 kişisiniz burada, bu kadar sahiplenmiyorsunuz.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Evet, rezalet!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Kanun teklifini veren sizsiniz ve burada 71 kişinin 10'u bile bulunmuyor; o kadar bu teklifin arkasında değilsiniz, o kadar bunu bilmiyorsunuz, o kadar da uzlaşıya kapalsınız. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Gidebilirsiniz çünkü bizim dikkatimizi bozacaksınız, bizi burada bir sürü insan izliyor. Lütfen, gidin! (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) – Konuşmana devam et, devam et!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Sen emir veremezsin, Sayın Başkan orada.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sen söyleyince oluyor!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir şeyler söylemedi daha; biz daha yarın konuşacağız!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Sizin derdiniz sokak hayvanları değil, sizler sosyal medya vasıtasıyla, bu işi çok iyi bildiğiniz bir şekilde bir kutuplaştırma aparatına dönüştürmüş durumdasınız ve diyorsunuz ki: "Hayvansever misiniz, çocuk sever misiniz?" Biz ikisini de seviyoruz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) – Ben de seviyorum!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Sevmiyorsun!

KADEM METE (Muğla) – Ben de seviyorum! 5 tane köpeğim var benim, 5 tane köpeğim var.

BAŞKAN – Sayın Mete... Sayın Özlale...

Sayın Mete, lütfen dinleyin.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Bak, burada bu muhalefet milletvekilleri “Çocuklar aç kalmasın, bedava kahvaltı, öğle yemeği verilsin.” diye önerge veriyor, reddediyorsunuz. Plan ve Bütçe Komisyonunda “Çocuklarımız aç kalmasın, yoksul kalmasın.” diye önerge veriyoruz, reddediyorsunuz. Tutuyorsunuz, ne idiği belirsiz tarikatlarda, vakıflarda bütün çocuklar tacize uğrarken araştırma önergesi veriyoruz, reddediyorsunuz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Nerede seviyorsunuz çocuklar ile hayvanları? İkisini de sevmiyorsunuz. Bu taraf, muhalefet ikisini de sizden daha fazla savunuyor. O çocuğunu kaybeden, bir hayvan saldırısı sonucunda çocuğunu kaybeden anneyi de daha çok savunuyor, sokak hayvanını da daha fazla savunuyor.

KADEM METE (Muğla) – Onun için mi üzerine yürüdünüz Komisyonunda?

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Önemli bir meseleyi sığlaştırma ve kutuplaştırma aparatı olarak kullanıyorsunuz çünkü sizin şu anda göreviniz sokak hayvanları ya da sokakların güvenliğini sağlamak falan değil, olabildiğince sığlaştırmak, kutuplaştırmak. Oysa bu çatı yani şu anda sizin burada 10 milletvekilinizin olduğu çatı aklın, uzlaşının çatısı. Bakın, hepimiz burada seçilmiş milletvekilleriyiz, hepimiz kendi bölgelerimizden geliyoruz. Sormamız gereken soru çok basit: Bu konuda toplumu uzlaştıracak bir çözüm yolu var mıdır, yok mudur? Var, var oğlu var! Yani bizim sokakları daha güvenli hâle getirip hayvanları da sokak hayvanlarını da öldürmeden bir çözüme ulaşabiliriz, bunu yapabiliriz ama bu çözüm önerisini sizler geliştirirken hiçbirimize bir şey sormadınız, Tarım Komisyonunda en ufak bir şekilde dikkate almadınız. Bakın, soruyu farklı bir şekilde sorayım: Sokak hayvanlarının yaşama hakkına tecavüz etmeden yani sokak hayvanlarını katletmeden insanların can güvenliğini koruyabilir miyiz? Ya, tabii ki koruyabiliriz, korumalıyız da. Ama sizler bilime, muhalefetin görüşlerine, veteriner hekimlerin görüşlerine hiçbir şekilde başvurmadan burada hiçbirimizin kabul edemeyeceği bir kanun teklifi hazırladınız. Elimizdeki bütün veriler bu işin herhangi bir şekilde sokak hayvanını öldürmeden çözülebileceğini gösteriyor ama sizler uzman görüşlerine de başvurmuyorsunuz, ne bu kanun teklifini hazırlarken başvuruyorsunuz ne de başka bir şekilde.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – O zaman aldıkları aşilar boşa gidecek, aldıkları aşilar boşa gidecek.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Bakın, burada çatı kuruluşu Türk Veteriner Hekimleri Birliği ne söylüyor? “En etkin yol kısırlaştırma.” diyor ve kısırlaştırmamız gereken 1 milyon dişi köpek var. 4 milyon sokak hayvanından sadece 1 milyon dişi köpeği biz kısırlaştırırsak kısa bir süre içerisinde problemi çözebiliriz.

Köpekleri barınaklara koymak... Bak, ben demiyorum, çatı kuruluş, Veteriner Hekimleri Birliği diyor, “Köpekleri bu şartlarla barınaklara koymak öldürmekle eş değerdir.” diyor ve sizler bunu gidip barınaklara koymaktan bahsediyorsunuz. “Sahiplendirme önem verdiğimiz bir şey, barınaklarda daha zor.” diyor ve sizler gidiyorsunuz, yine, bu sokak hayvanlarını barınaklara, ölüme hapsediyorsunuz. Köpekler toplanmaya başlayınca, bakın, burası gerçekten önemli, köpekler toplanmaya başlayınca ilk başta kimden başlarlar? Uysal köpeklerden yani mahallede bizim beslediğimiz, bizim artık o mahallenin sembolü olmuş köpeklerden başlıyorsunuz. O uysal köpekleri toplamaya başladığınız zaman zannediyor musunuz ki orası boş kalacak? Daha saldırgan canlılar gelecek. Ben demiyorum, Veteriner Hekimleri söylüyor, bilim söylüyor, meslek kuruluşu söylüyor, İYİ Parti CHP, DEM PARTİ demiyor, Veteriner Hekimleri söylüyor ve sizler Türk Veteriner Hekimleri Birliğini her seferinde kapı dışarı ettiniz. Ya, Komisyondayız, sabaha karşı bir buçukta söz geldi, söylemeye başladı, vallahi abartı bir şey yok, AK PARTİ’deki Komisyon üyelerinin hepsi sırtını döndü. Bilime sırtınızı dönüyorsunuz, meslek odalarına sırtınızı dönüyorsunuz, sokak hayvanlarına, çocuklara, emekliye, emekçiye karşı sırtınızı dönüyorsunuz ya.

Şimdi, burada yapılması gereken şey şu: Bu katliam yasasını geri çekip burada, bir an önce Veteriner Hekimleri Birliği, özel poliklinikler, hayvanseverler, kamu kurumları, belediyelerle beraber bir hayvan hakları yönetim kurulu oluşturalım, bu çerçevede bu işe bir çözüm getirelim. Öbür türlü, getireceğiniz yasa sizin elinizi kana bulamaktan başka hiçbir işe yaramaz. Eğer bizler bu seferberlikte de başarılı olursak -zaten sokak hayvanlarının yaşama süresi maalesef beş ile yedi yıl- çok çok değil, dört sene içerisinde sokak hayvanlarının sürdürülebilir bir sayıya ulaşacağını görebiliriz. Yani çözüm var ve bu çözüm insanların güvenliği ile sokak hayvanlarının yaşam hakkı arasında bir tercih yapmayı da gerektirmiyor. Eğer bugün bu Meclis sizin getirdiğiniz kanun teklifiyle bir tercih yapıyorsa, bir sorunu çözmek ile sebepsiz yere öldürmek arasında bir tercih yapmaya zorlanıyor, ben de bunu reddediyorum. Sakın ola bu yasaya onay vererek insanların, çocukların can güvenliğini sağlama alacağınızı düşünmeyin çünkü sanılanın aksine sokak hayvanlarını öldürmek sorunu çözümüyor. O zaman neden bu yasadaki, hayvanların canına kasteden bu yasadaki medet umuyorsunuz? Çünkü sorunuz, sizin derdiniz herhangi bir şekilde sorunu çözmek değil; amacınız çok açık, sokak hayvanlarını da bir kutuplaştırma aparatı olarak kullanmak istiyorsunuz, hayvan haklarına da halk sağlığına da aykırı olan bu durumdan siyasi bir rant çıkarmaya çalışıyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, can almadan bir çıkış yolu varken ille de öldürelim demek bir insanlık suçudur. Bu insanlık suçunu Allah aşkına işlemeyin. Hayvanların yaşam haklarına tecavüz etmeden sorunu çözmek yerine can alarak çözelim demek gaddarlıktır, vicdansızlıktır. Bu kadar çözüm yolu varken çözüm olmayacak tek yol öldürmektir. İçinde “öldürmek” geçen hiçbir şeyden bu ülkeye hayır gelmez. Bakın, eğer yerel yönetimler, -partiden bağımsız, kendi partimi de dışlamıyorum, inanın partiden bağımsız- kanunlara uyup kendilerine ayrılan kaynakları doğru kullansaydı bugün, sokak hayvanları gibi bir sorununuz yoktu. Eğer bizlerin bütün uyarılarına rağmen köpek üretimi sınırlandırılısaydı bugün, sokak hayvanları sorununuz yoktu. Eğer çocuğuna karne hediyesi olarak aldığı köpeği, tatil bittiğinde yol kenarına bırakan vicdansız, şerefsiz cezalandırırsaydık bugün, sokak hayvanları problemimiz yoktu.

Değerli arkadaşlar, sorunuz sokak hayvanları sorunu değil, sorunuz vicdansız yerel yönetimler sorunudur, sorunuz yerel kaynakları usulüne uygun kullanmayan kamu bürokrasisidir.

KADEM METE (Muğla) – Eyvallah!

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Sorunuz bu yerel yönetime ceza kesmeyen merkezî hükûmetin lakayt yönetim anlayışıdır. Dön dolaş, sorunuz sokak hayvanları, masum sokak hayvanları değildir, bizim sorunuz insandır, bizim sorunuz insandır. (CHP sıralarından alkışlar) O yüzden, bu yasa teklifinin özeti şudur: Yıllardır sorunu çözmek için hiçbir şey yapmayanlar cezasız kalsın, kanunu uygulamayanlar cezasız kalsın, bütün bu cezaları ne olup bittiğinden haberi olmayan ve Allah’ın bize teslim ettiği sokak hayvanları canıyla ödesin, öyle mi? Dilinizden düşürmediğiniz bir şey var: “Yaratılanı severim Yaradan’dan ötürü.” Nasıl açıklıyorsunuz bu durumu?

KADEM METE (Muğla) – Seviyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Ha, seviyor musun? O yüzden mi öldürüyorsunuz?

KADEM METE (Muğla) – Öldürmüyoruz.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - O yüzden mi kamu güvenliği tehdit altında olduğu zaman 5’inci maddede emrettiği gibi sokak hayvanını öldürüyorsunuz?

BAŞKAN- Sayın Mete, lütfen dinleyin, hatibe müdahale etmeyin.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Bunu vicdanınız kabul ediyorsa bakın, bu kanun teklifini vicdanınız kabul ediyorsa, maalesef

benim düşüncenizi değiştirebileceğim hiçbir sihirli cümle yok. Burada tek bir yasa teklifini de tartışmıyoruz maalesef. Yirmi iki yıldan beri, sorunları yapısal reformlarla yapıcı bir şekilde çözmek yerine devamlı kısa yola başvuruyorsunuz. Bakın, ne dediniz? Biz dedik ki size: "Burada yapısal reform, tarım reformu, şunu yapın, bunu yapın." Hiçbirini yapmadınız. Ondan sonra dediniz ki: "Ben faizleri indiririm, nas var, KKM var." Mucize bir reçete gibi sundunuz, durum ortada. Burada da aynı şeyi yapıyorsunuz; yıllardan beri bilimin, aklın, yönetmeliğin dışına çıkıyorsunuz; ortada bir mesele oluyor, bu meseleyi de öldürmek gibi, sokak hayvanlarını öldürmek gibi bir çözümle örtbas etmeye çalışıyorsunuz. Her şeye vicdansız bir kısa yol çözümünüz var ve bunun bedelini biz burada insanlar, vatandaşlar ve sokak hayvanları ödüyor. Yani burada belediyeleri denetlemiyorsunuz, kısırlaştırma yapmıyorsunuz, görevini iyi yapmayanlar hakkında herhangi bir cezai işlem uygulamıyorsunuz; ondan sonrasında milyonlarca sokak hayvanını ölüme terk ediyorsunuz. Şimdi, gelin, bu sefer, hiç zannetmiyorum ama vicdanımızın sesini dinleyelim, bilimi sesini dinleyelim ve bu sorunu bu Meclisimizin çatısı içerisinde ülkeye yakıştığı gibi çözelim.

Şimdi, biraz daha sert konuşacağım. Bu teklifi savunurken, Tarım Komisyonunda savunurken devamlı AK PARTİ'li arkadaşlarımızın bize dediği şeylerden bir tanesi şuydu: "Bizler çocuklarımızın güvenliği için vicdanımızın sesini dinliyoruz ve bu yasayı çıkartıyoruz." Şimdi, ben sizin o zaman vicdanınıza soruyorum: Ne idiği belirsiz vakıflarda, yurtlarda onlarca çocuğumuz tecavüze uğradığında, Enes gibi evlatlarımız intihar ettiğinde vicdanınız neredeydi sizin? (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) 7 milyon yoksul çocuk var, "En azından bu çocuklara bedava kahvaltı ve öğle yemeği verelim." dedik, reddettiniz. O zaman neredeydi sizin vicdanınız? Çorlu tren katliamında bir sürü insan hayatını kaybetti, Oğuz Arda da onlardan bir tanesiydi, annesine dava açmaktan başka ne yaptınız, neredeydi sizin vicdanınız? İslas Otel'de hayatını kaybeden 35 çocuk vardı. Bu ülkede milyarlarca dolar deprem vergisi toplamanıza rağmen milyonlarca çocuk tabut gibi evlerde yaşıyor. Onları görürken sizin vicdanınız nerede Allah aşkına?

Şiddete uğrayan kadınların can simidiydi İstanbul Sözleşmesi. Ondan çıkarken hiç vicdanınıza sordunuz mu? (CHP sıralarından alkışlar) Kadın katilleri, kadını öldürenler, kadına tecavüz edenler sadece kravat taktı diye iyi hâl indirimi alırken siz vicdanınıza bunu sordunuz mu? Yüz binlerce gencimizi mülakatta elediniz, ellerinden bütün haklarını aldınız, başkalarına verdiniz. Bu ülkede yüz binlerce üniversite mezunu kelle koltukta motokurye olarak çalışırken bunu vicdanınızın neresine sığdırıyorsunuz? Bakın, sadece geçen sene KYK yurtlarında asansör kazalarından ölen ve intihar eden çocukların sayısı köpek saldırısında hayatını kaybedenlerden katbekat fazla. Bunlar olurken sizin vicdanınız neredeydi?

Emine Akçay'ı hatırlıyor musunuz? Adana'da, 26 yaşında... Hatırlamıyorsunuz değil mi? Emine Akçay, evine odun götüremediği için çocuklarını saç kurutma makinesiyle ısıtıp yan odada intihar etti. Siz ona sosyal yardım götürmediniz. O zaman vicdanınız neredeydi? O kadın ve daha binlerce kadın bugün açıklık ve yoksulluk içerisinde sürünürken siz bana, Allah aşkına, burada "Çocuklarımızın, kadınlarımızın vicdanını dinliyoruz." demeyin.

Eren Bülbül'ü koruyamadınız, onun acılı annesine herkesin önünde, matah bir şey yaparmış gibi, şov yaparmış gibi birisi ev anahtarı verirken alkışladınız. Bu mu sizin vicdanınız?

İş sokak hayvanlarına geldiğinde olabilecek en vahşi, en vicdansız cezayı kesmeye kalkışyorsunuz. Neden ceza sırası hiç vergi kaçırarlara gelmiyor? Çünkü buna gücünüz yetmiyor. Bakın, iş birliği içinde olduğunuzu falan söylemiyorum, artık gücünüz yetmiyor. Tüyü bitmemiş yetimin hakkını çalıp, esnafın hakkını çalıp milyonlarca insanı mutsuzluğa, yoksulluğa, sizler mahkûm ediyorsunuz ama gücünüz, bir tek, orada ne olup bittiğinden habersiz sokak hayvanlarına yetiyor. Neden belediyesini, bakanlığını dolandıranlara en ufak bir ceza vermiyorsunuz? Gücünüz yetmiyor, sadece sokak hayvanlarına yetiyor. Yolsuza teşvik; sokak hayvanlarına ölüm. Hırsızın, arsızın başını okşa; sokak hayvanlarına ölüm. Tacizciye, tecavüzcüye iyi hâl indirimi; sokak hayvanlarına ölüm. Bir de utanmadan, sıkılmadan trol ordunuz bu meseleyi bir sınıf çatışması hâline getiriyor. Neymiş efendim; fakir halk, dar gelirli mahalleler sokak hayvanlarından muzdarip, yüksek gelirli mahallelerde bu sorun değil. Ya, ben size bir şey söyleyeyim, "pet shop"lardan binlerce dolara köpek alıyorsunuz, köpekler o evlerde rahat yaşıyor; tek suçu sokakta doğmuş olan bir sokak hayvanını öldürmekten bahsediyoruz ya. Bu ülkede insanın değil köpeğin bile fakirine tahammülünüz yok, ona bile bir yaşam hakkı vermiyorsunuz. (İYİ Parti, CHP, DEM PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Madem bu ülkede bir şeyleri toplamaya meraklısınız, madem bir şeyleri toplamak istiyorsunuz; sokak hayvanlarından başlamayın, kadınları dini kullanarak yıllar boyu taciz eden din bezirganlarını toplamaya başlayabilirsiniz. (İYİ Parti, CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Çocukları taciz eden sapıkları toplayın; masum bir kediye asansörde sıkıştırıp dakikalarca işkence eden canı, katil Keloğlan'ı tutuklayın, onu toplayın; buna gücünüz yetmiyor. Bir de artık, Allah aşkına, yerlerde sürünen itibarınızı toplayın. Bu ülkede çocuklara da hayvanlara da emeklilere de kadınlara da emekçilere de cehennemi yaşattınız. İnşallah, yaşattığınızı yaşamadan bu dünyadan geçmezsiniz. (İYİ Parti, CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

En son, konuşmama son verirken de Nâzım Hikmet'in bir şiirinden bahsetmek istiyorum:

"Onlar ümidin düşmanıdır sevgilim,

Akarsuyun, meyve çağında ağacın,

Serpilip gelişen hayatın düşmanı.

Çünkü ölüm vurdu damgasını alınlarına,

Çürüyen diş, dökülen et.

Bir daha geri dönmek üzere yıkılıp gidecekler.

Sana düşman, bana düşman, düşünen insana düşman.

Vatan ki bu insanın evidir,

Sevgilim, onlar vatana düşman."

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP, DEM PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özlale.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, çok kısa...

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, önemli bir kanun teklifi görüşülürken AKP Grubundan çok az milletvekilinin bulunduğu ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım, şu bizi üzüyor: Önemli bir yasa, günlerdir bu konuşuluyor; 4 milyon canlının, hayvanın geleceğini ilgilendiriyor ve ben AKP Grubuna bakıyorum, 10 kişi var. Nerede bu arkadaşlar Sayın Başkan, nerede bu arkadaşlar? Ha, yoklama yok. Yani, biz yoklama yaparak AKP Grubunu burada toplamak zorunda mıyız? Bir yasaya bu kadar mı önem veriyorlar? Kaldı ki burada kalan arkadaşlar da kadrolu laf atıcı; "a" diyoruz, "Ne 'a'sı?" diyor; "b" diyoruz, "Yalan söylüyorsunuz." diyor; "c" diyoruz, kürsüye yürüyor. Ya, daha adam "Ne?" demeden niye laf atıyorsunuz arkadaşlar? Yani, Ümit Bey gayet kibar, gayet kibar da konuşan bir beyefendi; ona bile tahammülünüz yok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Kendi adına konuş.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – "Yalan, yalan..."

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Kendi adına konuş, bizim adımıza konuşma yani.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya, yalan olan bir şey varsa şu ucube yasa, bu yasa arkadaşlar yani yapmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Ümit Bey’in avukatlığını yapma, kendi adına konuş.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – İki gün, belki üç gün buradayız. Böyle laf...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Kendi adına konuş. Ümit Bey’in avukatlığını yapma, o kendisini savunur.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bak, laf attığını anlatırken bile laf atıyorsun, ben ne diyeyim ki sana! Vallahi, ne diyeyim ki ben sana!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Yapma, yapma! Avukatlığını yapma!

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri...

KADEM METE (Muğla) – İyi ki bir Grup Başkanısın yani! Sadece sen konuşacaksın, biz sadece dinleyeceğiz yani!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya, dinlemiyorsun, sorun o! Dinlemiyorsun!

KADEM METE (Muğla) – Sadece dinleyeceğiz yani, sadece dinleyeceğiz seni! İstedığın zaman kalk, burada konuş, biz de dinleyelim seni!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Herkese laf atıyorsun, herkese! Haklı haksız herkese laf atıyorsun oturduğun yerden!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

37.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, İzmir Milletvekili Ümit Özlale’ye iki cihan saadeti dilediğine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Bana söz verdiniz.

Çok Değerli Milletvekili Ümit Özlale’nin söylediği, ileri sürdüğü birçok hususa ilerleyen süreç içerisinde konuşmacı arkadaşlar zaten cevap verecekler.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Komisyondaki gibi mi?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Ben, Ümit Bey’e Serap Hanım’la iki cihan saadeti diliyorum, uzun bir ömür diliyorum buradan. (Alkışlar)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkür ederim.

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ’ın, Divan olarak, İzmir Milletvekili Ümit Özlale’ye mutluluklar dilediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Biz de Ümit Bey’e iki cihan saadeti diliyoruz, mutluluklar diliyoruz Divan olarak.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.47

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerinde gruplar adına söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Muharrem Varlı’ya ait.

Sayın Varlı, buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zor bir yasayı görüşüyoruz; bir tarafta insanların hayatını koruyup bir tarafta da hayvanların hayatını korumakla mükellef olduğumuz bir yasayı görüşüyoruz. Onun için tabii ki tartışmalar, gerginlikler, bunların hepsi olacak ama birbirimizi anlayarak, birbirimizin eksiklerini tamamlayarak inşallah hayırlı bir sonuca varacağız.

Değerli arkadaşlar, Komisyonda, biz orada uzun saatler birlikte çalıştık. Ben, Komisyonda gerçekten değerli katkılar sunan, değerli görüşler sunan değerli milletvekili arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum; gerçekten bazen bizim göremediğimiz şeyleri de bize söylediler, bazı değişiklikler yapılması konusunda da önerilerde bulundular. Bu manada, olumlu katkı sağlayan bütün arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Hani “Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.” derler ya, kem söz de sahibine aittir yani söyleyeceğimiz bir şey yok bu konuda.

Yine, Komisyon toplantısında, 1’inci gün 55 sayın milletvekili konuşma yapmış, toplam 112 konuşma yapılmış ve bunların birçoğu da muhalefet kanadından milletvekili arkadaşlarımıza ait; yine, 2’nci günde 56 milletvekili 126 konuşma yapmış, yine bunların da birçoğu muhalefet kanadından milletvekili arkadaşlarımız; 3’üncü günde 56 milletvekili 120 konuşma yapmış, yine bunların da birçoğu muhalefet kanadından milletvekilleri yani konuşmak isteyen arkadaşlarımızın büyük çoğunluğu konuşmuş. Yine sivil toplum kuruluşlarından, bazı kuruluşların başkanlarının konuşması, onların katkı sağlayabilmesi adına onlara söz verilmesi; bunlar da Komisyonda yaptığımız uygulamalar. İşte “Bazı sivil toplum kuruluşları dinlenmedi.” diye eleştiriliyor ama genelde sivil toplum kuruluşlarını dinlemek için mümkün mertebe gayret gösterildi.

Bu yasa teklifinin özünde, sokaklarda hem insanların hayatını koruyabilmek hem de hayvanların hayatını koruyabilmek var. Yani geçmişte -Allah yardım etsin- bazı insanlarımız çok ciddi acılar yaşadılar, çocuklarını kaybettiler; bazıları korkudan köpekten kaçarken trafik kazası mağduru oldular, hayatlarını kaybettiler. Bir taraftan da hayvanların hayatlarını düşünmemiz lazım. İkisini dengeleyerek, inşallah, bu yasada dediğim gibi hayırlı bir sonuca varacağız. İnsanların hayatını kurtarmak için

sokakta, özellikle saldırgan olan köpekler... Yani kedileri zaten önergeyle bu yasanın dışarısına çıkardık gibi, kedilerin kısırlaştırıldıktan sonra sokağa yeniden bırakılması konusunda hiçbir sıkıntı yok, sadece köpeklerle ilgili bir sıkıntı var. Köpekleri de mümkün mertebe, Tarım Bakanlığının da katkısıyla yerel yönetimlerin yapacağı hayvan barınaklarında bu hayvanları kısırlaştırma ve o hayvan barınaklarında tutarak sahiplendirme yani birinci mesele, bu hayvanları yeniden birilerine sahiplendirme. Eğer biz bu hayvanları orada kısırlaştırır ve birilerine sahiplendirirsek yapabileceğimiz en güzel iş bu olur. Zaten bu kanun teklifinin özü de "Al, kısırlaştır ve mümkünse birilerine sahiplendir." Bizim özellikle üzerinde durduğumuz konu bu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Onların sahipleri biziz, niye alıyorsunuz ki?

MUHARREM VARLI (Devamla) – Barınaklar konusunda ciddi eksiklikler var, bunların bir an önce tamamlanması lazım. Barınakları en iyi şekilde, o hayvanları orada muhafaza edebileceğimiz, o hayvanların orada yaşayabileceği şekle getirmemiz lazım. Bunun örnekleri var mı? Bunun tabii ki Türkiye'de birçok belediyede örnekleri var.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Kaç yılda olacak bunlar?

MUHARREM VARLI (Devamla) – Onun için arkadaşlar, inşallah, hem belediyeye verilecek yetkilerle hem Tarım Bakanlığının katkısıyla bu barınakları bir an önce yapıp bu hayvanları orada en iyi şartlarda yaşatmamız ve orada tutmamız lazım.

Yine, hayvan haklarıyla ilgili daha önce de birçok yasa çıkarılmış. Bu yasalar yeterince kabul görmemiş ya da uygulanmadığı için bugün hayvan popülasyonunda çok ciddi bir artış olmuş. İşte, bu popülasyonu azaltmak ya da bu popülasyonu en asgariye indirebilmek için zaten bu yasa çıkarılıyor. Yoksa yani bizim hayvanların ölmesiyle ilgili, hayvanları öldürmekle ilgili asla böyle bir düşüncemiz olamaz. Hepimiz vicdan sahibiyiz ve evimizde hayvanları olan, hayvanları seven insanlarız. Onun için arkadaşlar, bu popülasyonu bir şekilde azaltmak lazım. Bunun için de gerekli kanuni düzenlemeleri burada hep birlikte yapacağız inşallah.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Kısırlaştır, aşılat, yerinde yaşat; çok basit.

MUHARREM VARLI (Devamla) – Bu yasa teklifiyle bazı yükümlülükler de getiriliyor. Geçmiş yıllarda yasa çıkarılmış ama kimin bu yasayı nasıl uygulayacağı ya da uygulaması için herhangi bir yükümlülük getirilmemiş. Şimdi, burada hem belediye başkanlarına hem de belediye meclis üyelerine bu yasanın hayata geçebilmesi için bazı kanuni sorumluluklar getiriliyor. İşte, belediyeye gelen paylardan büyükşehirlerde binde 3 oranında, yine il belediyelerinde binde 5 oranında, bu hayvan barınakları ve hayvanların yaşam alanlarının oluşturulması için bir ödenek ayrılması planlanıyor. Bunu da takip ederek uygulamayan, yapmayan belediye ve belediye meclis üyelerine de altı ay ile iki yıl arasında bir hapis cezası getiriyor dolayısıyla hem de denetlenmiş oluyor bu yasayla.

Yine, bu yasanın getirdiği önemli şeylerden bir tanesi de birisi alıyor, köpeğini besliyor, bir müddet sonra -çok özür dileyerek söylüyorum, biraz maymun iştahlı olabilir bu insanlar- bıkıyor o köpektan veya kediden veya başka bir hayvandan, sokağa bırakıyor. Bu hayvanlar ne oluyor? Sokak hayvanı oluyorlar, sahipsiz hayvan oluyorlar. Dolayısıyla şimdi bu yasayla, evinde hayvan besleyen, evinde hayvanı olan birisi eğer o hayvanı sokağa bırakıyorsa çok ciddi bir para cezasıyla cezalandırılıyor yani bir yaptırım da bu manada getiriliyor. Bunun sebebi ne? Sen köpeği alıyorsun, besliyorsun, üç ay sonra köpektan bıkıyorsun ya da kediden bıkıyorsun. Kardeşim -bıkmaman için- eğer bu hayvanı gerçekten seviyorsan, gerçekten bu hayvanı beslemek istiyorsan al, ömür boyu bak, üç ay sonra, beş ay sonra sokağa bırakma; işte bu yasadaki getirdiğiniz kanuni ceza da bununla alakalı bir konu.

Yine, burada, şimdi 25 bin nüfuslu belediyelerin ve 25 binin üstündeki nüfuslu belediyelerin barınak oluşturulmasıyla alakalı bu yasa teklifinde bir madde var. Burada şimdi belediyeler şöyle bir uygulama yapıyor ya da kişiler şöyle bir uygulama yapıyorlar: Bir beldedeki köpeği topluyor, bir başka beldeye götürüyor, bırakıyor. Yani mesela Adana Tekir -burada işte Değerli Milletvekilimiz Ayhan Barut var- beldesine götürüyor, bırakıyor; gidin, her tarafta, sokaklarda köpek dolu. Niye? Orada kasap ve kebabçı çok olduğu için hayvanların orada daha iyi yaşayacağını düşünerek götürüp oraya bırakıyorlar ya da bir belediye bir başka belediyenin sınırlarına götürüyor, bırakıyor. İşte bunu da engelleyebilmek için yine hem tutup götürülenlere hem de bu işi yapanlara çok ciddi bir para cezası getiriyoruz. Yani bunu engellemek adına, bu yasa teklifinde böyle bir madde de var.

Şimdi -demin de söyledim- önergeyle zaten kedilerle ilgili kısmını hallettik yani kediler kısırlaştırıldıktan sonra sokağa bırakılacak ve sokakta yaşamaya devam edecek. Köpeklerle ilgili burada esas mesele var; demin de söylediğim gibi bu barınakları bir an önce hayata geçirip o hayvanlara gerçekten o barınaklarda yaşayabilecek bir ortamı sağlamamız lazım. İşte, belediyelere, yerel yönetimlere ya da yerel yönetimlere destek verecek Tarım Bakanlığında da bu manada ciddi görevler düşüyor. İnşallah, en kısa sürede bu işi gerçekleştirip hem -dediğim gibi- insanlarımızın canını hem de hayvanlarımızın canını korumak adına gerekli adımları bir an önce atmamız lazım.

Sahiplenilmeyen köpekler... İşte burada çok ciddi iddialar var "öldürülecek" falan diye. Sahiplenilmeyen köpeklerin de barınakta tutulması lazım; orada, barınakta kontrol altında tutulması lazım ve ben, hiç kimsenin bu manada öldürmek gibi bir düşünceye sahip olacağına inanmıyorum. Çünkü hayvanlar bizim can dostlarımız, hayvanlar bizim yaşadığımız her alanda var olan varlıklar. Yani kimisi yük taşıyarak bizim hayatımızda var, kimisi etyle, sütüyle bizim hayatımızda var, kimisi sürülerimizi koruyarak, bize bekçilik yaparak hayatımızda var, kimisi evin içerisindeki haşereleri yok ederek hayatımızda var. Dolayısıyla, biz hayvanları seviyoruz ve Sayın Genel Başkanımızın da belirttiği gibi -basın toplantısında da söyledi, ondan önceki "tweet"lerinde de söyledi- hayvanlar bizim can dostumuzdur, biz hayvanlarımızı seviyoruz ve onları yaşatmak için elimizden ne geliyorsa bunu yapacağız. (MHP sıralarından alkışlar) Bizim belediyelerimizin de bu manada üzerine düşeni en iyi şekilde yapacağına inanıyorum. Arkadaşlarımızla görüşmemizde de zaten bu konuda kendilerinin de beyanları var.

Tarım Bakanlığının da burada belediyelere -hani o binde 3 dedik ya büyükşehirlerle, il belediyelerine binde 5- buraya katkıları olacak. Dolayısıyla, bu işlerin çözülmesi için maddi konunun bir an önce çözülmesi adına Tarım Bakanlığı da katkı sağlayacak.

Yine, Tarım Bakanlığında, bu hayvanların kısırlaştırılması adına hayvan hastaneleri yapmaya bu yasa teklifinde yetki veriliyor, hayvan hastaneleri yapılacak. Orada hem hayvanların ameliyatlarının yapılması, hastalıklarının giderilmesi açısından hem de kısırlaştırılmalarının sağlanması açısından bu tip hastanelerin de yapılması sağlanacak.

Şimdi, tabii, algı oluşturmak kolay. Burada, özellikle bu yasa teklifiyle tamamen köpeklerin öldürüleceği gibi bir algı oluşturulmaya çalışılıyor; bu doğru değil arkadaşlar. Demin de söyledim: Biz gerçekten hayvanları seviyoruz ve o hayvanların yaşaması için de bize düşen ne varsa, bu kanun teklifinde yapılması gereken ne varsa buradaki bütün parti gruplarıyla birbirimizi anlayarak, birbirimizi tamamlayarak bu yasayı yapmamız lazım.

Ben, bu manada katkı sağlayan, emek veren değerli arkadaşlarıma gerçekten çok teşekkür ediyorum. Hepsisi önemli şeyler söylediler, önemli sözlerle, önemli konulara değindiler ve bize de bazen ışık tuttular. İnşallah, hep birlikte doğruya ve güzele ulaşır ve bu yasayı inşallah, hep birlikte hayırlı bir sonuçla sonlandırırız diyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Varlı, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk sözü Mersin Milletvekili Perihan Koca'ya veriyorum.

Sayın Koca, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, ülkenin dört bir yanında katliam yasasına “Hayır.” diyerek yaşamak ve yaşatmak için haftalardır mücadele veren tüm yurttaşlarımızı bir kez daha sizin huzurunuzda saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, “hayvanları koruma kanunu” adı altında bir ölüm fermanını, bir idam yasasını konuşuyor olmaktan dolayı gerçekten büyük bir utanç yaşıyorum ve şu anda biliyorum ki milyonlar, emekçi halkımız aynı utanç, aynı öfke, aynı kaygı içerisinde bugün ne yazık ki bu katliam görüşmelerini takip ediyorlar. Esasında, bu Parlamentonun yaşamdan, yaşamaktan, çözümden yana bir sorumluluk alması lazım, bunun için görev yapıyor olması lazım ama ne yazık ki yasama faaliyetini tümüyle felç ederek olağanüstü hâl koşullarında ve darbe pratiğiyle bu süreci işletip Genel Kurula getiren bir iktidar pratiğiyle, iktidar gerçekliğiyle karşı karşıyayız.

Değerli hazırun, bakın, bizim bugün elimizde gerekçeleriyle birlikte, 17 maddesi de katliam ruhuyla, katliam dokusuyla, katliam omurgasıyla birbirine bağlı olan bir yasa teklifi var. Bilimsel gerekçelerden, verilerden uzak, son derece manipülatif ve gerçek dışı bilgilerden oluşan bir kanun teklifini konuşuyoruz bu anlamıyla biz bugün burada. Komisyon görüşmelerinde de defaatle ifade ettik. Yasama faaliyetinin hak temelli olabiliyor olması için, bilimsel veriler ışığında ilerleyebilmesi için bilim insanlarıyla, veteriner hekimlerle, avukatlarla, hayvan hakları savunucularıyla bir müzakere sürecinin işletilmesi gerekiyordu. Gerçekten konunun muhataplarını, öznelere baz almak gerekiyordu ama muhataplarıyla bu süreci işletmek yerine aslında tümüyle öznelere dışında bırakan bir süreci Komisyon işletmiş oldu. Ama değerli hazırun, eğer biz gerçek manada hak temelli ve yaşam ilkesiyle çözüm üretmeye odaklanacaksak aslında bizim elimizde 2004 yılında bu Parlamenteoda kabul edilmiş olan ve yirmi yıldır ne yazık ki denetlenmemiş olan bir yasa var. Yirmi yıldır...

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, çok uğultu var, müdahale etseniz rica etsek.

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, sayın hatibi saygıyla dinleyelim. Gerçekten Genel Kurulda bir uğultu var. Uğultuya meydan vermeyelim. Sayın hatibi dinleyelim.

Lütfen buyurun Sayın Koca.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Biz eğer gerçekten çözüm odaklı bir perspektif geliştireceksek bu kanundaki yani 2004 yılında yapılan yasadaki eksikliklere bakmamız lazım, yapılanlara ve yapılmayanlara gerçek manada odaklanmak gerekiyor. Örneğin, belediyeler o dönemden bugüne etkin kısırlaştırma, aşılama uygulamalarını gerçekleştirmemiş durumda ve gerçekten muazzam bir denetimsizlik hâli var. 1.389 belediyeden bugün 322 tanesinde sadece geçici bakımevi bulunuyor ve kısırlaştırma oranları çok düşük değerli hazırun. Yasa eksik mi? Eksik. Yasa zaaf mı? Zaaf. Yasada boşluklar var mı? Evet, ben de böyle düşünüyorum, biz de böyle düşünüyoruz ve daha kapsamlı bir yasanın yapılması, daha nitelikli bir yasanın yapılmasını istiyoruz ama eksikliğinden evvel bu yasanın uygulanmadığına özel olarak dikkat çekmek istiyorum. Bugün bir sorundan, bir popülasyon kontrolsüzlüğünden bahsediyorsak eğer etik ve bilimsel açıdan önerilmiş olan bu “popülasyon kontrol programı” yani “yakala, kısırlaştır, bırak” yöntemini uygulamayan asıl sorumlulara odaklanmak gerekiyor.

Yine, değerli hazırun, hak temelli çalışma yürüten birçok kurum, bizzat burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, aylardır -tüm siyasi partilerin oy birliğiyle- bir mesai gerçekleştirdi ve bunun sonucunda 200 sayfalık somut, gerçekten arşiv niteliği taşıyan, kolektif bir rapor var bizim elimizde ancak bu rapor yirmi yıldır uygulanmayan yasa gibi ne yazık ki Meclisin tozlu raflarında çürümeye bırakılmış durumda.

Öte yandan, popülasyon oranına dair, kuduz ve salgın vakalarına dair gerekçe metninde çeşitli rakamlar vermişsiniz ancak ne yazık ki gerçeklikle uyuşmuyor. Ben burada özel olarak bilim insanlarının, veteriner hekimlerin ifadelerini, onların raporlarını sunmak istiyorum: Veteriner Hekimleri Birliğinden değerli hocalarımız gerekçe metninde yer alan popülasyon ve kısırlaştırma rakamlarının hatalı olduğunu ifade ediyorlar. Doğrudan aktaracağım -bakın, biz zar zor, mücadele ederek Veteriner Hekimleri Birliğinden biliyorsunuz, Komisyona bir hoca da çağırıştık, kendisine orada da ifade etmeye çalışmıştı- şöyle diyor: “4 milyon rakamı doğru olsa bile doğal şartlarda bu köpeklerin yüzde 50’si yani yaklaşık 2 milyonu ancak dişi olacak. Bir taraftan da üreme devam edeceğinden kısırlaştırılmış hayvanları yok saysak bile 2023 yılında yapılan kısırlaştırma oranı yaklaşık yüzde 17’ye denk geliyor. Yaşlı ve üreme yeteneği olmayan hayvanları da kattığımızda rakam yüzde 20’yi buluyor.” Yani birçok kurumun görevini yapmadığı hâlde, denetimsiz olduğu hâlde, bütçe verilmediği hâlde bile yüzde 20 oranı sağlanabiliyor. Tüm belediyelerin -çözüm için diyorlar- 29 veteriner fakültesiyle, 11 bin veteriner muayenesiyle, kliniklerle topyekûn bir kısırlaştırma seferberliğine başlandığında yüzde 70’i bu popülasyonun kısırlaştırılabilir. Bakın, çok önemli, çok sağlıklı bir önermeden bahsediyorum. Yani, biz eğer gerçek anlamda bir seferberlik başlatsak, bu seferberlikle kısa sürede üreyen köpek popülasyonunun derhâl yüzde 70’ini kısırlaştırabiliriz.

Yine, Veteriner Hekimleri “Başarılı bir kısırlaştırma seferberliği için belediyelerde 12-13 bin veterinerin istihdam edilmesi gerekiyor.” diyorlar ve şu an istihdam oranı 3 bin ve bunların sadece 6’sı devlet memuru pozisyonunda, diğerleri taşeron. Eğer çözüm istiyorsak, 10 bin istihdam daha yaratarak yaşatmak üzerine bir çözüm yaratabiliriz. Bu talebin güçlendirilmesi için tarihimize bir örnek vermek istiyorum değerli hazırun. Bakın, bu ülkede 1984 yılına kadar çok önemli bir kurum vardı, o kurum zoonoz hastalıklarını neredeyse bu ülkeden silip atmış olan Veteriner İşleri Müdürlüğüydü. Neoliberal dünyaya biz hızlı bir geçiş yaptığımızda, Özal döneminde bu kurum kaldırıldı ve oysa bu kurum, bakın, hayvan, insan, çevre sağlığı açısından çok önemli bir kurumdur. Biz diyoruz ki eğer gerçekten bir çözüm arayışıdaysanız, benzer yetki ve sorumluluklardan oluşan bir zemini 5199 sayılı Kanun’u koruyarak oraya ekleyelim. Gelin, ölüm değil, yaşamı ilke edinelim. Bir yıllık bir plan için burada birlikte tartışalım, görüşelim. Geçici hayvan bakımevlerinin kuruluş standartlarını belirleyelim, yine Tarım Orman Bakanlığının, belediyelerin sorumluluklarını belirleyelim, istihdam edilecek veteriner hekimleri sağlıkta şiddet yasası kapsamına alalım. Çözüm istiyorsanız çözüm çok fazla.

Yine -zamanım yetmeyecek sanırım ama- kuduz vakalarında da aynı gerçek dışı durumla karşı karşıyayız. Yani Bakanlıktan alınmış verilere baktığımız zaman, Veteriner Hekimlerinin ifadelerine baktığımız zaman mesele arkadaşlar, gerekçe metnindeki verileri boşa düşüren bir şey. Evcil hayvanlarda kuduz vaka sayısı 2018’de 437’ymiş, 2023’te 86’ya gerilemiş; yabani hayvanlar için de aynı şey söz konusu, 16’dan sadece 5’e gerilemiş. Sağlık Bakanlığı verilerine baktığımız zaman, insanlarda görülen kuduz vakaları yılda 1-2. Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü de zaten bu köpeklerin toplu olarak öldürülmelerine karşı çıkıyor ve eğer kuduz vakalarıyla ilgili bir kitlesel aşılama yapabilirsek yüzde 100 bunun önlenebileceğini ifade ediyor.

Yine, eğer sokakta yaşayan hayvanların popülasyonu gerçekten sorunsal buna dair birkaç çözüm önerisi daha sunacağım: Defalarca söyledik, kontrolsüz üremeyi, ticari satışları yasaklayın. Üretime ve sokağa atmaya gerçekten cezai yaptırımlar getirelim. Bakımevleri, sadece çevreye uyum göstermeyen yaşlı, zayıf, engelli kedi ve köpekler için uygulansın. Sokağa terk edilen hayvanlara ilişkin yine cezai yaptırımlar getirelim, gerekirse hapis cezasını gündeme alalım. Aynı şekilde, eğitim müfredatına gerçek dışı verileri sokmak yerine hayvanlarla yaşama noktasında, birlikte yaşama noktasında, doğanın diyalektikliği noktasında ders konuları getirelim. Eğer bu çözüm önerilerinin bir tanesine bile yanaşmıyorsanız yeni Hayırsız Adalara

ve tarihi bir ölüm döngüsüne imza atmış olacaksınız.

O yüzden, bir kez daha ifade ediyorum: Bu ölüm döngüsüne ülkemizi sokmayın ama ne yazık ki biliyorum ki -Komisyon görüşmelerinde de defalarca gördüm- bu çağrının karşılık bulmayacağı çok açık çünkü siz gerçekten hiçbirimizin aklının almadığı bir katliamı ne yazık ki ayakta kalabilmek için, suç üstüne suç işleyerek faşizmi inşa edebilmek için buna çok acil bir ihtiyaç duyuyorsunuz ve faşizmi kurumsallaştırabilmek için ölümü kurumsallaştırmak istiyorsunuz. O yüzden, sorun çözme gibi bir derdi olan bir iktidar pratiğiyle karşılaşmadık, bugün de karşılaşmıyoruz. Faşist rejim bugün kan istiyor, katliam istiyor, kurban istiyor; iktidar da ne yazık ki bunu yasalarıyla ilerletmeye çalışıyor. Aslında bu anlamıyla bir taşla birçok kuş vurmak istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Son olarak şunu söyleyeyim: Bakın, bunu söyleyince kızıyorsunuz ama açık bir faşizmin inşası süreciyle ve yürüyüşüyle karşı karşıyayız. İşte, Nazi Almanyası orada, Auschwitz orada, tarihî belleğimiz burada. Adorno'nun söylediği bir söz var, onu ifade etmek istiyorum: "Auschwitz, birisi bir mezbahaya bakıp 'Ama onlar hayvan.' dediği zaman başlar." diyor. İşte, değerli hazırun, biz şimdi böylesi bir kritik, tarihsel tayin edici bir eşikteyiz. Bugün bu ölüm döngüsü köpeklerle başlar, yarın "Engellileri itlaf edelim." dersiniz, sonra "Kadınları uyutalım." dersiniz.

MERYEM GÖKA (Konya) – Ne alakası var! Ne alakası var!

PERİHAN KOCA (Devamla) – Bunun adı açık seçik budur, katliamdır, faşizmdir. O yüzden, son olarak sokaklarda yankılanan şu sesi söyleyelim: Biz katliam yasasına "hayır" diyoruz ve bu yasa, buradan ne yazık ki AKP'nin oy birliğiyle geçecek ama bu yasayı biz tanımıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Koca, teşekkür ediyorum.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz, İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'a ait.

Sayın Çubuk, buyurun (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Teşekkürler.

Açıkçası, şurada...

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Başkanım, hâlâ çok uğultu var gerçekten.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri... Sayın Başarır...

Değerli milletvekilleri, sayın hatibi dinleyelim çünkü sohbetler konuşmanın yansımaları, anlaşılmasını engelliyor. Lütfen, hatibi dinleyelim.

Sayın Hatip, buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Bu yasa gündeme geldiğinde biz her yerde "Evet, biz sokaktaki canlılara dair sıkıntıları ifade ediyoruz ama öldürmekten bahsediyorlar, katliamdan bahsediyorlar; biz bunu anlatmıyoruz." diyen insanlarla karşılaştık sürekli. Yenilenen Hilvan seçimlerinde seçim günü seçim güvenliği için gittiğimiz köylerde bize "Bu hayvanların öldürülmesini engelleyin." dediler. Seçim güvenliği için bulunduğumuz okulda bir veteriner "Biz veterinerler olarak bu vebalin altından kalkamayız; bunu engelleyin." dedi; bu mesajı buradan iletmek istiyorum, öncelikle bu mesajı iletmek istiyorum.

Doğa bir bütündür, doğa içinde yaşayan bütün canlılarla bir bütündür; ağaçlarla, kuşlarla, böceklerle, solucanlarla, köpeklerle, kedilerle, geyiklerle, ayılarla -aklınıza gelen- mantarlarla, bakterilerle hepsiyle bir bütündür. Doğanın dengesini bozduğunuzda insanın yaşamı da olumsuz etkilenir, insanın psikolojisi olumsuz etkilenir, fiziksel yaşamı olumsuz etkilenir. Bugün doğadan iyice kopartılmış, betonlaştırılmış yaşamlarımızda kanserden depresyona, romatizmadan fibromiyaljiye, migrene birçok rahatsızlığın giderek arttığını biliyoruz. Doğadan kopartılmış, laboratuvarı üretilmiş besinlerle beslenen çocuklarda ne kadar çok alerji ve rahatsızlığın olduğunu biliyoruz. Doğayı parçaladığınızda insan yaşamını da parçalarsınız, bugün karşılaştığımız şey budur ve yaşamın bütünlüğü yasalardan, hukuktan, kanundan öncüdür. Bunlar yaşamın bütünlüğünü takip etmek zorundadır; kendisini, yaşamı korumak, yaşamın bütünlüğünü, doğanın bütünlüğünü korumak üzerine tanımlamak zorundadır.

Şimdi, pek kabul görmeyen -en azından bu Meclisin bir kısmında kabul görmeyen- ama bilime dair bir şey söylemek istiyorum. Canlılar âleminde "insanlar" diye ayrı bir âlemi yoktur, hayvanlar başlığı altında, hepimiz hayvanlar âlemindeyiz. Bakın, bunu TÜBİTAK söylüyor, hani başka kurumlara itibar etmeyebilirsiniz ama TÜBİTAK diyor ki: "İnsan hayvandır, hayvanlar âlemi içerisinde." Bu kadar net bir bilgi var. Bu insan merkezli -ne deniliyor- antroposantrik yaklaşımın karşısında bilim diyor ki: "Hayır, öyle değil." Biz doğanın içerisinde bir kedi, köpek kadar yaşam hakkına sahibiz, bir kuş kadar yaşam hakkına sahibiz, bir balık kadar yaşam hakkına sahibiz. Onların yaşam hakkı -bir Mecliste hadi "ötanazi" kelimesi çıkartıldı ama fiilen duruyor- durduğu takdirde insanın yaşam hakkı da yoktur. Yani "Sokakta yaşayan canlılar, sokakta yaşayan köpekler nasıl öldürülecek?" diye burada tartışıyorsak yarın bunun geleceği yer önce "Biz bu insanları hangilerini öldürelim?" sonra "Nasıl öldürelim?"dir ki bunun örneklerini görüyoruz sokaklarda. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Sokaklarda görüyoruz, göçmenlere saldırıları görüyoruz; çalıştığı iş yerinde, konteynerde yakılan göçmen işçiler var, karında bebeğiyle tecavüz edilip katledilen göçmen kadınlar var. Bu şiddet burada devam ediyor. Katledilen "lubunya"lar var. Bakın, daha Ahmet Yıldız'ın katliam davası üzerinden kaç yıl geçmiş, devam ediyor, adalet sağlanmıyor. Neden sağlanmıyor? Çünkü babasının Ahmet Yıldız'ı gey olduğu için öldürmesi meşru, kanun ona ceza vermek istemiyor ama gayrimeşrudur, bunu bilelim.

Doğanın bütünlüğünde başka bir mesele daha var: Ekolojik bir saldırıyla karşı karşıyayız. Nasıl bir saldırı? Cudi'nin ağacından Akbelen'in, Kuzey Ormanları'nın ağacına; Dicle, Fırat'tan Karadeniz'in asi sularına, Cilo'dan Saklıkent'e, Anadolu parsından alageyiğe, sincaplar, kirpiller, fareler, solucanlara, Kulp'tan Sivrihisar'a, Kaz Dağları'ndan Afyon'a, madenlerle delik deşik edilmiş dağlara saldırıyla karşı karşıyayız ve bunu kimse "ekonomik kalkınma" diye anlatmıyor, on yıl sonra yaşam yok olmuş olacak.

Karşımıza Romanya gibi rezaletin ötesi örnekler getiriliyor. Bu toprakların kadim bir sözü var: "Kötü örnek gösterilmez, kötü örnek örnek değildir." ama maşallah, biz demokrasiden bahsederiz, kötü örnekler gelir; işçi haklarından bahsederiz, kötü örnek gelir; kadın katliamından, çocuk istismarından bahsederiz, kötü örnek gelir; göçmen katliamından, LGBT katliamından bahsederiz, kötü örnek gelir. Hayvan katliamı yasasında da kötü örneklerle karşılaşıyoruz.

Tabii, bunun başka boyutları da var. Mısır, bu iktidara özdeşleşmiş bir slogan "İnşaat Ya Resulullah!" "Bu toplama kamplarını kim yapacak?" diye komisyonda sorduk, cevap yok. "Zehri kim üretecek?" dedik, sağ olsun, basın buldu. "Bunun şırıngasını, vesaire kim üretiyor, kim stokluyor?" diye soruyoruz, hiçbirine cevap yok. Zaten biz bu Mecliste sorduğumuz sorulara hiç cevap alamadık. Üstelik de bu katliam şöyle tarifleniyor: "Efendim, saldırgan..." "Efendim, bulaşıcı hastalık..." Hangi bulaşıcı hastalık belli değil. Kuduzu ayırdık; Covid'e kadar bulaşıcı hastalıktır, mantar bulaşıcı hastalıktır, FIP bulaşıcı hastalıktır. Hepsisi tedavi edilir ama hayvanlar iradi bir şekilde suç işlemiş gibi cezalandırılıp katledilecekler; bunu kabul etmiyoruz.

Bir başka itirazımız da "başıboş, sahipsiz köpek" kavramlarına. Başiboş; Bingöl'de uyuşturucu batağına düşürdüğünüz gencin yaşadığı şeydir. Onun başıboşluğunun nedeni de bu ülkedeki uyuşturucu ticaretidir yine. Sahipsiz olma... Bizim kadar özgürlük hakkı olan canlıları "başıboş" ve "sahipsiz" diye tanımlamanızı kabul etmiyoruz. Başiboşlar...

MAHMUT RIDVAN NAZIRLI (Elâzığ) – Başiboşlar dağda, dağda.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Ben, size rağmen insicamımı bozmayacağım, provokasyonunuza gelmeyeceğim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Komisyonunda gördük, sadece provokasyon yapılabiliyorsunuz, konuşunca kadınları uyutmaktan, hayvanlara spiral takmaktan, yine ranttan bahsediyorsunuz. Konuşmamanız evla ama sadece sataşabiliyorsunuz. Ekonomik çıkar sağlayamadığınız her canlıya düşmansınız, yok etmek istiyorsunuz. Komisyonun nasıl çalıştığını örnek verdik; komisyonunda sözlerimiz tırpanlandı, söz hakkımız iktidar grubunun önergesiyle engellendi, süreler engellendi, konuşma hakları engellendi ve - çok kullanıldı ama- şunu söylemek istiyorum: Bu yasaya karşı olmak için vicdanlı olmayın arkadaşım, hayvan da sevmeyin, bu gerekli değil; bu yasaya karşı olmak için bir insan olarak kendi yaşam hakkınıza, doğanın bütünlüğüne, geleceğe, özgürlüğe inancınız olsun yeter çünkü bu yasayla birlikte faşizm şunu yapmak istiyor: Bu, bir geçiş şiddetidir ve arkasından bütün şiddet sarmalı büyüyecektir; bireysel silahlanma çağrıları yapıyor.

Ben burada bir davadan bahsetmek istiyorum -çokça bahsettik, umurunuzda olmadı- “28 kurşun” diye adlandırılan bir davadan. Funda Köşek Güçlü, Meryem Köşek, Yahya Köşek; iki yıl önce İzmir’de 3 insan köpeklerle baktıkları için öldürüldü. Neden? Köpek hıvlamış. Daha iki gün önce Funda Köşek Güçlü’nün kardeşi ve eşi karakol önünde katilin akrabalarının saldırılarına uğradı ve bu ilk değil, bu aile sürekli saldırıya uğradı. Neden? Katilin cezalandırılmasını istediler, sokakta yaşayan canlıların katledilmemesi için mücadele ediyorlar. Sinem Güçlü buraya Komisyonla konuşmak için geldi, sabaha kadar bekledi, dinlemediniz.

Bir başsağlığı dileyeyeceğim. Baran Kuzukıran İzmir Güzelbahçe’de bir veteriner hekimdi; mahallesindeki her kedi ve köpekle ilgilenen, aşısını, kısırlaştırılmasını takip eden, sağlığını takip eden, ilgilenen bir insandı. Komşusuna şunları söylüyor: “Böyle olmuyor, dağlara gideceğim. Ben yaşatmak için elimden geleni yaparken nasıl uyutacağım? Bana çok ağır geliyor; biraz yürüyüşe çıkıyorum, kafam dağılsın.” Bir hafta haber alınamıyor. Cuma günü cenazesi kaldırıldı, intihar etmiş. Veteriner hekimleri bu katliama ortak edemiyorsunuz, intihar ediyorlar. Bakın, İngiltere’de en yüksek intihar oranı veteriner hekimlerde bu yasalar yüzünden.

Bazı önerilerimiz var. Canlı üretimi -cins canlı üretimi bilhassa ama- engellenmeli, dövuştürme engellenmeli, dövuştürülen canlar korunmalı, yunus parkları ve hayvanat bahçeleri kapatılmalı, canların satışı yasaklanmalı. Bu saydıklarım “suç” olarak tanımlanıp cezalandırılmalıdır fakat gerçekten caydırıcı cezalar; bir cins hayvanı üretip satana 80 bin lira ceza devede kulaktır, öder geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çubuk, lütfen tamamlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) – Tamam, toparlıyorum.

Hayvanlara yönelik cinsel suçlar, şiddet, işkence, cinayet üzerinde “sahipli-sahipsiz hayvan” ayrımı kaldırılmalıdır; bunlar “mala zarar” olarak tanımlanmamalıdır, bunlar “cana zarar” olarak tanımlanmalı ve gerçek yaptırımlar uygulanmalıdır. Toplama kampları değil kısırlaştırma, aşılama, tedavi aşamalarının güvenle uygulanacağı yaşam alanları kurulmalı, burada canlara bütün ömrünü geçirmek dayatılmamalıdır. Sağlık hakkı sağlanan canlar alındığı yere bırakılmalı, aşı takvimine riayet edilmelidir. Gönüllüler buraları kontrol edebilmelidir ve elbette, bu yasa teklifi geri çekilmelidir.

Son söz olarak, ekolojik yıkım politikalarınızın parçası olan bu yasa sokaktan geçmeyecektir. Doğasına, deresine, ağacına saldırdığınız, yaşam hakkına saldırdığınız Türkiye ve kürdistan halklarının, işçilerin birleşik mücadelesine yenileceksiniz. Bizim tesis etmek istediğiniz yaşama itirazımız büyük çünkü biz gelecek güzel, özgür yaşamı kuracağız ve bunu Türkiye ve kürdistan halkları birlikte kuracağız.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çubuk.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’a ait.

Sayın Günaydın, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Bir pazar günü, Meclisi ziyaretçilere kapatmışken, TRT yayını yokken; kapıyı, parkı, koridorları bariyerlerle engellemişken halka karşı, bir yasayı buradan geçirmeye çalışıyorsunuz. Bir grup neden bunu yapar? İki nedenden dolayı yapar: Bir, halktan korkuyordur; iki, söylenecekler cevapı, hatta söyleyecek sözü yoktur. Kendi grubunuzu bu noktaya getirdiniz.

Tarih korkarak hiçbir yere varılamayacağının acı ve çok canlı örnekleriyle doludur. Meclisi kapatmak yerine, keşke, bu localarda kanun teklifini destekleyen, desteklemeyen tüm yurttaşlarımız olsaydı, onların gözetimi ve denetimi altında bu yasayı konuşabilseydik. (CHP sıralarından alkışlar)

On beş saat çalıştırdınız Komisyonu, sonra dört gün tatil yaptınız çünkü amacınız çalıştırmak değil, amacınız provokasyondur. Şimdi, sanıyor musunuz ki halk bu sözlerimizi duymayacak? Halkın temsilcileri burada, bu sözlerimizi söyleyeceğiz ancak, nasıl, biliyor musunuz? Sakince; sağırlaşmış kulaklara, betonlaşmış yüreklere girmek üzere konuşacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Söyleyelim, sorunun kaynağı sizsiniz. Bir sorun tanımlıyorsunuz, gerekçenizde sorun var. Neymiş? Hayvan popülasyonu artmış, barınaklar yapılmamış, kısırlaştırma yapılmamış. Peki, bunlar hangi dönemde olmuş? Ben söyleyeyim size: 1994’ten 2019’a kadar Türkiye’nin neredeyse bütün belediyeleri sizdeydi; daha düne kadar Bursa, Manisa, Denizli, Kütahya, Afyon, Adıyaman, Kırıkkale, Kastamonu sizdeydi. Ne yaptınız? Hiçbir şey yapmadınız. 2002’den bugüne kadar yirmi iki yıldır iktidarsınız, ne yaptınız? İşte, yaptığınız ne biliyor musunuz? Genel gerekçede saydığınız şikâyetleri yapıyorsunuz yani âdeta kendinizin uygulayamadığı politikaları burada gelip halka şikâyet etmeye çalışıyorsunuz.

Söyleyelim teker teker: “Hâlen 4 milyon sokak köpeği olduğunu tahmin ediyoruz.” diyorsunuz; sonra da bir cümle önce diyorsunuz ki: “Valiliklerden gelen bildirimlere göre 2 milyon ama biz 4 milyon olduğunu tahmin ediyoruz.” Ya arkadaşlar, sokak köpeklerinin tamamını barınağa koymaya çalışıyorsunuz, yasa teklifi bunun üzerine; 2 milyon mu, 4 milyon mu, bilen var mı? Ve siz bu hesapsızlığın üzerine bir yasa öngörmeye ve tesis etmeye çalışıyorsunuz.

Popülasyonu nasıl olmuş? Zayıf kanıtlar var; 2004’te 450 binmiş, bugün 4 milyon, demek ki popülasyon patlamış. Sebebi ne? Çünkü -siz gene gerekçenizde yazıyorsunuz- yirmi yılda yalnızca 2,5 milyon hayvan kısırlaştırılmış. Burada çok önemli bir ayrıntı var: 2002 yılından 2019 yılına kadar, on beş-on altı yıllık dönemde, 1 milyon 200 bin hayvan kısırlaştırmışsınız, ne zaman CHP’li belediyeler işi ele almış, 2019’dan 2024’e kadar 1 milyon 300 bin hayvan kısırlaştırılmış. Demek ki biz sizin on beş yılda yaptığınızdan daha fazlasını beş yılda yapmışız; işte, CHP’li belediyeler budur. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Peki, neden bunu yaptınız, neden böyle oldu? Bilmeyenler konuşuyor, bilenler susuyor. Büyükşehirlerinizde ilçelerle protokoller yaptınız, ilçe belediyeleri bütün görevi büyükşehir devretti. Dolayısıyla bir hayvanı ilçede tuttunuz, büyükşehirin kısırlaştırma merkezine, barınağına götürdünüz. Bazen 100 kilometre yol yaptı, böylece bir, etkinlik, nitelik ve nicelik itibarıyla düştü; iki, hizmetin maliyeti inanılmaz arttı. Sonra ne yaptınız biliyor musunuz? Yapmadığınız barınaklar nedeniyle ilçelerinizden köpekleri topladınız, o

hizmeti veren CHP'li belediyelerin meskûn alanlarına o hayvanları bıraktınız; işte, AKP'nin hizmeti, hizmetten anlayışı bundan ibarettir. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim barınak sayısına; 2002 yılında 120 barınak varmış, bugün ne kadar barınak var? 320 barınak var yani yirmi yılda 200 barınak yapmışsınız. Bu ne demek biliyor musunuz? Yılda 10 barınak demek. Yılda 10 barınak yapmışsınız, şimdi öyle bir hesap bilmezliğin içindesiniz ki "2028'e kadar 4 milyon hayvanı içine koyacak barınak yapacak." diyorsunuz. Hesabı var mı bunun, ben size söyleyeyim: 2.500 tane köpek alabilen 1.600 tane hayvan barınağı yapmak durumundasınız. Kaç yıl içerisinde? Dört yıl içerisinde yani yılda 10 tane barınak yapmışsınız, şimdi diyorsunuz ki dönüp "Sen dört yıl içerisinde 1.600 tane barınak yap." Arkadaşlar, böyle bir hesabın mantığı var mı? Böyle bir hesabın uygulanabilirliği var mı? Ama başka bir şeyin rahatlığı içerisinde: "CHP'li belediyelere bu talimatı veriyorum, yapsınlar." Neyle yapacaklar? "Finansmanını ayırsınlar." Hangi finansman? Büyükşehirler binde 3'ünü, büyükşehir dışındaki belediyeler bütçelerinin binde 5'ini. Peki, ben söyleyeyim size, mesela İstanbul Belediyesinden söyleyeyim: Her gün 6.500 tane otobüs sabahın köründe hareket ediyor, her gün 600 bin litre mazot yakıyor ve o mazotu sizin her gün zamlandırduğunuz mazot fiyatları üzerinden yakıyor. Şimdi, o bütçeyi oraya mı verecek, buraya mı verecek? (CHP sıralarından alkışlar) Başka bir şey daha yapıyorsunuz: Buna uymayanlara ne yapacaktıysınız? Altı aydan başlayıp iki yıla kadar ceza verecektiniz. Ben size söyleyeyim, sizin adaletsizliğinize, sizin vicdansızlığınıza teslim edecek ne bir hayvan ne bir insan ne de bir belediye ne de bir başkanımız vardır, bunu çok iyi bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelin, bir hesap yapalım sizinle, hayvan barınağının tanesi 60 milyon.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Sayın Günaydın...

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Bilmeden laf atma.

Hayvan barınağının tanesi 60 milyon, 1.600 tane barınak için 96 milyar TL bütçeye ihtiyaç var. Bunu biliyor musunuz? Bir tek barınağın bir aylık maliyeti 20 milyon TL. Yani sizin bu barınakları çalıştırabilmeniz için ayda 35 milyar, yılda 96 milyar lira kaynağa ihtiyacınız var, biliyor musunuz? Bu kaynağı nereden bulmayı planlıyorsunuz? Allah akıl fikir versin, hesap bilmeyenin kanun teklifi de işte bu kadar olur.

Arkadaşlar, şunu söyleyelim: Yakala, kısırlaştır, yerine bırak. Bunu değiştir, ne yapacağız? Yakala, kısırlaştır, barınakta tut. Ya, arkadaş, sen bu barınağı yirmi yılda yapamamışsın, dört yılda nasıl yapacaksın? Hiç olmazsa barınaklar tamamlansın da 2028'e yürürlüğünü koy. Öyle değil mi? Barınakta tutacaksın ama 100 bin hayvanlık barınak var, demek ki 3 milyon 900 bin hayvanlık barınak zaten yok, nasıl tutmayı planlıyorsunuz? Niye yürürlüğü illa bu tarihe koymaya çalışıyorsunuz? Çünkü amacınız bir kanunu yürütmek falan değil. Amacınız ne? Cumhuriyet Halk Partili belediyeler ile vatandaş, vatandaş ile vatandaş karşı karşıya getirmek. Siz buna müsaade edeceğimizi mi sanıyorsunuz? Ben size söyleyeyim, ne vatandaş vatandaşla böldüreceğiz ne yurttaş ile belediyeyi karşı karşıya getireceğiz; hayatı, yaşamı savunmaya devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi ne yapılması gerekir? Teklifi derhâl geri çek kardeşim. Türkiye Belediyeler Birliği dâhil olmak üzere, kimler yürütecekse onlarla müzakereni yap, paydaşlarla yeniden görüş, sorumluluğu yalnızca belediyelere değil, bakanlıklara da dağıt. 2019 komisyonunda olduğu gibi, fonu kur, belediyelere fon ver. 2 milyon dışı köpeğin yılda 700 binini kısırlaştıracak şekilde bir kısırlaştırma kampanyasına gir. Aşılamaı etkinleştir. Yılda 30 bin civarında olan sahiplenmeyi kampanyayla 100 bine çıkar. Saldırganlık eğilimi gösteren hasta köpekleri al, rehabilite et; öldürme, rehabilite et. (CHP sıralarından alkışlar) Bir tek yurttaşımıza sahipsiz köpek saldırmayın, bunun önlemini al, bunun üzerinden propaganda yapma. STK'lerle birlikte çalış. "Ötanazi" vesaire, herhangi bir kavram adı altında -ben de "ötanaazi" demeye başladım- hayvan öldürmekten vazgeç kardeşim. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak da diyorum ki, şu yurttaşlarımıza bir seslenelim: Bakın, bugün bütün Genel Başkan Yardımcılarımızla, 128 milletvekilimizle beraber buradayız, bütün milletvekillerimizle beraber buradayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Yarın Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı da burada olacak. (CHP sıralarından alkışlar) Bu yasa teklifini bu şekilde geçirmemeniz için her türlü çabanın içerisinde olacağız. Yurttaş kutuplaştırmanıza, gündemi değiştirmenize izin vermeyeceğiz. Önerim şudur: Kanun devleti olmayın, hukuk devleti olun. (CHP sıralarından alkışlar) Yani iç hukukunuz, evrensel hukuka uygun olsun. Burada eller kalkabilir, burada eller ölüme kalkabilir ama evrensel hukuka uygun olmayan iç hukukunuza Cumhuriyet Halk Partili belediyeler katılmayacak, ölüme paydaş olmayacağız; bunu böyle bilin! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bir de şunu söyleyeyim: Yurttaşlarımız emin olsunlar, bu yasa teklifi 2028'de uygulanacak, onun iktidarı CHP olacak ve hep beraber yaşamı savunacağız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz, Adana Milletvekili Ayhan Barut'a ait.

Sayın Barut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki iktidarın algı oyunlarına kimse kapılmasın. Halkın derdiyle dertlenen ve bir an olsun yanından hiç ayrılmayan bizler, kent yaşamı içerisindeki sahipsiz sokak hayvanlarıyla ilgili sorunun farkındayız. Can dostlarımızın sahipsizliğinin de onların yaşam hakkına yapılan kötülüğün de bilincindeyiz. Bu konu, açık ve net ortadadır; hem insanlarımız açısından hem de sokaktaki can dostlarımız açısından büyük risk ve sorunlar var ancak yurttaşlarımızın da hayvanlarımızın da yaşadığı sorunlara çare bulmak bizim elimizdedir. Bunu başarabiliriz ama bu, esaret ve ölüm dayatmasıyla olmaz ve bunu kabul etmiyoruz. Yaşamın bütünlüğü fikrinden hareketle derinleşen sorunlara çare bulunur, böyle olursa sokakta bazen saldırgan hayvan nedeniyle sorun yaşayan insanlarımız da açlık, susuzluk, hastalık, kötü muameleyle mücadele eden can dostlarımız da huzur bulur.

Bakışımız da çözüm önerilerimiz de çok açık ve nettir: Defalarca dile getirdiğimiz gibi en başta Hayvanları Koruma Kanunu'nun adının evrensel kriterleri de göz önüne alacak biçimde "hayvan hakları yasası" olarak değiştirilmesini istiyoruz. Sadece isim değişikliği yetmez, yasanın da özünü ve hükümlerini bir daha bu konuda sorun yaşanmayacak biçimde tesis etmek olmalıdır çünkü gömleğin düğmesi baştan yanlış iliklenirse sonrası da zaten doğru olmaz. Bir hastanın tedavisi için doğru tanı ne kadar önemliyse hayvanlar konusundaki yasal düzenleme de o denli önemlidir ve hayati önemdedir. Gelin bu teklife sırt çevirmeyin, önerilerimizi dikkate alın.

Saygıdeğer Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; yaşamın bütünlüğü ve sürdürülebilirliği için doğayı koruma ve yüreğinde yaşam sevgisiyle canlı ve cansız bütün varlıkların korunması adına hepimize bugün tarih bir görev düşmektedir. Tarih bu anı ve yapılanları, üstelik de sonuçları itibarıyla yapılmayanları da not edecektir ve bu arada, olumlu veya olumsuz sorumluluğu bulunanları da asla kimse unutmayacaktır. Bu hâliyle görüşmeleri üç gün yani kırk üç saati aşkın bir süre süren bu teklif asla kabul edilemez. Esaret ve ölüm getiren hangi yaklaşıma izin verilebilir ki. Biz kesin bir dille bu teklifin, Komisyondaki görüşmelerinde de ifade ettiğimiz üzere, geri çekilmesini istiyoruz. Hayvan hakları savunucularından sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine,

muhalefetten ilgili meslek odası ve kuruluşlarının tüm uyarılarına kulak verilmesini istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı, algı oyunları ve gündemi değiştirme gayretleriyle halkımızı oyalamakta, sorunları geçiştirmektedir. Ülkemizin ana gündemi; ekonomi, emeklisinden çiftçisine halkın yaşadığı büyük dramdır. Artan enflasyonu, fahiş zamları, açlık ve sefaleti konuşmayalım, iktidarı sorgulamayalım diye ayak oyunlarına girişiyorlar. Bu teklifi ele aldığımız Komisyonumuzun adı da malum Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu. Tam altı yıldır bu Komisyonunda, aynı zamanda bir ziraat mühendisi ve çiftçinin, köylünün sorunlarına çare bulmak için burada görev yapan bir arkadaşınız olarak, bu Komisyon üstüne düşeni yeterince yapmamıştır, dertlere derman olacak, yaşanan sorunları çözecek bir girişimde de çok bulunmamıştır. Oysa bugün ülkemizde derin bir ekonomik kriz var; yüksek enflasyon, fahiş zamlar, eriyen ücretler, tarımda derinleşen sorunlar, çiftçinin talepleri gibi bir sürü gündemimiz var. İşte, bu sorunlara eğilmesi, çare bulması gereken Komisyonunda ne yazık ki hepimizin canını yakan ve vicdanları sızlatan, hayvanlarımızla ilgili hiç istenmeyecek bir teklifi ele aldık. Bunları kabul etmek mümkün değil.

Biz AKP'nin oyununa gelmeyeceğiz, halkın derdine derman olmak için mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu ülkemizin çiftçisinden esnafımıza, toplumun tüm kesimlerinin sorunlarına çare üretmesi gereken yüce Meclisin mensuplarıyız. İktidar partisine ve siz değerli milletvekillerimize asli görevimizi hatırlatıyor, herkesi elini vicdanına koyarak bu teklife karşı çıkmaya çağırıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşamı savunduğumuz, yaşatmayı seçtiğimiz bu ortamda elbette konuyla alakalı olarak hiç sorun yoktur demiyoruz. Evet, bir sorun var ancak buna karşı bizler "Çare ölüm." diyenlerin karşısında olmak zorundayız. Bu şiddetin önüne geçebiliriz; çözüm için her türlü araştırma, uygulama önerisi, başarılı dünya örnekleri önümüzde hazır bulunuyor. Somut ve hızlı adımlara ihtiyaç duyulan noktalarda insancıl, yaşam hakkından yana önlemleri hep birlikte sağlayabiliriz; hep birlikte yaşam kültürümüzü de güvence altına alabiliriz. İhtiyacımız olan kanun elimizde, yeter ki bu yönde bir niyet gösterilsin.

Kendi dönemlerinde çıkan yasayı uygulayamayanların şimdi hayvanlarımız için esaret ve ölüm getirmesini asla kabul etmiyoruz. Geçmişte yapılan yasal düzenlemelerde iktidar, sorumluluğu üstünden atarak, yerel yönetimleri adres göstermişti; uygulamada bunun hiçbir geçerliliğinin olmadığı görüldü. Zorunlu olmasına rağmen birçok belediye; bakımevi, barınak dahi açmadı; mevcut olanlar ise standartları karşılayamadı veya işlevsiz kaldı çünkü birçok belediyenin maddi imkânları ve olanakları yetersizdi.

İdarelerin, hayvan hakları konusunda bakış açıları sorunlu; uygulamada çok ciddi sıkıntılar var. Bu teklif yasalassa dahi, biraz önce Sayın Grup Başkan Vekilimin dediği gibi, CHP'li belediyeler bu ölüm işini, ötanazi işine asla yapmayacak. (CHP sıralarından alkışlar) Madem soruna odaklanılıyor; 2004, 2021 yıllarında yapılan yasal düzenlemelere rağmen neden çözüm üretilmedi? Sorunu sadece belediyelere havale ederek çare bulunamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapılacaklar gayet basit: Tüm ülkedeki sahipsiz hayvanlar, çok acil bir seferberlikle, tüm yetkin kişi, kurum kuruluş, sivil toplum kuruluşlarından yardım alınıp kısırlaştırılarak alındığı bölgelere geri bırakılmalıdır. Sokakta özgürce yaşayan hayvanlar için gerekli beslenme ve barınma koşulları oluşturulmalıdır. Saldırganlık gösteren sahipsiz hayvanlar toplanarak rehabilitesi için profesyonel destek sağlanmalıdır. Sahiplendirilebilecek niteliği haiz hayvanlar için her alanda gerekli duyuru araçları kullanılarak ilanlar açılmalı, vatandaşlar hayvan sahiplenmeye teşvik edilmelidir. Sosyal medya, televizyon ve radyolarda hayvan sevgisini aşıl原因 ve sahiplenmeyi özendiren kamu spotları yayınlanmalı, ilköğretimden itibaren okullarda ve bu hususta eğitimler verilmelidir. En önemlisi de tüm bu faaliyetler için gönüllülerden ve ilgili STK'lerden destek alınmalıdır.

Sayın milletvekilleri, özette şunu söylemek istiyorum tekrardan: Öncelikle bu kanunun adı "hayvan hakları yasası" olarak değiştirilmelidir; yeni bir yasaya gerek yok. "Aşıla, kısırlaştır, yerinde yaşat." diyen sese kulak verilsin yeter. Bu nedenle, tarihî yanlıştan vakit varken hemen döñsün, bu hatalı tutumda ısrar edilirse geri döñüşü olmayan bir yola girilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Barut, lütfen tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) – Bu vebali üzerinize almayın, sorumluluktan kaçmayın, bugün ve ileride kara bir leke olarak anılacak bu tuzağa düşmeyin, suça seyirci kalmayın. Türkiye'nin her yerinde her kesimden insanla yan yana mücadeleye devam edeceğiz. Gelin, vicdanınızın sesini dinleyin, yanlışla geçit vermeyin. Bu yasa geçerse ölümler başladığında bu dilsiz canlıların bütün vebali, günahı sizlerin boynunuzadır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Barut.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'na ait.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'miz üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi de saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, kadim kültürünün ve inanç manzumesinin pusulasını takip ederek bugünlere ulaşmış bulunmaktadır; karşılaştığı her engeli merhametin gücüyle aşmış, önüne çıkan her sorunu bir sarraf titizliğiyle muhasebe etmiş ve çözüme kavuşturmuştur; gerek bölgesel gerekse uluslararası çapta daima merhametin pusulası olmuş, vicdanın kalesini korumuş ve insanlığın menfaatlerini gözetmek suretiyle hayata geçirdiği düzenlemeler sayesinde daima gıpta edilmiştir. Devletimiz, şanlı mazisini bir referans noktası kabul etmiş, pergel misali bir ayağını bu noktaya sabitlemiş ancak diğer ayağıyla da devamlı kalkınma ve gelişimin peşinde olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçmişlerini bilmeyenlerin geleceklerine yön veremeyecekleri hepimizin malumudur. Binlerce yıllık köklü devlet kültürümüz, medeniyet kodlarımız ve yüce dinimiz bizlere merhametli olmayı, içinde yaşadığımız çevreyle bir bütün gibi hareket etmeyi, insanı da çevreyi de korumayı öğütlemiştir. Ancak burada unutulmaması gereken temel prensip ölçüdür. Ölçü kaçtığında, kontrol kaybolduğunda, ayar bozulduğunda maalesef umut tablolarının renksiz ve ruhsuz karamsarlık resimlerine döñştüğünü görmek mümkündür. "Saadet dahi haddini aşarsa, kontrolden çıkarsa azaba döñür." sözü aslında bu ölçü prensibini bize anlatmaktadır. Egemenliği altındaki topraklarda tarihe zarafet katan ve dünyaya adalet dağıtan anlayışıyla hüküm süren bir medeniyetin temsilcileri olarak sorumluluğumuz büyük, hepimizin yolu engebelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İslam'la şereflenmiş bu topraklar binlerce yıldır merhametin kaynağı olmuş, manevi anlamda yolunu kaybedenlere vicdani istikametler çizmiş, rotasını şaşırانları, yeniden ahlakın çizgisiyle buluşturmuştur. Yalnızca, insanın kutsandığı, bireyselliğin öncelendiğı, bencilliğın toplumsal dinamikleri sarstığı, şiddet ve kaosun kol gezdiği dönemlerde kitabımukaddes olan Kur'an-ı Kerim, insanlığın yolunu aydınlatmıştır. Böylesine bir keşmekeşten kurtulmak adına Sevgili Peygamber'imiz, dönemin karanlığını aydınlığa ulaştırmakla görevlendirilerek kaybolmuş bir düzene mihmandarlık yapmıştır. Kilittli kalmış manevi dünya kapılarını açan iman anahtarı; benmerkezli değil, biz odaklı bir toplum bilincinin mimarı olmuş, vicdan ve

merhametin kusursuz bir toplum idealinin ana eksenine oturtmuştur. Bizler de hiçbir eksilme ya da bozulma, kırılma ya da daralmaya fırsat vermeden ana fikri muhafaza etmek suretiyle üzerine koyarak ve bu bilinci geliştirerek yoluna devam etmeyi kendine parola edinmiş bir fikriyatın temsilcileriyiz.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, bir dakikanızı alabilir miyim.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda gerçekten büyük bir uğultu var, sayın hatibi lütfen saygıyla dinleyelim. Uğultuya mahal vermeyecek bir sesle konuşmalarımızı aramızda yaparsa daha faydalı olur.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimiz ve kadim devletimiz; tarih boyunca hayvanların daima üzerine titremiş, hayvanların cadı avıyla katledildiği bir dönemde merhametin bayrağını taşımıştır. Tarihî bir yolculuğa çıktığımızda çok net bir şekilde görülecektir ki bizler, medeniyet tasavvurumuza tarih boyunca sahip çıkmış bir milletiz. Bir imparatorluk düşünün, mimarisini oluştururken kuşevleri tasarlasın, yaşanan bölgede kuşların yaşamını düşünsün. Dünyanın hangi medeniyetinde böylesine zarafet unsuru bir uygulama görürüz?

MURAT EMİR (Ankara) – Nereden nereye, anlayın yani!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Kedi babası Ebu Hureyre'yi hepimiz biliriz. Ebu Hureyre bir gün öğrencileriyle oturup sohbet ettiği esnada -o zamanki cellabiyeler, malumunuz uzun elbiseler- yere çöküp cellabiyesi yayıldığında, cellabiyesinin ucuna gelen kedi yavrusunun uykusunu bozmamak için tek bir cellabiye sahibiyken...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Hayvanları...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...cebinden çıkardığı çakıyla, sevgili Sibel, cellabiyesini keserek ona eziyet etmemeyi şiar edinmiş ve sohbetini yaptıktan sonra kediyi orada bırakıp yoluna devam etmiştir çünkü kediyi uyandırmayı bir zalimlik olarak görmüştür.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Aynı zarafeti sokak köpekleri için istiyoruz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Zamanın birinde bir Allah dostu öğrencileriyle yol alırken ögle namazını eda etmek için arazide bir yerde mola verir, ezan okunur, namazlarını kırlar ve daha sonra yola devam ederler. Bir bakar ki üzerinde birçok karınca “Ben bunları anasından, babasından, vatanından ettim.” Diyerek, o sıcak günde gerisin geri kilometrelerce yürüyüp, yuvayı bulup karıncaları olduğu yere silkelemiştir.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Yasayı getirenlere anlat bunu!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Vakıf medeniyetimize baktığımızda, hayvanları korumak, hayvanları tedavi etmek, göç eden kuşlara sahip çıkmak adına vakıfların kurulduğunu görüyoruz tarihimizde. Batıların bitmeyen din savaşlarında birbirlerini boğazladıkları bir dönemde, bizim medeniyetimiz mesela “Gurabahane-i Lakiakan” yani düşkün leylekler evini kurarak göç eden leylekleri, bunun yanında tüm hayvanları tedavi ediyordu. Dönemin vakıfnamelerini incelediğinizde...

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Bir kere ecdadınıza uyun o zaman. Ecdada uyun, ecdada!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...İstanbul'da yük hayvanlarına fazla yük yüklendiği için, onlara eziyet etmemek adına vakıf görevlileri hayvanların sırtındaki yükleri azaltmakla mükelleftiler. Hayvanlar temiz su içsin diye çeşmelerin altındaki yalakları temizleyen, kireçle sterilize eden vakıf çalışanları vardı. Yavrularını emziren bir köpek rahatsız olmasın diye ordusunun yolunu değiştiren bir Peygamber'in ümmeti olmaktan iftihar ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – O zaman niye bozuyorsunuz? Sizden aynısını yapmanızı bekliyoruz. Bu hayvan sokakta yaşamak istiyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Ne bağıırıyorsun!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – İnce insanlığın Müslümanlık olduğu bu topraklarda şefkat ve merhamet daima büyütülmüştür. Çok kıymetli örneklerinde görüldüğü üzere, bizim herhangi bir fikriyattan merhamet dersi almaya, öykünmeye, esinlenmeye asla ihtiyacımız yoktur çünkü bu dünyayı merhametle buluşturan bizzat bizim mensubu ve temsilcisi olduğumuz gelenektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Allah, insanı eşrefimahlukat yani yaratılanların en şerefliisi olarak nitelendirmiştir. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturu kadim kültürümüzün temel direği olmuştur. Bizler, belli bir zümreyi ya da canlı grubunu değil tüm evreni kuşatan mübarek bir fikriyatın emekçileri olarak sorumluluğumuzun farkındayız ve buna göre hareket ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükümetleri gerekli olan ve ihtiyaç duyulan yasal düzenlemeler ve uygulamalarla, her alanda olduğu gibi hayvanların refahının sağlanmasına yönelik de çok önemli çalışmalara imza atmıştır. Ancak iyi niyetlerle yürütülen tüm çalışmalara rağmen görüyoruz ki başıboş, sahipsiz köpeklerin son yıllarda popülasyonunun kontrol altına alınmaması nedeniyle bu konu ülke gündemini ciddi manada meşgul etmiş ve hepimizin kabul ettiği bir sorun hâline gelmiştir.

Ülkemizde hayvanların rahat yaşamalarını, hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla 2004 yılında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kabul edilmişti. 2021 yılında ise 5199 sayılı Kanun'da birtakım değişiklikler yapılarak, hayvanların mal statüsünden çıkarılarak can statüsüne alınması sağlanmıştı. Bu doğrultuda, hayvanlara karşı işlenen suçlar tanımlanarak hapis cezaları getirilmiş ve diğer kabahat fiillerinin idari para cezaları artırılmıştı.

Hepimiz biliyoruz ki yaşanan ve gelişen süreç içerisinde, bu kanun -az önce de belirttiğim gibi- başıboş köpeklerin rahat yaşamını ve can güvenliğini tam anlamıyla sağlayamadığı gibi, insanların ve diğer canlıların yaşadıkları sorunları çözmekte yetersiz kaldığı herkesin üzerinde mutabık kaldığı bir gerçektir. Bu doğrultuda, başıboş, sahipsiz köpeklerle ilgili konunun uzmanları, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, siyasetler...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Veteriner Hekimleri Odası yoktu, dernekler yoktu.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...köpek saldırısı sonucu mağdur olan vatandaşlarımız ve aileleri, hayvanseverler, sanatçılar, basın mensupları ve kanaat önderleri gibi toplumun birçok farklı kesimiyle görüşerek raporlama sürecini tamamlamıştı.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hangi uzmanlarla görüşüldü Bahadır Bey? Kim konuştu bu uzmanlarla? AKP'li vekiller de vardı.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Şimdi, değerli milletvekilleri, bu yaptığım süreçte görüştüğüm kişileri, görüştüğüm kuruluşları... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sizi anlıyorum, saygıyla karşılıyorum.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Biz sizi anlamıyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, biz sizi anlamaya çalışıyoruz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Lütfen, sizin sorduğunuz soruya cevap vermek adına söylüyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Evet, bekliyoruz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Buradaki saydığım kişilerle yaptığım görüşmeleri “Söz uçar, yazı kalır.” düşüncesiyle...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Söz ağızdan bir kere çıkar.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Yayınlayın bilelim. Bak, kamuoyuyla...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Müsaade buyurun, ben sözümü kurayım, onun üzerine tamamlayayım. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Bu yaptığım görüşmelerin tamamını Söz uçar, yazı kalır.” düşüncesiyle bana göndermelerini rica ettim.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Lütfen yayınlayın; istihdam ediyorum yayınlayın! Lütfen yayınlayın!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Komisyonunda bütün partilerin, muhalefetin ve iktidarın temsilcilerinin olduğu Komisyon Başkanına hazırladığım dosyaları, görüştüğüm kişi, kurumların tamamının isim listesini sundum; hanginiz lütfedip baktınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yasa geldi, sadece dinlediniz, geçirdiniz; böyle geçti.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ya, siz bizim yazdığımız araştırma komisyonu raporunu okumamışsınız. Benim değil, 11 AKP’li milletvekilinin yazdığı komisyon raporunu okudunuz mı ya?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Saklı, gizli iş yapmadık. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Eğer siz Komisyon Başkanına sunduğum klasörler içerisindeki görüştüğüm kişileri...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Hiç anlamadığınız bir konuda bir şey yapıyorsunuz, zarafetle konulunca olmuyor o iş?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...kurumları, sanatçıları, gazetecileri, mağdur aileleri, akademisyenleri merak etmiş olsaydınız lütfedip açıp listeye bir göz atardınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Dikkate almadınız, dikkate!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kim onlar; kim, kim? Hangi akademisyenler? Sizin bu Meclisin araştırma komisyonu raporunu okumadığınız... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Genel hatlarıyla incelendiğinde başıboş köpek sorunu artık içinden çıkılmaz bir noktaya ulaşmış ve aksiyon alınması mecburi bir süreci beraberinde getirmiştir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kendi vekillerinizi dinlemediniz be! Mustafa Yel’i yediniz ya! Serap Yaşar’ı yediniz be!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Hangi komisyona verdiniz? Komisyonlar karıştı galiba!

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, bir dakikanızı rica edeyim. Süreyi tutalım.

Değerli milletvekilleri, biraz önce değerli hatipler konuştu, hepsi saygıyla dinlendi, Sayın Yenişehirlioğlu da kendi görüşlerini, grubunun görüşlerini anlatıyor, lütfen saygıyla dinleyelim. Zaten başka söz alacaklar olacak, orada da cevaplar verilir.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Başkanım, “Komisyon üyelerine verdik.” diyor, CHP’ye vermedi. Hayır, “Almadık.” diyorlar burada, “Almadık.” diyorlar.

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Başıboş, sahihsiz köpekler son yıllarda popülasyonun kontrol altına alınamaması nedeniyle giderek büyüyen bir sorun hâline gelmiştir.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Yirmi iki yıldır iktidarda sizsiniz, 5199’u uygulasaydınız.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Neden bugüne kadar kontrol altına almadınız? Kim tutuyordu sizi?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sayıları her geçen gün artan ve sokaklarda sürüler hâlinde yaşamaya başlayan başıboş köpekler en temel insan hakkı olan yaşam hakkını dahi tehdit eder bir boyuta ulaşmıştır.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – AKP yüzünden!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Aynı zamanda, bu kontrolsüz çoğalma çevre temizliği, toplum sağlığı, kamu düzeni ve güvenliği ile diğer hayvanların yaşamını ve varlığını da tehlikeye atmakta ve popülasyon her geçen gün katlanarak artmaya devam etmektedir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kimin yüzünden Sayın Başkan?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Her ne kadar hayvanların korunmasına yönelik iyi niyetli girişimlerde bulunulsa da sahihsiz hayvanlar üzerinden özellikle dijital ortamda kontrolsüz bağış kampanyaları ve buradan beslenen oluşumların propagandasıyla, tedbir almaya çalışan kurum, kuruluş ve kişilere yönelik dezenformasyon çalışmaları yürütülmektedir. Bu konuda adli ve idari soruşturmalar aynen devam etmektedir. Başıboş sokak köpeği sayısının kontrol altına alınması bir yana, bazı çevrelerce âdeta sahihsiz hayvanların kontrolsüz artışının desteklendiği gözlemlenmektedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bu ülkede başıboş katil sorunu var; hepsi sokakta!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Keşke iktidarda AKP olsa çözerdi ya! Keşke AKP iktidar olsaydı!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Bu durum, iyi niyetle yapılan bağışların belirsiz ve kanun dışı maksatlarla kullanılabilmesine imkân tanımakta ve popülasyon kontrol çalışmaları sekteye uğratılmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) – Niye engel olmadınız, kimdi iktidar? Şimdi mi geldiniz iktidara?

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Değil mi ya! Keşke olsaydınız düzeltseydiniz her şeyi!

SERKAN SARI (Balıkesir) – Bravo! Yirmi iki yıldır bir şey yapamadınız, bravo!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sahipsiz köpek popülasyonunun kontrol altında tutulmaması...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kim tarafından?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...ve kontrolsüz bir şekilde artması nedeniyle çeşitli riskler ortaya çıkmaktadır.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Kimin yüzünden?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Hâlihazırda yaşanan sahihsiz hayvan sorununun farklı boyutları da bulunmaktadır. Bir bölgede sahihsiz hayvan sayısının artması sonucunda orada yaşayan insanların vücut bütünlüğü, can güvenliği ve yaşam standartları tehlikeye girmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü verileri doğrultusunda, 2019-2023 yılları arasında hayvana çarpma şeklinde 3.534 trafik kazası...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Tilki onlar Başkanım.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Koyun da var içinde.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) –... ve buna bağlı olarak 55 ölüm, 5.147 yaralanma meydana gelmiştir.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Keşke tedbir alsaydınız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sahipsiz hayvan popülasyonunun yoğunluğu sebebiyle vatandaşların psikolojik açıdan olumsuz sonuçlara sebebiyet verecek şekilde sosyal hayatı da kısıtlanmaktadır. Ayrıca, sahipsiz hayvanların kamusal alanlarda beslenmesi vatandaşlar arasında sözlü veya fiziksel tartışmalara sebep olmakta, bu da toplumsal gerginliği artırmaktadır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yeni madde için dayak yiyen kadınlardan mı bahsediyorsunuz?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Başboş köpek saldırısı sonucu yaralanan ve hayatını kaybedenlerin medyaya yansıyan haber ve görüntüleri toplumda infiale sebep olmakta ve bu durum kamu kurumlarına olan güvenin azalmasına yol açmaktadır.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Doğru, yirmi yıldır çözemediniz, katlediyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Kontrol edilemez noktaya ulaşan...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ulaşan değil, ulaştırılan; AKP'nin kontrol etmeyerek ulaştırdığı!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...sahipsiz köpek popülasyonu nedeniyle artan saldırılar, kuduz vakaları, zoonoz hastalıklarıyla maddi ve manevi kayıplara sebep olunmaktadır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kuduz vakası değil, kuduz teması riskini “vaka” diye gösteriyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Bu durum, Anayasa'yla koruma altına alınan sağlık, güvenlik, yaşam hakkı, maddi varlık ve vücut bütünlüğünün korunması gibi insan haklarının ihlalleriyle sonuçlanmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Sizin yüzünüzden, AKP'nin yüzünden, liyakatsiz siyasetçiler yüzünden, başboş siyasetçiler yüzünden, işini yapmayan AKP'liler yüzünden, işini yapmadığını diksiyonuyla sakladığını sanan tiyatrocular yüzünden! Bence bunlar yüzünden!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sahipsiz hayvanlar, koyun, keçi, inek, buzağı, tavuk gibi ekonomik değeri olan çiftlik hayvanlarına saldırarak maddi kayıplara sebebiyet vermektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun yanı sıra ülkemiz Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı kuduz riskli temasın yüksek olduğu ülkeler kategorisinde yer almaktadır.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Eski rapor o, yenisini referans vereceksin. 2002 o rapor, 2024'teki başka.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerini çarpıtıyorsunuz.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sağlık Bakanlığının verilerine göre, 2018-2022 yılları arasında kuduz riskli temas sayısı ortalama 267 bin 125 iken 2023 yılında bu sayı 437 bin 601 olarak belirlenmiştir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Evet, bu, temas sayısı; kuduz sayısı 2. 2024'te Sağlık Bakanlığının açıkladığı kuduz sayısı 2.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Yabancı ülkeler Türkiye'ye gidecek vatandaşlarını saldırgan, başboş köpek çeteleri ve kuduz riski hakkında uyarmaktadır.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Hiçbir bilimsel veri bu söylediklerinizi doğrulamıyor, açıkça verileri çarpıtıyorsunuz ya!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Bu husus, turizm gelirlerinin önemli bir kalem olduğu ülkemizin itibarı bakımından olumsuz bir izlenim oluşturmaktadır. Sahipsiz köpekler...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bak, sen onu yapma! Sahipsiz hayvan da sensin, sahipsiz köpek de sensin! Terbiyesiz herif!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – O parmağını alırım senin! O “sahipsiz köpek” diye parmakla işaret edemezsin! Saygısız!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...çok ağır koşullarda hayatta kalma mücadelesi verirken hem kendi türlerinin hem de ceylan ve karaca gibi yabani diğer hayvanların ve doğanın zarar görmesine neden olmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bu doğru değil! “Sahipsiz köpekler” diyorsun!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Yapmıyorum, ne yapıyorum? Metnimi okuyorum!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Yalancısın! Yalancısın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sahipsiz hayvan sensin! Sahipsiz köpek sensin! Terbiyesiz herif! Sahipsiz hayvan! Bu ne terbiyesizlik ya! Ayıp, ayıp! Sahipsiz köpek! Sahipsiz hayvan! Sen kime diyorsun! Terbiyesiz herif! Sahipsiz hayvan!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bu doğru değil! Hayır, buraya dönüyorsun, söylüyorsun! Buraya dönüyorsun! Hayır! Özür dilesin!

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Kimi işaret ediyor “sahipsiz köpek” diye? “Sahipsiz köpek” diye kime söylüyorsun? Kime diyor “sahipsiz köpek” diye?

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bir izin verin... Bir izin verin...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Terbiyesizlik yapıyorsun! Hayır, hayır! Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır, bir izin verin.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – O parmağını kırmak zorunda...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yazık! Yazık!

BAŞKAN – Ne söyleyeceğim, bir durun, bir izin verin.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Artistlik yapıyor, artistlik! Artistlik yapıyor! El hareketiyle “sahipsiz köpek” diyor!

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, sizin konuşmanızda sesinizi yükselttiğinizde el işaretinizle bir yanlış anlaşılma oldu zannedersem. Kastınız nedir, bir anlatır mısınız.

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – “Sahipsiz hayvan” lafını sana iade ediyorum! “Sahipsiz köpek” lafını sana iade ediyorum! Terbiyesiz!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Özür dilesin! Özür dilesin!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Benim için...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Özür dilesin!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Açıklayayım.

BAŞKAN – Evet, bir izin verin, anlatsın ne dediğini.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Sahipsiz köpekler cemaat yurtlarında!

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Estağfurullah.

Benim için...

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Sahipsiz köpekler cemaat yurtlarında, tarikat yurtlarında!

BAŞKAN – Ya, bir izin verin değerli milletvekilleri, bir izin verin... Hatibi lütfen dinleyin. Süreyi tatalım. Hatibi dinleyelim

lütfe.

Sayın Yenişehirlioğlu, lütfe...

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Saraya biat eden köle değiliz en azından! Saraya biat eden köleler!

BAŞKAN – İzin verin değerli arkadaşlar, bir konuşsun, anlatsın meramını, izin verin.

Evet, Sayın Yenişehirlioğlu, siz buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Benim için, benim gibi düşünmemiş olsa bile...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sizinkisi düşünmek değil, sizinkisi halk düşmanlığı! Halk düşmanlığı yapıyorsunuz!

BAŞKAN – Bir izin verin... Bir izin verin!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – ...karşımda konuşmamı yaptığım bütün milletvekilleri değerli, anlamlı ve önemlidir. Ben kimseyi kastetmiyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sürekli sıra kapaklarına vurmalar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Niye işaret ediyorsun o zaman! Niye "sahipsiz köpekler!" diye işaret ediyorsun!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Her zaman bunu yapıyorsunuz! Hadi oradan! Sonra keseceksin, buna göstereceksin videoları.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Her birinizin değerli ve anlamlı milletvekilleri olduğunu düşünüyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sürekli sıra kapaklarına vurmalar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfe tamamlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Hakaret köpek olmak değildir, AKP'li olmaktır, AKP'li!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bu Mecliste hiç kimse milletvekilleriyle böyle konuşamaz! Sayın Başkan, konuşturma!

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun, siz Genel Kurula hitap edin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mevcut kanunun, sahipsiz hayvanların rahat yaşamını ve can güvenliğini sağlamadığı gibi, insanların ve diğer canlıların yaşadıkları sorunları çözmekte çaresiz kaldığı ortadadır. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, konuşturamazsın! Sayın Bozdağ!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ayıp, ayıp! Ayıp diye bir şey var! Utanmak diye bir şey var! Ayıp ya! Yakışıyor mu size, çok ayıp ya!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Hâlihazırda popülasyon kontrolünde kısırlaştırma yöntemi uygulansa da köpeklerin yıl içerisinde 1-2 defa doğum yapabilmesi, her defasında ortalama 6-8 yavru doğurması ve gün içerisinde aktif olarak yer değiştirmeleri sebebiyle popülasyon kontrolünde kısırlaştırma yöntemi...(AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sürekli sıra kapaklarına vurmalar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ayıp, ayıp! Yeter! Yeter, otur artık! Yeter!

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, teşekkür ediyorum.

Süreniz doldu, teşekkür ediyorum.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Aynısını biz de yaparız Başkan sana, aynısını!

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, size de söz vereceğim, bir dakika...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sürekli sıra kapaklarına vurmalar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan, oldu mu bu!

BAŞKAN – Efendim, sürenizi ilave ettim, bitti Sayın Başkan. Bir konuşsunlar, ben tekrar size...

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yüzümüze nasıl bakacaksın ya, nasıl bakacaksın! Utan, utan! Birlikte nasıl çalışacağız!

BAŞKAN – Bir izin verin...

Sayın Oluç... Sayın Oluç, bir izin verin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Böyle bir şey olur mu Sayın Başkan? Ayıp denen bir şey var ya, ayıp! Yuh olsun be! Utan!

BAŞKAN – Sayın Oluç, bir izin verin bakalım, Sayın Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

(CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.59

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.23

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Kurtcan ÇELEBİ (Ankara), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Grup Başkan Vekillerimizden söz talepleri var.

Sayın Başarır, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım, maalesef ki bu yasa teklifi geldiği günden beri Komisyondaki tartışmalarda ve burada bazı siyasiler ortamı çok gerdi; mesela Mustafa Elitaş hayvanseverlere "2 ayaklı" ve "4 ayaklı" benzetmesi yaparak "köpek" tabirini kullandı, Mustafa Şen benzer bir şey kullandı. Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim: Cumhuriyet Halk Partisi Grubu hiçbir zaman için o dünya güzeli canlıları, köpekleri bir hakaret aracı olarak kullanmaz ve kullananları da her zaman için kınar; bu bir. İki: Öyle 4 ayaklı dostlar gördük ki sahibi öldüğü zaman -ailesi belki bir ay mezarını ziyaret eder ama- o sahibinin mezarında bir yıl yatıp bekleyen köpekler gördük...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – ...ya da sahibi hastalandığında hastanenin bahçesinde, kapısında taburcu olana kadar nöbet tutan o 4 ayaklıları gördük. O yüzden, onların bir hakaret aracı olarak kullanılmasını lanetliyorum; bu dil kötü bir dil, doğru bir dil değil.

Üç, Sayın Grup Başkan Vekili çıkmalı çünkü söylediği sözler yanlış anlaşıldı ya da kendisi böyle bir şey kastettiye özür dilemeli, bunu açıklığa kavuşturmalı çünkü muhalefet grubuna dönerek bir hareket yaptı ve “başıboş köpekler” sözcüklerini kullandı. Bununla ilgili bir açıklama yapması, bir özür dilemesi, izahat vermesi gerekiyor; o yüzden kendisini kürsüye davet ediyorum. (CHP sıralarından “Özür dilemesi lazım.” sesleri)

BAŞKAN – Peki, Sayın Kılıç Koçyiğit...

AYHAN BARUT (Adana) – Özür dileyecek, özür!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Özür dileyecek!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bir izin verin... Değerli milletvekilleri, Sayın Yenişehirlioğlu'na da söz vereceğim, bakalım ne diyecek, bir dinleyin, sonuca gelelim, orada göreceksiniz.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

39.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada, Mecliste eleştiri yapıyoruz, konuşuyoruz. Birbirimizi eleştirebiliriz, yasa yapma süreçlerindeki yöntemleri eleştirebiliriz ama hiçbirimizin diğer bir arkadaşı, bir milletvekilini, hele de bir grubu tarif edecek şekilde ya da muhalefet grubunu tarif edecek şekilde hakarete varan bir dili, üslubu, işareti, yaklaşımı kullanılmasını asla kabul etmiyoruz; hele de bunun bir Grup Başkan Vekili tarafından yapılmış olmasını asla kabul etmiyoruz. O anlamıyla bu yasa yapma sürecinde muhalefetimizi sonuna kadar yapıyoruz ki hatiplerimiz kürsüde yasaya yönelik eleştirilerimizi ve çözüm önerilerimizi gayet açık ve net bir şekilde anlatıyorlar, bu da en doğal hakkımız ama bunun ötesine geçecek bir yaklaşım, bir tutum ne Meclisin mehabetine ne de bizlere yakışıyor. Bu anlamıyla Sayın Yenişehirlioğlu'ndan bir özür beklentimizi grubum adına da ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kalan sürede de sağlıklı bir şekilde çalışmamız açısından bunun yapılması elzemdir. Sayın Yenişehirlioğlu Genel Kuruldan ve tabii ki muhalefet grubundan özel olarak özür dilemelidir, bir yanlış anlaşılma varsa bunu düzeltmelidir; bu beklentimizi yinelemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

40.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Değerli Başkanım, ben bu Meclise geldiğim günden beri en uzlaşmacı kişiyim; herkesle diyalog kurarım, herkesle dostluk kurarım ve muhabbeti önemserim. Burada ben bir Allah'ın kulunun bilerek, isteyerek kalbini kırmış bir insan da değilim, Grup Başkan Vekillerim de bilir. Ben kürsüde okuduğum metnin dışında şifahi olarak doğaçlama herhangi bir şey söylemedim. Konuşmayı yaparken sesler yükselip eleştiriler yükselince doğal olarak oradaki konuşmacı sesini yükseltiyor ve el kol hareketleri yapabiliyor. Ama asla... Ben inançlı bir adamım, helalleşmenin önemli olduğuna inanırım. Bir Allah'ın kulunu kastettiysen öbür dünyada doğru gün yüzü görmeyeyim, böyle bir kastım yok benim. Hepiniz benim için değerli, anlamlı ve önemlisiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – İlk günden beri de bunu hissettiriyorum sözlerimle, davranışlarım, tavırlarımla. Bu düşünceye kapılacağınız en son kişi benim. Eğer ben sizin kalbinizi kırdıysam kastetmeden, istemsiz olarak, bilinçsiz olarak, hepinizden helallik diliyorum; ben böyle yaşayan bir adamım. Ben hepinizden özür diliyorum. Özür dilemenin erdem olduğuna inanıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi şahısları adına ilk söz, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e ait.

Sayın Gürer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bu kanun teklifinin adını doğru koyalım; kanun teklifinin adı “Hayvanları Koruma Kanunu Teklifi” değil “hayvanları öldürme kanunu teklifi.” Buradan baktığınız zaman, burada bulunan arkadaşlarımız bu kanun teklifinin tamamını okusalar, içinde sakatlıklar barındıran, sorunu daha karmaşık hâle getiren ve sokak hayvanlarının yaşatılmasını değil öldürülmesini amaçlayan bir kanun teklifi olduğunu görürler.

Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifi tüm sorumluluğu belediyelerin üstüne yıkıyor, uygulanabilirliği yok. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığının ve kırsalda il özel idaresinin içinde olmadığı bir düzenlemeyle süreç götürülemez.

Bakınız, veri olarak size birkaç konuyu anımsatayım. Cumhurbaşkanı diyor ki: “4 milyon sokak hayvanının varlığı ortalama olarak belirlenen rakam.” 2 milyonun dışı olduğunu varsayarsanız bir kısmı kısırlaştırılmış durumda. Amaçlansa, her gün 10 kısırlaştırma yapılsa hayvanların kısırlaştırma işlemi bir yılda tamamlanır yani bu hayvanları barınağa kapatıp ölüme götürmek yerine kısırlaştırma sorun çözülebilir, büyükşehirlerde daha fazla süratle bu iş gerçekleştirilir. Tüm hayvanların kısırlaştırılması bir yılda bittiğinde beş yılda bunların yaşamları zaten kendiliğinden sona eriyor, çoğalmalarını önlemiş oluyoruz.

Bizim önerimiz: Topla, kısırlaştır, aldığın yerde bırak, yaşamını sürdürsün ama sorunlu olanları rehabilite ederek barınakta tedavisini gerçekleştir. Okullarda veterinerler çocuklarımızın sokak hayvanlarıyla kuracağı iletişimde eğitici olarak görevlendirilsin. Büyük sitelerde hayvan barınakları oluşturulup o hayvanların sahiplenilmesinin yolu açılsın. Sahiplendirme yöntemiyle sokaktaki hayvanların yaşamını sürdürebilecekleri olanaklar yaratılsın. İthal hayvan girişi durdurulsun. Kanun teklifi kısırlaştırma çözümü yerine “Barınağa topla, ölünceye kadar orada kalsın; ya ölüm ya zulüm.” anlayışıyla hazırlanmış bir kanun teklifi. (CHP sıralarından alkışlar) Çoğu yerde “Barınağa götürüyoruz.” diye toplanan hayvanlar farklı bölgelere götürülüp ölüme

terk ediliyor. Kanun teklifinde atıfta bulunulduğu için ayrıca ötanaziden vazgeçilmiyor, yine ötanazi teklifin yeni getirilen maddesi içinde de sürdürülüyor.

1.000 köpek için yapılan bir barınakta -günde 1 köpek için minimum 300 gram mama gerekiyor- ayda 9 ton mamaya ihtiyaç var, ortalama mama gideri bugünkü fiyatlarla 450 bin lirayı buluyor. En düşük mama fiyatından yıllık mama gideri 5 milyon 400 bin lira ediyor 1.000 köpek için. 4 milyon köpek toplanıp barınaklarda bakılırsa her yıl 21 milyar 600 milyon lirayı bulan mama gideri oluşuyor. 1.000 hayvanın koyulacağı bakımevinin personel gideri 97 milyon 32 bin lira. 4 milyon için, en az 4 bine yakın hayvanın barınacağı barınak oluşturulduğunda mama ve bakımevi çalışanları giderleri 412 milyar 128 milyon lirayı buluyor; tıbbi tedavi, malzeme, ekipman, mazot, su, araç ve öngörülemez giderleri de dâhil edersek ortaya çıkan tablo bu. Adalet ve Kalkınma Partisinin tarım kesimine bir yılda ayırdığı destek 91 milyar lira, barınaklar için gider 412 milyar lirayı aşıyor. Bunu, gelin, tarım kesimine kullanalım, hayvanların sahiplendirilmesinin, kısırlaştırılmasının, bulunduğu ortamda yaşamını sürdürmesinin yolunu açalım. Burada duygu sömürüsü yapılıyor, hayvan saldırısına uğrayan insanların acısını bizler de yüreğimizde hissediyoruz ama o şartları ortadan kaldıracak sorumluluk siyasi iktidarda. Kış saati uygulamasının bile bu soruna olumsuz yansıması var. Yaptığınız yanlışların bedellerini neden köpekler ödesin? (CHP sıralarından alkışlar) O hayvanlar can, onlar bizim yol arkadaşlarımız, kimi zaman karda kışta ya da sürünün başında, çobanın yanında hem koruyucu hem sahiplenici.

Toplam 1.389 belediye var. Bunlardan 75 bin nüfusa sahip olanlar barınak yapmadı "25 bin nüfusa sahip olanlar barınak yapmadı" diyorsunuz. Bu mantıklı mı? Şimdi, 25 binin üzerindeki barınağı... Örneğin, bizim Bor ilçemiz var, Bor ilçesinde barınak yapıldı. Ne diyor biliyor musunuz? Özel idare kırsalda da köpekleri toplayacak -Niğde ilinde 2 tane belediye bunu yapabiliyor- buralara da getirip köpekleri muhafaza altına alacak ve bunlar, sahiplenme olgusu da zorlaştırıldığı için ölüme terk edilecek, ölüncüye kadar orada kalacak. Hangi belediyenin olanaklarıyla bu iş sürdürülebilir? İşin özü, bu kanun uygulansın diye çıkarılmıyor, bu kanun siyaset yapmak için çıkarılıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Yarın, üç dört ay sonra Cumhurbaşkanından şunu duyacağız: "Sokak hayvanlarıyla ilgili kanunu çıkardık. Bu CHP'li belediyeler var ya, bu CHP'li belediyeler; bunlar bu hayvanları toplamadı, onun için bu köpeklerin saldırısıyla karşılaşılıyor." Mantıklı ve doğru bir yaklaşımla bu çıkarılmış olsa böyle bir yasa teklifi Meclise gelmez. Komisyon da şöyle dedi, birbiriyle çelişmesi yetmiyor "kes-yapıştır"la bir yandan alıp bir yana konan, yönetmelik maddesiyle ilgili düzenlemeden dahi haberi olmayan bir kanun teklifi. Ben inanıyorum ki bu kanun teklifine imza koyan arkadaşlarımız dâhil içeriğinin bütünü okusanız, biraz evvel burada Grup Başkan Vekilinin anlattığı merhamet, şefkat ve dünden, atalardan gelen gelenek mantığıyla bu yasa teklifine oy vermezsiniz, bu kadar net! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ülkenin o kadar sorunu varken öncelikli olarak cumartesi, pazar gününü çalışır kılp, televizyon yayını vermeyip "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." yazan Mecliste vatandaşın gelip şu tribünde kim ne konuşuyor diye izlemesini dahi olanaksız kılarak bu kadar acil bu kanun teklifini niye buraya getiriniz? Bakın, ben sizlere söyleyeyim: Bu kanun teklifinin yerine... Ülkenin o kadar çok derdi var ki taşeronda kadro bekleyenler var, emeklilikte adalete takılanlar var, staj ve çıraklık mağdurları var, geçici mevsimlik işçiler var, 4 Aralık jokerleri var, PIKTES ve usta öğreticilerin sorunları var; atanamayan sağırlıklar, öğretmenler, mühendisler, çalışanların özlük hakları var; "Emekli maaşıyla geçinemiyorum!" diye feryat eden yurttaşın yaşadığı acılar var, "Asgari ücret artırılsın." yönünde talebi olanlar var, "Vergide adalet olsun." diye iktidara seslenenler var, ehliyet affı veya infaz düzenlemesi bekleyenler var, "Yurt sorunum ne olacak?" diyenlerin, "Denklik sorunuma çözüm getirin." diyenlerin "Emekli ilaç katkı payı kaldırılınsın." diyenlerin talepleri var. Çocukların, kadınların, engellilerin sorunları aşıldı; çiftçi, işçi, esnaf dertlerine çözüm getirildi de bir tek sorunumuz "Sokak hayvanlarını nasıl öldürürüz?" diye kanun teklifi getirmeye mi kaldı? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İş cinayetlerini önleme konusundaki beceriksizliğinizde Avrupa'da 1'inci olurken, çocuklar yatağa aç girerken kulaklarınıza pamuk tıkayacağınıza, eğitim sisteminde çağdaş ölçütlerde eğitimle başarı ve beceri aranacağına, mülteci sorunu halledileceğine, iş bulmak için yurt dışına gidenlerin niye gittikleri konusunda bir düşünce oluşturacağınıza, eğitilmiş gençlerimizi bu bağlamda sahiplenmenin gerekliliğini konuşacağınıza, vatandaş kredi kartına takla attırarak yaşamını sürdürmeye çalışırken, içine düştüğü ekonomik yoksulluk nedeniyle boşanmaların patladığı, madde bağımlılığın 10 yaşında çocuklara kadar indiği bir ülkede en acil sorun "Sokak hayvanlarını bir yere topla ve onların ölümüne yol aç." mıdır arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gürer, lütfen tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Bakınız arkadaşlar, ahlak, su, ateş ormanın kenarına gelmişler, demişler ki: "Kaybolursak nasıl bulunuruz?" Ateş demiş ki: "Ben yangın çıkarırım, dumanıma gelirsiniz." Su demiş ki: "Ben kaybolursam şırıltıma gelirsiniz." Ahlak demiş ki: "Beni kaybederseniz zor bulursunuz." Gelin, bu ülkede ahlakı kaybetmeyelim, ahlakı. Bir gün hepimize bu lazım olur diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ikinci söz, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'na ait.

Sayın Mertoğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında söz almış bulunuyorum. Sizleri ve vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Hayvanları Koruma Kanunu 2004 yılında AK PARTİ hükümetleri döneminde kabul edilmiştir. "Yakala, kısırlaştır, sal" şeklinde tarif edilen metoda göre sahihsiz hayvanlar yakalanır, kısırlaştırılır ve daha sonra alındığı yere bırakılır. Ancak yirmi yıllık tecrübe net bir şekilde ortaya koymuştur ki başıboş sokak köpekleri halk sağlığını ve güvenliğini tehdit eden kamusal bir sorun hâline gelmiş; sokaklar, insanlar, çocuklar hatta hayvanlar için güvensiz hâle gelmiştir. Sokak hayvanları için yaygara koparan seçkin bir azınlık güvenli sitelerde, yüksek duvarlar arkasında yaşarken çeteleşmiş hastalıklı köpeklerin serbestçe gezdiği, sağa sola yemek artıklarının ve çığ etlerin döküldüğü hijyenden yoksun sokakları halka layık görmektedirler.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ya, şimdi mi aklınıza geldi...

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Hayvan saldırısı sonucu yaralanan ve hayatını kaybedenlerin medyaya yansıyan haber ve görüntüleri toplumda infiale sebep olmakta ve haklı şikâyetlerin artmasına yol açmaktadır.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Biz hiç öyle sitelerde yaşamıyoruz maalesef. Biz halkın evlatlarıyız, halkın! Açın gözünüzü, kulaklarınızı açın!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Sahipsiz köpek saldırılarından mağdur olanların ilgili yerel yönetime karşı açtıkları davalar sonucunda hizmet kusuru nedeniyle maddi, manevi tazminata hükmedilmektedir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - O sitelerde siz yaşıyorsunuz, siz!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - AKP iktidarda, kim yapacak bu hizmeti?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Siz çözeceksiniz, siz!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Hatta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir başvuruda sözleşmenin 8'inci maddesi uyarınca devletin gerekli önlemleri almayarak sözleşmeyi ihlal ettiğine karar vermiştir.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ya, kime konuşuyorsun, ben anlamadım!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – O halkın içine iki defa gir.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Sonuç olarak, sokakların bir yaşam alanı olmadığı yargı kararlarıyla sabit olmuştur.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kim sorumlu? Kim sorumlu?

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Sahipsiz hayvanların neden olduğu hayvandan hayvana veya hayvandan insana geçen 150 çeşit zoonoz hastalıklar ayrı bir gündem konusudur. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Sorunun işin içinden çıkılmaz bir hâl almadan çözümü için haktan gelen yoğun talepler göz ardı edilemezdi. Gün geçmiyor ki köpeklerin saldırısına uğrayan vatandaşlarımızın haberlerine yer verilmesin. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Saldırıya uğrayanlar bir gün sabah okula giden çocuklarımız olurken diğer bir günde camiye, markete gitmeye çalışan yaşlılarımız, işlerine gitmek isteyen insanlarımız olmaktadır.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Halkın sesine kulak verin...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, daha önce niye engel olamadınız ya? Karanlıkta çocuklar okula gitti, okula!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Sonuç olarak, geline süreçte sahipsiz hayvanların sorun hâline gelmesi özellikle başıboş köpeklerin saldırıları sonucunda can kayıplarının artması ve sorunun zaman geçtikçe büyümesi karşısında Hayvanları Koruma Kanunu'nda değişiklik yapılması zorunluluğu hasıl olmuştur.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Büyümesi değil, AKP tarafından büyütülmesi...

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Grup Başkan Vekilimiz kanun teklifinin hazırlanma sürecini, yaptığı çalışmaları ayrıntılı bir şekilde anlattığı için tekrar etmek istemiyorum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Demek ki tek kişinin işi değilmiş bu, bütün halk katılmalıymış.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Bu çalışmaların sonucunda hazırlanan kanun teklifi komisyonda kırk iki saat tartışılmış, bir kısım değişiklikler de yapılarak kabul edilmiştir ve Genel Kurulun gündemine gelmiştir, şimdi ise takdir Genel Kurulundur. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Peki, kanun teklifinde neler var? Önce ne olmadığını söyleyeyim: Başıboş sokak hayvanlarını öldürmek yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Yaşama hakkı yok, yaşama hakkı yok!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – “Yakala, kısırlaştır, sal” modelinden “yakala, kısırlaştır, tut, sahiplendir” modeline geçilmesi bu kanun teklifinin özetidir. İnsan sağlığı ve güvenliğini esas alarak hayvan refahını artırmak ve onları daha nitelikli şartlarda yaşatmak var.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hangi nitelik?

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Bakımevi olmayan veya kapasitesi yetersiz olan yerler için güçlü mali destek var. Uygulamaların kalıcı ve etkili olmasının temini ve tekrar bir sahipsiz hayvan sorunu yaşanmaması için adli ve idari cezai yaptırımlar var.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya ne sorunu, ailemizin fertleri onlar!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Buradan “Bütün hayvanları toplayacağız ve öldüreceğiz.” anlamının çıkarılması düpedüz bir aldatmaca hatta hayvanseverleri galeyana getirmek amaçlı bir provokasyondan ibarettir. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Değerli milletvekilleri, bizim yöreye ait benim de sevdiğim bir türkü de şöyle söylüyor: “Ya ben anlatamadım ya sen anlamayısın.” Tane tane anlatık, anlatıyoruz ama sizler anlamıyorsunuz; daha doğrusu anlamak istemiyorsunuz.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Şive yapınca ne oluyor?

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Sizin anlamak istemediğiniz ve işinize gelmeyen konulardan birkaç örnek verelim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Senin şiveni de keser birazdan! Türkçe konuşmuyorsun diye mikrofonunu keser, mikrofonunu!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Anayasa'nın 5'inci, 17'nci, 20'nci, 27'nci, 56'ncı, 90'ıncı maddelerindeki temel hak ve hürriyetleri hatırlatıyoruz, duymuyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Türkçe konuşmuyorsun diye mikrofonunu keserler, bu Meclis öyle bir Meclis!

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Ne hakkı, hangi hak!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Tarafı olduğumuz, Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin gereğini yapalım diyoruz, “Bu konuda sözleşmeye uymak zorunda değiliz.” diyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Amerika, İngiltere, Fransa gibi ülke uygulamalarını örnek alalım dediğimizde “Hayır, biz Hindistan'ı örnek alacağız.” diyorsunuz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Sağlık Bakanlığının verilerini paylaşıyoruz, Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarını getiriyoruz, dahası birçok ülke Dışişleri Bakanlıkları Türkiye'ye gidecek vatandaşlarını saldırgan başıboş köpek çeteleri ve kuduz riski hakkında uyarmaktadır diyoruz; kuduzdan ölüm sayısının sadece 2 olduğunu söylüyor, insanların ölümünü basitleştiriyorsunuz. 13 Haziran 1932 tarihli Resmî Gazete'de sahipsiz ve başıboş hayvanlarla ilgili bir tamim yayınlanmıştır dediğimizde ise duymuyorsunuz. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün hayvana çarpma şeklinde...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Halkın sesini niye duymuyorsunuz? Katliam yasasına “hayır” diyorlar.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – ...3.534 trafik kazası ve buna bağlı olarak 55 ölüm ve 5.147 yaralanma...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Kadına yönelik şiddetle de ilgili birçok şey açıklandı, niye bir şey yapmıyorsunuz?

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – ...meydana geldiği bilgisi karşısında oralı olmuyorsunuz. Köpeklerden kaçarken...

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – O köpekler sizin yüzünüzden çoğalıyor. Masum köpekleri öldürerek...

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – ...kamyonun altında kalarak ölen 10 yaşındaki kız çocuğu Mahra'nın annesi Derya Pınar'a “Şov yapma.” diyorsunuz. “Benim çocuğum diri diri yendi, on yıl tedavi görecektir, ben Allah'a çocuğum ölsün diye yalvardım.” diyen Tunahan'ın babası Halil Yılmaz'a “Sen kimsin?” diyorsunuz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) – O çocukları koruyamadınız. Siz iktidarda değilsiniz? Kimden bekliyorsunuz. Çocukların canı üzerinden siyaset yapıyorsunuz, yazık be!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – O canları Allah yaratmadı mı?

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Bizim amacımız insan sağlığını ve güvenliğini esas alarak hayvanları korumak; söylüyoruz, gelin hep birlikte bu canları sahiplendirmek için seferber olalım diyoruz, özellikle bu yasaya karşı olanları da sahipsiz sokak hayvanlarını sahiplenmeye davet ediyoruz, çözüm odaklı tüm teklif ve gayretlerimize “Bu bir katliam yasasıdır.” diyerek karşılık veriyorsunuz.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Çözümleri dinlemiyoruz, ben de ondan rahatsızım.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Kanun teklifimizde yetki ve sorumluluğun yerel yönetimlerde olduğunu söylüyoruz, siz ise “Bu hayvanları öldüreceklersiniz.” diyorsunuz. Sahi, 31 Martta belediyelerin çoğunu siz kazanmamış mıydınız? Siz kendinize mi güvenmiyorsunuz, yoksa belediye başkanlarına mı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Zararlı gösterdiniz sokaktaki canlarımızı!

SERKAN SARI (Balıkesir) – Biz size güvenmiyoruz, size!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Komisyon sürecinde muhalefet milletvekillerinden bolca ayetler, hadisler dinledik; ayetlerin iniş sebeplerine dair rivayetleri içeren dipnotları öğrendik.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Siz yirmi yıldır yapamadınız, bırakın biz çözeriz! Karışmayın!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Hatta Diyanet İşleri Başkanlığının bir cuma hutbesini dahi okuduk.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – İyi olmuş, size gerçek dini öğretmişler! Gerçek İslamiyeti muhalefet vekilleri sayesinde öğrenmiş oldunuz!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Bunun dışında, neredeyse söz alan her bir milletvekili yasa teklifinin geri çekilmesini ve kısırlaştırmanın yapılmasını çözüm olarak sundu.

SERKAN SARI (Balıkesir) – Merak etmeyin, çözüm bizde! Bırakın, bırakın! Yirmi yıldır yapamadın, şimdi mi aklına geldi! Bırakın bizlere!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Hatta kısırlaştırmanın sokakta, hayvanın alındığı yerde yapılıp hemen bırakılmasını öneren milletvekili oldu. Oysaki yapılan araştırmalar kısırlaştırılan hayvanlarda sadece üremede bir azalmanın görüldüğünü, genel olarak insanlara ve çevreye önceden saldırgan davranış gösteren hayvanların bu davranışlarında bir azalmanın olmadığını göstermektedir.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Bu doğru değil, yanlış bilgi veriyorsun! Bu doğru değil!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Kaldı ki sorun köpeklerin saldırgan olup olmadıkları değil; yanı sıra, insan ve çevre sağlığını tehdit etmeleri ve bu tehdidin telafisi mümkün olmayacak boyutlara ulaşmış şekilde artarak devam etmesidir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Tam bu noktada, benim de merak ettiğim, Komisyon çalışmalarında İstanbul Milletvekilimiz Yücel Arzen Bey'in sormadığı soruyu kanun teklifimizden bağımsız olarak muhalefet partilerine mensup milletvekillerine sormak istiyorum: "Tek çözüm kısırlaştırma." diyorsunuz ya, kendilerinin izni olmadan hayvanları kısırlaştırma yetkisini siz nereden alıyorsunuz? Bu hakkı size kim veriyor? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) – Sen öldürme yetkisini nereden alıyorsun! Sen öldürme yetkisini kimden aldın! Kim veriyor bu yetkiyi sana!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Öldürmek daha mı iyi?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yazıklar olsun!

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Üreme hayvanlar için bir hak değil mi? (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Değerli milletvekilleri, bütün canlıları korumak ve sevmek dinimizin, inancımızın, medeniyetimizin, tarihimizin, kültürümüzün gereğidir. "Yaratılanı severiz Yaradan'dan ötürü." düsturuyla hareket ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) – Öldürme yetkisini alıyorsun da...

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Tüm canlılar için yaşanılabilir, güvenli ve sağlıklı ortamlar oluşturmak için hareket ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Kısırlaştırmayacaksınız, katledeceksiniz, açıkça açıkladınız.

BAŞKAN – Sayın Mertoğlu, lütfen tamamlayın.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) – Ayrıca, bu sebeplerle hayvanlar konusunda kimse bize merhamet dersi vermeye kalkışmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Merhamet kim siz kim?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Alkışlayın, ölümü alkışlayın, ölümü!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, konuşmasının üç bölümünde açıkça sataşma var, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

XI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buradan üç noktaya cevap vereceğim. Bir, bu Mecliste hiç olmayan bir şeyi yaptınız. Biz çocuğu, annesi, babası, kendisi bir şekilde köpek ya da başka bir saldırıda yaralanan, hayatını kaybeden insanlarla ilgili üzüntümüzü her fırsatta dile getirdik ama siz bu insanları komisyonlara getirerek hayvanseverler ile o insanlar arasında bir çatışma yaratmak istediniz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Kendileri geldiler, kendileri gelmek istediler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Siz değil misiniz, baro yasası görüşülürken 81 ilin barosunu bankta, Meclisin önünde uyutup da bu komisyonlara getirmeyen? (CHP sıralarından alkışlar) Soma'daki, Aladağ'daki, İliç'teki hangi mağduru getirdiniz, anne-babayı getirdiniz? Aylarca toprağın altında kaldı o insanlar. Samimi olun! Samimi olun!

İki...

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Siz samimi olun! Siz samimi olun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Maşallah, çok yaratıcı milletvekilleriniz var! "Kısırlaştırılım." dediğimizde "Spiral takalım." diyor. Müthişsin, harika! Ya da "Köpekten izin alacak mısınız?" diyor. Ya, vallahi, hayvan haklarını bu kadar düşünüyorsanız bu yasayı yırtıp atın, yırtıp atın! (CHP sıralarından alkışlar)

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Milletin iradesini yırtıyorsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Biz bu hayvanların kısırlaştırılması, yerinde yaşatılmasını, aşılatmasını o hayvandan ya da insandan, sizden değil, doğa haklarından alıyoruz, hayvan haklarından alıyoruz. Bu neyin aklı? On dakika konuştuğunuz konuşmacı sıfır çalışmış şu yasaya; yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Peki, değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten, bazı konuşmaları hayretle dinliyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) – Biz her zaman öyle dinliyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, sokak köpeklerini katletmekten bahseden bir yasayı konuşuyoruz, sayın hatip öldürmenin kısırlaştırmaya yeğ olduğunu söylüyor. Yani, şunu söylüyor bize: “Bütün hayvanları öldürelim, sokaktaki köpekleri öldürelim, bunda bir sorun yok...” (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Sen öyle anlıyorsun!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ama kısırlaştırdığımızda onların iznini almamamızı sorun olarak anlatıyor. Ya, biz, gerçekten, Türkçe mi konuşuyoruz, aynı yasayı mı konuşuyoruz, aynı dilden mi konuşuyoruz, aynı şeyi mi konuşuyoruz? Gerçekten hayrete düşüyoruz ya, gerçekten hayrete düşüyoruz! Bu iş belediyelere atılarak çözülecek bir mesele değil ama yeri gelmişken şunu söyleyelim: Hiçbir DEM PARTİ'li belediye, yerel yönetim de bu yasayı uygulamayacak; bunu bütün kamuoyu böyle bilsin.

ADEM ÇALKIN (Kars) – Neyi uyguladınız ki?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi yapacağım yirmi dakika süreyle ve on dakikası soru için, on dakikası cevap için kullanılacak.

İlk soru Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'a ait.

Sayın Ataş, buyurun.

DURDUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizin yaşadığı deprem felaketinin üzerinden yaklaşık bir buçuk yıl geçmesine rağmen deprem bölgesinde ihaleler hâlâ davet usulüyle yapılmaktadır. Davet usulüyle verilen ihaleler açık ihaleye göre çok daha pahalıya mal olmakta, aynı paraya daha az iş yapılmakta, ayrıca hazine bu yolla zarara uğratılmaktadır. Fahiş fiyatlarla kapalı kapılar ardında hangi firmaların, hangi şartları sağlayarak bu ihalelere davet edildiğiyse meçhuldür. Üstelik, Bakanlık koridorlarında çantacılık yapılmaya başlandığı, ihale almak için “komisyon” adı altında verilen rüşvet oranlarının ayyuka çıktığı bilinmektedir. Yirmi iki yıldır her şeyi fırsata çeviren AKP zihniyeti deprem bölgesinde de kendini göstermiştir. Depremzedelerin acıları ve çaresizlikleri suistimal edilmemeli, bu ihale sistemine derhâl son verilmeli, en yüksek rekabet ve şeffaflığı sağlayacak açık ihalelere dönülmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) – Bakın, şu anda Anıtpark'ta yurdun dört bir yanından gelmiş halkımız Meclise sesleniyor, “Öldürmeyin, yaşatın.” diye nöbet tutuyor. Binlerce imza getirdim size, buyurun! Yasayı geri çekin, sokakta hayvanları öldürmeden çözülemeyecek hiçbir sorun yok. Öldürmekteki ısrarınız neden? Ne kadar çok meraklısınız öldürmeye! “Öldürmeyin, başka insancıl, mantıklı çözümler vardı.” diyoruz, “Yok, olmaz, öldüreceğiz.” diyorsunuz. Öldürmeye meraklı olmak normal bir şey değil, ruh sağlığı açısından sıkıntılı bir durum; birileri sizlere ısrarla “Öldürün.” diyorsa çıkın, açıklayın. Merak ediyorum; her yaptığınız yasal düzenlemede olduğu gibi bunun da arkasında bir tarikat mı var ya da ötanazi ilacını size satacak şirket mi var? Pis kokular geliyor bu uygulamanın arkasından; çıkın, açıklayın.

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Gecenin bu saatinde “Hayvanları Koruma Kanunu” adı altında köpek katletme yasasını görüşüyoruz. Ülkede yaşayan vatandaşların genelinin bu yasaya karşı olduğunu Komisyon Başkanı olarak sizler çok iyi biliyorsunuz. Mecliste alınan olağanüstü güvenlik önlemleri iktidar olarak, halktan ne kadar çok korktuğunuzu açık bir şekilde gösteriyor.

Eğer yasa yürürlüğe girerse bütün sokak hayvanları toplanacak ve sahiplenilinceye kadar barınakta kalacak. Ülkedeki mevcut barınak sayısı 322, iktidarın iddiasına göre sokakta 4 milyon köpek bulunmaktadır; sokaktan toplanan köpekleri nerede barındırmayı düşünüyorsunuz?

Son bir yıl içinde kuduz vakası sonucu hayatını kaybeden vatandaş sayısı kaçtır?

Son bir yılda kısırlaştırılan köpekler sayısının azaltılmasının gerekçesi nedir?

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk...

BURCUĞÜL ÇUBUK (İzmir) – AKP'li belediyeler 2004'ten bu yana yani yirmi yıldır 5199'u uygulamadılar; bugün de bu yasaya dayanak yapılan şey uygulanmaması. O zaman soruyoruz: Neden bu kadar yıldır bu yasayı uygulamayan belediyeleri, bilhassa da kendi belediyelerinizi denetlemediniz de bugün, belediyelerin çoğunu kaybedince böyle bir yasayla karşımıza geliyorsunuz?

İkinci bir sorum da; bu Meclisi halka kapattınız, ziyaretçilere kapattınız, hangi akla hizmet özel danışmanlara dahi kapattınız?

Teşekkürler.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Şu anda sokakta hayvan hakları mücadelesi için direnenleri selamlamak istiyoruz. Gülüstan Başkanın dediği gibi, DEM PARTİ'nin belediyeleri bu konudaki tüm önerileri yerine getirecektir. Türkiye'deki cins köpek ve kedi üretim tesisleri derhâl kapatılacak mı? Hayvanların para karşılığında satışı yasaklanacak mı? Barınak hayvanlarının sahiplenilmesi için teşvik çalışmaları yapılacak mı? Kurulan bakımevlerinin kamera sistemlerinin takip ve denetim çalışmaları halka açılacak mı? Hayvanları nesneleştiren, mal, eşya muamelesi yapan anlayış terk edilecek mi? Hayvanlara şiddet uygulayan, zehirleyenler, arabayla kasıtlı olarak ezenler, cinsel istismarda bulunanlar, eziyet edenler hapis cezalarıyla çarptırılacak mı? Hayvan hakları alanında çalışma yapan dernek ve bireylerin faaliyetleri dinlenecek mi ve bu konudaki tüm ihmalleri yapanlar cezalandırılacak mı diye sormak istiyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – 2004'ten bu tarafa uygulanması gereken 5199 sayılı Yasa neden uygulanmadı, derdiniz neydi? O zamana kadar kaç hayvan aşılatıldı, kaç hayvan kısırlaştırıldı? Peki, bu yasa gereği uygulamanız gereken projelere ne kadar bütçe ayırdınız? “Barınak... Barınak...” diyorsunuz, barınakları denetliyor musunuz? Aslında bu soruların hepsi boş; aklınız yerinde mi, vicdanınız yerinde mi?

BAŞKAN – Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Belediyelere hayvan bakımevleri kurmaları ve kısırlaştırma yapmaları için ayrılan bütçenin kullanımı bugüne kadar denetlenmiş midir? Amaç, gerçekten sahipsiz hayvan popülasyonunun kontrol altına alınması ise popülasyonun en büyük kaynaklarından olan üretim, satış ve ithalat yasağına dair bir değişiklik neden yasa teklifinde

bulunmamaktadır?

BAŞKAN – Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Buradan Meclis Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş'a ve Meclis Divanına seslenmek istiyorum: Dışarıda eylem yapan hayvanseverler sırf Meclise gelmesinler diye milletvekillerine gelen misafirlerin milletin Meclisine alınmadığı ve Emniyet birimlerince kapılarda engellendiği, milletvekillerinin durdurulduğu bir sistem yaşanıyor. Resmî olarak içeri girişleri yapılan vatandaşlar, sistemde görünmelerine rağmen içeri alınmıyorlar. Emniyet birimleri "Bu vatandaşları almıyoruz, yukarıdan talimat aldık." diyerek Meclisi âdeta kuşatma altına almış durumdalar. Bu kaotik durum kabul edilemez. 85 milyon iradesini temsil eden yüce Meclisimize yönelik Koruma Daire Başkanlığının bu uygulaması tamamen yanlıştır. Meclisi Emniyet mi yönetiyor, yoksa milletvekilleri mi? Bu sorunun acilen yanıtlanması gerekiyor. Demokrasinin kalbi olan Meclisimize yapılan bu müdahale halkın iradesine saygısızlıktır, gasptır, derhâl düzeltilmelidir. Türkiye Büyük Millet Meclisini Kuzey Kore millet meclisine benzettiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Adana Milletvekili Orhan Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) – Sokak hayvanları, can dostlarımızla ilgili düzenlemede amaç "Kısırlaştır, yaşat." değil, "Topla, ölüme kadar barınakta tut." uygulamasına dönüşüyor. Ülke genelinde mevcut kaç barınak var? Bir barınak kaç liraya mal oluyor? Ülke genelinde kaç hayvanın toplatılmasını düşünüyorsunuz? İktidar bu sorunu neden yirmi iki yıl seyretnmiştir, yeni mi aklına geldi? Hayvanları yaşatmak yerine neden uyutup öldürmeyi tercih ediyorsunuz? Komisyonun bunun gereğini açıklaması lazım.

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Çevre ve Şehircilik Bakanına sesleniyorum: Tekirdağ'ı cezalandırıyor musunuz? Defalarca Genel Kurulda ifade ettik: Ergene Nehri zehir akıyor; bu da yetmedi, bir de son dönemde Çorlu'da, Ergene'de ve Çerkezköy'de vatandaşlarımız artık pencere açamaz hâle geldi ve havada keskin bir pis koku var ama bir türlü bunun sebebini bulamıyorlar. Biz dillendiriyoruz ama birileri kafasını kuma gömmüş, kafasını çıkarmıyor.

Çevre Bakanı Sayın Murat Kurum'a, yine, Tarım Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya sesleniyorum: Hem nehirleri temizleyin hem de havayı temizleyin. Bırakın saraylarda oturmayı, çıkın, gelin Tekirdağ'a, hep beraber vatandaşlarımızın sesine ses olun, oradaki insanların yaşam kalitesini yükseltin. Kanserden ölümler artıyor, vatandaşlarımız kanserden canlarını yitiriyorlar ama birileri kulaklarını tıkamış, hâlâ daha hiçbir şey yokmuş gibi kendileri sefa sürerken Tekirdağlı hemşhailerim vergi veriyor ama hizmette maalesef bir şey alamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) – İktidar dilinin ürettiği hiçbir söylem ve pratik, toplum ile canlı yaşamın bir parçası olan hayvanlarla olan bağımızı koparamaz. Şu an bir ölüm kalım savaşı, hayatta kalabilme mücadelesi veriyoruz âdeta. AK PARTİ iktidarı yirmi iki yıldır belediyelerdeki koşulların ne durumda olduğuyla ilgili bir çalışma yaptı mı acaba? Kanunla belediyelere şu anda yeni bir düzeltme, yeni bir ek kaynak ve bütçe yaratacak mısınız? İhmallerinizin faturasını masum canlara çıkarmaya çalışmayın. Sağlıklı çözüm yollarının ülkeye sirayet etmesini sağlamak yerine insanlık tarihine kara bir leke olarak geçecek katliamın utanç vesikası olmayın. Yasayı geri çekin.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir...

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – AK PARTİ Grup Başkan Vekilini -ilginç bir şekilde- kınıyorum burada; bu nasıl bir perhiz, bu nasıl bir lahana? Sanki bu yasayı muhalefet hazırladı, eleştirirken diyorsunuz ki: "Popülasyon arttı." Popülasyon artarken yirmi iki yıldır yöneten sizsiniz. Ne yapmasını bekliyordunuz köpeklerin, kendi kendine doğum kontrolü yapıp kısırlaşmasını mı bekliyordunuz?

Nitekim, belediyelere dört buçuk yıllık bakımevi yapma süresi tanımış olmakla, toplamalara hemen başlayan ve ülkenin yüzde 83 bakımevi açığı varken bu hayvanları ne diye toplayacaksınız, nereye toplayacaksınız ya da daha açık sorayım: Toplarken öldürdüğünüz hayvanları nereye gömmeyi planlıyorsunuz, bununla ilgili beklentiniz nedir? 100 milyon için bir tasarruf kanunu çıkarttık bir yıllık bakımı 170 milyar olan 4 milyon hayvana nasıl bakmayı düşünüyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Katliam yasasına meşruiyet sağlamak için köpek saldırısına uğramış çocukların görselleri kullanılıyor ve çocukların ya da ailelerinin acıları propaganda malzemesi hâline getiriliyor. Bu uygunsuz ve istismarcı propaganda dışında katliam yasasını hukuki hangi temellere oturtuyorsunuz? Yasaların ve diğer bütün düzenleyici işlemlerin amacı kamu yararıdır. İnsan ve çevre sağlığının gözetilmesi konusunda iktidarın bütün uzman görüşlerini reddederek taraflı davranması ve iradesini gösteremeyen bir canlı grubunu yaşamdan tecrit etme arzusu sizce kanunların yapıma amacıyla, ruhuyla çelişki oluşturmuyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, şimdi Komisyona sorulara cevap için süre veriyorum.

Buyurun Başkanım...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkanım, ilk kez on-on iki saniye orayı, Divanı gösteriyor, ondan sonra konuşmacıya dönüyor, televizyonun algı sistemi mi değişti acaba?

BAŞKAN – Bir dakikadan biraz fazla geçti zaten, on dakikadan fazla...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Yok, yok, ilk başta Sayın Başkanım, ilk kez bu dönemde konuşmacıları burada göstermeyip Divanı on-on iki saniye gösteriyor, ondan sonra bu tarafı gösteriyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Konuşmacının yerini arıyor ya, konuşmacının yerini bulmaya çalışıyor kamera.

BAŞKAN – Orada bir yanlışlık var, onun üzerinde ben de ileteceğim.

Evet, buyurun Başkanım.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KIRIŞCI (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, kıymetli hazırın; öncelikle şahsım ve Komisyonumuz adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Yasa teklifinin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

"Ne kadar hayvan kısırlaştırıldı?" sorusu sıklıkla soruluyor. Burada 2004-2023 yılları arasında ki yasanın çıktığı yıl malum 2004 ve bu geride kalan süre zarfında kısırlaştırılan, aşılanan ve sahiplendirilen hayvan sayılarıyla ilgili bilgi arz ediyorum: Kısırlaştırılan hayvan sayısı bu süre zarfında 2 milyon 504 bin 595, aşılanan hayvan sayısı 2 milyon 846 bin 387, sahiplendirilen hayvan sayısı ise 533.004 adettir.

Yine, sıklıkla gündeme getirilen bir diğer soru "Neden sorunu çözmek için kedi ve köpek üretimini, satışını ve ithalatını yasaklıyorsunuz?" şeklinde. Ev hayvanlarının, burada kastedilen kedi ve köpek de dâhil olmak üzere üretim ve satış yerlerinin

çalışma izinleri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilmektedir. Kedi ve köpeklerin izinsiz üretimi veya satışında 2024 yılında 73 bin TL idari para cezası uygulanmaktadır. Ülkemize ticari amaçla kedi, köpek ithalatı yapılmamakta olup sadece sahipleri ya da sahipleri adına sorumluluğunu almış kişilerin beraberinde girişleri söz konusu olmaktadır. İthalatı yapılan ev hayvanları süs kuşu ve akvaryum balıklarıdır, bunun haricinde, hayvanat bahçelerinde sergilenmek üzere spesifik olarak az sayıda hayvana izin verilmektedir. Yıllar itibarıyla sınır kapılarımızdan alınan toplam süs kuşu ve akvaryum balıklarının sayıları aşağıda verilmiştir: 2020 yılında 460.625 adet, 2021 yılında 351.391 adet, 2022 yılında 39.544 adet, 2023 yılında 539.874 adet olmuştur.

Değerli arkadaşlar, denetlemeye ilişkin olarak da bunu belirtmekte yarar görüyorum; denetimler Tarım ve Orman Bakanlığına büyükşehirlerde on beş günde bir, diğer belediyelerde de ayda bir yapılmaktadır ve tespit edilen kabahatler için cezai uygulamalar eksiksiz olarak ilgililere bildirilmektedir.

Gündeme getirilen bir diğer konu, neden 2004'te çıkan bu kanunun bu zamana kadar uygulanmadığı şeklinde. Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinin tam da bu eksikliği gidermeye yönelik pek çok yönü bulunmaktadır zira, eski kanunda sorumluluklarını yerine getirmeyenlere bu sorumluluklarını yerine getirmediği için herhangi bir işlem bulunmamaktadır. Burada belediyeleri, belediye başkanlarını, belediye meclis üyelerini kastederken hayvanı sahiplenip daha sonra bu hayvanı kendi hâline bırakanlara da aynı şekilde cezai işlemler uygulanmaktadır.

Bir diğer yönü itibarıyla de bütçeden söz edildi, "Bu bütçelerle ilgili denetim yapıldı mı?" denildi. Değerli arkadaşlar, böyle bir bütçe zaten yok. İlk defa bu kanun teklifiyle beraber, burada, hayvanların sokaklardan alınması, bunlara gerekli işlemlerin yapılması ve hayvan barınaklarının imarı ve inşası -bunlar da beraber- bu hayvanlara bakma ve sahiplenilinceye kadar barınaklarda tutulmasıyla ilgili giderler için artık bu yeni uygulamada, hepinizin bildiği, büyükşehirlerde binde 3 -net gelirin, gerçekleşen net gelirin- öbür tarafta da nüfusu 25 binin üzerindeki belediyeler için de binde 5 oranında bütçeden gerekli ayırım yapılmalı.

2021 yılında yapılan değişiklikle değerli arkadaşlar -bu, gerçekten önemli bir düzeltmedir, önemli bir iyileştirmedir- hayvanlar mal statüsünden çıkarılıp can statüsüne alınmıştır. Bu da gerçekten biz hayvanseverleri ziyadesiyle mutlu eden, memnun eden bir uygulama olmuştur.

Yine, sorulan sorulardan bir tanesi de barınak sayısı; 322 adet olup hâlen kapasitesi 105 bindir. Şu soru akla geliyor ve bu soru soruluyor sıklıkla: "4 milyon hayvanı, bu hayvanları da bu barınaklarda tutacaksak ne kadar hayvan barınağına ihtiyacımız var?"

Değerli arkadaşlar, takvim olarak 31 Aralık 2028'in bildirilmesinin de esas amacı aslında budur. Dolayısıyla bu kanun yürürlüğe girdiğinden itibaren dört yıl süreyle belediyelerin kendi bütçelerinden o bahsedilen oranlar nispetinde bu parayı ayıracakları ve buradan hareketle de bu barınakları yapacakları ve...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Toplama ne zaman başlayacak Sayın Bakan? Toplama ne zaman başlayacak, dört yıl sonra mı?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KIRIŞCI (Kahramanmaraş) – ...bu barınaklarda da bu hayvanları orada rehabilite edip, kısırlaştırıp ve hayvanların ihtiyaçlarını karşılayacakları söylenebilir.

Sayın Başkanım, bizimle ilgisi olmayan sorular da vardı, onu da artık takdirlerinize bırakıyoruz.

Ben teşekkür ediyorum soru soran bütün milletvekillerimize.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – "Hayvan ticaretini yasaklayacak mısınız?" diye sordum.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KIRIŞCI (Kahramanmaraş) – Efendim, hayvan ticaretinin olmadığını söyledim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Bakanım, toplama ne zaman başlayacak, 4 milyon köpeğin toplanması?

SERKAN SARI (Balıkesir) – Bakanlığın hiçbir sorumluluğu yok mu bu kanunda, bütçeye bir desteğiniz yok mu? Belediyelere mi bırakıldı her şey?

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri, Komisyon soru-cevabın tamamını kullanmadığı için kalan sürede sorulara devam edeceğim.

Şimdi, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil... Burada mı Sayın Kadıgil? Yok.

Mersin Milletvekili Gülcan Kış? Yok.

Mersin Milletvekili Ali Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, teklifin Komisyon görüşmeleri esnasında sormuştum, cevap verememiştiniz, umarım bu defa dersinizi çalışıp gelmişsinizdir.

5199 sayılı Yasa yirmi yıldır yürürlükte. Yasa uyarınca her ilde kurulması gereken il hayvanları koruma kurullarının yılda en az 4 defa toplanması gerekiyor. Aradan geçen yirmi yılda her il için en az 80 toplantı yapıyor. 81 ilin kaç bu yasal düzenlemeye uymuştur? Bu yasal düzenlemeye uymayan il mülki amirleri hakkında herhangi bir yasal işlem yapılmış mıdır? Soruyu niye sorduğumu da söyleyeyim ki anlamak için zorlanmayın Sayın Başkan: Yirmi yılda hayvanlar için ne yaptınız ki bundan sonra da ne yaparsınız!

BAŞKAN – Evet, cevap için Sayın Komisyon, buyurun.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KIRIŞCI (Kahramanmaraş) – Bilgi arz edeceğim.

Bu kurullar, söz konusu kurullar üç ayda bir toplanmakta ve bu kurullarda alınan kararlar da Tarım ve Orman Bakanlığımızın ilgili birimlerine aksettirilmektedir. Toplantılar valilerimizin başkanlığında yapılmaktadır.

Bu bilgileri de paylaşmış olayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Şimdi, birinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 9'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerindeki söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar herhangi bir hususta siyasi rant elde edemiyorsa o konuyu milletin gündeminden uzaklaştırma ve derin dondurucuya atma konusunda maalesef çok başarılı davranıyor. "Maalesef" diyorum çünkü hükûmetlerin asli görevi olan halkın sorunlarını çözmek yerine, bu sorunları toplum kesimlerini karşı karşıya getirmek ve iktidarlarını konsolide etmek için kullanıyor. Biriken ve ötelenen sorunlar bir zaman geliyor kangren hâline geliyor ve tıpkı bugün yaşadığımız gibi başta temel hak ve özgürlükler olmak üzere hayat pahalılığı, geçim sıkıntısı, eğitim, sağlık ve dış politika konularında ülkemiz, Meksika açmazı gibi bir durumla imtihan ediliyor. İktidarın

yaşattığı ve bile isteye büyüttüğü bu sorunlar, savrulmalar maalesef telafi edilemez boyutlara gelmiş durumdadır. Toplumun gazını almak adına zaman zaman uygulamaya koyduğu popülist işlerin de tamamen konjonktürel olduğu çok açıktır. İktidarın yıllara sari tecrübe ettiği bir siyaset tarzı var. Başta insan ama bitki, hayvan ve tabiat da dâhil olmak üzere her bir canlıya ve çevreye yönelik tüm icraatları şahsının ve partilerinin yararına değilse gaz alıp, zamana yaymak suretiyle geçiştirmekten, ipe un serme politikası yürütmekten ve toplumu ayırıştırmaktan ibaret olduğunu bu milletin kafasına vura vura gösteriyorlar. Her zaman söylediğimiz gibi, siyasetin ve toplumun gündeminde olan hayvan hakları kanunu da bunlardan biri.

Yıllardır hayvan hakları başta olmak üzere, hayatın her bir değerine saygılı ve duyarlı çevrelerin yasalaşması için yoğun bir çaba gösterdiği tasarı, teklif iktidarın yukarıda ifade ettiğimiz siyaset tarzı yüzünden maalesef ipe un serme politikasının kurbanı olmuştur. Kamuoyunda zaman zaman hayvanlara yapılan acımasız işkence ve zalimce uygulamaların gündeme gelmesiyle kabaran toplumsal hassasiyet, iktidarın konuyla ilgili düzenleme yapacağını ve bir an önce hayvan hakları yasasının çıkarılacağını söylemesi hep zamana yayma politikasına kurban edilmiştir. Sebebi ise gayet açıktır, bu konuda da olabildiğince siyasi bir rant elde etmek için şartların olgunlaşması beklenilmiştir.

Genç cumhuriyetimiz, dönemin koşullarına uygun olarak 6 Mayıs 1928 tarihinde 1234 sayılı Hayvan Sağlık Zabıtası Kanunu'nu, ardından 9 Ağustos 1931 tarihinde de Bakanlar Kurulu tarafından mevzu kanunun 27'nci maddesi hükümlerine uygun olarak 517 maddeden oluşan bir Hayvan, Sağlık Zabıta Nizamnamesi'ni çıkarmış, ancak ilgili mevzuat değişen şartlar ve yeni gelişmeler nedeniyle yetersiz kalmıştı. 2004 yılında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu düzenlenmiş, bu kanun sonuçları itibarıyla bir kabahatler kanunu olarak devam etmiştir.

Değerli milletvekilleri, biraz önce iktidar partisinin milletvekili şöyle söylüyordu: "Bakın, belediyelerin çoğunluğunu muhalefet aldı. Ne yani çekiniyor musunuz, korkuyor musunuz bu hayvanlara barınak yapmaktan?" diye söylüyordu. Peki, o zaman mefhumumuhalfinden de "2004 yılında bu kanunu çıkarmışsınız, 2004 yılından sonra kaç tane yerel yönetim seçimlerini kazanmışsınız, niye bu kanunla ilgili doğru bir kanun tasarısı yapmamışsınız ve bunlarla ilgili olarak da popülasyonunu azaltmamışsınız, kısırlaştırma yapmamışsınız, aşılama yapmamışsınız, barınakları yapmamışsınız ve bugünkü problemleri önümüze niye getiriniz?" diye size sormazlar mı? Sorular tabii ki.

24'üncü Dönemde, benim de milletvekili olduğum dönemde bu kanun tasarısı Bakanlar Kurulu tasarısı olarak Çevre Komisyonuna geldi, ben de Alt Komisyon Başkanıydım. İlk defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinde iki buçuk aylık bir süreyle tüm hayvan hakları savunucuları, dernekleriyle, vakıflarıyla, platformlarıyla, aynı zamanda veteriner odalarıyla birlikte beraberce çalıştık ve iki konu haricinde bütün konularda anlaştık. Âdeta Kanada'nın, Avustralya'nın, Amerika'nın, Avrupa Birliği'nin kanunlarının üzerinde çok değerli bir kanun tasarısı yaptık ve burada sadece ve sadece yunus balıkları konusunda, sirkler konusunda anlaşamamıştık, onu da değiştireceğimize burada söz vermiştik; kadük kaldı. Ardından 26'ncı Dönem geldi, 26'nci Dönemde Adalet Bakanlığı bir çalışma yaptı. Aradım Adalet Bakanını, dedim ki: Amerika'yı yeniden keşfetmenize gerek yok, gelin, bu kadük kalan kanunu alın, getirin, tekrar bir an önce bu kanun tasarısını yürürlüğe koyalım yani değiştirelim bu kanunu ve toplumun ihtiyaçlar manzumesi doğrultusunda yapalım. Ama dinlemediler, o da kadük kaldı. Ardından 27'nci Dönem geldi, 27'nci Dönemde de burada araştırma önergeleri birleştirildi, araştırma komisyonu kuruldu; 5 parti, Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, HDP -DEM PARTİ- İYİ Parti, Milliyetçi Hareket Partisi beraberce birlikte çalıştılar. Bu Komisyon çok değerli bir rapor ortaya koydu ama o rapor Genel Kurula indirildikten sonra o rapora uygun bir şekilde bir kanun teklifi getirilmedi ve başka bir kanun sunuldu buraya.

Şimdi, mevcut kanun ne diyor? Belediyelere söylüyor: "Siz şu kadar nüfusa sahipseniz şunları yapacaksınız, bunları yapacaksınız." Peki, yapmazsam ne olur? Müeyyidesi yok ki. Bakın, 2004 yılında bir kanun yapıyorsunuz, Kabahatler Kanunu'na göre yapıyorsunuz ve yetmiyor çünkü Ceza Kanunu'nun da içinde olması gerekiyor.

Peki, siz bu kanunu yaparken paydaşlarla niye görüşmüyorsunuz? Görüşmüş gibi yapıyorsunuz "-mış" gibi yapıyorsunuz. Peki, Avrupa bu işleri nasıl yapmış diye niye merak etmiyorsunuz? Mesela Almanya, mesela Fransa, mesela İtalya. Ben Almanya'dakileri gördüm, gittim ve gördüm; Almanya çok geniş, büyük büyük yaşam alanları oluşturmuş ve buralarda aynı zamanda ırkları, cinslerini kendine göre ayırt etmiş ve burada veteriner hekimler koymuş, aynı zamanda, kısırlaştırmış, sahiplenmeyle ilgili olarak da buralarda bütün vatandaşlarına duyurular yapmış yani bir yandan tabiatı, bir yandan hayvanları, bir yandan insanları, bir yandan bitkileri, bir yandan cansızları korumak adına ne gerekiyorsa, bilgi ne diyorsa, bilim ne diyorsa bunu yapmışlar. Peki, siz niye yapmadınız? Ardından da 2014 yılındaki kanun kadük kaldıktan sonra 2016'da kanununuz tekrar kadük kalmış, getirememişsiniz bile buraya. 2021 yılında bir kanun yapmışsınız, bu kanun kaç sene sonra değiştirilmek isteniyor? Üç sene sonra değerli arkadaşlarım, üç yıl sonra. Bu kanunların hepsi birbirinden farklı, müeyyideleri yok, aynı zamanda, eksik kanunlar. Doğru yapmıyorsunuz işlerinizi. Doğru yapmayınca ne oluyor? İşte problemler gelip bizi buluyor ve ardından da diyorsunuz ki: "Ben apar topar bu kanun teklifini getireceğim." Peki, paydaşlarla görüştünüz mü bu kanunla ilgili? "Görüştüük." diyeceksiniz. Tamamıyla görüşmediniz. Veteriner odalarıyla görüştünüz mü? Bize geldi bunlar, veteriner odaları geldi, hayvanseverler geldi; aynı zamanda, hayvanlar tarafından mağdur olan insanlar da geldi, onlarla da konuştuk. Peki, siz bunlarla konuşa konuşa, Avrupa'yı da inceleye inceleye yapabildiniz mi bunu? Araştırma Komisyonu kurmuşsunuz burada ve dört ay boyunca çalışmışsınız. Niye gitmediniz bu Almanya'ya, bu Fransa'ya, bu İtalya'ya, bu İngiltere'ye niye gitmediniz? Niye görmediniz oraları? Siz ne yapmak istiyorsunuz Allah aşkına?

Her zaman söylüyorum bu kürsüden "Ya, vakit çok değerli, nakit çok değerli." diyerek ama siz hiçbir şey dinlemiyorsunuz, bilgiden uzaksınız. Siz aynı zamanda sağduyudan uzaksınız, toplumun taleplerinden uzaksınız. Ardından "Kanun yapıyoruz." diyorsunuz, yaptığınız kanunları Anayasa Mahkemesi bozuyor, gönderiyor, Daniştay zaman zaman iptal ediyor, dinlemiyorsunuz ki. Sonra da diyorsunuz ki: "Biz bir anayasa yapacağız, yeni bir anayasa." Ya, Daniştayı dinlemiyorsunuz, Anayasa Mahkemesinin kararlarına uymuyorsunuz, yaptığınız kanunlar doğru değil, eksik. Her yıl bir kanun yapıyorsunuz, bazı kanunları altı ay içerisinde 2 defa, 3 defa buraya getiriyorsunuz. Sonra da diyorsunuz ki: "Efendim, biz kanun yapıyoruz ve Türkiye'yi yönetiyoruz." Nasıl yönettiğiniz seçimlerde ortaya çıkmış oluyor.

Değerli milletvekilleri, müteaddit defalar ifade ettiğimiz gibi, aslında, bütün bunlar iktidarın yapmak istemediği bir konuda ipe un sermedeki maharetini göstermektedir. 2004 yılından bugüne kadar tam on sene geçmiş ve bu seneler içerisinde 3 ayrı çalışma yapılmış, Meclisin bu son gününde iktidar alelacele bu yasa teklifini huzura getirmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere, istedikleri zaman, istedikleri kanunu bir gecede Türkiye Büyük Millet Meclisinde kanunlaştıran iktidar, on yıldır beklettiği hayvan hakları kanununu çıkaramadığı gibi, bir de "Bu kanun hâlâ çıkmadı mı?" diyerek kamuoyuna konudan habersiz gibi mesajlar bile vermiştir.

Siyaset anlayışlarını tarif ederken yaratılanı Yaradan'dan ötürü sevdiğini dillendiren iktidar sözcülerinin hayvanların da Allah tarafından yaratılan canlılar olduğunu -birçok değeri unuttukları gibi- unutmuşlar sanırım. Hayvanlar insanların üzerinde istedikleri tasarrufu yapabilecekleri birer mal değildir değerli milletvekilleri. Yaratılan her canlı gibi onlar da bu yaşam döngüsünün vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsanoğlunun kendi bencil hayat tarzının hoyratlıklarını bu masum canlılar üzerinden tatmin etmeye hakkı yoktur.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin içeriğinde ciddi sorunlar var ama esas büyük sorun bu iktidarın yönetme zihniyetindedir. Toplumda ayrışmalarla körüklenen bir yaygara nedeniyle gerçekçi biçimde problemleri oturup konuşamıyoruz, tarafların görüşlerini almadan getiriyorsunuz. Mesela, ülkemizde çeteleşmiş ve vatandaşa korku salan hayvan problemi var mı? Elbette var fakat böyle olmasının tek suçlusu bu dilsiz hayvanlar mıdır? Yahu, bu konuda suçlu arayacaksa en masum olanın bu hayvanlar olduğu ortadadır. 2004 yılında çıkartılan kanun esasen kronik birçok soruna çözüm üretmişti lakin uygulamada çok ciddi sorunlar yaşandı. Yasayı uygulamakla yükümlü belediyeler üzerlerine düşeni yapmadı ya da yapamadı çünkü maddi kaynakları yoktu, olanın da niyetleri yoktu ve elbette yapmadıkları takdirde bir yaptırımla da karşılaşmıyorlardı. Aslında, nüfusu 25 binin üzerinde olan belediyelerin tedavi, rehabilitasyon, kısırlaştırma üniteleri ve bakımevlerini kurmaları yasal zorunluluktur; peki yaptılar mı? Müeyyideleri olmadığı için bu yasal zorunluluğu yerine getirmediler. Bugün hâlen binlerce belediyede kapsamlı ünitelerin olmadığı biliyoruz, görünürde bir veteriner hizmeti var ama o da çoğu zaman göstermelik. Kısırlaştırma, tedavi ya da rehabilitasyon gerekçesiyle kendi bölgelerinden sokak köpeklerini toplayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – ...bazı belediyeler de bu hayvanları başka belediyelerin alanına ya da kırsala bırakıp güya meseleyi çözüyorlar. İşte, insanların hayatlarını tehdit eden bu çeteleşmiş ve saldırgan köpekler buralardan doyuyor değerli milletvekilleri.

Peki nasıl çözeceğiz? Bir yandan kısırlaştırmayla ilgili -vaktim çok az olduğu için oralara girmeyeceğim- barınaklarla ilgili ama çok değerli yaşam alanlarını çok genişleterek aynen Almanya'nın, Fransa'nın ve İtalya'nın yaptığı gibi ve aynı zamanda, değerli milletvekilleri, sokak hayvanlarıyla ilgili olarak özellikle şunu söylemek isterim; kısırlaştır, aşılat ve yaşat. Bizim parolamız böyle olmalıdır; kısırlaştır, aynı zamanda aşılat ve de yaşat olmalıdır.

Bir yandan, burada Değerli Milletvekili Bahadır Yenişehirlioğlu -benim hemşehrimdir aynı zamanda- çok değerli bir konuşma yaptı ve bu konuşmasında bir yandan kadim kültürümüze atıfta bulundu, bir yandan dinimize atıfta bulundu, bir diğer yandan da yapılanlara atıfta bulundu yani Gurabahane-i Laklakan'dan bahsetti, buralardan bahsetti. Evet, çok değerli işler yaptık, onlar dünde kaldı efendim, dünde kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Dünden ders alacaksınız, bugünü yakalayacaksınız ve bugüne çözümler üreteceksiniz. Siz bugünü kaçıyorsunuz ve sonuçta da problemlerimizi daha çok büyütüyorsunuz ve kucağımıza da büyük, koca koca problemler getiriyorsunuz.

O nedenle bu yasa teklifi tekrar geri çekilmeli ve yeniden değerlendirilmeli, hem de paydaşlarıyla beraber diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdağ.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Aksaray Milletvekili Turan Yaldir'a ait.

Sayın Yaldir, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grubum adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunda 17 Temmuzda başlayıp 23 Temmuzda tamamlanan ve toplamda kırk üç saat süren Komisyon görüşmelerinde İYİ Parti Grubu olarak 17 maddelik kanun teklifinin 9 maddesine muhalefet şerhinde bulunup ilgili önergelerimizi sunduk. Bu kanun teklifi, başta, benim gibi, konuyla ilgili uzmanlığı, yetkinliği ve bilgisi olmayan birçok Komisyon üyesi milletvekili tarafından oylanarak Genel Kurula geldi.

Öncelikle belirtmek istiyorum ki İYİ Parti olarak ülkemizde özellikle son yıllarda baş gösteren sokak hayvanları problemini görmezden gelmiyoruz, çözümün Hükûmetin sunduğu ve görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifinde olmadığını görüyoruz. Yakınlarını köpek saldırısı sonucunda kaybeden ailelerin acılarını görmezden, feryatlarını duymazdan gelemeyiz, sokaklarda çeteleşmiş, başıboş saldırgan köpeklerin yarattığı tehlikeyi yok sayamayız. Tüm bu gerçekler ülkemizde bir sokak hayvanları sorunu olduğunu göstermektedir. Yirmi küsur yıldır yönetmekte olduğu ülkemizde sorunun bu noktaya geleceğini göremeyen iktidarın, eski Millî Eğitim bakanlarından Emrullah Efendi'nin "Şu mektepler olmasaydı ben bu maarifi ne güzel idare ederdim." sözünde olduğu gibi, sokak köpeklerini ötanazi gibi yöntemlerle yok ederek sorunu yönetmeye çalışmasını doğru bulmuyoruz.

Biz ise İYİ Parti olarak "Öldürme, yaşat." diyoruz, "Topla, kısırlaştır, aşıla ve koru." diyoruz. Milletimizin kucağına atılan kutuplaştırma bombası yani sokak hayvanlarına yönelik kanun teklifine dair tutumumuz bellidir; ne çocuklarımızın can güvenliğini ne de hayvan sevgimizi beceriksizliğe ve öngörüsüzlüğe terk edecek değiliz. Bu sorunu çözebilmek için merkezî Hükûmet ile yerel yönetimler, sivil toplum ve gönüllüler arasında koordinasyon ve iş birliği olmalıdır.

Ülkemizde hâlihazırda sadece 322 barınak vardır ve bu barınaklar 106 bin hayvan barındırma kapasitesine sahiptir. Barınakların birçoğunun şartları hayvan refahı ve sağlığı için yetersizdir. Mevcut barınakların kapasitesi artırılmalı ve can dostlarımızın refahı ve huzuru için altyapıları güçlendirilmelidir. Bununla birlikte, mevcut ve yeni yapılacak olan barınaklarda hayvanseverlerin gönüllülük esasına göre çalışabilmelerinin önü açılmalıdır. Bu barınaklar aynı zamanda veterinerlik hizmetlerinin ve geçici süreli evcil hayvanlar için pansiyon amaçlı hayvan konaklama imkânının olduğu, toplumla iç içe geçmiş sosyal tesisler şeklinde olmalıdır. Bununla birlikte, evcil hayvan ticaretinin yasaklanması, hayvan takip sistemlerinin kurulması, sahipli hayvanların sokağa bırakılmaması için caydırıcı önlemlerin alınması, eğitim müfredatlarında çocuklarımıza hayvan sevgisi ve hayvan hakları eğitimlerine yer verilmesi gibi yöntemlerin uygulamaya geçmesi gerektiğini savunuyoruz.

Sokaklarımızda yaşam mücadelesi veren binlerce kedi ve köpek, bizlerin ilgisine, merhametine ve yardımına muhtaç durumdadır. Bu canlılar, insanlığın en sadık dostları, en yakın arkadaşları olmuşlardır ancak ne yazık ki pek çoğu açlık, hastalık ve kötü muameleyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum sadece hayvanların değil, toplumun da bir sorunudur. Sokak hayvanlarının sayısının kontrolsüz şekilde artması hem hayvanların yaşam kalitesini düşürmekte hem de halk sağlığı açısından riskler yaratmaktadır.

Dünya genelinde bu sorunu çözmek için başarılı örnekler mevcuttur. Örneğin, Hollanda'da kapsamlı kısırlaştırma programları, hayvan sahiplendirme teşvikleri ve sıkı hayvan hakları yasaları sayesinde sokak hayvanları sorunu neredeyse tamamen çözülmüştür. Almanya'da hayvan barınakları ve hayvan hakları koruma dernekleri hayvanların refahını ön planda tutarak sokak hayvanı sayısını minimize etmiştir. Biz de Türkiye olarak sokak hayvanları sorununu çözmek için benzer adımlar atabiliriz. Öncelikle kısırlaştırma ve aşılama programlarını yaygınlaştırarak sokak hayvanlarının sağlıklı bir şekilde yaşamalarını sağlayabiliriz. Hayvan barınaklarının sayısını ve kalitesini artırarak hayvanların geçici değil kalıcı yuvalara kavuşmalarını desteklemeliyiz. Unutmayalım ki bir toplumun medeniyet seviyesi o toplumun hayvanlara ve doğaya gösterdiği saygıyla ölçülür. Hayvanlara karşı duyarlılığımızı artırarak hem onların hem de bizim daha mutlu ve sağlıklı bir dünyada yaşamamızı sağlayabiliriz.

Kıymetli milletvekilleri, 5'inci maddeye özellikle vurgu yapmak istiyorum. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinden

ötanazi uygulamasının kaldırıldığı iddia edilse de bu uygulama sadece gizlenmiş durumda, dolaylı olarak ötanazi hâlen yasalarımızda varlığını sürdürüyor. Kısırlaştırma, eğitim, sahiplendirme ve rehabilitasyon gibi insancıl yöntemler sahipsiz hayvanlar için en ideal uygulamalardır. Komisyon görüşmelerinde yasa teklifinden "ötanazi" ifadesi çıkarılmış olsa da Veteriner Hizmetleri Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasına atfı yapılarak ötanazi uygulamasının geçerliliğinin devam ettirilmesi amaçlanmaktadır. Zorunlu hâllerde bir ötanazi uygulaması gerekiyorsa bu, tek bir veterinerin kararıyla değil, kurulacak olan yetkin bir kurul kararıyla uygulanmalıdır. Bu konuyu sadece belediyelerin sorumluluğuna ve inisiyatifine bırakmanın da doğru olmadığını savunuyoruz.

Sokak hayvanlarının korunması toplumsal bir sorundur ve bu sorunun çözümünde başta Hükûmet olmak üzere belediyeler, sivil toplum örgütleri ve hayvanseverler birlikte çalışmalıdır. İYİ Parti olarak sokak hayvanlarının geleceğini önemsiyoruz. Bu konu siyasetüstü bir meseledir ve sokak hayvanlarını istismar ederek siyasi rant elde etmeye çalışmanın da sokak hayvanlarını bahane ederek ülkenin ekonomik kriz gibi asıl gündemlerini gizlemeye çalışmanın da kimseye faydası olmayacaktır.

Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi eksiktir ve aynı zamanda mevcut sorunları çözebilecek yeterlilikte asla değildir. Az önce dile getirdiğim gerçekler doğrultusunda bu kanun teklifine karşı olduğumuzu belirtmek istiyorum. Kanunun oldubittiye getirilmeden Genel Kurul görüşmelerinden çekilerek ekim ayı sonrasında ilgili komisyonlarda konunun uzmanlarının fiziken ve fikren katılımlarıyla etraflıca görüşülmesi gerektiğini savunuyoruz.

Teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaldir.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Hilmi Durgun'a ait.

Sayın Durgun, buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HİLMİ DURGUN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, hayvanların rahat yaşamalarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek; hayvanların acı, ızdırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak maksadıyla hâlen yürürlüktedir. Ayrıca Temmuz 2021'de yürürlüğe giren Hayvanları Koruma Kanunu'yla sokak hayvanlarının kısırlaştırılması suretiyle popülasyonun azaltılmasına yönelik çok önemli düzenlemeler de getirilmiştir. Ancak o günden bu yana söz konusu kanunun uygulamasının büyük sorumluluk düşen belediyeler ve diğer kurumlar arasında gerekli koordinasyonun sağlanamaması, lazım gelen hassasiyetin gösterilememesi gibi sebeplerle gerçekleştirmediği de gözlemlenmektedir.

Diğer önemli hususlardan biri ise saldırgan, başıboş sokak köpeklerinin vatandaşlarımıza saldırması sonucu hayatını kaybeden veya yaralanan vatandaşlarımızın hepimizde bıraktığı derin acıdır. Söz konusu elim hadiselerin mağdurlarda oluşturduğu travmaların yanında, milletimizde de derin tesirler bıraktığı inkâr edilemeyecektir. Özellikle savunmasız çocuk ve yaşlıların maruz kaldığı köpek saldırılarının yanında, bazı kırsal bölgelerde geçimini hayvancılıktan sağlayan vatandaşlarımızın da mağduriyetler yaşadığı münferit de olsa bazı hadiselerle sabittir. Sadece vatandaşlarımızın mağduriyetleri değil, hayvana karşı da şiddet istatistiklerinin tutulamayacak kadar fazla olması, 2021 yılına kadar bu şiddetin ciddi bir cezasının olmaması, hayvan istismarı gibi birçok yüz kızartıcı suçun gerçekleşmesi toplumumuzda birçok kez infial oluşmasına sebep olmuştur. 2004 yılında kabul edilen 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu zaman içerisinde eksikliklerini göstermiş ve günümüzün ihtiyaçlarına cevap veremez hâle gelmiştir. Bu nedenle, kanunda yapılacak değişikliklerle sahipsiz hayvanların ve toplumun güvenliğini sağlamak için daha etkili ve sürdürülebilir çözümler amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler ülkemizin dört bir yanında vatandaşlarımızın huzur içinde yaşamasını, çocuklarımızın güvenli sokaklarda oyun oynamasını, sahipsiz hayvanlarımızın ise uygun koşullarda bakım görmesini önemsiyoruz. Türk milleti, insani hasletlerine sahip çıkan ve tarih boyunca bu hasletlerinin gereği medeniyet tasavvurunun inşası için nice bedeller ödeyen büyük bir millettir. Düşmanına bile merhamet gösteren bu büyük millet Allah'ın dilsiz kullarına da elbette merhametle yaklaşacaktır. İslam inancımızın ve büyük millet olmamızın gereği budur. Mensubu olduğumuz Türk milletine duyduğumuz aidiyet hissi milliyet duygumuzun esasını oluşturmakta, insanlık tarihinin anahtarı olan Türk tarihinin her safhası insana ve yaratılan her canlıya duyulan saygıya şahitlik etmektedir. Bu süreçte, bizler dâhil, her bir vatandaşımıza ayrı ayrı görev düşmektedir. Birbirimizi ayırtmadan bu süreci başarılı bir şekilde yönetebileceğimize inancımız tamdır. Hem insanlarımızın sokaklarda daha yaşanılabilir bir hayat sürdürebilmesi hem de sahipsiz hayvanlarımızın daha sağlıklı ortamlarda yaşamlarını sürdürebilmeleri için yenilenecek ve yeni yapılacak olan barınakların daha yaşanılabilir bir hâl alması için neler yapabiliriz, hep birlikte bunları tartışmalıyız.

Değerli milletvekilleri, sahipsiz hayvanların kontrolsüz bir şekilde çoğalması, toplum sağlığı ve güvenliği açısından ciddi tehditler oluşturmaktadır. Sokakları yuvaları hâline getirerek sürüler hâlinde dolaşan sahipsiz ve başıboş köpekler hem insanlarımızın can güvenliğini tehlikeye atmakta hem de çevre temizliği ve kamu düzeni açısından da büyük sorunlar oluşturmaktadır. Bu kanun teklifiyle amaçlanan, sahipsiz hayvanların popülasyonunu kontrol altına alarak insan, çevre ve toplum sağlığını ve güvenliğini sağlamaktır. Belediyelerimizin bu konuda kanun teklifiyle öngörülen bütçeler ayırarak daha etkin ve sorumlu davranmalarını sağlamak, sahipsiz hayvanların rehabilitasyonu için gerekli denetim mekanizmalarını kurmak ve dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına alınarak her bir hayvanın takip edilebilirliğini artırmak planlanmaktadır. Bu yasa teklifi sadece sahipsiz hayvanları değil, insanlarımızın da yaşam kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir. Kuduz ve diğer zoonoz hastalıkların yayılmasını engellemek, başıboş sokak köpeklerinin saldırıları sonucu meydana gelen can kayıpları ve yaralanmaları önlemek amacıyla bu düzenlemelerin yapılması elzemdir. Unutmayalım ki toplum sağlığı ve güvenliği hepimizin ortak sorumluluğudur. Geline süreçte sahipsiz saldırgan hayvanların sorun hâline gelmesi, özellikle başıboş köpeklerin saldırıları sonucunda can kayıplarının artması ve sorunun zaman geçtikçe büyümesi karşısında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda oluşan ihtiyaçlara binaen değişiklik yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan kanun teklifiyle popülasyonların kontrol altına alınması sağlanarak insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından oluşan risklerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu yasa teklifiyle hem hayvanlarımız hem de her bir vatandaşımızın haklarının korunmasının amaçlandığını ifade ediyor, yasa teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Sözlerime son verirken, bugün seçim bölgem Antalya ilimiz Serik ilçemizde çıkan orman yangınının hâlen devam etmekte olduğunu, kısmen kontrol altına alındığını belirtiyor ve bir an önce sonlandırılmasını temenni ediyorum.

Ayrıca, bundan tam üç yıl önce bugün, 28 Temmuz-7 Ağustos tarihleri arasında Manavgat ilçemiz başta olmak üzere, komşu ilçelerimize de sıçrayan ve cumhuriyet tarihinin hem en uzun hem de en büyük orman yangını olan Manavgat orman yangınının 3'üncü yıl dönümü. Bu vesileyle, öncelikle, yangın afetinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza tekraren Cenab-ı Allah'tan rahmetler diliyorum.

Afetle birlikte birçok ev ve ahır zarar görmüş, hayvanlarımız ise telef olmuştur. Devletimiz her zaman olduğu gibi milletimizin yaralarını sarmak için seferber olmuş ve bir yıl gibi kısa bir sürede ev ve ahırları tamamlayarak hak sahiplerine teslim etmiştir. Ayrıca, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin talimatlarıyla yangında hayvanları telef olan köylülerimizin acısını hafifletmek ve bütçelerine katkı sağlamak amacıyla 2 Ağustos 2021 tarihinde başlatılan hayvan kampanyamız Milliyetçi Hareket Partisi il ve ilçe teşkilatlarımızın ve belediyelerimizin desteği, Ülkü Ocaklarımızın da koordinasyonu ile 9-16 Ağustos tarihleri arasında yani sadece bir haftada 2.393 adet küçükbaş, 107 adet büyükbaş olmak üzere toplamda 2.500 baş canlı hayvanın yangınzedelere dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifadeleriyle "Yörük için kara gün, kara çadırın boşaldığı gündür." sözünün yola çıkılarak gereği yapılmış, yangında boşalan kara çadırları yeniden doldurulmuştur diyor, yüce Türk milletini ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Durgun, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'ya ait.

Sayın Otlu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Evet, şu anda bizi ekranları başında izleyen, Kuşulu Park'ta ve İstanbul'da, Türkiye'nin birçok yerinde ekran kurmuş hayvan hakları savunucularına ve yüzde 85 olup AKP ve MHP iktidarı tarafından sözleri dinlenmeyen arkadaşlarıma, can dostlarını savunma vatandaşlarımıza ve halkımıza seslenmek istiyorum.

Eğer, AKP ve MHP iktidarı bu yasadan korkmasaydı biz Komisyonunda bu görüşmeleri yaparken hayvan hakları savunucularını dinlemek isterdik, bilim insanlarını dinlemek isterdik ama AKP ve MHP iktidarı ne yaptı? Önce televizyonu gözaltına aldı, bardakları aldı gözaltına, sonra tutanakları aldı gözaltına; saatlerce hiçbir kamuoyunun duymasını istemedi. Yasanızı bu kadar savunuyorsanız neden korktuğunuzu açıklamamız gerekiyor ama neden korkunuz, ben söyleyeyim: İzmir'de hayvanseverleri katlettiğinizde trolleriniz şöyle dedi iki üç gün önce: 28 kurşunla katlettiğiniz "Dıkşın, dıkşın, dıkşın; it severlere böyle yapmalıyız." Siz neyi öğretiyorsunuz halkımıza? Ölüsever olmayı öğretiyorsunuz, "Ölüleri seversiniz." diyorsunuz, "Halkı katledin." diyorsunuz, "Hayvanları sevenleri katledin." diyorsunuz. Böyle bir anlayış olabilir mi ya? "Önce insan." diyorsunuz; ben bakıyorum, nasıl bir önce insanlık olduğunu söylemek istiyorum: Tam on bir yıl boyunca 695 çocuk işçi ölmüş, bunların yarısı da Tarım Bakanı burada yok ama Tarım Bakanının bağlı olduğu tarım ve orman işinde çalıştırılırken ölmüş; kamyonlardan düşmüş, traktörlerden düşmüş. Yani "Önce insan." diyorsunuz, bakıyoruz MESEM'lerde çocuk işçiyi çalıştırarak öldürüyorsunuz. "Önce insan." diyorsunuz, günde 8 işçi ölüyor bu ülkede. İliç'te, Amasra'da, Soma'da işçiler ölüyor. Peki, neden onların güvenliğini almıyorsunuz? Ben bakıyorum, hiçbir sokak köpeğinden dolayı, sokak kedisinden dolayı işçiler katledilmiyor.

Çocuk istismarı davalarını açıklamışsınız: 2023 yılında 31.216 tane çocuk istismarı davası var. Ensar Vakfında, Hiranur Vakfında, Aladağ'daki yurttaki ailelerin hiçbirini dinlemediniz. Hiranur Vakfındaki davaya gittim, polis barikatlarıyla önümüzü kestiniz, savunmaları engellediniz. Burada vekiliniz dedi ki -burada da anladık ki kısırlaştırmayacağınız- "Önce kadınları uyutun." yani köpekleri uyuttuktan sonra, ötanazi uyguladıktan sonra kadınları katledeceğinizi görüyoruz. Demek ki "Önce insan." ya da "Önce doğa." demiyorsunuz ama biz DEM PARTİ olarak gerçekten ekosistemi savunuyoruz; eşit, özgür bir yaşamı, tüm türlerin olduğu bir yaşamı savunuyoruz ama sizin gibi böyle, ellerimizi kaldırmıyoruz; sadece şu elimdeki yazdığım şey için kaldırıyorum, hayvan hakları savunucularının yaptığı gibi "Katliama dur!" demek için elimi kaldırıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Sizin gibi "Katliama evet." demek için elimi kaldırmıyorum. Bakın, buralar bomboş ama oylamaya gelince AKP ve MHP sıralarında oy çoğunluğu yapacaksınız ama şunu bilmelisiniz: Komisyonunda direndiğimiz gibi, bu hayvan haklarının savunuculuğunu yaptığımız gibi, hiçbir can dostumuzu size vermeyeceğimiz gibi, "Yanınızdayız!" dediğimiz gibi "Bu daha başlangıç." diyoruz, sokakta "Direniş devam." diyoruz. Ölmek yok, dönmek de yok bu yoldan yani ancak gelip bizim gibi hayvanseverleri, hayvan hakları savunucularını öldürebilirsiniz önce.

Size ne yaptılar? Hiçbir şey yapmadılar. Ben Komisyonunda da söyledim: Geceleri sokakta yürürken hiçbir kedi, köpek geliyor mu diye arkamdan bakmıyorum ama bir tane erkek geliyor mu diye bakıyorum yani öyle rahat rahat sokaklarda yürüyemiyor kadınlar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Demek ki önce kadınların sokakta güvenli bir şekilde yürümesini sağlayacaksınız, demek ki çocukların güvenli bir şekilde yurtda yaşamasını sağlayacaksınız.

Evet, Bakan burada yok, Bakana söylemek istiyorum, Vahit Kirişçi'ye: O ilaç firmalarıyla yaptığınız, "NewBridge'de yaptığınız anlaşma için mi bu kadar meraklısınız bu yasayı çıkarmaya? Hangi rantı sağlamak istiyorsunuz diye sormak istiyorum kendisine ama Bakan Bey'in kendisi burada yok. O yüzden de televizyonda dinlediğini düşünüyorum, cevap vermişti ama ikna edici bir cevabı yok. Aynı zamanda, AKP İçişleri Bakanı Sayın Alagöz ihaleye girmiş ve kuduz aşısı ihalesini kazanmış. Demek ki AKP Vekili Alagöz'ün ya da AKP'ilerin tek derdi bu yasa kuduz aşısının üzerinden rant sağlamak ya da "ötanazi" dediğiniz ilaçla köpekleri uyutarak bu konuda rant sağlamak istiyorsunuz. Tek isteğinizin bu olduğunu görmek gerekiyor. Rant seviyorsunuz, parayı seviyorsunuz. O nedenle de bu konuda yapacağınız her şeyin insanları ikna etmediğini, gerçekçi ve samimi bulmadığımızı söylemek istiyorum.

Bakın, Ankara'da 2 can katledildiğinde -isimleri de var- 2 köpek can dostumuz katledildiğinde bu katleden kişi Alagöz madenlerinde müdürmüş. Ne oldu? Serbest bırakıldı yani o 2 tane canı... Güya 5199 sayılı Yasa'da diyorsunuz ki: "Bir cana, bir tane köpeğe herhangi bir saldırı olursa tutuklanacak." Kimi tutukladınız? Eros davasında tutukladınız mı? Köpeklerle, kedilere cinsel istismar yapıyor diye herhangi bir tutuklama yaptınız mı? Hayır. Biz Komisyonunda neyi dinledik? Kısırlaştırılmaları için spiral üretecekmisiniz. Şimdi de diyorsunuz ki: "Ya, tek derdiniz kısırlaştırma." Sizin vekiliniz söyledi "Spiral yaptıracağım, spiral taktıracacağım hayvanlara." diye, bunun ihalesini kazanmışsınız. Böyle bir anlayış olabilir mi ya! Böyle bir anlayışı nasıl ikna edeceğinizi düşünüyorsunuz! Ama biz DEM PARTİ olarak -biraz önce Gülüstan Başkan açıkladı- DEM PARTİ'nin bütün belediyeleri olarak, bu konuda, hayvanlarımızı, can dostlarımızı yaşatmak için; aşılatmak, kısırlaştırmak, yerinde yaşatmak için bütün varımızla yoğunuzla seferber olacağız. Bütün hayvan hakları savunucularıyla, bilim insanlarıyla, yaşamdan yana, doğadan yana olan herkesle birlikte hareket edilecek; sokakta yaşayan köpeklerin toplatılmaması için, can dostlarımızın toplatılmaması için, ölüm barınaklarına hapsedilmemesi için mücadele edeceğiz.

Arnavutköy Belediyesi, daha yasa çıkmadan, daha yasa yürürlüğe girmeden ne yaptı? Kimseye zarar vermemiş 1 can dostumuzu -güya, diyorsunuz ki: "Saldırgan köpekleri toplayacağız."- ağızını zorla kapatarak, zorla bindirerek hapsedmeye götürdü. Ama Arnavutköy Belediyesini nereden tanıyoruz? Gelip insanlarımızın evlerini yıkmasından tanıyoruz. İnsanların evlerini yıkan, vallahi, sokak köpeklerine, kedilerine ne yapar; ben, artık, gerisini düşünemiyorum. O barınaklara götürüp katledilecekler, o barınaklarda aç bırakılacaklar, o barınaklarda birbirlerini yiyerek öldürülmeleri sağlanacak; o yüzden, bunlara da itiraz ettiğimizi söylemek istiyorum.

"Pet shop'lara da itirazımız var. Hayvanat bahçelerinin, sirklerin de kapatılmasını istiyoruz. O yüzden, bütün bunların ticaretinin yapılmamasının, üretimin durdurulmasını istiyoruz. Bu konuda da bizim çeşitli programatik görüşlerimiz var. DEM PARTİ olarak, kesinlikle, koruyucu veterinerlik açılmasını istiyoruz; belediyelere olanak tanınarak can dostlarımızın aşılatılmasını, kısırlaştırılarak yerinde yaşamasını istiyoruz, onların doğal ortamlarında yaşamasını istiyoruz, hayvan ticaretinin yapılmamasını istiyoruz, katliam olacak ya da hayvan dostlarımızın herhangi bir şekilde onları yok edecek hiçbir şeyin yapılmamasını istiyoruz.

Aynı zamanda, kürdistan coğrafyasında, Diyarbakır'da, Mardin'de ormanlar yakıldığında, 15 canımız katledildiğinde helikopterlerle gelip o yangınların orada söndürülmesini istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Otlu, lütfen tamamlayın.

ÇİÇEK OTLU (Devamla) – Ya da şimdi, Şırnak'ta ormanlar birer birer kesiliyor. Bu kadar çok doğayı sevdiğinizi söylüyorsanız o zaman Şırnak'ta, Diyarbakır'da, Mardin'de doğayı nasıl sevdiğinizi göstereceksiniz? Öyle gelip doğayı katlederek, insanlarımızı katlederek, gelip o yangınları söndürmerek, kalkıp burada “Önce insan, önce doğa.” deme hakkına sahip değilsiniz. O yüzden de mücadeleye yeni başladı, burada yasa geçebilir ama biz yasayı sokakta yazacağız, hayvanların özgürlük manifestosunu yazacağız, DEM PARTİ olarak eşit ve özgür bir yaşamı Türkiye ve kürdistan halkları olarak kuracağız. O yüzden de bu yeni bir başlangıç, mücadeleye devam diyorum, katliama dur diyorum. Sokaktayız, yanınızdayız, sizi vermeyeceğiz; susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat de etmiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygün'a ait.

Sayın Aygün, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli vekiller; yüce Meclisi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

“Hayvanları Koruma Kanunu” adı altındaki hayvanları katletme yasası hakkında söz almış bulunmaktayım.

Dünyayı sadece insanlardan oluşan bir gezegen olarak düşünmek nasıl büyük bir yanılgı, büyük bir hata. Ekolojik sistem hayvan, insan, bitkilerden oluşan muazzam bir döngüyle yaşıyor. Küresel ısınmaya sebep olan insanların yarattığı ve doğayı adım adım öldürdüğü bir süreçte hayvanları tasfiye etmek ne büyük bir akıl tutulması; evet, ne büyük bir vicdan yangını, ne büyük bir ahlaki çöküş! Harun Mertoğlu -birinci imzacı vekilimiz- aynen Komisyonda olduğu gibi Genel Kurulda da dersini çalışmamış yani kısacası, sadece imza attığını bugün burada deklare etti kendisi.

Evet, arkadaşlar, konunun tüm taraflarını yok saymış, hayvan hakları dernek ve temsilcilerini Meclise sokmamış, konuşturmamış, onları şeytanlaştırmaya çalışmış AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi, âdeti, kendini ülkenin tek sahibi olarak, hayvanları da öldürme hakkını kendinde buluyor. Veterinerleri dinleyemedik, görüşlerini almadık ama ötanazi hakkıyla veterinerlere yük bindiriyoruz.

Dünyadaki ve ülkemizdeki güzel örnekler ve deneyimler ortadayken sokak hayvanlarını kafesleme ya da “ötanazi” adı altında katletmeyi çözüm olarak sunuyoruz. Çorum Belediye Başkanınız var, AK PARTİ'nin -Komisyonda da ifade etmiştim- Doktor Halil İbrahim Aşgın diyor ki... AK PARTİ'li bir belediye başkanı güzel bir model ortaya koymuş ve Hürriyet gazetesinin 21 Temmuz Pazar günü haberinde -kendisini size dinletememiş çünkü siz kulaklarınızı tıkamışsınız- diyor ki Sayın Başkan: “Bizi dinlemediniz.” Kendi belediye başkanınızı niye dinlemediniz? Sayın Aşgın, Hürriyet'te manşet olmuş, bu haberi de herhâlde siz okumamışsınızdır -Komisyonda hatırlattım- herkesi memnun edecek bir çözüm buluyor. “Sahipsiz Sokak Hayvanları Birliği” adı altında bir oluşum yapıyor. Kedi, köpek, sokağa atılan ne kadar hayvan varsa hepsini alıyor, barınaklarda onları sağlığına kavuşturuyor. Altı ayda tam 5 bin köpeği kısırlaştırmışlar yani gözle görünür bir iş yapmış. Ben buradan Sayın Başkanı tebrik ediyorum. İller Bankasından da o Başkanın ödemeleri gelirlerinden maalesef kesiliyor ama onlar birlik kurarak orada, halkın arasında böyle bir yapı oluşturmuşlar.

Sizden yine başka bir haber var. AK PARTİ'li Düzce Belediye Başkanınız var, Faruk Özlü “Çıkaracağınız kanunun sonuç getireceğine ben inanmıyorum.” diyor arkadaşlar. “Kimseye zararı olmayan bir hayvanı niye alıp katledeceğiz, barınakta saklayacağız? Bu yasa uygulanabilir değil. Yasanın mevcut sorunun çözümü olmadığı kanaatindeyim.” diyor. Kim diyor? AK PARTİ Düzce Belediye Başkanı. Sayın Özlü Tarım Bakanlığının da belediyenin de üzerine düşeni yapmadığını; hem hayvanseverleri hem de sokak hayvanlarından korkanları dikkate alacak bir çözümün mümkün olduğunu ifade ediyor ve vurucu açıklama şöyle: Tabii ki kanunlarda verilen görevler yerine getirilmeyince popülasyon artmış oldu. Buradaki çözüm, aslında problem uygulamada, yasalarda bir sorun yok; mevcut yasalar aslında sokak hayvanları sorununun çözülmesi için yeterli düzeyde. Sorun kimde? AK PARTİ'de ve onun ortağı MHP'de. Yıllardan beri, yirmi yıl olmuş, kanun ortada. Özlü diyor ki: “Kanunda her şey açık.” Ama uygulamayan kim? İktidar, AK PARTİ. Yani o çocuklarımızı ısıran köpeklerin müsebbibi AK PARTİ ve MHP. Yani Özlü mevcut yasa uygulamasıyla şu anda yaşadığımız sıkıntıların olmayacağını, yasa uygulanmadığı için bu noktaya gelindiğini söylüyor.

Sayın Başkan, değerli vekiller; yirmi iki yıldır bu ülkeyi, herhâlde Cumhuriyet Halk Partisi yönetmedi. Tek başınıza yönettiniz, ne koalisyon vardı ne de size engel olan, elinizi tutan biri vardı ama maalesef, yirmi yıldan beri hiçbir şey yapmadınız ve sizin döneminizde sokak hayvanları popülasyonunda da patlama oldu. “Sahipsiz sokak hayvanı sorununun yaratan kim?” dersiniz AK PARTİ'nin ta kendisidir; işte, AK PARTİ bu şeyden sorumludur. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sorunun kaynağı, müsebbibi sizlersiniz diyoruz.

Son genel seçimlerde ülke genelindeki büyükşehirler ve belediyelerin yüzde 60'ı kime geçti? Cumhuriyet Halk Partisi'ne geçti. Ne hikmetse birden aklınıza “Ben belediyeleri nasıl sıkılaştırırım.” fikri geldi. Yemezler arkadaşlar, olmaz arkadaşlar, size bu kanunla hiçbir yetki verdim diyeceğiz, belediyelerimizi size yedirtmeyeceğiz arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Üstelik hem köpekleri katletmenize hem de seçim ve demokrasi üzerinden elde edilen belediyelerimize çökmenize müsaade etmeyeceğiz değerli arkadaşlar. Yani kısacası, siz Sosyal Güvenlik Kurumu borçları ve aynı zamanda bu köpek kanunuyla belediyelerimize çökmek istiyorsunuz ama vatandaşımız size bu imkânı vermeyecek, merak etmeyiniz.

Asıl sorun ne, konuşmamız gereken ne biliyor musunuz? Emeklimize veremediğimiz maaş, maaş; emekli maaşını veremiyoruz. Yine işçimize, çiftçimize, esnafımıza, veremediklerimizi konuşmamız lazım. Çiftçinin BAĞ-KUR'unu, esnafın BAĞ-KUR'unu 7200'ye düşürmemiz lazım. Ben söz vermedim. Kim söz verdi? Sizin lideriniz söz verdi “7200'e düşecek.” diye. Nerede? (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, bakınız, Gemlik'te elektrikli akü fabrikasının temelinde Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “ÖTV'siz araç vereceğiz.” Kime? Ticari aracı olanlara, taksiciye, minibüse, kamyonu. Ne oldu? Uyudunuz. Sözlerinizi yerine getirin ki biz de size alkış yapalım, sizi tasdikleyelim ama siz gittiniz, gündemi değiştireceksiniz. Size o gündemi değiştirmeyiz arkadaşlar.

Evet, sizin demokrasiye tahammülünüz yok. Komisyonda konuşmaları sınırlandırınız, televizyonu kapatınız, yetmedi. Sayın Komisyon Başkanına baktım, burada. Koruma Daire Başkanı dedi ki: “Ben içeri girişlerin engellemesini Komisyon Başkanından emir aldım.” Komisyon Başkanına söyledik, “Ben öyle emir vermedim...” Ya, çay istedik bardakta, dedi ki görev yapan arkadaşlar: “Bardakta çay veremiyoruz.” Kim yasaklayan? Evet, Komisyon Başkanı. Evet, yasakçı oldunuz, yasakçı. Her şeyi yasaklıyorsunuz ama siz bu kanunu geçiremeyeceksiniz, belediyelerimizin üzerine çökemeyeceksiniz sizler.

Evet, arkadaşlar, gelin, bu canı anlayıştan, bu vahşice anlayıştan vazgeçin diyoruz. İnsandan başka canlıya yaşama şansı vermeyen, canice bir bakış açısından, siz bu sonuçtan uzaklaşın diyoruz.

Teklifle, barınaktaki köpeklerden hasta olduğu düşünülen ya da tedavi edilemeyen tüm köpeklerin ötanaziyle öldürülmesine imkân sağlıyorsunuz. İnanılmaz keyfi uygulamalara sebep olacak, kötü niyetli uygulamaların

önü açılacak çünkü teklif, isteyenin istediği yere çekebileceği kadar açık arkadaşlar yani muallaksınız, ucu açık bıraktınız. Onun için, bu kanun her şeye sebebiyet verecektir ve insanlar arasında kutuplaşmaya sebebiyet verecek.

“Kuduz” dediniz. Ya, Tarım Bakanlığının rakamlarına bakıyoruz, artı, diğer rakamlara bakıyoruz; ülkemizde geçen yıl 2 tane kuduz vakası olmuş ama size bakarsınız... İşte, bu yazan arkadaş okumamış, bakmamış, diyor ki: “Kuduz vakaları çok olduğu için böyle bir kanuna ihtiyacımız var.” Hadi oradan, hadi oradan diyoruz sizlere.

Evet, Dünya Sağlık Örgütü köpeklerin toplu şekilde yok edilmesi çalışmasının işe yaramadığını söylüyor ama AK PARTİ ve MHP ise işe yaradığını söylüyor. Ben buradan Devlet Bahçeli'ye sesleniyorum: Sayın Bahçeli, geçen hafta grup toplantısından çıktıktan sonra dediniz ki: “Türk milleti hayvanseverdir, köpekleri dost kabul eder; MHP üstüne düşeni yapacaktır.” Bakalım MHP üstüne düşeni yapacak mı, oylamada hep beraber göreceğiz biz de. (CHP sıralarından alkışlar) Yani Türk milletimizin köpeklerle karşı uygulanacak her türlü yanlışın karşısında olduğunu söyleyen -ben demedim- Devlet Bahçeli; bakalım Devlet Bahçeli'nin grubu ne yapacak, merak ediyoruz arkadaşlar.

Yine, bakınız, kent yaşamı içinde sahipsiz sokak hayvanlarıyla ilgili sorunu yadsımak imkânsız. Evet, hem insan açısından hem de bu sokaktaki can dostlarımız açısından büyük risk ve sorunlar bulunmaktadır. İnsanların da hayvanların da yaşadığı sorunlara çare bulmak mümkündür. Çözüm için ilgili bakanlıklar, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, uzmanlar ve gönüllüler ortak bir çabayla bunu çözebilirler. Ama siz bütün uzmanları, bilim insanlarını dışarı attınız; onları konuşturmadınız bile, dinletmediniz bile. Bilim adamları diyor ki: “Biz bu sorunu çözeriz.” Romanya katletti ama oradaki popülasyonu düşüremedi. Bakıyorsunuz, dünya örnekleri var ama siz dünyaya kapalisiniz. İşinize geldiği zaman Avrupa bizi, Almanya bizi kısıkanıyor ama işinize gelmediği zaman da Almanya kötü örnek.

Evet, yine bakınız sosyal medya, televizyon ve radyolarda hayvan sevgisini aşılayacak ve sahiplendirmeyi özendirecek kamu spotları yapılabilir. Bakanlığın hiç aklına gelmez böyle şeyler. Onların aklına ne gelir? Hangi merayı, hangi yeşil alanı nasıl biz ranta çeviririz geliyor. İşte, burada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, Adalet Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Tarım Bakanlığının ortak paydada buluşması gerekirken Adalet Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Sağlık Komisyonu diyor ki: “Bizi ilgilendirmiyor, siz hâlinize bakın.” Ya, bu kadar önemli bir konu 3 Bakanlığı nasıl ilgilendirmez, o Komisyonlar neden görev almaz; ben merak ediyorum.

Yine, bakınız, STK'lerle iş birliği yapılması gerekli diyoruz ama siz STK'leri dışladınız. Sayın AK PARTİ yöneticileri, kapılara güvenlik koydunuz, üç günde kırk üç saate yakın biz burada çaba gösterdik ama içeriye bir türlü STK temsilcisi girmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aygun, lütfen tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, evet, hepimizin içini titreten bir şarkı var: “Bir Başkadır Benim Memleketim.” Belki bir çağrı yapar da vicdanları sızlar, ona göre de kollarını, ellerini havaya kaldırır. Evet arkadaşlar, şarkı diyor ki: “Anadolu bir yanda, yiğit yaşar koynunda / Âşıklar destan yazar dağlarda / Kuzusuna kurduna, Yunus'una Emrah'a / Bütün âlem kurban benim yurduma.”

Kuzusu kurdu, köpeği kuşuyla ülkemizi sahiplenelim, onları yaşatalım; cellat değil, yoldaşları olalım. Bu uyarılarla sözlerime son veriyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aygun.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mazıdağı'nın Konur ve Meşeli köyleri arasında çok büyük bir yangının başladığına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi yerelden arkadaşlar aradılar, Mazıdağı'nın Konur ve Meşeli köyleri arasında çok büyük bir yangın başlamış, rüzgâr nedeniyle de yangın gittikçe yayılıyordu. Belediye ekiplerimiz orada yangına müdahale ediyorlar fakat büyüklüğü nedeniyle bu konuda çok ciddi sorun var ve dağlık alan. O nedenle hem Orman Bakanlığına hem de Valiliğe ve yetkililere buradan çağrı yapmak istiyorum. Hızla bu yangına havadan müdahale edilmesi gerekiyor. Geçmişte, daha çok kısa bir süre önce yaşadığımız can ve mal kaybının ve tabii ki doğanın daha fazla tahrip olmaması için yetkilileri bir an önce yangına etkin müdahaleye davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'a söz veriyorum.

Sayın Yıldırım, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gerek Komisyon gerek Genel Kurul ve gerekse kamuoyunda işbu yasa teklifiyle ilgili çok şeyler söylendi, konuşuldu. Artık görüşmelerin sonuna gelmiş bulunmaktayız. Tüm değerlendirmeleri bu Genel Kurulumuzda yapıp Genel Kurulumuzun takdiriyle de milletimize hazırlamış olduğumuz yasa teklifini sunmuş olacağız.

Tekrara düşmemek adına hem Genel Kurulumuza hem de aziz milletimize neden böyle bir yasa teklifine ihtiyaç duyulduğunu, böyle bir yasa teklifinin olmazsa olmaz olduğuna ilişkin düşüncelerimi anlatmaya gayret edeceğim.

Bilindiği üzere, cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümündeyiz. Bu coğrafyada gerek cumhuriyetimiz döneminde gerekse cumhuriyetimizden önceki dönemlerde başıboş hayvanlar ve köpeklerle ilgili birtakım tedbirler alınmış, uygulamalar yapılmıştır. Bu tedbirlerden bir tanesiyle, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı döneminde, 13 Haziran 1932 tarihinde dönemin Sağlık Bakanlığının 2123 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan genelgesiyle, sahipsiz olan bütün köpekler ile sahipli olup maskesiz dolaşan köpeklerin de itlaf edileceği, köpeklerin itlafında kullanılacak zehir masrafının il belediyeleri ve kasaba belediyelerinden tahsil edileceği, mahallince münasip görülen yerlerde başıboş köpeklerin kurşunla itlafının daha doğru olabileceği kararlaştırılmış.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Buna dayanarak mı ölümleri savunuyorsun, öldürmeyi buna dayanarak mı savunuyorsunuz?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Çünkü zehir kurşundan daha pahalı geliyordu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Aşı yoktu o zaman, aşı!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet, burada Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili de hayvan barınaklarından bahsetmişti.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Öldürmeyi buna dayanarak mı savunuyorsun?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – 2002 yılında 120 hayvan barınağının ve günümüzde de 320 hayvan barınağının olduğundan bahsetmişti, yirmi yılda ancak 200 tane hayvan barınağı yaptığımızı söylemişti.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden öldürüyor, neden? Niye kısırlaştırmıyor? Neden öldürüyor?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben de soruyorum: Siz seksen yılda 100 tane barınak yapmışsınız, bırakalım da biz de yirmi yılda 200 tane yapalım yani. Önce seksen yılda neden 100 barınak yapıldığının hesabını sormamız gerekiyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölümü savunuyorsun, ölüm! Hayvanları öldürmeyi savunuyorsun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Seksen yıl önce barınak mı vardı ya?

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) – O zaman sokak hayvanları sorunu yoktu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yirmi yıldır ne yaptınız, yirmi yıldır!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Diğer taraftan, bilindiği gibi, cumhuriyet tarihinde 2004 yılında hayvanlarla ilgili ilk düzenlemeyi AK PARTİ iktidarı olarak bizler yapmışızdır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Yaptınız da ne oldu yani yaptınız da ne oldu?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Peki, ne yapmışız? Önce şu yaptıklarımızı bir ifade edelim.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Yirmi iki yılda bir şey yapmadınız ki.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, hayvanlara eziyet, hayvanlara saldırı, hayvanlara işkence ve hayvanların ölümüyle ilgili bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ilk defa AK PARTİ iktidarı döneminde gelmiştir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Kime uyguladınız, kime?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Uygulandı, uygulandı, merak etmeyin.

Yine, aynı şekilde, hayvanlara eziyet edenlere ve evcil hayvanlara zulmedenlere karşı da yine, tekrar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasını biz getirdik.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Halay çekenleri tutuklayın ancak!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Bu yasanın 2021 dönemindeki değişikliklerle bazı eksiklikleri olduğu görülmüştür, bu eksiklikler sebebiyle de belediyelere birtakım yaptırımlar getirilmiştir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yirmi yıldır ne yapıyor AKP, yirmi yıldır?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Oysa bugünkü kavgaın asıl sebebi şu: Kıymetli arkadaşlar, mesela, MASAK'ın yapmış olduğu araştırmada...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden araştırma komisyonu raporundan bahsetmiyorsunuz? Araştırma komisyonu raporundan bahset.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...2019 yılı ile 2024 yılı arasında, hayvan dernekleriyle ilgili, yüzde 67 oranında dernek sayılarının arttığı ve aynı şekilde 7.254 gerçek kişi ve 1.516 firma tespit edildiği, 2019-2024 yılları arasında şirket kurulumunun da arttığı...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kaç kuduz vakası var?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...ve bunlar arasında yaklaşık 42 milyar tutarında alışverişin ve ticari hacmin oluştuğu, yine aynı şekilde bazı veterinerlik şirketlerinin çalışanları üzerinden hayvansever dernek ve bağış toplayan "mama kumbarası işletmesi" şeklinde yapılar kurulduğu, yine aynı şekilde bu yapıların yolsuzluk yaptığı, zimmetlerine para geçirdiği, insanların manevi duygularını sömürdüğü... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Köpekleri öldürün o zaman!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...bu şekilde 67 milyar civarında, 67 milyar 957 milyon tutarında suç gelirini zimmetlerine geçirdiği, bu sebeple İçişleri Bakanlığına suç duyurusunda bulunulduğu, cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulduğu ve vergi dairelerine bunların incelenmesi için müracaatlarda bulunulduğu belirtilmiştir.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden öldürüyorsunuz onları, anlat! Niye kısırlaştırmıyorsunuz da öldürüyorsunuz?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Buradaki asıl meselenin köpek meselesi olmadığını, başıboş hayvan meselesi olmadığını; asıl meselenin buradaki mamanın kesilme meselesi olduğunu milletimize ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu kadar köpeği neden öldürüyorsunuz, onu bir açıklasana!

ÖMER FETHİ GÜNER (Niğde) – İktidarsın, iktidar! Arkadaş, yasal işlem yap, savcılığa başvur!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ne alakası var ya!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Bir zarar varsa gereğini yap!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Zira, burada, zimmetine para geçiren ve insanların maneviyatını, manevi duygularını sömüren bu firmalar hakkında 10 bini aşkın suç duyurusunda bulunulmuştur.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – İktidar değil misin, gereğini yap!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Diğer taraftan, 2019 ile 2024 yılının önemini bir kez daha söylüyorum; Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlar bunu iyi dinlesin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, bu şirketleri kuran siz değil misiniz!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Şimdi, 2019, belediyelerle ilgili itirazlarınızı Komisyonlarda yaptınız. "Yok, belediyeyi biz aldık da onun için böyle bir yasa getiriliyor..." Yok öyle bir şey.

Arkadaşlar, bakın, şimdi, belediyelerin SGK borçlarıyla ilgili burada gündeme gelen birtakım konular oldu.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ya, ne alakası var onunla, yirmi yıldır sen niye yapmadın?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Şimdi, İzmir Büyükşehir Belediyesinin SGK'ye olan borcu 2019'da 13 milyon, 2024'te 5,3 milyar. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ya, alakası ne?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hayvan haklarıyla ilgili söyle, bütçeyi açıkla!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – SGK'yi değil, hayvan haklarını savun, hayvan haklarını; SGK'yi boşver!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Aynı şekilde, Ankara Büyükşehir Belediyesinin 2019'da SGK'ye borcu 200 milyon ama 2024 yılında 5,5 milyar. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yalan söylüyorsun, yalan!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bakımevleri için ayrılan bütçeyi ne yaptınız, onu açıklayın!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019'da borcu 200 milyon, bugün 3,3 milyar. (CHP ve

DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yalancı!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, buradan nereye gelmek istiyorum biliyor musunuz? 2019'da "hayvanseverlik" adı altında birtakım kurumlar, kuruluşlar ve aynı zamanda CHP'nin kapıları arkasında kararlar verilmiş... (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Ya, 418 milyar doları yandaşlara kim verdi, ben mi verdim?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ya, Allah aşkına, kendi yaptıklarınızı keşke anlatsaydın!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – ...ve "Ülkenin bazı kurumlarını zarara uğratalım, ödemeler yapmayalım, SGK burada zarar görsün ve toplumu da bu şekilde ikiye bölelim." diye aslında arka planlarda hesaplar yapılmış ama bugün bu hesaplar meydana çıktı çünkü sobelendiniz, onu ifade edeyim. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – KİT'lerin ne kadar borcu var, KİT'lerin?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Diğer taraftan, "Komisyon STK'ler gelmedi." dendi. Arkadaşlar, Komisyona barolar geldi, baro temsilcileri konuşma yaptı, veterinerler geldi, veteriner temsilcileri konuşma yaptı. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Veteriner temsilcileri, bugün sizin karşı çıktığınız her şeyi, yasada olan her şeyi kabul ederek orada ifade etti. Ben onlardan raporu almıştım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Katliama bağla!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yalan söylüyorsunuz, yalan!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı, sizin "Konuşmadı." dediğiniz Profesör Doktor Murat Arslan'ın raporu arkadaşlar, Komisyonunda kendisine konuşma hakkı verildi. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Tüpcüye ne kadar kredi verdiniz, tüpcüye?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hayvan Hakları Derneği Başkanının ziyaretçi kartını... Gözaltına aldınız!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Bakanımız, Komisyon Başkanımız o konuşma hakkını verdi ama baktığımız zaman burada ne diyorlar biliyor musunuz, veterinerler ne diyor?

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Ne diyorlar?

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Hayvan haklarına gel ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Tüpcüyü anlat, tüpcüyü!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Dinleyin, dinlerseniz öğrenirsiniz; okumadan, dinlemeden öğrenemezsiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Kendi milletvekilinizi anlatsana! Ali Mahir sordu!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – "Belediyelerin veteriner işleri müdürlüklerinin en geç bir yıl içerisinde yeterli sayıda hayvan barındırabilecek, yeterli kapasitede bakımevi kurması sağlanmalıdır." Biz yasayla bunu getiriyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Grup Başkan Vekilimiz sordu, milletvekiliniz...

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Diğer taraftan "İhtiyaç duyulan bölgelerde veteriner fakülteleri ve serbest veteriner hekimlerden kısırlaştırma çalışmalarına destek alınmalıdır." Biz zaten bunu getiriyoruz, belediyelere bu yetkiyi veriyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Hayvan haklarına konuşuyoruz!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Kaldı ki bu yetki olmasa bile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde belediye başkanlarında bu yetki zaten var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Neden öldürdüğünüzü açıklasana!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet kıymetli arkadaşlar, "Sokaktan sahiplenme özendirilmeli, hayvanların her yaşta kimliklendirilmesiyle ilgili olarak süreyi Tarım ve Orman Bakanının belirleyebileceği konusunda 5199 sayılı Kanun'a madde eklenmelidir." diyor. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, sokak köpeği mi kalacak, sürekli toplayıp götürceksiniz barınaklara!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Aslında, burada bu raporu, isterseniz, okursanız, Murat Bey'den alır, oradan okursanız çok fazlasıyla istifade edeceğinizi düşünüyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, biz okuduk, okuduk!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – AKP'nin kurdurduğu araştırma komisyonunun raporunu okusanıza!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben, son olarak, vaktim azaldı, aslında şunu ifade etmek istiyorum: Komisyonadaki konuşmaları biliyoruz. Üç gün boyunca Komisyona geldik. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Orada, çocuğu yaralanan insanlara nasıl davrandığınızı biliyorum. Orada, çocukları parçalanan insanlara nasıl davrandığınıza hep birlikte şahit olduk, milletimiz de şahit oldu. Artık "Canım istedi, aldım; canım istemedi, saldı." dönemi bitecek. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Biz öncelikle başıboş köpekleri sahiplendireceğiz, sahipsiz hayvan bırakmayacağız. Sokakta dolaşan varsa sahipsiz hayvanları hem belediyelere hem il özel idarelerine bunları sahiplendirmiş olacağız. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Sahiplendirilecek hayvan mı kalacak sokakta?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sadece sahipli olanlar sokaklarda gezecek öyle mi?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ancak sahipsiz bir köpek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, lütfen tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sadece sahipliler sokakta gezecek, ne güzel dünya!

MESUT BOZATLI (Gaziantep) – Bağırma da dinle.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, bugün bir insan, bir köpeğe saldırdığı zaman bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası var ama sahipsiz bir köpek bir insana saldırdığı zaman cezası yok; ona ceza vereceğimiz kurum da yok, kişi de yok; biz o yüzden onu sahiplendireceğiz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sadece sahipliler mi sokakta dolaşacak?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Bugün yolda giden ineğe bir araba çarpsa arabanın masrafını ineğin sahibinden alıyoruz ama köpeğin parçaladığı insanların, çocukların, kadınların, insanlarımızın hasarını, manevi tazminatını alacak şu an kurum yok, o yüzden belediyeleri buraya getiriyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, sen ne tuhaf konuşuyorsun ya, ne kadar seviyesizce konuşuyorsun ya! Ne kadar bilim dışı konuşuyorsun ya!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evrensel hukuktan bahsedildi; evrensel hukuka baktığımız zaman, Avrupa hukukuna

baktığımız zaman aslında belediyeleri yetkili kılıyor. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya “evrensel hukuk” diyor ya! Evrensel hukuk öyle demiyor!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Son olarak kıymetli arkadaşlar, sokakları köpekler için değil çocuklar için özgür kılacağız, çocukları köpeklere yem etmeyeceğiz diyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ayıp, ayıp!

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, teşekkür ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, böyle bir şey olur mu ya! Gül, gül, katliama gül sen!

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, sayın vekilin konuşması baştan aşağı ofsayt aslında. Bize seksen yıllık Cumhuriyet tarihini anlattı...

(Gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sürenizi yeniden başlatıyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, baştan aşağı gerçekten handikaplı bir konuşma. Seksen yıllık cumhuriyet tarihini saydı ve seksen yıllık cumhuriyet tarihinde yapılan barınakları söyleyip “Biz de yirmi iki yılda 200 tane barınak yapmışız, bir şey yok.” dedi. Biz yine şanslıyız, milattan önceyle kıyaslamadığı için gerçekten şanslıyız çünkü milattan önce barınak üzerinden de sözünü kurabilirdi yani. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Hiç komik değil, kimse gülmedi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Diğer bir mesele: Şimdi Komisyonunda milletvekillerimizin, muhalefet grubunun acılı ailelerin acılarını istismar etti...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – “Şov yapıyorsunuz.” diyerek siz yaptınız istismarı, biz değil.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ortada bir istismar varsa bütün muhalefet milletvekillerinin ve muhalefet grubunun “Sivil toplum kurumlarını çağırın, veterinerler derneğini çağırın; bu toplumun, bu olayın taraflarını çağırın.” demesine rağmen o tarafları çağırmayıp o annenin acısını istismar ederek, o anneyi oraya getirip o anne ile...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...hayvan hakları savunucularını karşı karşıya, muhalefet milletvekillerini karşı karşıya getirenler en büyük istismarcılar ve bunu da siz yaptınız, bunu da siz yaptınız! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hayır, niye saldırıyorsunuz ki, niye saldırdınız ki? Acılı birisine niye saldırdınız?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – O iş sizin işiniz ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, biz o gün de söyledik, biz anneye ve çocuklarını bu sokak hayvanlarının saldırısından kaybetmiş bütün ailelerimize başsağlığı diliyoruz, onların acısını paylaşıyoruz ama bir sorun, acılar istismar edilerek çözülemez. Eğer iktidarsanız ve iktidarınızda sokak köpekleri çocukları parçalamışsa kalkın bir öz eleştiri verin, bir özür dileyin ya, bir özür dileyin, hâlâ siz acıyı istismar ediyorsunuz ya! Böyle bir şey var mı?

ÖMER İLERİ (Ankara) – Neden bağıırıyorsunuz?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Çocuklar katledildiğinde ölü taklidi yapıyordunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bağırınız.

Diğer bir mesele, bizim söylediğimiz şu: Çocukların yaşam hakkı, insanların yaşam hakkı kutsaldır ama hayvanların da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İki dakika veriyorum Sayın Kılıç Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Toparlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...ama en nihayetinde canlıların da yaşam hakkı kutsaldır Sayın Başkan. Burada çocukları istismar ederek... Ki milletvekillerimiz AKP iktidarında çocukların başına neler geldiğinin dökümünü tek tek yaptılar. 31 bin çocuğun istismar davasının olduğu bir hükûmettir kendileri, her gün çocukların iş yerlerinde öldüğü bir hükûmettir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kalkıp gelip burada çocuk savunusu üzerinden bu kanlı yasayı savunmasınlar, çocukları bu yasaya kalkan etmesinler, malzeme etmesinler.(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Özellikle partimize yönelik sataşma var.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Nasıl savunacaksın çok merak ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

XI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, az önce konuşan milletvekili 1932’ye gitti, oradaki bir kararnameyi okudu, hayvanların katledildiğini ya da öldürüldüğünü söyledi. Ben ona sormak isterim: O dönemin şartlarında Kurtuluş Savaşı’ndan çıkmış Millî Mücadele’de büyük bir başarı sağlamış bir yönetim ne yapabilirdi? Aşı var mıydı, kısırlaştırma tekniği var mıydı? (AK PARTİ sıralarından “Vardı.” sesi) Aşı varsa herhâlde bir akrabanıza falan vuruldu, yoktu.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Çok komik ya!

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Ne alaka! Nasıl bir cevap be! Nasıl bir cevap! Böyle cevap vermeye hiç mi utanmıyorsunuz!

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Komedi ya, resmen bir komedi!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Ha, o dönemde bakın, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü kuruldu, 2011’de bunu kapatan sizsiniz, sizsiniz; akil bu!

Şimdi geliyorum, 2019-2024’teki belediyelerin borçlarını söylüyorsunuz, 2019’daki rakamları söylüyorsunuz. 2019’da

İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyesinin bakın, o dönemin parasını, borcunu dövize çevirdiğiniz zaman bugün aynı miktar...
EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ya, sen İzmir'in borcuna bak! İzmir'in borcuna bak!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – İzmir'e gitme. Bursa Büyükşehir Belediyesinin 2024 itibarıyla 4,5 milyar sigorta ve vergi borcu var, bugüne kadar beyefendi neden icraya vermedi? Vermez.
SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Konya'nın hiç yok, Konya Belediyesinin hiç yok.
EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – İzmir bak, İzmir'e! Konya'nın hiç yok; gel, Konya'ya bak.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Uşak Belediyesinin 1 milyar sigorta, vergi borcu var, neden vermedi? Vermez çünkü kazanmamızı hazmedemiyor.
Bakın, az önce burada konuşan milletvekilinin seviyesini anlatmak isterim sizlere. Bizim Milletvekilimiz Ali Karaoba...
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Onun seviyesini anlatmak sana düşmez, sana düşmez!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – “Biz kazanacağız.” dediğimizde “Köpeklerden mi oy alacaksınız?” dedi, yazıklar olsun ya! (CHP sıralarından alkışlar) Bu seviye burada konuşuyor. Köpeklerden mi oy alacağız... Köpeklerden mi oy aldın sen? Seni köpekler mi seçti? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ne alakası var ya!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bu nasıl bir laf, bu nasıl bir seviye!
BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.
Şimdi, bu seviye gelip bu yasayı savunuyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Bu ne demek ya! Seçmenlerimize ne diyor Sayın Başkanım ya!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bu nasıl bir şey ya! Hanımefendi kulağımı tırmalıyorsunuz, kulağımı!
BAŞKAN – Sayın Başarır, Genel Kurula hitap edin.
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Sabahtan beri...
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Lütfen ya! Bakın, hâlâ... Çok rahatsız edici bir sesiniz var sizin.
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – “Seni köpekler mi seçti?” ne demek, nasıl bir soru?
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Beyefendinin söylediği şeyi söylüyorum Hanımefendi.
TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) – Hayır, sen şimdi sordun “Seni köpekler mi seçti?” dedin.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – O söyledi “Köpeklerden mi oy alacaksınız?” dedi, aynı şeyi söyledi.
Neyse... Sayın Başkan...
BAŞKAN – Sayın Başarır, Genel Kurula hitap edin.
Değerli milletvekilleri, bakın, karşı taraftan, her iki gruptan, üç gruptan ayrı ayrı milletvekillerimiz konuşurken laf atıyorlar ve biz de burada müdahale ettiğimizde de Genel Kurul çalışamaz hâle geliyor; lütfen dinleyin. Herkes görüşünü söyleyecek, biz de onlara izin vereceğiz, kanaatler tutanaklara geçecek, milletimiz hakemliğini yapacak, kararını verecek. Birbirimizi dinleyelim lütfen.
Sayın Başarır, sürenizi ilave edeceğim, buyurun.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Şimdi, bakın, burada konuşan milletvekili, milletvekilimiz “Biz 2028'de gelip bu yasayı uygulamayacağız, kaldıracacağız.” dediğinde “Köpeklerden mi oy alacaksın?” dedi. Dedin mi?
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Demedim.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Dedin. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Efendim, ben cevap...
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Cevap vereceğim.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen bu lafı kullandın, aynen kullandın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen bu seviyede bir milletvekilisin! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, müsaade buyurun.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Cevap vereceğim.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen bu seviyede bir milletvekilisin!
BAŞKAN – Sayın Yıldırım, müsaade buyurun, ben size de söz vereceğim.
SELMAN ÖZBOYACI (Konya) – Başkanım, soruyor, cevap veriyor; ne yapsın ama!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen bu seviyede bir milletvekilisin!
BAŞKAN – Deyip demediğini kendi ifade eder.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Ben açıklayacağım.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Aynı şeyi sana sorsalar memnun olur musun?
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Açıklayacağım ben.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Açıklayacağın hiçbir şey yok. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)
EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Var, birazdan var!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bu seviye Meclise yakışmıyor.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Evet, o seviye yakışmıyor, doğru.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen bu dille, bu seviyeyle Meclise yakışan bir milletvekili değilsin, bak! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – O seviye yakışmıyor, dediğin doğru.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen Cumhuriyet Dönemi'ni sorguluyorsun; fabrikaları, şeker fabrikalarını, aşı merkezlerini satın deviren, satmadığını kapatan sizsiniz, kapatan! Ne diyeyim!
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Hadi oradan be! Hadi oradan!
BAŞKAN – Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.
Sayın Yıldırım, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
3.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması
ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Doğrudan soru sordu zaten.
Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle biraz önceki arkadaşın seviyesine inmeyeceğimi söyleyerek sözüme başlamak istiyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)
AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yalan söylüyorsun, yalancı! Ölümü savunuyorsun, ölümü! Utanmıyor musun?
ADEM YILDIRIM (Devamla) – Komisyonunda CHP'li milletvekili arkadaşımız çıktı, orada çocukları mağdur olmuş insanlar

da vardı “Bakın, biz belediye seçimini aldık. Biz iktidara gelince ilk olarak bu yasayı kaldıracağız.” dedi ben “Ya, insanlar bu yasayı istiyor. Sen köpeklerden mi oy alacaksın?” dedim. Dediğim budur, başka bir şey değildir, bunu başka yere çekmene gerek yok.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Demişsin işte. Ya, demişsin, senin seviyen bu, demişsin, itiraf ediyorsun.

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Senin, biraz önceki sözünden dolayı özür dilemen lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ben ne dedim?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Arkadaşlar, bu yasayı insanlar istiyor. Siz hayvan sevdiğinizi iddia ediyorsunuz ama insan sevmiyorsunuz; nasıl bir şey ya? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hayvanseverler insan değil mi?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Önce insanları sevin, çocukları sevin, geleceğinize sahip çıkın, hep beraber hayvanları severiz zaten. (CHP sıralarından gürültüler)

Bak, seviyene inmiyorum, dikkat et, seviyene inmiyorum senin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Çocukları koruyamadınız ya! Hangi çocukları korudunuz?

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Evet, benim 1932'deki bahsettiğim olayı, itlafı, köpek katlini, öldürümünü zaten CHP olarak kabullendi, biraz önce itiraf etti. Ama Komisyonda arkadaşlar köpek adasından bahsettiler ya, adam ta Osmanlı'daki köpek adasına gidiyor, benim 1932'deki konuşmama karşı çıkıyor; olur mu böyle bir şey? Olmaz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Sokağa saldırdığınız erkekleri toplayın önce be!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Tarihte, tarihin şartlarına göre bu tarz düzenlemeler olmuş, normal; ben bunu ifade etmeye çalıştım, bunun CHP'si, başka partisi yok.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – 31 bin çocuk istismar davası var ya!

ADEM YILDIRIM (Devamla) – Ben onu yadırgamıyorum, dönemlerine göre olmuş olabilir, bu döneme de böyle bir düzenleme lazım. Biz bu düzenlemeyi yapacağız, siz de uyacaksınız. Bir taraftan hukuktan bahsedip, adaletten bahsedip “Ben bu yasayı uygulamam.” demeyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ölüme oy veriyorsunuz, ölüme!

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, teşekkür ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – “Yasaya uyacaksınız.” diyor ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, açıkça “O seviyeye inmeyeceğim.” dedi, doğru mu?

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

4.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi seviyeden bahsedersen az önce burada konuşan arkadaşın seviyesine inen herhangi bir muhalefet milletvekili vurgun yer; dibin de altında onu söyleyeyim. (CHP sıralarından alkışlar) İki: bak, Beyefendi, ben senin “Köpekler mi oy kullanacak, oy verecek?” cümleleri aynen burada söyledim, tekrar ettim ve “Bu seviye Meclise yakışmıyor.” dedim; bu da iki. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Üç: Doksan iki yıl öncesinin Türkiye'sini konuşuyorsun, doksan iki yıl öncesini sorguluyorsun; aşı yok, savaştan yeni çıkmış bir ülke, kısırlaştırma tekniği yok ve “O günkü şartları bugün uygulayalım.” diyorsun.

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Var, var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bakın, doksan iki yıl önce alınan kararlarla ilgili o kadar çok uygulayacağın şey var ki mesela kadın-erkek eşitliği; uygulayabilir misin? İlk kez kadına seçme ve seçilme hakkını vermiş. Kim vermiş? Gazi Mustafa Kemal Atatürk vermiş.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Ne alakası var ya! Konuyla ne alakası var!

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Evet, başörtülüler seçilemedi, başörtülüler okuyamadı. Hiç onlara girme sen, hiç oraya girme!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Sen neyi alıyorsun, neyi konuşuyorsun yani nereden nereye... O günün şartları ile bugünü kıyaslamamanın mantığı nedir? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Sadece bağıriyorsunuz, bakın, sadece bağıriyorsunuz.

İçinizde bilim adamları var, içinizde profesörler var; “1932'deki hayvanlarla ilgili bir kararı bugünün Türkiye'sinde uygulayalım.” diyen bir milletvekiline “Sen ne yapıyorsun, kafayı mı yedin kardeşim?” demiyorsunuz ya! Ya, böyle bir şey olur mu? Bu neyin kafası arkadaşlar, neyin kafası? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Bilimin kafası, bilimin!

BAŞKAN – Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Bitiriyorum.

Türkiye'de cumhuriyet dönemindeki aşı merkezleri, çok önemli aşı üretim merkezleri 2011'de AKP tarafından kapatılmış. Daha sonra ne yapmışız? Çin'den aşığı muhtaç olmuşuz. İğdir Milletvekiliniz yaklaşık 1,5 milyar dolarlık aşı ithal etmiş; onun da vergisini vermemiş, yaklaşık 8 milyar vergi kaçırmış. (AK PARTİ sıralarından “Ne alakası var?” sesleri) Ya, siz böyle bir grupsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet dönemindeki aşı merkezlerini kapat, Çin'den aşı ithal et, onu milletvekiline yaptır, sıfır vergi al; ondan sonra cumhuriyeti konuş.

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) – Milletvekili miydi o zaman?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Eğer cumhuriyetin yasaları, cumhuriyet ruhu bir parça yüreğinizde olsaydı o vergi vermeyen İğdir Milletvekilini bir dakika burada oturtmazdınız, “Niye vergi vermedi?” derdiniz. Ama utanma yok ki o beyefendide, ne diyeyim ben? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.33

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.51

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Yasin ÖZTÜRK (Denizli)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin birinci bölümü üzerinde şahısları adına ilk konuşma İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'e ait. Ancak Sayın Yenişehirlioğlu'nun bir talebi var, ondan sonra Gökân Bey'i davet edeceğim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Gazze kasabı Netanyahu'nun Dışişleri Bakanı görünümü tetikçisi Yisrael Katz'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan paylaşımına ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce, Gazze kasabı Netanyahu'nun Dışişleri Bakanı görünümü tetikçisi Yisrael Katz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan alçak bir paylaşımda bulundu. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı aklı sıra Saddam Hüseyin'le kıyaslayan bu çapsızın etrafa saldırma motivasyonu mağlubiyete yaklaşmış olmanın getirdiği şüursuzluğun tezahürüdür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan daima mazlumların yanında durmuş, adaleti ve insan haklarını savunmuş bir dünya lideridir. Hukuk tanımaz, saygıdan habersiz ve ahlaktan nasipsiz İsrail Dışişleri Bakanı geçmişten benzerlikler arıyorsa Netanyahu ve Hitler arasındaki gözü dönmüşlüğü, zalimliği ve vahşiliği incelemelidir. Ulaştığı sonuç, kendisini doğru sonuçlara ulaştıracaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - İsrail'in eline kan bulaşmış sözde Dışişleri Bakanını ihtar ediyoruz: Verdiği uyduruk mesajla Cumhurbaşkanımızı tehdit etmek, varlık mücadelesini kan ve gözyaşı üzerine inşa edenlerin haddi değildir.

Böylece, âciz tehditlere pabuç bırakmayacağımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şahısları adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'e ait.

Sayın Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Profesör Doktor Murat Arslan'ın şahsımı arayarak söylediği bir bilgiyle başlamak istiyorum. Biraz önce burada AK PARTİ adına konuşan Sayın Adem Yıldırım'ın kendi adını vererek söylediği sözlerin tamamının gerçek dışı olduğunu ve buna ilişkin bir açıklamayı da sosyal medya ve resmî hesaplarından duyurduğunu belirtiyor, bunu iletiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, önce şunu belirtelim: Bu teklif Komisyona ne diye geldi? Yakalayacaksınız, rehabilitasyon merkezlerine, barınaklara götüreceksiniz, sonra da onları ötanazi yöntemiyle veteriner hekimler eliyle imha edeceksiniz. Toplum ayağa kalktı, milyonlar ayağa kalktı ve sonrasında bir geri adım atıldı. Şimdi, iktidar bize bir seçenek sunuyor, diyor ki: "Belediyeler bunları toplayacak, barınaklara götüreceksiniz, sonra burada onları sahiplendirene kadar bakacak." Mantıktan, akıldan ve hesaptan uzak... Şimdi onları size tek tek anlatacağım.

Bir barınakta -ben barınak demiyorum; barınak, bir sokak hayvanını bir yere götürüp onu sonsuza kadar, ölene kadar orada tutmaktır, doğru yöntem rehabilitasyon merkezi- 8 metrekare alan gerekir, her bir sokak hayvanı için 8 metrekare alan gerekir. 4 milyon hayvandan bahsediyorsunuz, 32 milyon metrekarelik bir alan. Nüfusu 25 binin üzerinde olan beldelerin, belediyelerin bunu yapmasını istiyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, ne kadar veteriner hekim bu teklifle öngördünüz? Sayın Komisyon Başkanı -geçmişte Tarım Bakanlığı da yaptınız- kaç veteriner hekim kadrosu ihdas etmek üzere teklifin içine koydunuz? Belediyelerin bu konularla ilgili yeni bir alan açmalarıyla, bu konuyu yönetmeleriyle ilgili, teknisyen almalarıyla ilgili düzenleme var mı? Daha yeni tasarruf genelgesi çıkardınız, dediniz ki: "Personel alımı durduruldu, araç gereç alımları izne tabi."

Ya, değerli arkadaşlar, sevgili milletvekili arkadaşlarım; bu sokak hayvanlarını kim toplayacak? Şu an rehabilitasyon merkezlerinde ellerindeki hayvanlara bakmakta bile zorlanan personel, olmayan araçlarla çıkacak, 4 milyon sokak hayvanını tek tek toplayacak ve bunları getirecek merkezlere. Bu merkezleri siz nerede yapmayı düşünüyorsunuz? Ormanlarda. Ya, değerli arkadaşlar, bakın, "evcil hayvan" dediğiniz kedi ve köpekler. Kedigiller ve köpekgillerde yabancı hayvanlar da vardır, onlar doğada yaşarlar ama kedi ve köpek, Allah'ın yarattığı insanla birlikte yaşayan mahluklar. İnsanın olmadığı yerlerde kedi ve köpeği nasıl barındırmayı düşünüyorsunuz? Sizin önerdiğiniz bu modelde bir rehabilitasyon merkezinde ki burada 5-10 ya da 20 köpeğin üzerindeki hayvanı aynı yere koyduğunuzda dominant karakterdeki baskın gen diğerleri üzerinde otorite kurar, otorite kurulmasına itiraz edenler arasında büyük bir çatışma çıkar, besin zincirine ulaşmak için de en çok besine ulaşmak için de hayvanları birbirine boğazlatırsınız. Bakın, veterinerlere yaptırmadığınız ötanaziyi bu yasanın içinden geçen maddeyle köpekleri köpeklerle boğdurarak yok etmeye çalışıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bizim 412 tane belediyemiz var. Ben bir genelge yayınladım Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı olarak; Sayın Genel Başkanımız da açıkladı, biz bu yasayı zaten uygulayamayacağımızı belirttik ancak buradan alınması gereken hızlı önlemler var. Özel sağlık kurumlarına giderek nasıl ki devlet memurları, sigortalı insanlar tedavi gördüğünde devlet bunlarla ilgili harcamanın belli bir kısmını karşılıyor; Anadolu'da tarımsal üretimde görev yapan veteriner hekimler var; ineğe bakıyor, koyuna bakıyor, ata bakıyor, keçiye bakıyor. Neden bütçeden bunlar için bir ödenek getirmiyorsunuz ve kırsal alandaki popülasyonun artmasını engellemiyorsunuz? Neden büyük şehirlerdeki veteriner hekimlerle ilgili yeni bir alan açmıyorsunuz? Bunu topyekûn neden başlatmıyoruz? Bakın, köpeklerin çoğalmasının temel nedeni kırsal alanlardır. Şehir merkezlerinde köpekler çoğalmaz, şehir merkezlerini köpekler besin zincirine ulaştıkları için tercih ederler. Ekonomik politikanızın iflas etmesi yüzünden köyler boşaldı. Köylerdeki insanlar şehre göç ettiğinde orada yaşayan köpekleri ne yapıyor zannediyorsunuz siz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, lütfen tamamlayın.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) - O köpekleri alırlar, kışın kurda kuşa yem olmasınlar diye şehir merkezine getirirler. Şehir merkezlerindeki köpekler zinciri takip eder; tıpkı insanlar gibi, tıpkı bugün göç eden bütün insanların besin zincirine ulaşmak için, gıdaya ulaşmak için göç etmeleri gibi köpekler de beslinin olduğu yere doğru giderler. Bu plan yanlış, bu yasanın hiçbir biçimiyle uygulanma şansı yok. Ama daha da önemlisi bir şeyi anlayamıyorum yani burada tartışmanın içindeki kimi hatiplerin hangi ruh hâliyle bunu konuştukları anlayamıyorum. Yani, mesela, ben merak ediyorum: Siz hiç hayatınız boyunca bir köpekle konuştunuz

mu? Bir köpeğin gözlerinin içine hiç baktınız mı? Ya da bir köpeğin sıcaklığını hiç hissettiniz mi? Ya da sizin hayatınız boyunca köpeği ölmüş hiç arkadaşınız oldu mu ya? Ya, bu yasanın hiçbir biçimde uygulanma şansı yok. Tekrar söylüyorum: 412 belediyemizin tamamı bu yasayı asla uygulamayacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Zeybek, teşekkür ediyorum.

Şahsi adına ikinci söz, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'e ait.

Sayın Çilez, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sizleri ve Gazi Meclisimizi saygı ve hürmetlerimle selamlıyorum.

Şu anda toplumumuzun büyük bir kesimini ilgilendiren önemli bir yasayı konuşuyoruz. Yasada sokak hayvanlarımız, özelde de sokak köpeklerimizle alakalı ciddi tartışmalar yaşanıyor. Ben, bu ciddi tartışmalar yaşanırken olaya Komisyon çalışması aşamalarından itibaren şöyle bir bakmak istiyorum. Komisyon çalışmalarımız başladığında muhalefet... Yaklaşık saat ikide başlamıştı, ertesi gün sabah sekiz gibi bitti; on sekiz saatlik ilk gün çalışması oldu. Komisyon Başkanımız da biz milletvekilleri de büyük bir sabırla muhalefeti dinledik, dinlemek istedik.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Dinlemediniz, söz haklarımızı aldık.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – “Sabır” derken sanki lütufta bulunmuşsunuz gibi diyorsunuz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çünkü konuşacak lafınız yoktu, sözünüz yoktu.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Allah Allah! Dinledik ve bakış açısı nedir ne değildir, buna bir bakmak istedik.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çünkü kanun maddelerini bile okumadan gittiniz oraya.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) - Burada ilk gün baktığımda -arkadaşlarımızla da görüştük o esnada- bütün muhalefetin ortak sesle şunu söylediğini gördüm: Özellikle 5'inci maddedeki “kamu güvenliği bakımından tehlike oluşturmaları” ifadesinin geniş bir ifade olduğu, bunun yanlış olduğu hususunda arkadaşlarımız özellikle kendilerince bir açıklama getirdiler. “Burada yerel yönetimlere ucu açık, muğlak bir ifade...” diyerek bunu eleştirdiler ve biz de daha sonra bu maddeyle alakalı bu ifadeleri kendimiz -görüşmelere ara verildi iki gün, üç gün- bu süreçte kendi arkadaşlarımızla da bunları değerlendirdik. Muhalefetin bu noktadaki çekincelerini anlamaya gayret ettik ve daha sonra 2'nci güne geçtik.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sizin gayretiniz, lafınız olmadığından.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – 2'nci günde, 5'inci maddeden muhalefetin muğlak olduğunu düşündüğü ifadeyi çıkardık,

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çıkarmadınız, laf ebeliği yaptınız.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) - Çünkü bu ifadeyle birlikte, belediye başkanlarının bu hayvanları öldüreceklerini düşünüyordu arkadaşlarımız.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Öldürecek misiniz, öldürmeyecek misiniz? Çok basit bir cevap...

HASAN ÇİLEZ (Devamla) - Biz bunu anladık ve bu ifadeyi çektik. Bu ifadeyi çektiğimizde şu oldu, bakınız...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Katledecek misiniz, etmeyecek misiniz? Çok basit bir cevap...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Demin dediniz ki: “Kısırlaştırma hakkı size mi ait?” Yaşam hakkını elinden alıyorsunuz, bari biraz da sahip çıkın.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – “Katledeceğiz.” veya “Katletmeyeceğiz.” diye tek bir cevap verin.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Bu ifadeyi söylediğimde, çektiğimizde aynen şu oldu: Muhalefet hemen otuz dakika ara istedi, ara istedi çünkü o ana kadar bize işte “Sokak hayvanlarını öldürüyorsunuz, katil AKP, katil.” diye yakıştırmalar yapılmıştı.

BURÇUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Tuzakları anlamak için.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çünkü talimatı almak için ara istediniz.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Ve bu ifadeyle birlikte muhalefetin buradaki söylemi aslında çöküyordu. Bir şaşkınlıkla birlikte otuz dakikalık bir mühlet istendi, tekrar arkadaşlarımız görüştü.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ne şaşkınlığı ya!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Karışık bir şey de o yüzden, başka kanuna atıf yaptığınız için.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Hatta bu arada benden önceki konuşmacı Sayın Gökhan Zeybek bir “tweet” attı yani ötanazi maddesinin çekildiğine, gayretleriyle çekildiğine dair. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) – Öldürecek misiniz, öldürmeyecek misiniz; onu söyleyin.

KADEM METE (Muğla) – Bir dinleyin ya, bir dinlesene! Anlamaya çalış!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Zaten bizim o anki verdiğimiz önerge de ne okunmuştu ne gerekçesi açıklanmıştı ne oylanmıştı.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Öldürecek misiniz, öldürmeyecek misiniz? Çok basit bir cevap...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) – Öldürecek misiniz, öldürmeyecek misiniz; katledecek misiniz, katletmeyecek misiniz? Cevap verin.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Yani 5'inci madde üzerinde görüşmeler sürerken ön almak üzere alelacele bir “tweet” de atıldı ve 2'nci günkü görüşmeler artık o düzlemde çıktı, belediyelerin bu işi fiziken yapamayacağı noktasına dönmeye başladı. “Barınakları nasıl kuracaklar, bu hayvanları nasıl toplayacaklar?” ekseninde bir konuşma doğdu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, belediyelerle bir derdimiz yok bizim, sokaktaki canlarımızı korumak gibi derdimiz var ya! Sizin belediyelerinizdeki rantınızdan bıktık ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 3'üncü güne geldiğimizde ise şöyle bir duruma geldi...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Yasaklar durumuna geldi.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Şimdi, bunların üzerinden tekrar konuşacağım da vaktimiz çok kısıtlı.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – İşiniz gücünüz para olmuş, rant olmuş ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – 3'üncü güne geldiğimizde de aynen şu ifadeler söylendi.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Sokaktaki canları düşündüğünüz filan yok ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – “Belediyeler bunları hangi kaynakla yapacak? Belediyelere burada para verin, bu işleri yapsın.”a döndü. Hatta bana burada laf atan bir milletvekilimiz Komisyonunda şunu dedi: “Kardeşim, paranın burada konuşulması yanlış. Burada hayvanların canı var, paranın konuşulması da yanlış.” (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Siz ne çocukları düşünüyorsunuz ne kadınları ne sokaktaki köpekleri ya!

KADEM METE (Muğla) – Bir dinle ya, dinle! Ne konuşuyorsun, dinlesene!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Ama kendisi de konuşması esnasında şunu söyledi: “KDV'yi kaldıracaksınız, bütçeden para ayırın.” demeye başladı, böyle çelişkili ifadeler vardı.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ya, kanun teklifinin tamamı çelişkili Hasan Vekilim!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Yerine ne koydunuz? Laf ebeliği!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, ötanazi bu maddeden çıkarılmıştır. Bakın, biz “Hayvanları

öldürelim.” asla demiyoruz, demedik; bakın, bunda iyi anlaşalım.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – “Öldürülecek” kelimesi konulmuştur.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Barınaklara götürülen hayvanlar ölecek mi, ölmeyecek mi; onu söyleyin!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Burada, barınak kurmanın zorluğundan bahsettiniz, bunların hepsi çok rahatlıkla konulur, hiçbir problem olmaz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, barınak da istemiyoruz! Sokaktaki mahalle sakinlerimizin alınmasını istemiyoruz!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Hayvanları toplama hususuna geldiniz. Bakınız, hayvanları belediyeler zaten topluyor arkadaşlar; bakın, hayvanları topluyorlar.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ya, 4 milyon o, 4 milyondan bahsediyoruz! “Rabia”dan değil ha, 4 milyon köpekten bahsediyor!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, niye topluyor ya! Ne hakkı var! Hangi hakla!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sıkıntı ne? Köpekleri topluyorlar ama diğer ilçenin sınıra, benim bölgemin sözüyle âdeta azıtıyorlar, oralara bırakıyorlar.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, belediyeler sizin elinizde ya! İktidar sizin elinizde ya! Halay çektiği için insanları, gençleri tutukluyorsunuz!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Maalesef, benim köyüme bırakılan, belediyenin bıraktığı köpeklerden 3’üne evimizde bakıyoruz arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çilez, lütfen tamamlayın.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Toplama işleminde de problem yok.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hayvanları topladığı için de tutuklayın o zaman ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Rant konusunu söylediler, rant konusuna gelince değerli arkadaşlar, bakınız, barınaklar yapılacak, aşılama yapılacak... E, “Burada rant var.” Ya, şimdiden belediye başkanlarını töhmet altında bırakıyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Verin bize, nasıl yönetilecek gösterelim size.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Siz belediye başkanlarına diyorsunuz ki aslında... Kardeşim “Ötanazi yapılır...” Onu çektik, hani, orada “canı” dediniz ama diğerinde “Barınak kuramaz, toplama yapamaz.” dediniz, beceriksizlik yaftasını vurdunuz. E “rant konusu” dediniz, “Bunlar yolsuzluk yapar.” diye yaftaladınız.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – E, sizin hiç matematik bilginiz yoksa ne diyelim size ya!

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Diğer taraftan “Barınaktaki hayvanlara bakılmayacak ve bunlar aç kalacak.” dediniz. E, bunları vicdansız da yaptınız. Ya, arkadaşlar, bu belediye başkanlarımız -AK PARTİ’li, CHP’li ayırmıyorum- daha yeni seçildi.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Programınızda bile yazmıyor ya!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Hasan Vekilim, matematik nerede burada, matematik?

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Direkt olarak yargısız infaza giden ifadeler var, tutanaklara bakabilirsiniz. O yüzden, değerli arkadaşlar, ben burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sürem var mı Başkanım? Sataşma vardı. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bitti efendim, bitti süreniz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – 4 milyon köpeği ne kadar sürede, nasıl, hangi para, hangi araçla toplayacaksınız, söyleyin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – DEM PARTİ’nin programında yazıyor “ekolojik sistem” diye, sizde öyle bir şey de yok.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, burada bize “hayvan katili” diye sözler söylendi.

BAŞKAN – Sayın Çilez, teşekkür ediyorum.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Bunların hiçbirini asla ve kata kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Burada yayın yapılarak dışarıya mesaj vermek için amacını aşan sözler kullanıldı, toplum maalesef bu yüzden çok gerildi. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Matematikle cevap verin bize.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Öldürecek misiniz, öldürmeyecek misiniz?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Atadığınız kayyumları...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Hasan Vekilim, kaç metrekare yer gerekiyor?

KEZBAN KONUKCU (İstanbul) – Yok böyle bir şey.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hayvan hakları diye...

BAŞKAN - Sayın Çilez, teşekkür ediyorum.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Bakınız, şunu diyorum: Belediye başkanlarına güveniniz, onların takipçisi olunuz, destekçisi olunuz, onlar isterse bu hayvanları toplar, aşılar, kısırlaştırır, bakar ve sahiplendirir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, niye topluyorsunuz!

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Kaç eleman gerekiyor, kaç yıl gerekiyor bu dediklerinizi yapmak için?

BAŞKAN – Sayın Çilez, süreniz bitti, teşekkür ediyorum.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sizi bile dinlemiyor Sayın Başkan.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – Sizden isteğim, sahiplenme konusunda lütfen hassas olalım, bunu teşvik edelim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ya, o ayrı bir konu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ya, duyuyor musunuz hatibi?

BAŞKAN – Sayın Çilez, süreniz doldu, lütfen...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Ancak oturduğu yerden böyle laf atar.

HASAN ÇİLEZ (Devamla) – İyi niyet olursa, bizim belediye başkanlarımıza bizlerin de vereceği destekle bu iş çözülür diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Oturduğu yerden öyle laf atarsan, böyle konuşturmayız işte.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Belediye başkanlarımızı bıraksaydınız nasıl yapılacağını gösterecektik.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Matematik yok hiç, matematik. Bilim yok, matematik yok.

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemi yapacağım ve ilk soru Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün yeni bir kanun görüşüyoruz. Burada, kanunda, belediye başkanlarına hapis cezası öngörülüyor, acaba bunun dışındaki diğer bürokratlar da kapsam dâhilinde midir? Kanun hazırlanırken Konya, Gaziantep ve Düzce dışındaki belediye başkanlarıyla görüşülmüş müdür? Bu arada belediyelerin barınak yapması öngörülüyor, bu konuda bütçeden ek tahsisat yapılacak mıdır? Ayrıca, deprem bölgesindeki hayvanlara yönelik ek bir bütçe hazırlığı var mıdır? Deprem bölgesine pozitif ayrımcılık yapılması düşünülmekte midir? Ayrıca, 2004 yılında çıkarılan kanun uygulanmadı, hangi sebeple uygulanmadı? Gerekçede belirtildiği üzere, peki, bugün 2024'te çıkarılacak kanunun uygulanacağı hususunda bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Uzun yıllardır Afyonkarahisar'a yönelik yatırım ve kalkınma vaatleri yapılmış, vadedilen projelerin çoğu ya yarım kalmış ya da tamamen unutulmuştur. Ankara-İzmir hızlı tren hattı âdeta bir yılın hikâyesine dönüşmüştür. Sayın Cumhurbaşkanı ve AK PARTİ milletvekilleri seçim dönemlerinde bu projeyi büyük bir coşkuyla tanıttı, "Yakında İzmir'e bir buçuk saatte gideceksiniz. Ankara'dan buraya bir buçuk saatte geleceksiniz." dediler ancak bu hattın açılışıyla ilgili hâlâ kesin bir tarih verilmiş değil ve çalışmalarının ne zaman tamamlanacağına dair hiçbir bilgi yok. Hani, bir türkü var ya "Kara tren gecikir, belki hiç gelmez." diye, bu türkü, âdeta, Afyonkarahisar'ın millî marşı olmuş durumdadır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tokat Milletvekili Kadim Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – AK PARTİ iktidarı geçen yıl mısır için 6 lira fiyatı açıklamış ancak çiftçi 5 liradan zor satabilmiştir Mazot, gübre, ilaç, sulama, işçilik, hasat, çiftçi BAĞ-KUR'u 2 kat arttı, hasat zamanı geldi. Elinizi vicdanınıza koyun. "Çalışarak ve üreterek batıyoruz." diye feryat eden çiftçiye mısır için 10 lira, ayçiçeği için 25 lira fiyat verilmelidir. Sayıları az olan ve her gün azalan kadın ve genç çiftçilerin tarım BAĞ-KUR'u devlet tarafından yatırılmalıdır.

BAŞKAN – Samsun Milletvekili Murat Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) – Bugün, sahipsiz köpekler sorunu varsa bu sorunun tek sorumlusu bu iktidardır, kürsüde saygısız dil kullananlardır. Kanun çıkartırsın, uygulamazsın; kanun aşılamayı emreder, kısırlaştırmayı emreder ama yapmazsın; sahiplendirme, barınak konusunda hiçbir teşvik edici politika uygulamazsın; belediyeleri yıllarca yönetirken sokak hayvanları sorununu yok sayarsın; ne zaman ki belediyeleri kaybedersin o zaman çark edersin.

Soruna hiçbir katkı sunmadan iktidar koltuklarını işgal edenlere soruyorum: Yirmi yıldır mevcut kanunu neden uygulamadınız?

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu tarafından yayımlanan 2024 Küresel Haklar Endeksi Raporu'na göre Türkiye, işçi hakları konusunda en kötü 10 ülke arasında yer almaktadır. Raporda, Türkiye'de işçilerin hak ve özgürlüklerine yönelik saldırıların sürdüğü ve sendikalaşma girişimlerinin sistematik olarak işveren tarafından engellendiği belirtilmektedir. Türkiye'de işçilerin hakları ve özgürlükleri yıllardır bu iktidar döneminde aralıksız bir şekilde saldırıya uğramakta, sendikalaşma girişiminde bulunan işçiler sistematik bir şekilde işten çıkarılmakta ve açıkça sendika düşmanlığı yapılmaktadır. Buradan Hükûmete sesleniyorum: İşçi hakları konusunda Türkiye'nin Bangladeş, Ekvador ve Myanmar gibi geri kalmış ülkeler arasında yer almasını kendinize yakıştırabiliyor musunuz? Başta sendikalaşma olmak üzere işçi hakları konusunda çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Bu konuda bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir... Nimet Hanım? Yok.

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Ey iktidar, biz diyoruz ki yaşam olsun, bilim olsun; biz diyoruz ki kısırlaştır, aşılat, yaşam alanına bırak ama iktidar "Hayvanları Koruma Kanunu'nu hayvanları katletme kanunu yapacağız." diyor. Ölüm ve tecrit olmaksızın, üretim ve satışını yasaklayarak "Kısırlaştır, aşıla, aldığın yere bırak." metodunun bilimsel ve etik tek çözüm olduğunu söylerken, hayvanları katletmek için bu ısrar niye? 5199 sayılı Yasa ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ortada dururken, ölümü değil yaşamayı seçmek varken bu katliam niye? Bu kanun teklifi yasalaşırsa çocuklarımızın, torunlarımızın yüzüne nasıl bakacaksınız? "Elimize kan bulaşmasın." diyorsanız, vicdanen rahat etmek istiyorsanız saraydan gelen talimatı değil, vicdanınızın sesini dinleyin. Ölümü değil yaşamı seçelim; bu katliam yasası için hep birlikte "hayır" diyelim. Sokak hayvanlarını değil, sapıkları toplayın. 412 belediyemiz bu katliam yasasını uygulamayacak.

BAŞKAN – Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – AKP Genel Başkan Yardımcısı ve Trabzon Milletvekili Mustafa Şen, Trabzon Büyükşehir Belediyesine ait Geçici Hayvan Bakımevi ve Rehabilitasyon Merkezi ziyaretinde yaptığı konuşmada "Bu memlekette it taparlar ve itsavarlar var." demiş. Sayın Şen, bu memlekette hayvanseverler, hayvanlara bakanlar var; sizde ise hayvan düşmanlığı var, hayvan katliamcılığı var. Bu yasa teklifi ölüm kokuyor dedik ancak hayvanlardan önce hayvanseverler ölecekler. Millî yüzücü Alper Sunaçoğlu kanun teklifi yasalaştığında ölüm orucuna başlıyor. Yasayı çekin. Milletvekiliniz "Köpeklerden mi oy alacaksınız?" diye sordu ya, cevap veriyorum: 2010 yılında yaptığınız gibi, birisinin talimatıyla ölümlerden oy alacağımıza köpeklerden oy almayı yeğleriz.

BAŞKAN – Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Kocaeli'nin sorunları saymakla bitmiyor. Bir taraftan, yaydığı kötü kokuyla Alikahyalı hemşhriyerimizi hayatından bezdiren İZAYDAŞ, diğer taraftan, hemen hemen her gün gerçekleşen elektrik kesintileriyle kent genelinde esnafından sanayicisine, vatandaşından hastasına herkesi mağdur eden SEDAŞ; diğer taraftan, Kocaeli halkına sağlıklı ve güvenilir içme suyunu sağlaması için İSU'nun vatandaşlarımıza çamurlu ve kötü kokulu kirli suları içirmesi ve son günlerde Kumla Deresi'nde ölen balıklar, ulaşım sorunları, hava kirliliği, trafik sorunu, hayat pahalılığı, otopark sorunu olmak üzere birçok sorun bulunuyor. Demem o ki saray hükûmeti belediyelerimizle uğraşacağına Kocaeli'nin bu kronikleşmiş sorunlarına çözüm bulsa daha iyi olmaz mı?

BAŞKAN – Yalova Milletvekili Tahsin Becan...

TAHSİN BECAN (Yalova) – Sayın Başkan, köpeklerin kısırlaştırılıp üretimi ve ticareti durdurulmaya çalışılırken millî ve yerli köpek cinsimiz Kangal ve Akbaş köpeklerinin üretimi, satışı konusunda bir yapılanma var mıdır? Çünkü bu tür köpekler arama kurtarma, narkotik, hayvancılık ve görme engelliler için önem teşkil etmektedir. Bu konuda istisna uygulanmalıdır.

BAŞKAN – Soruları cevaplamak üzere Komisyon Başkanı Sayın Vahit Kirişçi'ye söz veriyorum.

Sayın Kirişçi, buyurun.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle soru soran tüm milletvekili arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum.

Birkaç hususu özellikle belirtmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, bu çalışma, bu kanun teklifi hazırlanırken benim de Bakan olarak görev yaptığım dönemde -tabir yerindeyse hani "Bilimsel bir altlığı var mı?" sorusu sürekli soruluyor- bir çalıştay düzenlendi. Bu çalıştaya, bu toplantılara Cumhurbaşkanlığından, Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonumuzdan, Meclisimizden, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızdan, İçişleri, Adalet, Sağlık Bakanlıklarımızdan, Türkiye Belediyeler Birliğinden katılımcılar yine aynı şekilde katıldı. "Bu çalışmalarda belediye başkanlarıyla görüşüldü mü?" diye soruldu. Ankara, Aksaray, Bursa, Uludağ ve Fırat Üniversitelerinden akademisyenlerle birlikte belediye veteriner hekimleri, Türk Veteriner Hekimleri, bunların da yine temsilcileriyle bu çalıştayda bir araya gelindi ve bu çalıştay sonrası kapsamlı çalışmaya geçildi ve bu çerçevede de gerçekten katkı sağlayabilecek herkesin katkısı alınmaya çalışıldı.

Bir soru vardı -belediye başkanları- orada sorulmadı ama "Belediye meclis üyelerinin dışında da burada cezai işlemlere tabi tutulabilecek başkaları var mı?" denildi. Burada belediye yetkilileri de yine teklifin ilgili maddesine bakıldığında o da çok rahatlıkla görülecektir.

Değerli arkadaşlar, diğer taraftan, geneli üzerindeki sorularda da vardı "2004'ten bugüne bu kanunla ilgili ne oldu, neler yapıldı?" şeklinde. Arkadaşlar, 2004'te ilk defa Türkiye'de kendi mevzuatımıza "Hayvanları Koruma Kanunu" adı altında bu kanun kazandırılmış oldu. Ondan öncesinde böyle bir kanun yoktu ama geride kalan yirmi yıllık sürede kanunun eksiklikleri görüldü, fark edildi ve bu bahsetmiş olduğum çalıştay ve devamındaki diğer konuyu geliştirmeye, olgunlaştırmaya yönelik görüşmeler ve son olarak da kanun teklifinin kendisi aslında geçmişteki bu eksiklikleri gidermeye yönelik kapsamlı bir çalışma olmuş oldu. İnşallah, bu çalışma sayesinde kanunlaştığında Türkiye'nin ihtiyacı olan bir mevzuat tekrar uygulamaya geçirilmiş olacak.

Yine, bir sorumuz daha vardı. O soruya dair de Kangal ve Akbaş gibi yerli ırklarımızın da ilgili mevzuat gereğince Tarım ve Orman Bakanlığının izni ve denetimine istinaden üretildiğini de buradan özellikle belirtmek istiyorum.

Son olarak da değerli arkadaşlar, Komisyon sıralarında olmadığım esnada, tıpkı Komisyon toplantısında olduğu gibi, DEM Milletvekili Sayın Çiçek Otlu şahsımla ilgili doğru olmayan birtakım konuları burada bir kez daha gündeme getirmiş. Değerli arkadaşlar, bahsi geçen şirketle benim şu anda herhangi bir ilişkim yok. Ne zaman bu ilişkimizi sonlandırdık? Bakan olduğum gün bu ilişkilerimizi sonlandırdık. Kurucusu ve ortağı olduğum bu şirkette benim ticari bir bağım yok ve bunu gündeme getiren gazeteciyle ilgili de ilgili şu anda o bahsi geçen şirketin mevcut yöneticileri de bir paylaşımda bulundular, o paylaşımı kendi "X" hesabından paylaştı fakat orada iddiaların o paylaşım ile birlikte düzeltilmesi noktasında bir değerlendirmesi olmadı, onu da bu vesileyle belirtmiş olayım. Dolayısıyla bunun tekrar tekrar gündeme getirilmesinden ben kendim hicap duyuyorum, bunu bir kez daha Meclis tutanaklarına girmesi bakımından da ifade etmek isterim.

Tekrar bütün hazırlara şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bütün ortakları da AKP'nin eski bakanları ve vekilleri.

BAŞKAN – Evet şimdi, değerli milletvekilleri, süre tamamlanmadığı için sırada olan diğer milletvekillerine soru sorma imkânı vereceğim.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Trakya'da ayçiçeği hasadı yaklaşıyor ve bizim beklentimiz, ayçiçeği kilogram fiyatının en az 25 lira olması. Rusya'dan ithalat yapıyoruz, 25 liraya yaklaşıyor ithalat fiyatı ama kendi çiftçimize geldiği zaman ise üvey evlat gibi davranıyoruz, aynı şekilde buğdayda olduğu gibi. Buğdayda çiftçimizi üzdünüz, en azından ayçiçeği hasadı günü ayçiçeği çiftçisini üzmemeyi diyoruz. Petrolde en çok döviz ödediğimiz sektör ayçiçeği yağı ve ayçiçeği ithalatına yaklaşık 2 milyar dolar döviz ödüyoruz. Yani, bu kadar döviz ödeyeceğimize kendi çiftçimizin üretimini desteklersek en azından kendi çiftçimizin refah düzeyini yükseltiriz diyorum. Yaklaşık olarak 720 dolar maliyetlere geliyor şu anda ithalat ve bu da 25 lira civarında taban fiyata geliyor. Bir an evvel ayçiçeği üreticisinin yüzünü güldürün. Zaten geçen yıl kuraklıktan mağdur ettiniz, "Gelin kuraklıkla ilgili, Trakya'yı afet bölgesi yapalım." dedik ama siz her zaman olduğu gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kirişçi...

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, konunun bizim Komisyonumuzla bir ilgisi olmadığı için hatibin bu sorusuna veya değerlendirmelerine ben herhangi bir katkı veyahut da herhangi bir değerlendirmede bulunmak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk...

BURCUĞÜL ÇUBUK (İzmir) – Öncelikle şunu söylemek isterim: Vekilimiz Çiçek Otlu, Sayın Vahit Kirişçi'nin salonda olmasını beklemiş de konuşmuş gibi durum yok. Vekilimiz konuşurken, konuşma sırası geldiğinde Vahit Kirişçi'nin salonda olmaması planlanmış gibi bir intiba yaratılmasını kabul etmiyoruz.

İkinci olarak, Profesör Doktor Murat Arslan, Adem Yıldırım'ı yalanlamıştır X'te yaptığı paylaşım ile; biz de zaten Adem Yıldırım'ın Murat Arslan'ın desteğine ilişkin yalan söylediğini söylemiştik.

Teşekkürler.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ben sataşmadan söz istiyorum ismimi kullandığı için.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi 1'inci madde üzerinde 4 önerge vardır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Başkan, ismimi kullanarak sataşma yaptı, söz istiyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sataşma yapmadı.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Sataşma yaptı.

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika... Bir sataşma yapmadı, sataşma yok yani.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Şimdi, bir Bakan olarak orada bulunmuyordu...

BAŞKAN – Hayır, hayır, bir sataşmada bulunmadı.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – İsmimi kullanarak söylüyor.

BAŞKAN – Sizin aleyhinizde de bir şey söylemedi; sadece dediğiniz konuya açıklık getirdi, bir sataşma yok.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, milletvekili arkadaşımız Sayın Çiçek Otlu kürsüden bir beyanda bulundu yani bir eski bakanın, şirketiyle olan ilişkisini... Bakan Bey "Bu şirketle artık ilişkim yok, en azından yönetim kurulunda yer almıyorum, hiçbir ilişkim yok." dedi ama en nihayetinde vekilimizin söylediği şey şu: Sonuçta burayla bir illiyet bağı zamanında varmış. Buradan, yönetim kurulundan ayrılmış olmak, bu ilişkinin sona erdiği anlamına gelmiyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) O anlamıyla yerinden ne söylediğini, neyi ifade etmek istediğini eğer izin verirseniz vekilimiz bir dakika yerinden açıklasın. Adı da geçti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki.

Evet, Sayın Otlı, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi'nin 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde soru-cevap kısmında yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Şimdi, sonuçta Bakan inkâr ediyor ya da olmadığını söylüyor. Ben isimleri okumak istiyorum: Eski Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Ali Rıza Alaboyun, CEO Yardımcısı eski AKP Milletvekili Nevzat Pakdil, yönetim kurulu üyesi olarak da eski AKP Adıyaman Milletvekili Mehmet Erdoğan'dan oluşmuş ve Vahit Kirişçi'nin de yönetim kurulu başkanı olduğu bir dönem var. Niye DEM vekilleri ya da başka gruplardan değil de hepsi AKP vekillerinden ve bakanlarından oluşmuş bir şirketten söz ediliyor? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ne alakası var?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – O yüzden de demek ki bütün AKP'lilerin kurduğu bir şirket olarak söyledim, Bakan olmadığında konuştuğum bir mesele değildir.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sana mı soracaklar onu ya?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ben Komisyonunda da Bakanın olduğu yerde söyledim, burada da Bakan buradaysa söylemek istiyorum dedim. İsmimi zikrederek hedef göstermesini de doğru bulmuyorum. Bu yasanın geçirilmemesi için bu rantçıları teşhir etmek amacıyla söylediğim bir sözdür. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurun.

46.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı Vahit Kirişçi'nin, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Bir: Başka bir görevi yokken bir şirketin ortağı olmak, bu ülkede ne zaman suç oldu?

İki: Bu değerlendirmeleri, bu dezenformasyonu siz Tarım Komisyonundaki bu kanun teklifinin görüşmeleri esnasında da gündeme getirdiniz, o sırada da yine salonu siz terk ettiniz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ben terk etmedim.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Ben gerekli açıklamaları yaptım, Komisyon tutanaklarına da girdi. Ben tekrar söylüyorum, bu söylenenlerle, bu sahipsiz hayvanlarla ilgili olarak benim bir ilişkim, bir ilintim varsa iftira atan sizsiniz; bunu ispatlamakla mükellefsiniz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Niye bütün AKP milletvekilleri bu şirketin ortağı?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – İfşa olmaktan bu kadar rahatsız olmayın. Yapmayacaktınız o zaman. İftira değil ki kabul ediyorsunuz zaten.

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Ben iftira atanı da o sözde gazeteciyi de söyledim. Kendi köşesinde, kendi hesabında yapılan bütün düzeltmeleri orada yayımlamayarak o suça da ortak olmuştur. Başka ne yapabilirim?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Şirketin daha önce yönetim kurulunda olduğunuzu kabul ediyorsunuz. Genellikle bu işler hep sizden çıkıyor.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Peki, değerli milletvekilleri, 1'inci madde üzerinde aynı mahiyette 4 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Öznur Bartın

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Gülderen Varlı

Hakkâri

Siirt

Van

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Ömer Fethi Gürer

İlhami Özcan Aygun

Bekir Başevirgen

Niğde

Tekirdağ

Manisa

Barış Karadeniz

Ayhan Barut

İbrahim Arslan

Sinop

Adana

Eskişehir

Ayça Taşkent

İzzet Akbulut

Mustafa Erdem

Sakarya

Burdur

Antalya

Kadim Durmaz

Tokat

Aynı mahiyetteki 4'üncü önergenin imza sahipleri:

İsa Mesih Şahin

Hasan Ekici

Necmettin Çalışkan

İstanbul

Konya

Hatay

Sema Silkin Ün

Şerafettin Kılıç

Denizli

Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’a ait.

Sayın Şenyaşar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Kan kokan kanunun 1’inci maddesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, halkımızı ve yasaya karşı sokakta nöbet tutan bütün hayvan hakları savunucularını saygıyla selamlıyorum.

28’inci Dönemde halk tarafından en çok tepki gösterilen yasayı olağanüstü güvenlik koşullarında Genel Kurulda görüşüyoruz. Görüşülmekte olan bu kanunla ilgili en son söyleyeceğimi en başta söyleyeyim: İnsan, hayvanların tanrısı değildir. İnsan fitratında canlıları katletmek, öldürmek yoktur. Hani biz karıncayı bile ezmeyen bir gelenekten geliyorduk, ne oldu da bu kadar gaddarlaştık ey iktidar? Son on yıldır zulüm, yasak ve cezalarla iktidarınızı ayakta durdurmaya çalışıyorsunuz. Devletin temeli olan yargıyı siyasallaştırarak adaleti ortadan kaldırdınız. Halk tarafından seçilmiş milletvekillerini ve belediye başkanlarını cezaevine atarak demokrasiyi yok saydınız. Emekliyi ve asgari ücretliyi açlığa mahkûm ettiniz. Hırsızlığı ve yolsuzluğu suç olmaktan çıkardınız. Diyaneti siyasallaştırarak insanları dinden uzaklaştırdınız. Evet, en kötü günler geride kaldı ama iktidarınız devam ettiği sürece daha kötü günler bizi bekliyor.

Şimdi de sokakta yaşayan hayvanlara sıra geldi. Ortada bir sokak köpekleri sorunu var. Suçlu, hayvanlar değil; fatura hayvanlara çıkartılmaz. İstenirse katletmek ve barınaklara hapsetmek dışında çok çeşitli önlemler ve tedbirler alınabilir. Bunun yolu, bilimi ve ortak aklı esas almaktan geçiyor. Genel Kurula getirilen bu yasa teklifi, köpek popülasyonunu azaltmada yöntem olarak ötanaziyi ve barınakları çözüm olarak sunuyor. 5199 sayılı Yasa’nın revize edilmesindeki gerekçeler akıl ve mantık dışıdır. “Kısırlaştırma, köpeklerde saldırganlığı artırır.” diye bir iddiayı ortaya koymuşsunuz, yapılan bilimsel araştırmalar bunun tam tersini ortaya koyuyor.

Kuduz vakalarıyla ilgili veriler tamamıyla gerçek dışıdır. Ülkemizde 1932 tarihinde bir katliam yasası yapılmış, sahihsiz hayvanların hepsinin itlaf edilmesi, itlafın da belediyelerce yapılması hususlarının yer aldığı bir genelge yayımlanmış ve yasanın gerekçesine de bu alıntıyı eklemiştir. Beş yüz yıllık hatanızı tekrarlamayın, bu vicdan yoksunu yasadan vazgeçin ve hayvanlardan elinizi çekin. Sokakta yaşayan hayvanların öldürülmesi, sadece etik dışı olmakla kalmaz, aynı zamanda bu yöntemin uzun vadede sokak hayvanlarının popülasyonlarını azaltmada etkisiz olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Romanya gibi diğer ülkelerdeki örnekler bunu doğrulamaktadır.

Eğer bu kanun teklifi yasalarsa sokakta yaşayan bütün köpekler belediye ve il özel idareleri tarafından toplanarak en yakın barınağa teslim edilecek. Kanun teklifinin 6’ncı maddesine göre, toplanan sokak köpekleri sahiplenilinceye kadar barınakta kalacak. Türkiye’de mevcut 322 hayvan barınağı var. Hayvan barınaklarının kapasitesi 105 bin ve şu anda barınakların doluluk oranı yüzde 100’e yakındır. Yasayı sarayda hazırlayan iktidarın iddiasına göre sokakta 4 milyon köpek bulunmaktadır. Burada tam istediğiniz 5’inci madde devreye girecek, kamu düzeninin bozulduğu gerekçesiyle sizin belediyeleriniz öldürme işini çok rahat bir şekilde yapacaktır.

Ayrıca, ülkedeki barınakların durumu ortadadır. Erdoğan tarafından örnek gösterilen Konya Hayvan Barınağındaki kürekli katliam görüntüsü toplum hafızasında iz bırakmıştır.

Son iki yıldır sokakta yaşayan köpek popülasyonunda artış olduğu doğrudur. Sebep bu tablodadır. Eğer düzenli bir kısırlaştırma yapılsaydı, bugün bu sorunu burada konuşmuş olmayacaktık. Dünya Sağlık Örgütü, sokakta yaşayan hayvan sayısının azalması için her sene yüzde 70 oranında kısırlaştırma yapılması gerektiğini açıklamış, bizler ise son yılda sokakta yaşayan hayvanların sadece yüzde 8’ini kısırlaştırmışız. Bu durum da doğal olarak popülasyonun artmasının en önemli sebebidir. Yani sorun ne yasadır ne de sokakta yaşayan hayvanlardır. AKP iktidarı durduk yere uzun yıllardan beri kendi iktidarı döneminde katmerleşerek büyüyen sokak hayvanları sorununu alelacele Meclisin gündemine alarak ülkenin ertelenemez, ötelenemez birinci sorunu hâline getirdi. Gündem değiştirmekte, kitleleri manipüle etmekte üstüne olmayan AKP’nin Meclise getirdiği yasayı hayata geçirmeye hazırlandığı, herkesin huzurunu kaçıracağı muhtemel macera ne olabilir, hep birlikte bunu bekleyip göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şenyaşar, lütfen tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) – Son dönemini yaşayan iktidarın, iktidar olarak halkla inatlaşmaktan vazgeçmeyen, çözüm üretmeyen ve hiçbir bilimsel veriye dayanmayan bu yasa teklifini geri çekin, kanunun tarafı olan bilim insanlarını, ilgili bütün STK’lerin önerilerini dikkate alarak uzun vadede çözüm olarak bu yasayı gelin hep birlikte yapalım ve oybirliğiyle Meclisten geçirelim.

Dünyada hayvan popülasyonunu azaltmada uygulanan ve olumlu sonuç alınan “Kısırlaştır, aşılat ve yerinde yaşat.” yöntemidir. Yaşam hakkı kutsaldır; öldürme ve katletmeye karşı yaşatmayı ve adaleti savunmaya devam edeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şenyaşar.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, az önce Komisyona görüşünü sorduğunuzda “Katılmıyoruz.” dedi. Komisyonun salt çoğunluğunun olup olmadığını kontrol etmenizi istiyoruz, “Katılmıyoruz.” hüküm içeriyor, “Katılmıyoruz.” demeleri gerekirdi salt çoğunlukları olmadığında. Onun için işlemi yeniden baştan almanız gerekiyor Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – O da beklemiyordu, çalışmadığı yerden çıktı!

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, “Katılmıyoruz.” sözü, genellikle nezaketten burada kullanılan bir sözdür. Katılmak için salt çoğunluk gerekiyor, katılmamak için gerekmiyor çünkü. O yüzden Meclisin teamülleri de böyle, uygulamaları da böyle. Geçmişte benzer konular tartışılmış ve her defasında da aynı...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, salt çoğunluk yoksa hüküm içeremez ki.

BAŞKAN – Efendim, hüküm değil, nezaketten söylenen bir söz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hayır “Katılmıyoruz.” değil “Katılmıyoruz.” demesi gerekir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Katılmak için bu çoğunluk aranıyor, uygulama da bu. Dikkatiniz için teşekkür ediyorum, bu açıklamayı yapma fırsatı verdimiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Öyle olmadığını ikimiz de biliyoruz. Ben tutanaklara geçireyim en azından.

BAŞKAN – Geçti tutanaklara.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Salt çoğunluğu olmadığında “Katılmıyoruz.” demesi gerekir Sayın Başkan ama “Katılmıyoruz.” diye hüküm içeren bir ifadede bulundular.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aynı mahiyetteki diğer önergeler üzerinde ikinci söz, Hakan Şeref Olgun’a ait.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunun altını önemle çizmek istiyorum: Hiçbir vatandaşımızın, çocuğumuzun, yaşlımızın başıboş köpekler tarafından zarara uğramasını bu teklife karşı çıkan muhalefet partisi üyeleri olarak bizler de istemiyoruz. Hayvan haklarının insan haklarından daha önemli olduğunu da iddia etmiyoruz. Bizler sadece sokak köpekleri sorununun çözüm yöntemine karşıyız. 2019 yılında bu konularda bir Meclis araştırması komisyonu oluşturulmuştu ve bu Komisyonun raporunda hayvan haklarını koruma amacıyla fon kurulması önerilmişti. Bu fon; belediyelerin emlak, çevre ve temizlik vergileri ile şans oyunlarından elde edilecek gelirlerle oluşturulacak ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için kullanılacaktı ancak şimdiye kadar bu konuda hiçbir adım atılmadı. Komisyon raporundaki öneriler hayata geçirilmiş olsaydı burda bu kadar tartışmalı bir kanun teklifini görüyorsunuz olmazdık.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Komisyon görüşmelerinde verilen önergelerde itlaf ve ötanazi maddeleri tamamen değiştirilmiş, bu konuda kullanılan terimler tamamen kaldırılmıştır. Bu değişiklikle, ilk öneride olan itlaf ve ötanaziden daha kötü bir duruma getirilmiştir. Kavramların olmaması, içerik olarak büyük sorunlara yol açacak tehlikeleri beraberinde getirmektedir.

Yeni düzenlemeyle veteriner hekimlerin yaşatma, tedavi etme ve öldürmeme yetkileri ellerinden alınmış, hayvanların öldürülmesi sürecine veteriner hekimler dâhil edilmiştir. Ayrıca, toplatılan hayvanların nasıl ve kimler tarafından öldürüleceği konusunda belirsizlikler ortaya çıkmıştır. Örneğin, bu düzenlemeyle, belediyelerin bir köpeği sokakta kürekle öldürmesi gibi durumlar yaşanabilir ve bunun açıklaması “Kuduz, uyuz zannettik.” gibi gerekçelere dayanabilir; bu, ilk tartışılan ötanazi önerisinden bile daha kötü bir durumdur.

Ayrıca, bu düzenleme, sahiplenilmesi yasaklanan köpeklerin belediye bakımevlerinde yaşadığı sürece tamamının öldürülmesini öngörmektedir; vahşi yöntemlerle hayvanların toplatılmasını, her koşulda ölüme mahkûm edileceklerini ve tümüyle yetersiz olan barınaklara hapsedilmelerini, orada öldürülmelerini içermektedir.

Teklif, hayvan satışını, üretimini yasaklamıyor. Teklif, sahipsiz köpeklerin ceylan ve karacalara zarar verdiğini söyleyerek köpek katliamını savunuyor. Ama bakıyoruz, Bakanlık her yıl yaban koyunu, keçisi ve ceylanlar için av ihaleleri açıyor. Yaban hayatını koruma amacı güdülüyorsa neden öncelikle bu ihaleler durdurulmuyor? Bu düzenleme, toplama ve barınak inşasını rant alanına dönüştürürken barınakların iyileştirilmesi ve hayvanların sahiplendirilmesi konularında somut bir plan sunmamaktadır. Asıl sorun, mevcut kanunun uygulanmaması ve yerel yönetimlerin görevlerini yerine getirememesi, denetim eksiklikleri ve bütçe ayrılmamasıdır. Meclis araştırması komisyonu tarafından önerilen somut çözümler yerine getirilmeyip bu yasayla sorunun çözüleceği iddia edilmektedir. Bu yaklaşım, halk düşmanlığı ve can düşmanlığı pakmak anlamına gelmektedir.

Değişiklikle, hayvanların yaşam haklarını önceleyen ifadeler kaldırılmış ve yerine insan, hayvan ve çevre sağlığını tanımlayan bir ibare eklenmiştir. Bu yaklaşım, katliama onay vermeyen belediyeleri suçlu çıkarmak için bir bahane yaratılmasına neden olabilir. Muhalefet partili belediyelerin bu yasayı uygulayamayacakları bilindiği için muhalefet belediyelerine yaptırım uygulanmasının da yolunu açmaktadır. Yasanın mevcut hâlinde büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu 75 bini aşan belediyelerin 31/12/2022 tarihine kadar hayvan bakımevleri kurması gerekiyordu; mevcut değişiklik teklifi, bu süreyi 31/12/2028 tarihine kadar uzatmayı öngörüyor. Bu, yasa tanımazlıkları meşrulaştırmakta ve hayvan katliamını yapmak isteyenlere yeni gerekçeler sunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Olgun, lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) – Hem hayvanları bakımevlerine almayı hedefleyen hem de bakımevi kurma zorunluluğunu uzatan bu yasa teklifi hayvanları korumayı değil, yasal zorunluluklardan kaçan kurumların elini rahatlatmayı amaçlamaktadır.

Keyfi düzenlemelerle çözüm değil çözümsüzlük yaratan bir kanun teklifini kabul etmiyor, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Olgun, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü söz, Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen’e ait.

Sayın Başevirgen, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 21’inci yüzyılda, laik, demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’nin Büyük Millet Meclisinde böyle bir katliam yasasını görüşmek zorunda kaldığımız için utanç duyduğumu ifade etmek istiyorum. Ayrıca, bu katliam yasası görüşülürken milletin Meclisine milletin de alınmamasını şiddetle kınıyorum.

İktidar tarafından zorla dayatılan, hayvanların yaşam hakkını ellerinden alan, vicdan ve merhametle bağdaşmayan bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Teklifin adı “Hayvanları Koruma Kanunu” ama bu kanun teklifinde hayvanları koruma yok, bu kanun teklifinde hayvanları öldürme var, hayvanları yok etme, hayvanları katletme var. Yani bu kanun teklifinin adı “Hayvanları Koruma Kanunu” değil sayın iktidar milletvekilleri, bu kanun teklifinin adı “hayvanları katletme kanunu”.

Değerli milletvekilleri, önce kamuoyunda sonra da Komisyon aşamasında detaylıca tartıştığımız bu yasaya ısrarla karşı çıktık. “Ölümü değil yaşamı savunalım, birlikte yaşamak mümkün.” dedik, “Sorunu bilimle, ilimle, vicdanla çözelim.” dedik ancak Cumhur İttifakı vekilleri tek bir söz dahi almadan, bir tek şey bile söylemeden Komisyon görüşmelerini tamamladı. Biliyoruz, bu katliam yasası sizin de içinize sinmiyor ama siz sarayın talimatını yerine getirmek için burada bulunuyorsunuz. Eğer vicdanınız varsa bu katliam yasasına “hayır” dersiniz.

Değerli milletvekilleri, günlerdir milletvekilleri olarak bizler ayakta, barolar ayakta, sivil toplum kuruluşları, hayvanseverler, tüm Türkiye ayakta. Kimse bu teklifin yasallaşmasını istemiyor, hiç kimsenin vicdanı bu teklifi kabul etmiyor çünkü bu teklifte ölüm var, bu teklifin her maddesinde “Hayvanları nasıl öldürebiliriz?” diye fırsat kollayan bir zihniyet var. Yasaya “evet” dediğiniz takdirde içimize, vicdanımıza, gündelik hayatımıza işlemiş hayvan sevgisi ve bir arada yaşama kültürü geri dönülmez bir şekilde tarihe gömülecek. Eğer bu teklif yasalışırsa ülkemizin tarihine kara bir leke olarak yazılacaksınız.

Değerli milletvekilleri, 2002 yılında AKP iktidara geldi, 2004 yılında Hayvanları Koruma Kanunu çıkarıldı. Yıl 2024, siz yirmi yıl boyunca ne yaptınız? Yirmi yıl boyunca çıkardığınız kanunun hangi maddesine uydunuz? Yerel iktidarda olduğunuz dönemlerde kaç hayvanı kısırlaştırdınız, kaç hayvanı aşıladınız? Barınakları artırdınız mı? Üretimi, ticareti yasakladınız mı? Hiçbirini yapmadınız, üzerinize düşen hiçbir görevi yerine getirmediğiniz, şimdi milyonlarca hayvanı katledecek yasaya el kaldırıyorsunuz.

Teklif görüşmelerinde öldürmeden de sorunun çözülebileceğini söyledik ama siz herkese kulak tıkadınız. Hayvanları bir yere hapsedmeden, çeşitli bahanelerle katletmeden de çözüm mümkün. Dünyada bunun örnekleri var, en güzel örneklerden biri Hollanda. Sokak hayvanları sorununu “Topla, kısırlaştır, aşıla ve aldığın yere bırak.” yöntemiyle uzun vadede çözdüler. Bizim 2004 yılında çıkardığımız kanunun benzerini Hollanda 2011 yılında çıkardı. Bizden yedi yıl sonra kanun çıkarmalarına rağmen şu an Hollanda’da sahipsiz hayvan sorunu kalmadı ama siz yirmi iki yıl boyunca kendi çıkardığınız birçok yasaya uymadığınız gibi bu yasaya da uymadınız, eğer bu yasaya uysaydınız bugün bu sorunu konuşmuyor olacaktık.

Değerli milletvekilleri, konuyla ilgili hiçbir meslek örgütünün, baroların, STK'lerin, hayvanseverlerin görüşünü almamak da ayrı bir sorun. Bütün sorumluluğu üzerine attığınız belediyelerin dahi görüşünü almadınız; teklifin hiçbir aşamasında hiçbir belediyeyle, Türkiye Belediyeler Birliği de dâhil olmak üzere temas kurmadınız. İktidar veya muhalefet fark etmeksizin, hiçbir belediye başkanını dinlemeden, fikrini sormadan bu kanunu dayatmanızı asla kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başevirgen, lütfen tamamlayın.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Devamla) – Kendi yarattığınız sorunu belediyelerin üzerine atıyorsunuz, Türkiye'deki bütün belediyeleri zor durumda bırakıyorsunuz, üstelik katliam yapmayı reddeden belediyeleri de cezalandırmakla tehdit ediyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bu teklif toplum vicdanında büyük bir yara açıyor. Mevcut yasada bir eksiklik yok, problem yasaları uygulamayan AKP iktidarında.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu teklifi kabul etmiyoruz, hiçbir Cumhuriyet Halk Partili belediyenin de bu katliama ortak olmayacağını bir kez daha ifade ediyoruz. Bizler “Aşıla, kısırlaştır, yerinde yaşat.” diyoruz çünkü bizler ölümü değil, yaşamı savunuyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başevirgen, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde dördüncü söz, Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1'inci maddede “Kanunun amacı; insan, hayvan ve çevre sağlığı gözetilmek kaydıyla...” diye geçiyor, okuyunca insanın gözü yaşıyor ne iyi niyetmiş gibi ama heyhat, gel gör ki bu söz her ne kadar kulağa hoş gelse de ne hâlde olduğumuz ortada. Doğayı tahrip ettik, afetlerden başımızı alamıyoruz, çevre felaketiyle karşı karşıyayız. Belki arkadaşların bilgisi yoktur, 2023 yılında ülkemiz Avrupa Birliği ülkelerinden 12,5 milyon ton çöp ithal etti, çöp ve bu, Avrupa'nın yüzde 39'una tekabül ediyor. Onun için, burada hedef ne çevreyi korumak ne insanı korumak ne de hayvan, maalesef ki bunların hiçbirini yok. Tek hedefiniz, enerjinizi kutuplaşmaya, toplumu kamplaştırmaya yöneltmek. Bu kadar haklı bir konuda, bu kadar bütün milletin muzdarip olduğu bu başıboş hayvanlar hususunda bile şu ortamı nasıl kavgaya çevirdiniz, anlamak mümkün değil.

Ciddi değilsiniz çünkü 2004 yılında kanun çıkarıldı, uygulamadınız; ciddi değilsiniz, 2019 yılında Meclis raporu yayınlandı, Komisyon raporunu ciddiye almadınız ama televizyonlarda, sosyal medyada bir baskı oluşunca, haberleri görünce birden uyandınız çünkü sizin hedefiniz sorun çözmek değil, sorunu yönetmek, topluma mesaj verebilmek. Gerçekten, bu kutuplaşmadaki mahareti anlamak mümkün değil. Daha geçen hafta Öğretmenlik Mesleği Kanunu'nu görüştük, öğretmenleri Meclise sokmadınız; bu hafta Hayvanları Koruma Yasası'nı görüşüyoruz, Komisyona insanları aldınız, bile bile çatışma ortamı bir şekilde oluştu, isteseydiniz müdahale ederdiniz; Meclisin çalışmasının nasıl sabote edildiğini anlamak mümkün değil. Benim şaşıtığım şu: Nasıl beceriyorsunuz ortamı bu kadar germeyi?

Değerli milletvekilleri, meselenin esası şu, hiçbir konuda kökten çözüm hedefiniz değil, her işte günü kurtarma, özensiz, düzensiz, baştan savma işlerle sonuç yapma. Burada, elbette bazı gayretler oldu ama şu yasa çıkarılırken geniş kapsamlı bir çalıştay yapılsaydı, sivil toplum örgütleri, belediyeler, muhalefet partileri sürece dâhil edilseydi, burada bu tartışmaya meydan vermeden rahatlıkla bu konu çözüldü ama derdiniz oldubittiye getirerek işi bitirmek. Tabii, mesele toplum psikolojisini yönetmek, mesele sorunu yönetmek ama esas mesele şu değerli AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlar: Çok önemli konulara bile temas edilecek çok iyi öneri de getirseniz toplum size güvenmiyor. Şu ötanaziye -hayvana karşı- insan olarak, hele de manevi değerlere bağlı insanların çok daha hassasiyeti olması gerektiği hâlde, herkes bunun altında bir bityeniği arıyor “Acaba yine ne yapacak bunlar?” diye. Tabii, bu süreçte belli ki kamuoyu baskısı oluştu, televizyonlarda bazı haberler çıktı, öyleyse ne yapalım, bir şeyler yapalım ve belli ki işi yerele havale ederek işin içinden sıyrılmak isteniyor, tabii, talimatla da iş olacak zannediyorsunuz. Eğer siz belediyelere ek bütçe vermezseniz... “Barınak yapılacak.” deniliyor, hangi parayla yapılacak bu barınak? Ortada bunun çözümü yok. Tabii, siz, işlerin talimatla çözüldüğünü zannediyorsunuz; faiz talimatla düşmedi, enflasyon talimatla düşmedi, hiçbir sorun çözülmedi. Onun için de burada, siz “Yasa çıkardık, talimat verdik, belediyeler bunu çözsün.” demenizle bir şey çözülmez; hele zaten şu yasanın, şu saatte, bu kadar gergin bir ortama gelmesi bile başlı başına ne durumda olduğunu gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, değerli milletvekilleri, ülkemiz önemli bir sorunla karşı karşıya. Değerli milletvekilleri, bu kadar haklı olduğunuz bir konuyu bile nasıl bu gerginlik hâline, nasıl savaş ortamına getirdiğinizi anlamak mümkün değil. Onun için, lütfen biraz ciddiyet, lütfen meselelere kökten çözüm, lütfen muhalefeti ciddiye alın. Burada, bu insanlar bu milletin temsilcisi olarak buraya gelmişse herhâlde bir sözü var. “Oy çokluğumuzla, gücümüzle iş yaparız.” dersiniz doğru bir iş yapmış olursunuz. Kötü tavırları olan insanlara da bir söz söylemeniz herhâlde gerekirdi. Burada insanlara hakaret eden kimseler âdeta kahraman oluyor, sahte kahramanlar üretiliyor. Bu da asla bu Meclisin mehabetine yakışmıyor. Onun için, evet, bu problem çok ciddi bir problemdir, bu problem mutlaka çözülmelidir ama bu problem çözülürken sizin kale alınmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Süreniz bitti efendim, uzatma da verdim.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) – Uzattınız mı?

Peki, teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

II.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önergeleri oya sunmadan önce yoklama talebi var.

Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Aydeniz, Sayın Aslan, Sayın Doğan, Sayın Oluç, Sayın Bartın, Sayın Sarıtaş, Sayın Kunt Ayan, Sayın Çandar, Sayın Kaya, Sayın Düşünmez, Sayın Bozan, Sayın Uçar, Sayın Konukçu, Sayın Otlı, Sayın Bozdağ, Sayın Hülakü, Sayın Koca, Sayın Şenyaşar, Sayın Çubuk.

Şimdi, değerli milletvekilleri, yoklama için üç dakika süre vereceğim.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önermeler kabul edilmemiştir.

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir dakika, daha oylamaya geçmedim.

Şimdi 1'inci maddeyi oylarınıza sunacağım.

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yeni yaptık yoklamayı Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, 20 milletvekili ismi alalım.

Sayın Gürer, Sayın Emir, Sayın Karabat, Sayın Zeybek, Sayın Uzun, Sayın Halıcı, Sayın Timisi Ersever, Sayın Ocaklı, Sayın Becan, Sayın Kanko, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Dinçer, Sayın Coşar, Sayın Demir, Sayın Ertuğrul, Sayın Gökçek, Sayın Kaya, Sayın Kış, Sayın Öneş Derici, Sayın Torun.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önermeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım. İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önermeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Güleren Varlı

Öznur Bartin

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Hakkâri

Siirt

Aynı mahiyetteki diğer önermelerin imza sahipleri:

Burak Akburak

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önermelerin imza sahipleri:

İsa Mesih Şahin

Şerafettin Kılıç

Sema Silkin Ün

İstanbul

Antalya

Denizli

Necmettin Çalışkan

Cemal Enginyurt

Mustafa Kaya

Hatay

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önermelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeler üzerinde ilk söz, Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'e ait.

Sayın Aydeniz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de öncelikle, televizyonları başında bizi izleyen ve bugün sokaklarda bu yasanın geçmesini engellemek için mücadele yürüten, eylem yürüten herkesi selamlıyorum.

Konuşmaya başlamadan önce biraz önce bir haber aldık, Mazıdağı'nın Konur ve Meşeli kırsal alanında bir yangın çıktığını ve bu yangının yayıldığını ama sonrasında belediye eş başkanlarımızdan ve Valilikten aldığımız bilgiyle bu yangının kontrol altına alındığını duyurduk. Öncelikle daha kısa bir süre önce canlarımızı yitirdiğimiz bu yangın bizi korkutsa da bu yangının kontrol altına alınmasında emeği geçen bütün arkadaşlara, kurumlara teşekkür ettiğimizi belirtmek istiyorum.

Evet, yine bir yasadaki konuşuyoruz ve bu yasayı konuşurken de yine bir AKP gerçekliği ve AKP usulü bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız.

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, çok gürültü var, duyamıyoruz hatibimizi.

BAŞKAN – Sayın Aydeniz, bir dakika...

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda gerçekten büyük bir uğultu var, değerli hatibi dinlemekte zorlanıyor milletvekilleri ve konuşulanlar da anlaşılamiyor. Her bir vekilimizden ayrı ayrı rica ediyorum, uğultuya meydan vermeyecek bir şekilde konuşursak birbirimizi daha iyi anlamış oluruz. Ben tekrar bu uyarıda bulunmayı istemiyorum; eğer konuşmak isteyen arkadaşlar varsa lütfen dışarı çıksınlar, orada diledikleri yüksek tonda konuşabilirler ama içeriğinin mehabetini bozmayalım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aydeniz, buyurun.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Evet, yine her zamanki gibi bir AKP usulü yasayla karşı karşıyayız. Yine aslında ilgili muhataplarıyla karşılıklı alışverişte bulunmadan, yine aslında uzmanlara sorulmadan, yine sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınmadan bir yasa teklifi tek taraflı olarak karşımıza getirildi.

Evet, ben 2'nci madde üzerine konuşacağım ve 2'nci madde de 5199 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesindeki sahipli ve sahipsiz hayvanların sahiplendirilene kadar barınaklarda korunmaya alınması üzerinedir. Öncelikle, bu "sahipli" ve "sahipsiz" kelimelerinin bile yani bu kavramların bile aslında kullanılmaması gerektiğini, hayvanların kendi yaşam alanlarında, doğal yaşam alanlarında tutulması gerektiğini ve sahipli veya sahipsiz meselesinin karşısında durmamız gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum. Kaldı ki bu teklif ana hatlarıyla, hayvan haklarını korumaktan çok uzak.

Yine, bu teklifle aslında iki olumsuz konu karşımıza çıkıyor. Birincisi, hayvanların kendi yaşam alanlarından uzaklaştırılarak barınaklara mahkûm bırakıldığı bir durum söz konusu. Barınakların fiziki koşullarının hangi şartlarda, sağlık koşullarının hangi durumda olduğunu biliyoruz ve doğal ortamdan koparılan hayvanların öncelikle bu barınaklarda mahkûm edilmeleri aslında, hayvan haklarından uzak bir mesele. Yine, mevcut hayvan popülasyonunu düşündüğümüzde mevcut barınakların durumunun, koşullarının çok kötü olduğu... En son Konya'da yaşananları hepimiz hatırlarız; aslında, barınaklarda,

hayvanların nelerle karşı karşıya kaldığını bildiğimiz bir yerde, bu popülasyonun tekrar barınaklara alınması onların koşullarının daha da ağırlaşacağını göstermekte.

Yine, söz konusu bu yasa teklifinin ekolojik yaşamdan uzak olduğunu, ekolojik yaşam söz konusu olduğunda AKP iktidarının tek bildiği şeyin öldürmek ve hapsedmek olduğunu iyi biliyoruz, başka politikası yok çünkü. Yaşama karşı ölümü özellikle dayatıyorlar. Doğanın talanı, orman yangınları, yine canlıların yaşam alanlarının yok edilmesi tam da aslında ekolojik sistemin yok edilmesiyle birebir bağlantılı. Yine, en son Mazıdağı ve Çınar'daki yangında, Şırnak'ta, Mardin'de, Diyarbakır'daki orman yangınlarında ve orman kesmelerinde canlıların yaşam alanları yok ediliyor. Tam da burada aslında bu yasanın ölümle karşı karşıya kalınan bir yasa olduğunu gösteriyor. Bütün bu karmaşa ve bu çözümsüzlüğün tek bir sebebi var, o da sizler doğanın bütünlüğü içerisinde canlı yaşama eşit bir yerden yaklaşmıyorsunuz, kapitalist modernite çerçevesinde fayda üzerinden yaklaşıyorsunuz. Size göre bir köpek eğer polis köpeği değilse, arama kurtarma köpeği değilse, bir kedi eğer evin içerisindeki haşereyi veya fareyi yakalamıyorsa, cins değilse, satılmıyorsa, kâr getirmiyorsa sizin için hiçbir önemi yok. Doğanın bütünlüğü içerisinde bu bütünden biri yoksa aslında doğanın devamlılığı da yoktur. Dolayısıyla, bu yasanın çözüm getirmediyi çok iyi biliyoruz. Biz bu yasanın yaşatma üzerinden değil, öldürme ve katletme üzerinden olduğunu iyi biliyoruz. O yüzden biz bu yasaya da bu maddeye de kökten "yok" diyoruz ve bugün sokaklarda direnen herkesle beraber, doğanın bütünlüğü içerisinde hayvanların da kendi yaşam alanlarında yaşamasını savunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydeniz, lütfen tamamlayın.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) - Bunun için bu yasaya onayımız yoktur. Herkes, bütün halk gibi biz de "hayır" diyeceğiz.

(DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydeniz, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi İstanbul Milletvekili Burak Akburak'a ait.

Sayın Akburak, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu teklif, hepimizin bildiği gibi, sahipsiz hayvanların sokaklardan toplanarak uyutulmasını öngören maddeleriyle kamuoyunda büyük yankı uyandırmıştır. Hayvan hakları savunucuları ve sivil toplum örgütleri tarafından yoğun şekilde eleştirilen bu teklif hayvanların yaşam haklarına ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Hayvanların yaşam hakkı kutsaldır ve bu hak hiçbir şekilde ihlal edilmemelidir. Elbette ki bu Meclis toplumun tüm sorunlarını çözmeyi dert edinen, vatandaşlarımızın taleplerini karşılayarak her türden meseleyi konuşan çatıdır. Toplumun bir sorunu vardır ve evet, bu sorunu çözmek adına; iktidar, muhalefet hep birlikte çözüm üretilebilir adına gereken hassasiyeti göstermeliyiz.

Değerli milletvekilleri, madde 2'yle "sahipsiz hayvan", "sahipli hayvan" ve "hayvan bakımevleri" tanımları değiştirilmektedir. Yapılan bu değişiklik, Tarım ve Orman Bakanlığı veri tabanına kaydedilmediği tüm evcil hayvanlar sahipsiz hâle getirilmektedir. Mevcut uygulamada hayvan bakımevi "hayvanların rehabilite edileceği tesis" olarak tanımlanmaktayken, düzenlemeyle "hayvanların sahiplendirilinceye kadar barındırıldığı ve rehabilite edildiği yer" olarak tanımlanmaktadır. Tanımın bu şekilde değiştirilmesiyle birlikte, teklifin genelinde olduğu üzere, sahiplendirilmeyen köpeklerin ne olacağına dair muğlak bir anlayış ortaya çıkmaktadır. Mevcut hayvan popülasyonu düşünüldüğünde, hâlihazırda kötü koşullara sahip olan barınaklar artacak hayvan yoğunluğunu karşılayacak yeterli altyapıya sahip değildir. Bu durum, zaten hayvan sağlığı açısından elverişsiz olan mevcut barınaklardaki olumsuz tablonun daha da ağırlaşmasına sebep olacaktır.

Değerli milletvekilleri, özellikle sahipsiz hayvanların rehabilite edilmeden uyutulması ve sahiplendirilmemesi durumunda öldürülmesi toplumsal duyarlılığa aykırıdır. Bu durumda, sokaklarda vatandaşlar tarafından bakılan zararsız hayvanlar da zarar görecektir. Hayvanların öldürülmesini değil, kısırlaştırılarak kontrol altında tutulmasını yani belediyeler tarafından yaşamalarına uygun şartlarda korunmalarını doğru buluyoruz. Sokaklarda yaşayan hayvanların ömürlerini sağlıklı bir şekilde, korunaklı alanlarda tamamlaması gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, hayvanların yaşama hakkı insanlık onurunun bir parçasıdır ve bu hakkı korumak da bizim en temel görevlerimizden biridir. Milletimizin dinî ve örfî değerleri böyle bir durumu kabul edecek vicdanı reddeder. Hangi din bir canlıyı "Öldür." der, soruyorum?

Bu tür uygulamalar sadece hayvan haklarını ihlal etmekle kalmaz, aynı zamanda toplumun vicdanını da derinden yaralayacaktır. Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılacak değişikliklerin hayvanların yaşama haklarını ve toplumsal hayatın içinde insanımızın güvenliğini sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Hayvanlar ne sokaklarda başıboş gezmeliler ne öldürülmeli ne de kötü koşullara maruz bırakılmalıdırlar.

Değerli milletvekilleri, hayvan hakları konusunda daha etkin ve kapsamlı bir yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Hayvanların yaşam haklarına ve yaşam alanlarına saygı gösteren bir toplum olabilmek için hep birlikte çalışmamız ve ortak çözümler üretmemiz gerektiğine inanıyorum. Bu kanun teklifini usul açısından sorunlu bulmaktayız. Teklif, istişareye açık, katılımcı, toplumun sorunlarına odaklanan, çareler üreten, kalıcı, Parlatmentonun yasama kalitesini ve sorumluluğunu gözetan demokratik bir yasama sürecine uygun yapıda değildir.

Bu sebeplerle, İYİ Parti olarak kanun teklifini eksik ve mevcut sorunları çözebilecek yeterlilikte görmediğimizi, teklife, karşı oy kullanacağımızı belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akburak, teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi, İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'a ait.

Sayın Enginyurt, buyurun.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak bir şey söylemek istiyorum, daha doğrusu, geçmişten. 34 yaşımda, 21'inci Dönemde milletvekiliydim, bu sıralarda oturuyorduk. Bu tarafta oturanlara "Ne kadar çok konuşuyorlar." diyor, konuşmamaları yönünde biz de sizler gibi böyle kızıyor, bağırıyorduk. Sonra zaman geldi, bu tarafa geçtik, anladık ki bu taraf bir gün bitiyor, sizin de bitecek. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) – Rüya görüyorsun.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) – Rahat ol, bitecek.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Kaç yıldır aynı hikâye...

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) – Yahu ben bitsem ne olur? İşine bak! Ben 3 dönem vekil olmuşum, olmasam ne olur bundan sonra ya?

Dolayısıyla, burada konuşanları tahrik etmeye, hakaret etmeye ve inandığımız şeyleri söylerken, savunurken itham etmeye hiç gerek yok, hele tehdit dili kullanmaya hiç gerek yok. Biz muhalefet olarak hayvanların katledildiğini, bu yasayla katledilmenin önünün açıldığını söylüyoruz. Çünkü eğer böyle olmasaydı 2021 yılında çıkardığınız yasa, 2-3 madde hariç aynı

yasa yani değişen bir şey yok. 2021'deki yasayı uygulamamışsınız ve bugün gelmiş, Türkiye'nin gündeminde hakikaten açlık, yokluk, sefalet, hak mahrumiyetleri, adaletsizlikler dururken, insanlar bir ekmeğe muhtaçken, insanlar sokaklarda yatarken siz sokaklardaki hayvanları toplamaya çıkmışsınız. (CHP sıralarından alkışlar) İnsanlar sokaklarda yatıyor, pazarlarda sebze artığı topluyor, çöplerden ekmek topluyor ama siz, sokaklarda hayvan toplamaya kalkıyorsunuz ve diyoruz ki yanlış, yaptığınız yanlış. Belediyelere o gün de bu hakları vermişsiniz.

Keçiören'de bir vatandaşımızın çocuğunu köpek ısırması, Allah geçmiş etsin, olmaması gerekirdi. Ama getirmişsiniz Komisyona, o diyor ki: "Çocuğumu köpekler ısırıldı." O zaman niye sormayalım biz, Keçiören Belediye Başkanı o gün ne yapıyordu, o çocuğu niye ısırttı, niye toplamadı o köpekleri? (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, işini yapmayıp da işini tamamlamayıp da üç yıldır belediyeler bu işin üzerine düşmemiş, şimdi, belediyelerin büyük bir kısmı muhalefetin eline geçmiş, yeni bir yasa, yeni bir ceza; bu ceza ve yasayla da siz muhalefeti köşeye sıkıştıracaksınız.

Bakın, bu saatte benim evde kızım, damadım, hanım bizi izliyor, bir de "Podi" diye köpeğim var, o da bizi izliyor. Bazıları yazıyor: "Senin evde baktığın köpek ile sokak köpeği aynı değil." Aynı. Ben köpek sevgisini köpeğim Podi de olsa tadınca bazı insanlardan nefret ettim, köpekleri daha çok sevmeye başladım. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, size de tavsiyem, köpekleri sevmeyi deneyin.

Tunceli'ye gittim, o sokak köpekleri 1,5 metre boyunda ama üzerime atlayıp âdeta "Hoş geldin." diyorlardı çünkü gördüm ki Tunceli halkı o köpeklerle sokakta sahip çıkıyordu. Dolayısıyla sahip çıkmamız gerekenleri öldürmeyle bir yere varamayız. İnsanlar sokaklarda feryat ediyor ama siz bu feryadı milletvekillerine ceza olarak uyguluyorsunuz. Hepimiz milletvekiliyiz, hepiniz milletvekilisiniz. Polise bir talimat veriliyor, polis talimatla yanınızdakileri bu Meclise, sizin evinize sokmuyor; bu, zorunuza gitmiyor mu ya? Burası bizim evimiz, burası bizim mekânımız ama polis sokmuyor. Ne diyor biliyor musunuz o polis memuru? "Yukarıdan emir aldım." diyor. Ne emri aldı? Bir Bakan sanki MİT Başkanı gibi, vekilleri Komisyondan atıyor. Niye? "Efendim, gizli görüşme yapacağız." diye. Beyler, böyle olmaz, men dakika dukka; çalma birisinin kapısını, çalarlar kapını. Onun için bu yasa kötü bir yasadır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Enginyurt, lütfen tamamlayın.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) – ...bu yasa öldüren bir yasadır. Yaşatmamız gerekir, yaşatmak için de el birliği yapalım. Sen sokaktaki köpeklerin toplatılmasını, kısırlaştırılmasını, aşılanmasını istemiyor musun dediğimizde bütün arkadaşlar izliyor. Geçen dönem MHP Milletvekili olan kardeşim Erkan Haberal mesaj atmış, hakikaten çok duyulandı. Erkan Haberal Başkent Üniversitesinin bahçesinde o sahipsiz köpekleri toplamış, yıllardır bakıyor, onlardan biri ölse, vefat etse, inanın en yakını ölmüş gibi gözyaşı döküyor. İşte insanlık budur; insanlık öldürmek değildir, yaşatmaktır, biz de yaşatanlardan olacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Enginyurt, teşekkür ediyorum.

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunacağım ancak oylamadan önce yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Karabat, Sayın Zeybek, Sayın Uzun, Sayın Halıcı, Sayın Timisi Ersever, Sayın Becan, Sayın Kanko, Sayın Dinçer, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Öztunç, Sayın Coşar, Sayın Kış, Sayın Güneşhan, Sayın Tahtasız, Sayın Arslan, Sayın Arı, Sayın Öneş Derici, Sayın Karadeniz, Sayın Barut.

Evet, yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesiyle yapılmak istenen 5199 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (j) bentleri aşağıdaki şekilde bendinde ve (k) bendinde yer alan "ve hayvanların rehabilite edileceği" ibaresi "hayvanların sahiplendirilinceye kadar barındırıldığı ve rehabilite edildiği" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

"f) Sahipsiz hayvan: Sahipli hayvanlar dışında kalan evcil hayvanları,"

"j) Sahipli hayvan: Bir kişi, kuruluş, kurum ya da tüzel kişilik tarafından sahiplenilen, bakımı, aşıları, periyodik sağlık kontrolleri yapılan ve Bakanlık veri tabanına kaydedilen ev hayvanlarını," biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Barış Karadeniz

Bekir Başevirgen

Ömer Fethi Güner

Sinop

Manisa

Niğde

İlhami Özcan Aygün

Ayhan Barut

Murat Emir

Tekirdağ

Adana

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'e söz veriyorum.

Sayın Karadeniz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BARİŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvan Haklarını Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Bu Hayvan Haklarını Koruma Kanunu artık hayvan haklarını AKP'den koruma kanununa dönüştü çünkü bizim burada konuştuğumuz şeyler maalesef bu yönde ilerliyor. 2004 yılında bir kanun çıkardınız, o kanun üzerinden yirmi yıl geçti, 2019'da bir komisyon kuruldu, komisyonda birçok milletvekili her şeyi tartıştı, bir raporu çıktı ama şu anda ortada "hayvanları nasıl öldürürüz?" onu konuşuyoruz. Yani bu gerçekten Meclis açısından bence çok üzücü bir durum.

Şimdi, artık öyle bir noktaya geldik ki "Biz Türkiye'de sizden neyi koruruz?" onu düşünüyoruz. Ormanlar talan ediliyor, orman köylüsü sizden ormanı korumaya kalkıyor. Hatta ormanlar yanıyor, ben korkuyorum ki bu ormanlar yanıyor diye "Bütün

ormanları keselim.” de diyebilirsiniz yani bunu da aklınıza getirmiş olmayalım. Zeytinler gidiyor, zeytinleri, onları oradaki insanlar korumaya kalkıyor. Kadınlarımızı dertli. Çocuklarımız... Uyuşturucu mahallelerde 10 yaşına inmiş, çocuklar uyuşturucu müptelası olmak üzere. Siz mahallede bunları kurtaracağınıza “Sokak köpeklerini toplayalım.” diyorsunuz.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Avcılığı da yasaklamak lazım.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Evet, cumhuriyeti de korur olduk sizden. Vatan talan ediliyor, burayı da koruyoruz. Vallahi neyi koruyacağımızı biz, vatandaş, herkes şaşırıldı. Ama eminiz ki siz tüm dünyanın efendisi değilsiniz. Sizin haricinizdeki insanlar ya da hayvanlar eşya değil, size kul da değil. Sadece bu noktada kendinizi dünyanın efendisi zannediyorsunuz.

Komisyonunda diyorsunuz ki... Burada milletvekillerini çıkıyor: “Biz müzakere ettik.” Hayır efendim, biz sizinle müzakere etmedik, mücadele ettik ya, ne müzakeresi? Müzakere etseydik -bizim dediğimiz müzakereyi- buradaki 600 milletvekili otururduk, bu yasayı el birliğiyle çıkarırdık dışarıdaki insanların beklediği şekilde, yolumuza devam ederdik, hiçbir sorun olmazdı. Ama buradan burası ayrı bir dünya, burası ayrı bir dünya oldu yani gereksiz bence.

Burada bir milletvekilimiz çıktı, dedi ki: “On yıldır milletvekilim.” Peki, Komisyonunda ne dedi? “Bu yasa geçsin, belediyelerinizi göreceğiz nasıl yapacaklar?” diye... Bu belediyeler başka bir devletin belediyesi değil ki Türkiye Cumhuriyeti’ndeki belediyelerimiz. Ben size söyleyeyim: 14 büyükşehir belediyemiz var, 21 il belediyesi, 377 de ilçe ve belde belediyesi var. Pandemide dediniz ki: “Biz aşılamaı yeterince yapamadık. 2004’te çıkardığımız kanunu uygulayamadık.” Yahu siz pandemide maske de dağıtmadınız, haklısınız yapamamakla. Ben buradan diyorum ki: “Ekrem Başkana helal olsun, Mansur Başkana helal olsun!” (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımız, helal olsun, yapıyorlar, Bursa Büyükşehirimiz yapıyor, 21 il belediyemiz hazır bekliyor.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Ne yapıyor?

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Bu yasayla korkutacağınızı mı zannediyorsunuz? Biz gerekeni yaparız arkadaş. O “on yıldır belediye başkanı” diyen, burada çıkan arkadaş, cumhuriyet tarihinde biz oranın belediyesini aldık, o öfkesini bize burada kusmayacak... (CHP sıralarından alkışlar) Onun derdini ben çok iyi anlıyorum, o dediğin de. Teklif sunan milletvekilimiz geliyor buraya diyor ki: “Hadi kısırlaştırmada hayvanlara sordunuz mu?” Burada Komisyon Başkanı da diyor ki: “2,5 milyon hayvanı kısırlaştırdık.” Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu?

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Avladığınız hayvanlara soruyor musunuz vurulmak istiyorlar mı?

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Ben çok şeyi soracağım.

Evet, şimdi, burada sivil toplum örgütleri... Sayın Grup Başkan Vekilim, sivil toplum örgütlerini dediniz, hekimleri dediniz, orayı burayı söyledik. Yahu, belediyelere sordunuz mu, belediye başkanlarına sordunuz mu? Hayır, bizimkilere sormayın. Kendi belediye başkanlarınıza sordunuz mu? Ben biliyorum ki AK PARTİ’de şu anda işçilerin maaşını ödeyemeyen belediyeler var. Sokağa, depoya arabalarını sokup da haciz görmesin diye arabayı saklayan belediyeleriniz var. Hadi, nasıl yapacaksınız bu barınakları? Belediye başkanlarınızı hapse mi atacaksınız? Ya, arkadaşlar, bizim derdimiz ortak müzakere yaparak bu kanunu çıkarmak, derdimiz bu. Evet, bir sorun var ortada, acılı vatandaşlarımız da var, hepsinin acılarını saygıyla karşılıyor, onların yanındayız ama öyle bir noktaya getiriyorsunuz ki biz onların karşısındayız, siz iyi niyetlisiniz, biz kötü niyetliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karadeniz, lütfen tamamlayın.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Sağ olun Sayın Başkan.

Yani bu kanunu ortaklaştırmada ne gibi sorun görüyorsunuz, ben onu anlamıyorum. Gelin, çekin kanun teklifini, hep beraber çıkaralım ve Türkiye’de bir sorun varsa ortak çözelim. Bunu yaparken de şunu demeyin bana: “Hadi yapın da görelim, belediyeleriniz yapsın da görelim.” Bizim belediyelerimizin bunu yapacak gücü de var, Allah’tan başka kimseden de korkusu yok.

Saygılar, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karadeniz.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü madde üzerinde 4 önerge vardı, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım. İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan	Ömer Faruk Hülakü	Osman Cengiz Çandar
Mersin	Bingöl	Diyarbakır
Sabahat Erdoğan Sarıtaş	Salihe Aydeniz	Öznur Bartin
Siirt	Mardin	Hakkâri

Gülderen Varlı

Van

Aynı mahiyetteki 2’nci önergenin imza sahipleri:

Burhanettin Kocamaz

Mersin

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Aynı mahiyetteki 3’üncü önergenin imza sahipleri:

İsa Mesih Şahin

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

Mustafa Kaya

İstanbul

Ali

Fazıl KasapNecmettin Çalışkan

Kütahya

Hatay

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar’a ait.

Sayın Çandar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özel olarak AKP Grubuna hitap etmek istiyorum: Aranızda çok sayıda daha AKP kurulmadan önce tanıştığım, kimisiyle dost olduğum insanlar var. 28 Şubat günlerinden tanışırız. Demokrasi dışı askerî müdahaleye karşı çıktığım, başörtüsüne yükseköğrenim hakkını savunduğum, Tayyip Erdoğan’ın belediye başkanlığından alınıp cezaevine gönderilmesine tepki gösterdiğim için Genelkurmayın “andıç” diye nitelediği iftira ve komplosuna rahmetli meslektaşım Mehmet Ali Birand’la birlikte muhatap olmuştum. Askerî baskıyla çalıştığım gazetede yazılarım

durdurulmuştu. O günlerde sizlerle aram çok iyiydi. Ne oldu arkadaşlar size? O 28 Şubat günlerinden bugünlere, bu zulüm rejiminin askerleri hâline niye geldiniz, nasıl geldiniz? Hayvanlara ilişkin bu kanun teklifiyle ortaya koyduğunuz tavır, aslında insanlarla ilgili. Bu insanlara, bu ülkenin insanlarına -başta Kürtler- epey bir zamandır zulmediyorsunuz. Cezaevleri tıka basa dolu. Hatta yeni cezaevleri inşasını tasarlıyorsunuz, Cumhurbaşkanı bunu âdeta müjde gibi açıklamıştı, yeni cezaevleri inşasını. Hâl böyleyken köpek katliamını getirecek bir düzenlemenin peşinden koşmanız, milyonlarca köpeği cezaevleri gibi barınaklara tıkımayı düşünmeniz aslında şaşırtıcı olmamalı. Tüm toplumsal muhalefete rağmen, tüm vicdanlı insanların "Yasayı geri çek." talebine rağmen sokakta yaşayan köpeklerin katliamı anlamına gelecek bu kanlı düzenlemeyi Genel Kurula getirdiniz. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bir yıldır hiç bu kadar geniş bir birlik sağlanmamıştı. Cumhuriyet Halk Partisinden DEM PARTİ'ye, Gelecek Partisinden Saadet Partisine, DEVA Partisinden İYİ Partiye herkesi birleştirdiniz; bu büyük bir beceri, bu büyük bir başarı. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bu dahi gözlerinizi açmadı. Vicdanlarınız nasıl ve neden bu kadar köreldi arkadaşlar? Sizi hiçbir ses durduramadı, uluslararası toplumdan gelen çağrılara da kulaklarınızı tıkadınız. Kişi, vicdanının ve merhamet duygusunun sesini duymazsa hiçbir sesi de duymaz. Siz sadece Cumhurbaşkanı olan parti Genel Başkanınızın "Meclis tatile girmeden yasalaştırın." talimatını duydunuz. Tüm seslere, vicdanların haykırışına, aklın sesine kulaklarınızı tıkayıp gözü kapalı askerler gibi bu kanlı yasayı, ölümcül düzenlemeyi Türkiye toplumunun önüne getirdiniz. "Barınak" dediğiniz köpeklerin ölüm kampıdır. Ünlü düşünür Theodor Adorno "Birisi bir mezbahaya bakıp 'Ama orada hayvan var.' dediği anda Auschwitz'i düşünürsünüz." diyor.

Sözlerimi büyük insan, yakın dostu olmaktan büyük onur duyduğum Yaşar Kemal'in "İnce Memed"inden şu satırlarla tamamlamak istiyorum: "Hayatın adaletsizliği en çok zavallıların sırtına yük olur. İnsanlık hayvanlara olan merhametini yitirdiğinde ise adaletin kendisi de ölür." Şimdi mühürlenmiş vicdanlarınıza seslenmenin beyhude olduğunu, bu lafların gecenin bu saatinde şu hâlinize bakınca hiçbir anlam ifade etmediğini bilerek yine de vicdanlarınıza son bir kez daha seslenmek istiyorum: Geri çekin, bu yasayı geri çekin, yasayı geri çekin. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çandar, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'a ait.

Sayın Kocamaz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 160 sıra sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinden "ötanazi" kavramı her ne kadar çıkarılmış olsa da bu kanun teklifinde Komisyonunda uzlaşıp da mutabık kalınamayan birçok madde bulunuyor. Bu nedenle de Genel Kurula bu kanun teklifi sıkıntılı bir şekilde getirildi. Kanun teklifinin bu hâliyle meseleye bir çözüm getireceğine İYİ Parti olarak inanmıyoruz. O nedenle de bu kanun teklifine "hayır" diyoruz.

Hepimiz biliyoruz ki Allah'ın verdiği canı yine ve sadece Allah alır. Ötanazi bir vicdansızlıktır, insanlık dışı bir uygulamadır; bunun ne inancımızda ne de insanlığımızda bir yeri yoktur. Ancak ortada bir sorun vardır ve başıboş köpeklerin çevreye ve insanlara verdiği dehşet ve zararlar da orta yerde durmaktadır. Bu işi bilen ve geçmişte bu işe kafa yoran, bizzat çözümler üretmeye çalışan, fiilî olarak da içerisinde ameliyathanelerden fizik tedavi merkezlerine, terapi havuzlarına varıncaya kadar modern ve hayvanların her türlü ihtiyacına cevap verebilecek barınaklar yapmış bir belediye başkanı olarak bizim önerimiz, öncelikle sorunu kabul etmemiz ve çözüm yolları üretmeye karar vermemizdir. Bir defa, bu işi bir başkasına ya da belediyelere havale ederek çözmüş olamazsınız. Çobanın yeter ki canı istesin, tekelde teleme çıkarır. Siz devletsiniz ve ortada böyle bir problem varsa ve vatandaşlarımız da bu işten muzdarip ise sorumluluğu en başta siz üstlenecek ve kendinize çözüm ortağı arayacaksınız. Bu sorun maddi olarak tek başına ve yalnızca belediyelere yüklenebilecek kadar basit ve ucuz bir sorun değildir. Bu kanun teklifiyle, Hükümet belediyelere herhangi bir kaynak aktarmadan ekstra bir yük ve yükümlülük getirmek istiyor, buna "El kesesinden ağılık yapmak." derler. Sokaklarda 4 milyona yakın başıboş köpeğin dolaştığı ve etrafa verdiği zararlar ortadayken bu sorunun öyle kısa sürede çözümlenebilmesi de mümkün değildir. Sorun oldukça büyüktür ve bu devasa sorunu çözmek ancak hep birlikte taşın altına ellerimizi koymakla mümkün olabilir. Bu iş öyle sanıldığı gibi, bugünden yarına hemen çözülebilecek bir sorun da değildir. Bize göre, sorun ancak belli bir planlama ve belirli aşamalarla çözüme ulaştırılabilir. Çözüm, mademki görev belediyelere verilerek isteniyor, öncelikle bu iş için acilen yeterli bir kaynak bulunmalı ve belediyelere aktarılmalıdır; başka türlü kanunda bahsedilen barınakların yapılması mümkün olmayacaktır. Ayrıca, hayvanların yaşatılabilmesi için bu kaynakta süreklilik sağlanmalıdır. Yeterli miktarda barınak olmadığına göre, barınaklar yapıncaya kadar istasyon olarak kullanılmak üzere uygun yer tahsisleri yapılmalı, buralarda köpekler yaşına, büyüklüğüne ve cinsiyetine göre birbirinden ayrı olarak yerleştirilmeli, hayvanların yağmurdan, yaştan ve soğuktan etkilenmemesi için ahşaptan, prefabrik, üzeri kapalı korunaklar yapılmalı, toplanan köpeklerin beslenmeleri de buralarda sağlanmalı, gerekirse bazı bölümler talepleri hâlinde hayvanseverlere tahsis edilmelidir. Buna benzer örnekler gelişmiş ülkelerde vardır. Bu, geçici bir çözümdür aksi takdirde 2028'e kadar yani barınaklar tamamlanıncaya kadar sokak köpeklerinden gelen şikâyetler daha da artacaktır. Bu arada köpeklerin zaman kaybetmeden kısırlaştırma işlemlerine başlanılmalı, kısırlaştırılması tamamlanan, aşıları yapılan köpekler ivedilikle sahiplendirilmeye çalışılmalı, barınaklar tamamlandığında sahipsiz köpekler mümkün olduğunca barınaklara alınmalıdır. Sokaklarda kesinlikle sahipsiz ve başıboş köpeklerin dolaşmasına izin verilmemelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kocamaz, lütfen tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – Köpeklerini rastgele yerlere bırakarak, açlık ve susuzluğa mahkûm ederek tehlike yaratanlara, para cezasının yanı sıra hapis cezaları da verilmelidir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde kronik hâle gelmiş ve çok büyük endişe ve dehşet olaylarının yaşanmasına, yaralanmalara ve hatta ölümlere yol açan bu problem inatlaşmayla ve de Hükümetin kendini taca atmasıyla asla çözülemez. Aksi takdirde, sokaklarda yaşanan endişe ve dehşet olaylarını bizler daha çok konuşuruz diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kocamaz, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'a ait.

Sayın Kasap, buyurun. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 2004'te bir kanun çıkarılmış; 2021, 2024'te tekrar aynı kanun teklifleri geliyor. Belediyelerin yıllardır yapamadığı bir şey var; otopark paraları topluyorlar, biliyorsunuz, inşaat yapıldığı zaman ve yükümlülüklerini yerine getirmediği için Türkiye'deki tüm yerel belediyelerde şu anda ilçelerde de dâhil olmak üzere otopark sıkıntısı var, belediyelerin yükümlülüğü.

Eski Tarım Bakanı buradaydı. Gerçi, yine her zaman yaptığınız gibi dönem kapanırken gecenin 02.33'ünde -bu uyuklu gözlerde hülya olmuyor ama- nasıl sıkıştırdınız, ben de onu anlayamadım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 50 bin civarında Türkiye'de veteriner var, veteriner teknikerleri var. Topyekûn bir kısırlaştırma, artı kuduz aşısıyla ilgili kampanya yapılabilir mi Türkiye'de? Yapılabilirdi, siz bunu hiç gündeme getirmediniz, zamana yayılması gereken şeyler vardı.

MEHMET DEMİR (Kütahya) – Hayvanlara da sormak lazım...

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Türkiye'deki garip olan şey şudur arkadaşlar: Bakın, bir ülkenin geri kalmışlıklarının örneklerinden biri nedir biliyor musunuz? O ülkede köpek orijinli, köpek kökenli kuduz vakasının olmasıdır. Kuzey yarım kürede, Amerika ve Avrupa ülkelerinde şu anda köpeklerden kaynaklanan, kedilerden kaynaklanan kuduz vakası hemen hemen yok ama "Türkiye'de 2 tane var." diyorsunuz, yanlış. Brusella var mı Türkiye'de? Var. Siz nerede... Tarım Bakanı buradaydı, iki buçuk yıl, üç yıl Tarım Bakanlığı yaptı.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Avrupa'da köpek yok.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) – Lütfen, dinle! Benden sonra çıkıp konuşabilirsiniz.

Türkiye'de kuduz vakası görülüyor mu? Görülüyor. Siz, iki buçuk yıl Bakanlık yapmış bakanlar, yirmi yıldır buradasınız, yirmi küsur yıldır iktidardasınız; sokak hayvanlarını aşıladınız mı? Hayır. Bir tedbir aldınız mı? Hayır. Bakanlıklar uyuyor mu? Evet. Veterinerleri çalıştırabiliyor musunuz? Çalıştıramıyorsunuz. Kısırlaştırma yaptınız mı? Yapmadınız. Ya, ne diye bakıyorsunuz ki yaptığınız hiçbir şey yok. Türkiye için yüz kızartıcı bir şeydir kuduz vakasının görülmesi. Ya, burada veteriner hekimlikleri, tarım il müdürlüklerini çalıştırmıyorsunuz.

En garibi ne biliyor musunuz? Ya, insanların sağlığıyla ilgili şey... Bakın, beşerî ilaçlarda gidip eczaneden rastgele ilaç alamıyorsunuz ama veteriner ilaçlarını alıyorsunuz, çiftçimiz kendisi yapıyor ve o hayvanın etini siz yiyorsunuz, biz yiyoruz.

Ya, siz insan sağlığını koruyamadınız, hayvanların sağlığından bahsediyorsunuz ve dönemin en son konuşması, en son kanun teklifi bu. Bu geri kalmışlığın sebebi sizin yirmi yıllık iktidarınızdır, vurdumduymaz iktidardır.

Diyorum ki gelin, bu kanun teklifini geri çekin. 3 tane kanun teklifi çıkardınız; içeriği, hiçbir şey yok. Gündem mi değişiyor? İçeriği bir şey yok. Topyekûn kısırlaştırma kampanyaları yapılabilir, hayvanlara oldukları yerde, bu şekilde, peyderpey, beş on yıllık zaman zarfında, insani bir şekilde gereken yaşam şartları sağlanabilir ama siz ona gitmediniz.

Ben kuduzdan ölen bir çocuk gördüm -aşı da dâhil olmak üzere, sokaktaki hayvanların hiçbirisi aşılanmıyor- 17 yaşında, Mardin Gercüşlü bir çocuğu İzmir 9 Eylül Üniversitesinde öğrenciyken gördüm ve o zamandan sonra bu aşılara başlandı -rekombinant DNA aşısı vesaire- ama -şu anda Bakan Bey gerçi yok burada, eski Bakanımız- ne yaptınız iki buçuk yılda veya yirmi yılda? Sokak hayvanları aşılandı mı? Aşılanmadı.

Şimdi, Kanada'nın 2 tane eyaletinde -biri Ontario, bir tanesi de Kaliforniya- bu hayvanlarla ilgili şeylerde öyle ciddi sıkıntılar var ki, kısıtlamalar var ki... Bizde maalesef bunlarla ilgili bakanlıkların yaptığı hiçbir şey yok, belediyelerin yükümlülükleriydi. Şunu da söyleyeyim: Yıllardır bu belediyelerin hemen hemen çoğu sizdeydi. Bundan sonraki aşamalarda... Siz gerçi tüm kaynaklarını kısımaya çalışıyorsunuz ama bunun topyekûn olarak... Şöyle söyleyeyim, hani sözlerin hepsini dinleyip en güzeline tabi olacaktınız ama hiç istişare kültürünüz yoktu ve komisyonlarda dediğinizi yapmaya çalıştınız, dinlemediniz; bir tek virgöl bile çoğu şeyde değişmedi.

Hayvanları öldürmeyin, daha insani bir şekilde; gelin, insanımıza bile yeterli sağlık hizmetinin sunulmadığı bu ülkede siz bu kanun teklifini geri çekin ve ekim ayında hepimizi dinleyerek buradaki istişare kültürünü daha da geliştirelim ve daha güzel bir kanun teklifi çıkaralım diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kasap, teşekkür ediyorum.

II.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Evet, önergeleri oya sunmadan önce yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Oluç, Sayın Aslan, Sayın Aydeniz, Sayın Çelenk, Sayın Sarıtaş, Sayın Bartın, Sayın Düşünmez, Sayın Kunt Ayan, Sayın Çandar, Sayın Kaya, Sayın Bozan, Sayın Uçar, Sayın Doğan, Sayın Otlı, Sayın Gergerlioğlu, Sayın Konukçu, Sayın Şenyaşar, Sayın Bozdağ, Sayın Hülakü.

Evet, yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN- Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Barut

Adana

Sibel Suiçmez

Trabzon

Murat Emir

Ankara

Seyit Torun

Ordu

Bekir Başıevirgen

Manisa

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Mehmet Tahtasız

Çorum

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'e söz veriyorum.

Sayın Suiçmez, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu yasa teklifini Komisyonunda üç günde toplam kırk iki saat görüştüğümüz için buradan milletvekillerine değil, vatandaşlarımıza hitap edeceğim.

Kıymetli vatandaşlarımız, yasalar çözüm üretmek, sorunları ortadan kaldırmak için yapılır. Elimizde 2004 yılında AKP döneminde Mecliste kabul edilen 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu var. Yine, 2019 yılında Meclis araştırması komisyonu tarafından hazırlanan bir rapor var. Bu rapor doğrultusunda kanunu düzeltmek varken niye acele bir şekilde kanun yapma tekniğinden uzak, bilimsel olmayan, meslek örgütlerinin ve sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin aksine niteliksiz bir yasayı ısrarla

çıkartmak istiyor iktidar? Yirmi iki yıldır iktidar olanlar, yirmi yıldır var olan kanunun aksayan yanlarını dert etmeyenler, barınak yaptırmayanlar, kısırlaştırma, aşılatma ve sahiplenme kampanyası düzenlemeyenler niye birden bire hayvanları katletme yasasını acilen çıkartmak istiyorlar?

Bu teklif gündeme geldiğinden beri söylüyoruz, kırk iki saat Komisyon da söyledik: Hayvan popülasyonu problemi olduğunu kabul ediyoruz, insanlar sokaklarda rahatça dolaşabilmeli diyoruz ancak çözümün hayvanları katletme kanunu yapmakta olmadığını, köpeklerin barınaklara mahkûm edilerek bir süre sonra öldürülerek popülasyonunun azaltılamayacağını bilimsel bir veri olduğunu belirtiyoruz yani ölümü değil, yaşamı önceleyen çözüm üretelim diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Sokakların hem insanlar hem de hayvanlar için güvenli olacağı bir yasayı birlikte hazırlayabileceğimizi söylüyoruz. Bu nedenle, teklifi geri çekin, yeni dönemde birlikte bilimsel, yaşamı önceleyen, çözüm odaklı bir yasa hazırlayalım diyoruz; onlar ise "Ölüm hemen şimdi!" diyorlar. Niye? Çünkü halkın ve ülkenin gerçek gündemden uzaklaşmasını istiyorlar. Çünkü onlar halkı bölmeyi, karışıklık ve çatışma yaratmayı, bundan siyasi rant devşirmeyi istiyorlar. Çünkü onlar baskıyı, yoksulluğu, kadın cinayetlerini, çocuk istismarlarını, iş cinayetlerini, çevre katliamlarını umursamıyorlar.

Değerli vatandaşlarımız, daha teklifin gerekçesini okuduğunuzda kan kokusu alıyorsunuz. Yakalatmamışsınız, aşılatmamışsınız, kısırlaştırmamışsınız; şimdi "Toplayalım 4 milyon köpeği, onları öldürterek çözelim bu sorunu." diyorsunuz. 2019-2023 yılları arasında hayvana çarpmadan dolayı 55 kişinin öldüğünü gerekçe göstererek sokaklarda can güvenliği için bu kanun teklifini getirdiğinizi söylüyorsunuz. Oysa 2003 yılında Ramazan ve Kurban Bayramlarındaki trafik kazalarında toplam 185 kişi, 2004 yılında yine, iki bayramdaki trafik kazalarında toplam 120 kişi ölmüş. O zaman insanlara ehliyet mi vermeyeceksiniz, otomobil kullanmalarını mı yasaklayacaksınız? "Hayvanlar nedeniyle sokaklar güvensiz." diyorsunuz ama sadece 2023 yılında 2.318 kişi insanlar tarafından öldürülmüş, 315 kadın erkekler tarafından öldürülmüş, 248 kadın şüpheli şekilde ölü bulunmuş, 31.890 çocuk istismara maruz kalmış. Öyleyse bu insanların sokağa çıkmasını mı engelleyeceksiniz? Bakıyoruz, sicili sayısız suçla dolu suç makineleri sokaklarda elini kolunu sallayarak geziyor. Bunun için ne yapıyorsunuz? Kadın cinayetlerinin ve çocuk istismarının araştırılması için verilen tüm Meclis araştırması önergelerini reddediyorsunuz, İstanbul Sözleşmesi'nden hukuka aykırı olarak çekiliyorsunuz.

Değerli vatandaşlarımız, 31 Aralık 2022 tarihine kadar 494 belediyenin hayvan bakımevi yapması gerekirken, yirmi yılda 105 bin hayvan kapasiteli sadece 322 adet hayvan bakımevi yapılmış. Gerisi niye yapılmamış, yapılanlar ise niye ölüm evi niteliğindedir? Bunun suçlusu köpekler midir? Teklif gerekçesinde "Valiliklerden alınan rakamlara göre 2 milyon sahipsiz köpek var." denildiği hâlde, sahipsiz köpek popülasyonunun aslında 4 milyon olduğunu iddia ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Suiçmez, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - 4 milyonluk bir popülasyonu barınaklara alacak sayıda barınak yok, bu kadar barınak yapılacak yer yok, bu toplamayı yapacak belediyelerde eleman yok, araç yok, belediyelerin bunu yapacak bütçeleri yok çünkü amacınız çözüm değil, çatışma yaratmak. Öyleyse, bu kanun teklifiyle yapılmak istenen, toplanan hayvanları öldürtmek; sokakta vatandaşları vatandaşlarla, vatandaşları kamu görevlileriyle, vatandaşları hayvanlarla karşı karşıya getirerek çatışma yaratmak, kamu düzenini bozmaktır, belediyeleri zor durumda bırakarak buradan siyasi rant sağlamaktır. Hayvanları Koruma Kanunu'ndan hayvanları katletme yasasına nasıl geldiniz? Bu yasa ölü doğacak bir yasadır, çözüm üretmemektedir.

Bir kez daha söylüyorum: Yasa teklifini geri çekin, Meclisi katliam yasası yaparak kana bulamayın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez, teşekkür ediyorum.

II.-YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Şimdi, önergeyi oylarınıza sunacağım ama oylamadan önce yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Günaydın, Sayın Özer, Sayın Uzun, Sayın Halıcı, Sayın Timisi Ersever, Sayın Genç, Sayın Özçağdaş, Sayın Gürer, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Arslan, Sayın Kanko, Sayın Becan, Sayın Tanrıkulu, Sayın Güneşhan, Sayın Aygün, Sayın Yaman, Sayın Karadeniz, Sayın Barut.

BAŞKAN – Evet, şimdi yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Oylama yapıldı.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başarır, bakın, görüntülere de bakalım...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bakalım o zaman, ara verip bakalım. Sayın Başkanım, bakalım görüntülere.

BAŞKAN - Ben oylamaya geçtim "Kabul edenler..." diye sordum, siz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Oylama yapıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, bakalım.

BAŞKAN – Sayın Başarır, zaten çoğunluk var, iki dakikamı alır ama geçtikten sonra... Bir dahaki sefere yapalım olur mu?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, bakalım, bakalım görüntülere.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Oylama yapıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Ama bitti yani geçtim, İç Tüzük'e uygun davrandım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bence bitmedi, bitmemeli. Bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – İç Tüzük'e de uygun hareket ettim. Yani bir dahaki seferde...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – O zaman sesi açarsanız... Bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun.

Siz oturun arkadaşlar, siz oturun, oylama bittiği için oturun lütfen.

Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkan, eğer ki gözünüzü bir parça AKP Grubundan ayırırsanız bizim oylamadan önce kalktığımızı göreceksiniz.

BAŞKAN – Ya, hep size bakıyorum ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ama aklınız fikriniz orda. Ya, lütfen ama... (CHP sıralarından alkışlar) Ya biz oylamadan önce kalktık.

BAŞKAN – Yapma Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Rica ediyorum, rica ediyorum, rica ediyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ben teşekkür edemeyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Dört gözle baktığımı da bilersiniz, bilersiniz ama gerçekten bakın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, kamera kayıtlarına bakalım.

BAŞKAN – Siz bakın kamera kayıtlarına, ben oylamaya “Kabul edenler...” diye...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, beraber bakalım, benim bakmam bir şey ifade etmiyor. Ben eylemimden ve arkadaşlarımın oylamadan önce ayağa kalktığından eminim.

BAŞKAN – Sayın Başarır, bakın ben...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, sizin bakmanız gerekiyor.

BAŞKAN – Biz buradan gördük, herkes de şahit.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, rica ediyorum.

BAŞKAN – Zaten, zaten amacınızı da ulaştınız, vakit de...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Rica ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, oylama bitti ve ben maddenin kabul edildiğini de söyledim ve oylamaya sundum, İç Tüzük’e uygun davrandım, istirham ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – O zaman bir daha bir söz verin, Genel Kurula...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – ...önce bu taraftan değil, Genel Kurula genel olarak bakın, talepler oluyor.

BAŞKAN – Sayın Başarır, yapmayın, Allah aşkına! Bizim nasıl baktığımızı herkes biliyor, ben herkese bakıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bakmıyorsunuz, bakmıyorsunuz.

BAŞKAN – Ben o yana bakarken oylamaya sundum: “Kabul edenler...” diye ve ilk o tarafa sorduğum için oradan baktım, siz o arada şey yaptınız; o yüzden... Ben herkese bakıyorum Allah aşkına, hamdolsun gözlerimiz de sağlam.

Peki, şimdi 4’üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alıp oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Öznur Bartın

Sevilay Çelenk

Mersin

Hakkâri

Diyarbakır

Gülderen Varli

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Van

Bingöl

Mardin

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Siirt

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Dursun Ataş

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Kayseri

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk’e ait.

Sayın Çelenk, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saat gecenin üçü, on beş saatten beridir buradayız; on üç saatli Genel Kurul ama evvelinden gelmiştik. Elbette, etkili ve sonuç alıcı konuşmalar yapmak istiyoruz, bir sonuca etki etmek istiyoruz ama gecenin bu saatinde bu oldukça güç. Yine de elimden geleni yapmayı deneyeceğim.

Bugün hayvan haklarıyla ilgili “web” sayfalarını dolaştım biraz ve bir nota rastladım, şöyle bir şeydi: Susan Sontag “Başkalarının Acısına Bakmak” isminde bir kitap yazdı. Peki, başkalarının acılarına kim bakmalı? Ne zaman ve neden bakmalı? Verdiği cevap yardım edebilecek herkesin bakması gerektiği. Yazının devamı aslında daha zorlu bir konuya giriyordu, başkaları olarak hayvanların acısına bakabilmenin ne denli zor olduğundan söz ediyordu; çok zordur çünkü hayvanları kesiyor, etini tüketiyor, işlerimizde onları bize yardım etmek üzere eğitiyor, güvenlik ya da narkotik işinde kullanıyor, derilerinden çanta ve ayakkabı yapıyor, kafeslere kapatıyor, eğlence sektöründe ya da tıbbi deneylerde kullanıyoruz. Peki, bütün bunlar gerçekten hayvanın acısına nasıl bakabiliriz? Evet, hayvan hakları aktivistlerinin pek çoğu hayvanlara bütün bunları yapmayı kesin olarak reddediyorlar, vegan ya da vejetaryen olmakla kalmayıp kullandıkları kozmetik ürünlerde bile vegan ürünlerin izini sürüyorlar ve bunu biliyoruz fakat diyelim ki hepimiz bunu henüz başaramıyoruz ya da hepimiz evimize bir kedi, köpek alıp besleyemiyoruz ama bu yine de sokak hayvanlarının, kentlerimizi, sokaklarımızı, avlularımızı paylaştığımız, göz göze baktığımız hayvanların toplu katliamlarına canla başla karşı olmamıza engel mi? Kesinlikle değil. Belki bir gün hepimiz hayvan yaşamına, tüm canlıların yaşamına en yüksek düzeyde bir tutarlılıkla sahip çıkabiliriz ve o olgunluğa erişebiliriz ama o güne kadar kendi adına konuşamayan sokak hayvanlarını, “Sokağımızdaki sähipsiz.” diyerek canlarına kastedilen canlıları sahiplenebiliriz.

Açıkçası, önceliğim bu yasaya imza verenleri yüksek bir sesle boğmak, baskılamak ya da bazen konuşmalarımız öyle bir sonuca yol açıyorsa bile ezmek değil, yapmak istediğimiz tek şey, benim de partimin de ve bu yasaya muhalefet eden herkesin de yapmak istediği tek şey bize kulak verilmesi. Peki, neden biz size yani bu yasayı çıkarmak isteyenlere kulak vermiyoruz da sizin bize kulak vermenizi istiyoruz. Aslında vermiyor değiliz, veriyoruz ama önümüze hiçbir makul gerekçe getirmiyorsunuz. Büyük kapatmadan söz ediyorsunuz. Hayvanların büyük kapatması en hafif tabiriyle adlandırabileceğim kapatma ve bunun kaçınılmaz olarak kitlesel bir itlafa gideceğini de hepimiz biliyoruz. Makul bir gerekçeniz olmadığı için bize kulak vermenizi istiyoruz.

Bütün incelemeler ve istatistikler sokak hayvanı popölasyonunun insanlar için bir tehdit oluşturmadığını söylüyor. Kuduz

vakaları son on yıldır, on beş yıldır hiçbir zaman iki üç vakanın ötesine geçmemiş; çocukları, kadınları sokak hayvanlarından, başıboş hayvanlardan korumak gibi bir gereklilik yok; kaldı ki iddia ettiğiniz gibi size bu konuda gelen güçlü bir ısrar ya da istek de yok.

Örneğin, ASAL Araştırmanın “Türkiye Siyasi Gündem Temmuz 2024” araştırmasına bakalım: Araştırmanın anket sonuçlarına göre Türkiye’nin en büyük sorunu ekonomi ve hayat pahalılığı olarak dile getirilmiş, ankete katılanların yüzde 65’i bu temmuz ayında bunu dile getirmiş. 2 bin kişiyle görüşülmüş ve ilk sıralarda gelen konular adalet, işsizlik, eğitim, mülteciler. Mültecilerle ilgili kısımda da ağır bir manipülasyon olduğunu biliyoruz. Ankete katılanlardan sadece ve sadece yüzde 0,5’i sokak hayvanlarının bir sorun teşkil ettiğini düşünüyor, bu da onlara sorulduğu için; son sıralarda, yüzde 0.5.

Yeri gelmişken “başıboş” ve “sahipsiz” deyip duruyoruz. Allah kimseyi sahipsiz bırakmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelenk, lütfen tamamlayın.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) – Fakat diyelim ki sahipsizler, öldürmeye sahipsizlerden mi başlayacağız? Bunu da düşünmek gerekiyor. Sahipsizlerden başlayanların nerelere gittiğini tarih bize söylüyor. Örneğin “Asla Gözlerini Kaçırma” diye bir film vardır; orada, Nazi Almanyası’nda genç bir piyanistin, genç bir kadının nasıl sadece zaman zaman akli karışıyor diye ailesinden Alman soyunun sağlığını korumak için koparıldığını ve zorla kaybettirildiğini biliyoruz. Sıra böyle başlıyor; işte, önce “kafası karışık”, sonra “sağlıklı değil”, sonra “müesses nizamın dışında” diye diğerlerine geliyor ama diğerlerine de yani insanlara sıra geldiği için değil, sadece ve sadece hayvanlara ve onların yaşam hakkı için sahip çıkmalıyız. Sizi de buna davet ediyorum; lütfen bu yasayı geri çekin, bu sese kulak verin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çelenk, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi, Kayseri Milletvekili Dursun Ataş’a ait.

Sayın Ataş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, teklifin görüşülen maddesine göre, sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların rehabilite edildikten sonra doğal yaşam alanlarına bırakılma uygulamasına son verilmektedir; bu hayvanların sahiplendirilinceye kadar bakımevlerinde barındırılması öngörülmektedir. Mevcut barınakların kapasite, hijyen ve personel bakımından yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda, yetersiz bakım koşulları yüzünden toplu hayvan ölümlerinin yaşanacağı, ayrıca barınaklarda salgın hastalıkların başlayacağı ve toplum sağlığını da tehlikeye sokacağı açıkça ortadadır. Kaldı ki barınaklar köpek oteli veya kalıcı yaşam alanı değildir, işletme maliyeti çok yüksek kurumlardır. Dolayısıyla köpek popülasyonuyla mücadelede sokak köpeklerinin barınağa tıklılması sürdürülebilir bir strateji değildir.

Evet, ortada bir sorun vardır; bu sorunu çözmeye yollarının bulunması gerekir. Ancak, AKP, yine sorunu çözmek için akılcı düzenlemeler yerine toplumu bölen, kutuplaştıran ve asıl amaca hizmet etmeyen bir kanun teklifi getirmiştir. Modern bir ülkenin sokak köpeği politikası, hiçbir köpeğin sokakta yaşamaya itilmediği, vatandaşlarının sokaklarda yürürken köpeklerden endişe duymadığı, daha önemlisi, başta çocuklar olmak üzere herhangi bir vatandaşın sokak köpekleri nedeniyle hayatını kaybetmediği şekilde olmalıdır. Bu, göstermelik veya yapmacık bir şekilde değil, bilimsel ve etik kurallara uygun olarak hazırlanmış bir teklif olsaydı bugün hem toplumumuz kutuplaşmamış olur hem de bu sorun uzun vadede kalıcı olarak çözülebilirdi. Ancak, sadece son haftalarda görüştüğümüz tasarruf tedbirlerinde, vergi paketinde, öğretmenlik yasasında olduğu gibi bu kanun teklifinde de iktidarın samimiyetini göremiyoruz. Bunun yerine, iktidar hep yaptığı gibi, toplumu bölüp konuşulmasını istemediği ekonomik krizin, işsizliğin, yolsuzlukların, yoksulluğun üstünü örtmekte, âdeta “Cambaza bak!” oynamaktadır. Bugün iktidar “Köpekler mi ölsün, çocuklar mı?” diyerek yine samimiyetsiz açıklamaların arkasına sığınmakta, toplumu ikiye bölmektedir. Elbette bizim önceliğimiz çocuklardır, kimse “Çocukları feda edelim.” demez ve diyemez de. Üstelik çocuklar konusunda en kötü karne, yine bu iktidara aittir.

Değerli milletvekilleri, bugün “sokak köpekleri” kavramı kabul edilebilir değildir. “Biz bu sorunu akılcı şekilde hayvanseverlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, üniversitelerle çözeceğiz.” diyemedikleri için “Bizim elimizde ne veri var ne bütçe ne de altyapı.” diye itiraf edemedikleri için bu kanun teklifini çocuklar üzerinden gerekçelendirmeye çalışan bir iktidarla karşı karşıyayız. Ancak cemaat yurtlarında çocuklarımız istismar edilirken, tarikat yurtlarında çocuklar canlı canlı yanarken çocukları aklına bile getirmeyen iktidarın şimdi aklına çocuklar gelmiş. Milyonlarca çocuğun yatağa aç girdiği bu ülkede iktidarın aklına çocuklar yeni gelmiş. Hayata geçirdikleri tarım, sanayi, eğitim ve sosyal politikalarla her geçen gün daha fazla çocuğun işçileştiği bir ülkede çocuk işçi yokmuş gibi bir hava veren bu iktidarın aklına çocuklar bugün gelmiş. Kendi dönemlerinde en az 907 çocuğun iş cinayetine kurban edildiğini unutmuş bu iktidarın aklına çocuklarımız şimdi gelmiş. “Bir kereden bir şey olmaz.” diyenlerin, “Cemaate gidiyorlarsa ailelerin tercihi, biz karışamayız.” diyenlerin, miting meydanlarında sahneye çıkardıkları çocukları hoşuna giden bir şey söylediğinde alkışlayan, hoşuna gitmediği davranışlarda bulunduğu kafasına mikrofon vuranların, çocuk yaşta evlilikleri onaylayanların, istismara uğrayan çocuklar için “Küçüğün rızası.” diyenlerin çocukları korumak yeni akıllarına gelmiş.

Değerli milletvekilleri, toplumun vicdanını yaralayan, toplumu kutuplaştıran bu söylem, eylem ve teklifler yerine hayvanların yaşam hakkına saygı duyan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ataş, lütfen tamamlayın.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

...vatandaşların da güvenle yaşadığı, insanın da hayvanın da refahını gözetken ve koruyan bir toplum olma yolunda adım atabiliriz. Yeter ki iktidar samimi olsun, yeter ki gerçekten sorunu çözmek isteyen, hayvana da çocuğa da saygı duysun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ataş, teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunacağım.

II.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Oya sunmadan önce, yoklama talebi var, yoklama işlemini yapacağım.

Sayın Kunt Ayan, Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Aydeniz, Sayın Aslan, Sayın Özen, Sayın Sarıtaş, Sayın Bartin, Sayın Oluç, Sayın Uçar, Sayın Bozan, Sayın Düşünmez, Sayın Otlı, Sayın Doğan, Sayın Konukçu, Sayın Hülakü, Sayın Koca, Sayın Bozdağ, Sayın Kaya, Sayın Çubuk, Sayın Şenyaşar.

Evet, yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önermeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "şeklinde" ibarelerinin "biçiminde" olarak değiştirilmesi arz ve teklif ederiz.

Barış Karadeniz

Sinop

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

Seyit Torun

Ordu

Bekir Başevirgen

Manisa

Ayhan Barut

Adana

Murat Emir

Ankara

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Mühip Kanko

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önermeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'ya söz veriyorum.

Sayın Kanko, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHIP KANKO (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi gecenin bu saatinde saygıyla selamlıyorum.

Bugün "sahipsiz" diye adlandırdığımız hayvanların âdeta katliam yasasını görüşüyoruz. Önce "sahipsiz" ne demek bunu söyleyeyim. Bu "sahipsiz" kayıranı, kimsesi olmayan anlamına geliyor. Yani bugün kendilerini savunma hakkı olmayan hayvanları yargılıyoruz ve bu yargı sonucunda onlar hakkında bir karar veriyoruz. Dolayısıyla, böyle bir konuda konuşmak gerçekten bana hicap veriyor. Yanlış yapıyorsunuz. Niçin yanlış yapıyorsunuz? Dün Cerattepe'de, Akbelen'de ne yaptınız? Doğayı, ağacı, insanları yalnız bıraktınız. Bugün de hayvanları yalnız bırakarak bu hayvanların katledilmesine âdeta çanak tutuyorsunuz.

Arkadaşlar, siyaset sorunları çözme sanatı, hiçbir zaman siyasette sorunları halının altına süpürerek çözemezsiniz. Niçin bunu söylüyorum? Depremde, maden kazalarında, sel felaketlerinde hiçbir zaman binayı yapanı, belediyeleri, maden ocağı patronunu yargılamayıp "Bu işin fitratında var, bunlar kader planı içinde." diyerek geçiştirseniz... İşte, bugün, âdeta bu artmış popülasyonu azaltmak için savaş açmış durumdasınız.

Bakın, Türkiye Cumhuriyeti 1928 yılında Dünya Hayvan Sağlığı Örgütüne üye olmuş. Pandemi döneminde bile bütün ülkeler bu Dünya Hayvan Sağlığı Örgütünün toplantılarına katılmışken biz maalesef 2018'den beri bu toplantılara katılmıyoruz. Hayvanseverler yıllardır barınakların yetersiz olduğunu söylüyorlar. En son 2024 yılında İçişleri Bakanlığı 1.403 belediyenin 322 tanesinde barınak olduğunu söyledi. Dolayısıyla yeterli barınak olmadığı için, kısırlaştırmadığınız için bu popülasyon arttı ve bugün bu popülasyonu azaltmak için uğraşıyoruz. Tabii, popülasyon artınca bir taşla iki kuş vurmak istiyorsunuz. Ne yapıyorsunuz mesela? Hem kurtulmak için, öldürmek için belediyelerin çoğunu CHP'nin aldığı belediyeleri bu suça ortak etmeye çalışıyorsunuz. Ama şunu kabul etmiyoruz: Hiçbir zaman biz bu katliama ortak olmayacağız, katliam yapmaya ortak olmayacağız çünkü Allah'ın verdiği canı sadece Allah alır. (CHP sıralarından alkışlar)

Şöyle diyorsunuz: Biz yedik, Allah artırsın; hesabı CHP ödesin. Böyle bir mantık olamaz çünkü oluşacak mali külfetini - yine biraz önce söylediğim gibi- Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yükleyeceksiniz. Öncelikle yirmi yıl boyunca yönettiğiniz belediyelerde ne yaptınız, bunu söylemeniz lazım. Barınak sayısı yeterli değil, hiçbir şey yeterli olmadığı için belediyelere gönderilen paraların da ne olduğu belli değil. Sizin daha yeterli veterineriniz yokken 4 milyon köpeği hangi barınağa yerleştireceksiniz? Bu 4 milyon köpeği oraya yerleştirdiğinizde bunları nasıl kısırlaştıracaksınız ve nasıl bu soruna çözüm bulacaksınız? Ama şunu söyleyeyim: Sosyal medyada sıkça yazılıyor artık, işte, bu kısırlaştırma oldukça yüksek maliyete sahip olduğu için korkuyorum ki gaz odaları kullanılarak bu hayvanlar itlaf edilecek. Dolayısıyla, bu katliam yasasına bir an önce "Dur!" demenizi istiyoruz. Eğer bu yönetime başvurursanız bu sizin tarihinize kara bir vicdansızlık olarak geçecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sonuçta milyonlarca emekli varken, gençlerimiz yurt dışına giderken, çocuk istismarları yüzde 293 artmışken, her gün bir kadın cinayeti ortaya çıkıyorken bu yasa teklifini getirmek sizin aymazlığınızı göstermektedir. Türkiye'de bir barınağın maliyeti 20,3 milyon lira. 1.600 barınağı yapmak için tam 32,5 milyar TL para gerekiyor. Gelin, yandaş şirketlere ödediğiniz bu paraları kesin ve hayvanları doğal bir yönden barınaklara yerleştirelim ve onlarla ilgili şeyleri daha sağlıklı ortamda yapalım. Hayvan katliamının önüne geçelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kanko, lütfen tamamlayın.

MÜHIP KANKO (Devamla) – Komisyonunda bir vatandaşımız bize serzenişte bulundu "Benim çocuğum yaralandı." diye ama o vatandaşlarımıza şunu söylemek istiyorum: Evet, onların acıları büyük ama bu acıların suçlusu bugüne kadar önlem almayan ağırlıklı olarak AK PARTİ hükümetlerinin yer aldığı dönemdir. Dolayısıyla burada devlet suçludur; burada Cumhuriyet Halk Partisinin ya da bu yasanın geçmesini istemeyen muhalif insanların bir suçu yoktur. Eğer bu vicdansızca çözüme başvuracaksanız hayvanlar ne yapılacağını bilseler size şunu söyleyeceklerdir: "Nankörsün ey insanoğlu." diyeceklerdir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kanko.

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, önerenin oylamasından önce yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Günaydın, Sayın Özer, Sayın Uzun, Sayın Halıcı, Sayın Timisi Ersever, Sayın Genç, Sayın Özçağdaş Sayın Gürer, Sayın Aygun, Sayın Arslan, Sayın Kanko, Sayın Becan, Sayın Suiçmez, Sayın Ertuğrul, Sayın Coşar, Sayın Yaman, Sayın Kış, Sayın Güneşhan.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkanım, o arada, bu saatte çalışmanın insan hakları ihlali olduğunun, işkence ve kötü muamele olduğunun zabitlara geçmesi talebim var. Çalışma, saat 03.30, artık bırakalım bu saatte çalışmayı.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) – Uzatmayın o zaman.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Efendim, gidip yatabilirsiniz, dinlenebilirsiniz; gidip dinlenin, dinlenme özgürlüğünüz var.

BAŞKAN – Sayın Suiçmez, talebiniz zabıtlara geçti. Grup Başkan Vekilleri umarım bu talebi işitmişlerdir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Meclis Başkan Vekiline söylüyor.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Başkanım, sabah namazı için ara verecek miyiz?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayvan haklarını ihlal etmek için insan haklarını ihlal ediyorsunuz!

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Evet, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir izin verin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Başarır, bir izin ver bakayım ya! Sayın Başarır, bir dakika, biraz sakın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir sakın... Bir dakikanızı istiyorum. Ben önergeyi oylarınıza sunmadan önce yoklama talebiniz oldu, onu yerine getirdim. Dolayısıyla şimdi önergeyi oylarınıza sunacağım. 2'nci kez aynı, daha maddeye geçmedim, önergeyi oylamaya sunacağım.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge Kabul edilmemiştir.

II. - YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, maddeyi oylarınıza sunacağım, ondan önce yoklama talebi var, karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Emir, Sayın Günaydın, Sayın Özer, Sayın Karabat, Sayın Ün, Sayın Uzun, Sayın Halıcı, Sayın Timisi Ersever, Sayın Genç, Sayın Yıldızlı, Sayın Özçağdaş, Sayın Coşar, Sayın Aygun, Sayın Aslan, Sayın Kanko, Sayın Becan, Sayın Suiçmez, Sayın Ertuğrul, Sayın Yaman.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Evet, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım. İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Ömer Faruk Hülakü

Salihe Aydeniz

Mersin

Bingöl

Mardin

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Perihan Koca

Öznur Bartin

Siirt

Mersin

Hakkâri

Gülderen Varlı

Van

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selcan Hamşioğlu

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Tekirdağ

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Mersin Milletvekili Perihan Koca'ya ait.

Sayın Koca, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

PERİHAN KOCA (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tekrar, gecenin üç buçuğunda değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin en korkunç iki maddesinden biri olan 5'inci maddeyi yani aslında bu katliam kanununun katliam omurgası olan maddeyi konuşuyoruz. Bu maddenin ilk hâlinde, biliyorsunuz, "ötanazi" diye bir kavram vardı. Aslında önce "itlaf" dediniz, sonra olmadı, "uyutma" dediniz. Birileri...

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, duyamıyoruz ki.

BAŞKAN – Sayın Koca, bir dakikanızı alıyorum, süreyi tatalım.

Değerli milletvekilleri, ya hatibi dinleyelim ya da dışarıda konuşalım. Ama içeride bakın, uğultu var ve sayın hatibin konuşmaları duyulmuyor.

Sayın Koca, buyurun.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Evet, bu kanun teklifinin omurgasını konuşuyoruz ve şu anda ülkenin dört bir yanında yurttaşlarımız ne yazık ki bu katliam kanununu takip ediyorlar, özellikle 5'inci maddeyi önemsiyorlar ancak burada uğultudan sesimizi bile duyuramıyoruz. "Ötanazi" kavramı evvelinde -biliyorsunuz- önce "itlaf" dendi, sonra "uyutma" dendi, hatta bu uyutmayı "siesta" sananlarımız oldu. Daha sonra o da olmadı "ötanazi" diye bir kavram uydurdunuz, bir garabet uydurdunuz bizim önümüze getirdiniz. Sonra da sözüm ona Komisyon görüşmelerinde "Ötanazi çıkarıldı." diye bir manipülasyonu, bir algı

operasyonunu halkı yanıltarak ortalığa saldınız. Ama gelin görün ki ötanazi demeden ötanazinin dik âlâsını getiriyorsunuz siz.

Şimdi ben size tek tek anlatacağım yapılan değişiklikle ne yapılmak istendiğini. “Ötanazi” ibaresini kaldırdığınız değişiklik önergesindeki atıfta bulunduğunuz 5996 sayılı Kanun’un ilgili maddesinin (c) bendinde şöyle diyor değerli milletvekilleri: “Davranışları insan ve hayvanların hayatı ve sağlığı için tehlike teşkil eden ve olumsuz davranışları kontrol edilemeyen durumlarda...” ifadesi var. Bu ifade -Komisyonda da defaatle söylemiştik- son derece muğlak bir ifade. Aynı şekilde şunu ifade etmek istiyorum: 5996 sayılı Kanun çok eski bir kanun, üzerinden tam yirmi beş yıl geçmiş. O arada davranış biliminde, çevre biliminde, hayvan sağlığı biliminde çok büyük ilerlemeler katetmişiz, bir tek siz ilerleyememişsiniz o sürecin içinde. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Artık, bilimin geldiği aşamada biz bilimle beraber hayvanların davranış örüntülerini ve hayvanların davranışlarını çok daha iyi biliyoruz. Yani değerli milletvekilleri, 5996 sayılı Kanun’un çıktığı dönemde yaşamıyoruz biz, 2024 Türkiye’sinin içinde yaşıyoruz ama illa siz “Ben bu kanuna atıfta bulunacağım.” diyorsanız biz diyoruz ki bakın, atıf yaptığınız kanun aynen şöyle: “Hayvan sahipleri veya bakımından sorumlu olan kişiler, hayvan refahının sağlanması amacıyla, hayvanların barınma, bakım, beslenme, sağlık, diğer ihtiyaçlarını karşılamak için -nokta, nokta, nokta- oluşturabilecekleri olumsuz etkilere karşı gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.” En azından Komisyon üyeleri bu maddeyi biliyordur diye inanmak istiyorum ama burada sormak istiyorum: Siz bu kanun maddesinden yani “Değişiklik yaptım.” diye bize sunduğunuz, atıfta bulunduğunuz bu kanun maddesinden ölümün gayrı başka bir şeyi neden anlamıyorsunuz? Burada ölümden başka yapılacak vurgular var. Önlemleri pekâlâ “yaşatma” ilkesiyle de vurgulayabilir ve uygulayabilirsiniz.

Öte yandan, 5’inci maddedeki diğer sorun “olumsuz davranış gösteren hayvanlar...” Yine, son derece muğlak. Bu hayvanların yüzlercesini siz aynı kafese tıkacaksınız. Bunun içerisinde belki onlarca, yüzlerce alfa köpek olacak, bu köpekler birbirine saldıracaklar. Bunu ben söylemiyorum sadece, hayvan bilimcileri bunu söylüyorlar. Zaten travmatize olmuş, şiddet görmüş, belki tecavüze uğramış hayvanlar elbette ki olumsuz davranış gösterecekler; bundan gayrısını beklemek gerçekten mümkün değil.

Öte taraftan, muğlak bir tanım içinde her belediye kendi kafasına göre davranacak, biri ölüm kararı verecek, diğeri vermeyecek; böyle bir hukuk normu olmaz, olamaz. Şu anda belediyelerin elinde Bakanlık genelgesiyle yasaklı ırk olarak tanımlanan ve toplatılan binlerce köpek var, binlerce diyoruz çünkü bunun da verisi yok elimizde şeffaf herhangi bir denetim olmadığı için. Hayvan Hakları İzleme Komitesinden arkadaşlarımız CIMER’e sormuşlar, bizim soru önergelerimiz gibi ona da yanıt bulamamışlar. Dolayısıyla, biz, sizin bu belediyelerinizin toplamış olduğu hayvanların, yasak ırk olan hayvanların akıbetini bilmiyoruz, öldüler mi, kaldılar mı bilmiyoruz. Zaten bu yaptığınız yasayla beraber yasak ırk olmuş, olmamış her an onlarla ilgili bir toplatma ve öldürme kararı bir genelgenizle çıkabilecek. Diyoruz ki hukuk bu kadar gaddar olur mu, bu kadar yoruma açık olur mu? Eğer olursa bunun adı gerçekten hukuk olur mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Ve şunu da biliyoruz ki yirmi iki yıllık iktidar pratiğinizden, bu olsa olsa ancak ve ancak keyfîlik ve gaddarlık hukuku olan AKP’nin hukuku olur.

Şimdi, değişiklik maddelerine dair bir sürü şey daha var; cezasızlıkla ilgili, son, işte eski belediye başkanlarının itiraflarıyla ilgili, ne yazık ki ona sürem kalmayacak. Bir sürü gerekçeyi defaatle Komisyon toplantılarında bildirdik.

Son söz olarak şunu ifade etmek istiyorum: “Ötanazi” diye halkımızı aldatmaya çalışıyorsunuz, göz boyamaya çalışıyorsunuz. Sonra çıkıyor buraya AKP’li vekilleriniz, Komisyon toplantısında bir kelam dahi etmeyi becerememiş vekilleriniz çıkıyor buraya: “Aman efendim, ötanazi yok; aman efendim, ölüm yok.” Yok, ya öyle! Halkı kandırmaktan artık vazgeçin. Ötanazinin dik âlâsını yapmaya çalışıyorsunuz, bu katliam maddesine de burada keyifle alkış tutuyorsunuz. Eğer illa birilerini uyutacaksanız, bir şeyleri uyutacaksanız bu ülkeyi kana bulayan yirmi iki yıllık zihniyeti uyutun diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Koca.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Onu da uyutacağız! Onu da uyutacağız!

PERİHAN KOCA (Mersin) – Uyutacağız, uyutacağız o zihniyeti de uyutacağız. 31 Martta tokadı yediniz! Kandan başka bir bildiğiniz yok!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Az kaldı, Kandili de uyutuyorlar.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz talebi Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu’na ait.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Kandili uyutuyorlar. Az kaldı...

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen...

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumu iki keskin...

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Karslı... Sayın Koca...

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Sesinizi keser misiniz! Gecenin başından beri insanlardan sizi dinlemelerini istiyorsunuz ama hiç kimseyi konuşturmuyorsunuz. (İYİ Parti, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Hiç kimseyi konuşturmuyorsunuz, hiç kimseyi!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Düşmanlıktan vazgeçemiyorsunuz değil mi, düşmanlıktan!

PERİHAN KOCA (Mersin) – Laf atanları tabii ki konuşturmayacağız!

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Kendiniz için beklediklerinizi sergileyin, sesinizi kesin!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Düşmanlıktan başka bir şey yok ya!

PERİHAN KOCA (Mersin) – Yalan söyleyenleri tabii ki konuşturmayacağız!

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen...

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Yeter ya! (İYİ Parti, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

PERİHAN KOCA (Mersin) – Tarafın belli, hadi oraya geç, hadi oraya geç!

BAŞKAN – Sayın Koca, bakın, siz konuştunuz, herkes sizi dinledi.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Geç oraya, geç oraya!

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Keser misiniz sesinizi!

BAŞKAN – Bakın ama konuşulmuyor, burada kimse...

(DEM PARTİ sıralarından “Onları da uyarın!” sesleri)

BAŞKAN – Onları da uyarıyorum, onları da uyardım, sizi de uyarıyorum.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Hadi oraya geç, orada otur!

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Sana mı soracağım? Kimsin sen!

Susturur musunuz.

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen yerinize oturun. Bakın, siz konuştunuz, herkes dinledi.

PERİHAN KOCA (Mersin) – İktidarı okşamaktan başka bir bildiğiniz yok sizin. İktidara paskal olmaktan başka bir bildiğiniz yok sizin; bravo!

BAŞKAN – Lütfen Sayın Hamşioğlu'nu da saygıyla dinleyelim.

Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen uyarır mısınız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hak etti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bakın, ben herkesi uyarıyorum, herkese ikazda buluyorum.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Bizimle bu şekilde konuşamaz, bu şekilde iktidarın sırtını okşayamaz ve bunu bizim üzerimizden yapamaz.

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen yerinize oturun.

Sayın Hamşioğlu, sürenizi yeniden başlatıyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Popüler olmak istiyor Sayın Başkan, popüler olmak istiyor Sayın Hamşioğlu.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumu iki keskin kampa ayırmak, o kampların diğerini anlama, duyma, görme kabiliyetini sakatlamak, insanları siyah ya da beyaz olmaya zorlamak ve siyahın mı yoksa beyazın mı makbul olduğunun kararını bile dayatmak artık maalesef bir siyasi geleneğe dönüştü. Bu metot bir grup siyasi egemenin çok işine yarıyor. Siyasi partileri savundukları üzerinden değil, yan yana gelmek durumunda kaldıkları üzerinden yaftalamak bir konfor doğuruyor; bu teklifle yapılan da bu aslında. Konu burada, bu konuda çoğunun da evi camdan olduğu hâlde “Kimler kimlerle beraber?” düzleminde konuşturuluyor. Kamuoyunun bilinçaltına işlenen bir tercih mecburiyeti var: “Ya çocuklar ya köpekler.” Biz bu vicdansız dayatmayı reddediyoruz; çocuklarımızı tercih ediyoruz, hayvanlarımızı tercih ediyoruz, çocuklarımızın ve hayvanlarımızın güven ve mutlulukla yaşayabilecekleri ağaçları, ormanları, dereleri, yaylaları, meraları tercih ediyoruz. Hiç şüphe yok ki sokaklarımızda sahipsiz, başıboş köpek sürüleri bir sorundur, bunu inkâr edemeyiz ama çözüm diye imhayı da seçemeyiz.

Biz İYİ Parti olarak bu konuda da üçüncü bir yolun mümkün olduğunu savunuyoruz. Zira bu, daha çok bağırmanın daha haklı olacağı bir konu değildir; daha çok sandalyesi olanın daha haklı olacağı bir konu da değildir. Bu ancak sorunda hemfikir olan insanların bu salondan çözümde de hemfikir olarak çıkmasıyla haklılık kazanabilir. “Öldürmeyeceğiz.” deyip gerekli engelleri oluşturmadan katliam için istismar alanı bırakarak da olmaz, evladı başıboş bir köpekten kaçarken can vermiş veya evladı doğrudan başıboş köpek saldırısında can vermiş veya köpek korkusuyla sokakta yürüyemez olmuş insanlarla empati yapmadan, onların korkma, onların tedirgin olma, rahatsız olma haklarına saygı duymadan canı yananların feryadını siyasi aidiyete bağlayarak da olmaz.

Deniyor ki teklifte: “Öldürmek yok, 5996'ya atıf var.” Ne diyor 5996? “Ötanazi yasaktır ama veteriner -sıralıyor- ilgili durumlarda ötanazi kararı verebilir.” Benim çok kıymet verdiğim, partimizin de iki dönem milletvekili adayydı Tekirdağ'dan -hatta sanırım Sayın Yenışehirlioğlu da başlangıçta kendisinin görüşüne başvurdu ama teklifin son hâlini görmediği için arzu ettiği katkıyı maalesef sağlayamamış- Türkiye'nin tek hayvan psikoloğu olan Profesör Doktor Tamer Dodurka Hocamı aradım ben gelmeden önce; meseleyi şuna benzetti: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde komünist partiye üye olma zorunluluğu yoktu ama üye olmayanlar iş bulamıyordu, işsizlerse Sibiry'a sürülüyordu; bu teklifin yaşama hakkı konumlandırılması da bu kadar.

Ben AK PARTİ sıralarındaki, Milliyetçi Hareket Partisi sıralarındaki birçok milletvekilinin “Köpekleri katledelim.” gibi bir motivasyonunun olduğuna inanmıyorum ama bu teklifin hazırladığı nihai son maalesef budur.

Kıymetli arkadaşlar, muradınız gerçekten de toplamak ve kimsenin vicdanını kanatmayacak koşullarda bakımlarını sağlamaksa bunu bu teklifte bütün detaylarıyla somutlaştırmış olmanız gerekirdi. Mesela, bütçe. Ne var metinde? Deniyor ki: “Bakanlık neyi uygun görürse...” Ya, bakanlığın uygun gördüğü, o hayvanlara vicdan kanatmayacak koşullarda bakabilmeye yetmezse ne olacak o zaman? Mesela, belediyeler öngörülen takvimde bakımevlerini hazır edemezse cezadan kurtulmak için tek çareyi öldürmek görmeyeceklerinin bir garantisi var mı? “Niyet hayvanların acı çekmesini engellemek.” deniyor. Madem öyle, şimdiye kadar hayvanlarla ilgili hiçbir yatırımı yapmamış olan belediyeler ötanazi ilaçlarını alabilecekler mi mesela, gerçekten doğru bir teşhis konulduğunda bununla ilgili? Var mı böyle bir bütçe kalemi?

Yine, Tamer Hoca diyor ki: “Mali gerekçeyle ucuz ama acı veren yöntemler kullanılabilir bu iş için. Birçok ilaç hayvana korkunç ızdırıp veriyor. Hatta ötanazi için geliştirilen ilaçlar bile doğru kullanılmadıklarında acı çektirebiliyor. Maliyet ve uygulama zorlukları nedeniyle bu iş gaz odalarına kadar gider.”

İşin bir başka boyutu, bu yükü taşımak istemeyen veterinerlere ret hakkı tanınacak mı mesela?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, lütfen tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Kararların bir komisyon marifetiyle ve her hayvan için gerekçeli raporlarla alınması sağlanacak mı? Her belediyede veteriner istihdam edilebilecek mi? Var mı bütün bunların temeli teklifte? Yok maalesef. O zaman yoksa nasıl acısızlık teminatı olarak değerlendireceğiz biz bu maddeyi.

İYİ Parti olarak bizim çözümünüz net: Topla, kısırlaştır, aşıla, koru; üretimi durdur, ticareti durdur; belediyeleri de STK'leri de kat, dâhil et işe ama merkezî bir popülasyon yönetim mekanizması oluşturun; yerel hayvan koruma gönüllülerini kaldırma, güçlendirin.

Söyleyecek çok şey var ama son olarak şunu söyleyeyim: Niyetiniz halisaneysse bu yasayı geri çekin. Toplumsal bir mutabakatla, ekimde, Türkiye'ye yakışır bir metni biz burada hep birlikte inşa edelim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamşioğlu.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'nun 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, sözde muhalefet olmak ile gerçek muhalefet olmak arasındaki farkı iki dakika önce gördük. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Şov yapmak ile konuya hâkim olmak arasındaki fark bu. Şov yapmayı bırakın o zaman.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Biz altı saatir sizin demokrasiden ne anladığınızı görüyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, Komisyon aşamasından Genel Kurul aşamasına, sokaktaki her eyleme

burada grubu bulunan milletvekili arkadaşlarımızın hepsi gitmiş, sokak hayvanları katledilmesin diye saatlerce mesai yapmış, okumadığı rapor, okumadığı bülten yok ve gelmiş, burada bu yasayı düzeltmek için, kamu yararı için, sokak hayvanlarını yaşatmak için söz söylüyorlar ama birileri güya muhalefet, birileri güya bu yasaya muhalefet ediyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim milletvekilimize laf atılıyor, dönüp iktidara söz söyleyeceğine bizim milletvekili arkadaşlarımıza sataşılıyor. Niye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Çok açık ve net şunu söylüyorlar aslında: “Ya, şimdilik bedenimiz burada ama merak etmeyin, aklımız sizde, yakında size geliriz.” mesajı.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Haydi oradan be!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu, bu kadar açık ve net.

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Şov yapıyorsunuz, şov!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, ben geçen gün de söyledim, tekrar söylüyorum: Bakın, ünlü olmak için, popüler olmak için, “like” almak için bize sataşmaktan vazgeçin. Başka kapıya, başka kapıya! Yeter artık, yeter, yeter! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bir dakika Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Herkes, bu kürsüde bizim grubumuza ya gösterecek, saygı göstermeyi öğrenecek ya da ağzının payını alacak.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Beklediğiniz saygıyı göstereceksiniz önce.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Biz en azından gerçeğiz, sizin gibi sahte değiliz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu kadar açık ve net söylüyorum. Yeter artık! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Kavuncu, buyurun.

48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Şimdi, Gülüstan Hanım bu alışkanlığını hiç değiştirmiyor. Saat ikide başladık biz bu görüşmelere, saat ikiden beri kimin ne kadar çok bağırıldığı, kimin ne kadar çok şov yaptığı, kimin “like” almak için dışarıya ne kadar mesaj verdiği çok net ortada, çok net ortada. (İYİ Parti ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Başkan, Komisyona ne oluyor?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Bizim nerede durduğumuzu...

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Komisyon da alkışladı seni, bravo!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Hep bunu yapıyorsunuz, hep bizi sorguluyorsunuz. Bu Mecliste 2004 yılında çıkan... Ki Selcan Hanım size hitaben söylemedi, kendisi kürsüde, kendi sözüne saygı için hem size hem kiminle tartışıyorsanız parti fark etmeksizin tepki gösterdi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bizim grubumuza dönüp söyledi.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bize “Susun!” dedi ya!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – O tepki...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bizim grubumuza dönüp söyledi. Öyle bir şey yok!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Her şeyi kendi üzerinize almayı bırakın, bu bir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ya, milletvekili arkadaşımıza söyledi. Ne üzerimize alınacağız!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – İki: Bu Mecliste konuşacaksa bu konuda en fazla konuşacak parti bizim çünkü 2004 yılında çıkan bu yasadaki kim sorumlu arkadaşlar en fazla? İktidar. Sonra? Belediyeleri olan partiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Sizin partileriniz ve iktidar partisi, bugün hayvan haklarıyla ilgili bu problemi konuşmamızın en büyük sebebi mi? Sebebi. Burada herkes düşünecek.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) – Siz o zaman neredeydiniz, o zaman hangi partideydiniz?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) – Onun için, bizi sorgulamayı bırakın, biz ikiden beri efendice “Gelin, hep beraber topluca bu meseleyi çözelim, uzlaşalım.” diyoruz. Bizim üzerimizden de şov yapmayı bırakın, her seferinde aynı şeyi yapıyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

49.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, kimin şov yaptığı açık ve net! Biz hiçbir muhalefet partisine kürsüden sataşmıyoruz, biz özel olarak hiçbir muhalefet partisinden önergesini konuşurken ekstradan onu gündem yapmıyoruz. Burada bütün gruplar ve bütün milletvekilleri bütün hatiplerimizin konuşmasını dinliyor, biz sözümüzü sorumlu olan iktidara ve onunla ortak olanlara söylüyoruz.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Biz yanlış yapılsa muhalefete de diyebiliriz, farkımız o zaten.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Muhalefete bir şey demiyoruz ama birtakım muhalefet, özel olarak, gündem olmak için, kendisini sözde milliyetçi bir yerde konumlandırmak için... (İYİ Parti sıralarından gürültüler)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Ne alakası var ya!

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Ne saçmalyorsun ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...sokağa seslenmek için bizi hedef alıyor! (AK PARTİ sıralarından “Ooo!” sesleri) Bir sus, bir dur, bir dinleyin! (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, böyle bir üslup olmaz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Öyle şey mi olur ama!

BAŞKAN – Böyle bir üslup olmaz, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, “Ooo!” diye bir şey olur mu?

BAŞKAN – Siz de üslubunuza dikkat edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – “Ooo!” diye bir şey olur mu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bakın, herkes kendi üslubundan sorumlu.

Lütfen tamamlayın, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

(Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, izin verin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, çok açık ve net, gündem olmak istiyorlar, biz de diyoruz ki: Gündem olacaksınız sözünüzle olun, bize sataşarak olmayın; gündem olacaksınız muhalefetinizle olun, bize laf atarak gündem olmayın. Yeter artık; bir değil, iki değil, üç değil; her gün aynı ya, böyle bir şey yok yani!

BURAK AKBURAK (İstanbul) – Kürsüye çıkan hiçbir hatibi konuşturmadınız!

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Başarır, buyurun.

50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Komisyonun kimi, neden, niçin alkışladığını; neye katılıp katılmadığını merak ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, ben bir şeyi merak ediyorum: Komisyon kimi, neden, niçin alkışlıyor; neye katılıp neye katılmıyor, onu da merak ediyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İki: Bir saat önce İYİ Partili bir hatip konuşurken hunharca laf atıyorlardı, şimdi alkışlıyorlar. E, omurga önemli, omurga! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Peki, değerli milletvekilleri, şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza...

II.- YOKLAMA

(DEM PARTİ sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoklama istiyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Peki, yoklama işlemi yapalım.

Sayın Aydeniz, Sayın Çubuk, Sayın Kılıç Koçyiğit, Sayın Oluç, Sayın Bartın, Sayın Sarıtaş, Sayın Özen, Sayın Kunt Ayan, Sayın Aslan, Sayın Düşünmez, Sayın Bozan, Sayın Uçar, Sayın Doğan, Sayın Otlu, Sayın Konukçu, Sayın Kaya, Sayın Çandar, Sayın Şenyaşar, Sayın Koca, Sayın Bozdağ.

Yoklama işlemi için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır. (AK PARTİ sıralarından “Ooo!” sesleri)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “biçiminde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Deniz Yavuzylmaz

Zonguldak

Barış Karadeniz

Sinop

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

Ayhan Barut

Adana

Seyit Torun

Ordu

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Bekir Başevirgen

Manisa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'a söz veriyorum.

Sayın Yavuzylmaz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ bu kanun teklifiyle “Sokak hayvanları ya ölecek ya öldürülecek.” diyor. “Bu katliam kanlı mı olacak, kansız mı olacak?” diye dayatıyor.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen öyle anlıyorsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinin bu maddesinin adı ölümdür. Siz, evet, siz AK PARTİ milletvekilleri, siz öldürmek istiyorsunuz; sorunu ortadan kaldırmak için hayvanları ortadan kaldırmak istiyorsunuz. Yaşarken değil, herkesi ve tüm canlıları ölümden eşitlemek istiyorsunuz. Sizin canlıların yaşam hakkına saygı duyduğunuz yok. (CHP sıralarından alkışlar) Ürnlere yaptığınız kazık gibi zamlara nasıl “fiyat güncellemesi” diyorsanız, düpedüz hayvanların öldürülmesine de pişkince “uyutma” adını veriyorsunuz. Utanın! (CHP sıralarından alkışlar)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sen utan!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – İnsanı insanlıktan, hayvanı hayvanlıktan çıkaran bir kanun teklifi bu.

Sayın AK PARTİ milletvekilleri, size çok basit bir soru: Türkiye'deki sokak hayvanlarının sayısı kaç? Bilmiyorsunuz, bilmiyorsunuz. Kim ölçtü, neye göre ölçtü bilmiyorsunuz ve bu sorunun yanıtı için bir kaynak bile gösteremiyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ayrıca, bu katliam teklifine göre bir iş akış programınızın olmadığı belli; öncül işler, ardıl işler belli değil; sokak hayvanı sayısı ile barınak sayısı uyumlu değil, aradaki fark yani sokaktaki hayvanların barınağa alınamayan kısmının yani o büyük kısmın başına ne geleceği belli değil. Anlaşıyor ki sokak köpekleri ya yok edilecek ya da yok ettirilecek, teklifiniz bu.

Sayın milletvekilleri, Napolyon diyor ki: “Bana yoruma açık bir cümle verin, sizi onunla idam edeyim.” Alın size yoruma açık bir cümle, kanun teklifinin 5'inci maddesi, Veterinerlik Kanunu'na atfı yapılan kısımda diyor ki: “Tehlike teşkil eden ve olumsuz davranışları kontrol edilemeyen hayvanlara ötanazi yapılabilir.” Kime göre, neye göre ötanazi?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Veterinere göre.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Buna kim, nasıl karar verecek? Ve siz her seferinde “tehlikeli” diyerek tüm sokak köpeklerini öldürmek istiyorsunuz. Milyonlarca hayvanı öldürmek isteyen siz... Bu ülke için asıl tehlikeli olan sizsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Belediye başkanlarına bu ithamda bulunmayın. Bütün belediye başkanlarını töhmet altında bırakıyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Bu kanun teklifindeki yöntemin adı güya “ötanazi” aslında sizin ellerinizde bu yöntemin adı maalesef “Neonazi yöntemi”dir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın AK PARTİ milletvekilleri, kibirlenmeyin, böbürlenmeyin; insanlık bu dünyanın efendisi değil, tıpkı hayvanlar ve bitkiler gibi bizler de bu doğanın bir parçasıyız. Ekolojik dengeleri bozarsanız bunun sonuçları yine döner dolaşır, sizi bulur.

Sayın milletvekilleri, bu elimde gördüğünüz araştırma komisyonu raporu, hayvan haklarıyla ilgili bir çalışma. Bu araştırma komisyonunda yer alan milletvekillerinden birisiyim. 12 toplantıda, her partiden 12 milletvekili, elli beş saat boyunca tüm uzmanlarla bu araştırma komisyonu raporunu oluşturdu. Rapor 200 sayfa ve siz bu raporu, altında oy birliği içinde imzası bulunan AK PARTİ’li milletvekilleriyle birlikte çöpe attınız. Bu raporun sonuç bölümünde diyor ki: “Şehirlerdeki popülasyon kontrolünü sağlamak amacıyla uygulanması önerilen tek yöntem kısırlaştırma seferberliği yapın, bu sorun dört yılda ortadan kalkar.” Yaptınız mı kısırlaştırma seferberliği? Kocaman bir hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yavuzılmaz, lütfen tamamlayın.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ankara Büyükşehir Belediyesi yaptı mı?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – En fazla biz yaptık, sayı verdik sayı!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı yaptı mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, AK PARTİ nedeniyle öyle bir ülkede yaşamak zorunda kalıyoruz ki İliç faciası oluyor; Türkiye, tarihinin en büyük çevre felaketlerinden birini yaşıyor ve dönemin Bakanı Mecliste Çevre Komisyonu Başkanı yapıyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Deniz Bey, ABB Başkanı Sayın Mansur Yavaş “Kısırlaştırmayla olmaz.” diyor. Onu duydunuz mu?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Maden felaketlerinin yaşandığı dönemin Enerji Bakanı grizu faciasının komisyon başkanı yapıyor. Kısırlaştırmaları uygulamayan, tedbirleri almayan dönemin Tarım Bakanı da Tarım ve Orman Komisyonu Başkanı oluyor ve milletvekillerinin sürelerini kısıtlayıp sansür uyguluyor. Bu mu demokrasi? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, eğer bu kanun teklifine “hayır” oyu vermezseniz gelecekte sadece aynaya değil, çocuklarınızın yüzüne de bakamayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Şimdi önergeyi...

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunmadan önce bir yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Karabat, Sayın Günaydin, Sayın Özer, Sayın Genç, Sayın Timisi Ersever, Sayın Halıcı, Sayın Uzun, Sayın Özçağdaş, Sayın Öztürkmen, Sayın Demir, Sayın Arslan, Sayın Kanko, Sayın Becan, Sayın Ertuğrul, Sayın Yaman, Sayın Kış, Sayın Güneşhan, Sayın Dinçer, Sayın Ün.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu ve 71 Milletvekilinin Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 160) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.54

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 03.55

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

160 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 29 Temmuz 2024 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 03.56